ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ МЕДИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Матеріали V Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції з міжнародною участю

м. Чернівці

24 квітня 2025 року

MEDKOL.CV
CHERNIVTSI

УДК: 613.86(08)
М 50

МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ’Я УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ: матеріали V Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції з міжнародною участю Чернівецького медичного фахового коледжу, 17.04. 2024 / за заг. ред. Ольги СТРИЖАКОВСЬКОЇ, Фрозіни КУЗИК, Тетяни БОЙЧУК, Людмили УКРАЇНЕЦЬ, Людмили АВДІКОВСЬКОЇ. – Чернівці, 2025. – 289 с.

У збірнику репрезентовано результати наукових досліджень здобувачів освіти, у яких висвітлено сучасні напрями розвитку освітнього процесу в Україні, підтримка ментального здоров’я здобувачів освіти та викладачів під час війни, розвиток студентського самоврядування, військово-патріотичне виховання студентської молоді та вивчення історії закладу освіти в історичній ретроспективі (подорож у часі)

Для здобувачів вищої та фахової передвищої освіти, викладачів.

Матеріали надруковано в авторській редакції

УДК: 613.86(08)
М 50

ПОРЯДОК РОБОТИ КОНФЕРЕНЦІЇ
в режимі онлайн
24 квітня 2025 року
(офіційний сайт Чернівецького медичного фахового коледжу, Google Meet)

Покликання для участі в конференції

Пленарне засідання **https://meet.google.com/bpj-gyjs-ahv**

Робочі мови конференції – українська, англійська

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:
Чернівецький медичний фаховий коледж вул. Героїв Майдану, 60
м.Чернівці, 58001
e-mail: stud.nauk.tov@gmail.com

КООРДИНАТОРИ КОНФЕРЕНЦІЇ:
Ольга СТРИЖАКОВСЬКА
к.філол.н., заступник директора з навчально-виховної роботи
Людмила УКРАЇНЕЦЬ
к.психол.н., практичний психолог
Анастасія АНТОНЮК
голова Студентської ради
Анастасія ГАЛКІНА
голова робочого організаційного комітету, голова СНТ

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ
V Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції з міжнародною участю
«МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

(ПОСВІДЧЕННЯ № 328 про реєстрацію проведення заходу від 14 березня 2025 р. Державна наукова установа «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» МОН України)

ГОЛОВА ОРГКОМІТЕТУ

КУЗИК Фрозіна Василівна – кандидат медичних наук, директор Чернівецького медичного фахового коледжу

СПІВГОЛОВИ ОРГКОМІТЕТУ

ХОМЕНКО Микола Павлович – кандидат педагогічних наук, заступник директора ДУ «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти»

АНТОНЮК Тетяна Миколаївна – голова Всеукраїнської спілки голів обласних (міських) методичних об'єднань викладачів української філології закладів фахової передвищої освіти та провідних фахівців галузі, заслужений працівник освіти, викладач-методист Чернівецького індустріального фахового коледжу

БОЙЧУК Тетяна Іванівна – кандидат медичних наук, заступник директора з навчальної роботи Чернівецького медичного фахового коледжу

СТРИЖАКОВСЬКА Ольга Степанівна – кандидат філологічних наук, Уповноважена із захисту державної мови, заступник директора з навчально-виховної роботи Чернівецького медичного фахового коледжу

ПРОГРАМНИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

ІСОПЕНКО Ірина Юльянівна – представник Уповноваженого ВРУ з прав людини в Чернівецькій області

ЛЕПЕХА Ірина Олексіївна – завідувачка кабінету соціально-гуманітарної та виховної роботи ДУ «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти»

СВЕСТУН Наталія Володимирівна – директорка Департаменту охорони здоров'я Чернівецької обласної військової адміністрації

САКРІЄР Оксана Леонидівна – директорка Департаменту освіти і науки Чернівецької обласної військової адміністрації

ГАПЕЙ Алла Василівна – голова Ради директорів закладів фахової передвищої освіти Чернівецької області

УКРАЇНЕЦЬ Людмила Петрівна – кандидат психологічних наук, практичний психолог Чернівецького медичного фахового коледжу

БЕДИК Ніна Миколаївна – завідувачка навчально-виробничої практики Чернівецького медичного фахового коледжу

ВИШНЬОВСЬКИЙ Іван Орестович – завідувач відділення післядипломної освіти Чернівецького медичного фахового коледжу

МІГАЛЬЧАН Ірина Олександрівна – кандидат історичних наук, керівник СНТ

РОБОЧИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

V Всеукраїнської студентської науково-практичної Конференції з міжнародною участю
«МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

ГАЛКІНА Анастасія – здобувач фахової передвищої освіти IV курсу ОПП «Лікувальна справа», **голова Студентського наукового товариства**, модератор
АНТОНЮК Анастасія – здобувач фахової передвищої освіти IV курсу ОПП «Сестринська справа», **голова Студентської ради**
ДЕНЕЖКО Альона – здобувач вищої освіти БДМУ, експерт НАЗЯВО
ЗВАРИЧ Олександра – здобувач вищої освіти БДМУ, системний адміністратор
КОЗЛОВСЬКА Крістіна – здобувач фахової передвищої освіти II курсу ОПП «Лікувальна справа», фото-, відеозйомка
ТЕХНІЧНА ПІДТРИМКА
ШАРАБУРЯК Оксана
ПЛАТАШ Сергій
АНТИМІЙЧУК Людмила

МОДЕРАТОРИ СЕКЦІЙ

СЕКЦІЯ 1. Ментальне здоров'я – пріоритет освітнього процесу
БУРЛАКА Яна – здобувач освіти IV курсу ОПП «Лікувальна справа»
Покликання: **meet.google.com/mcy-vyzp-jsq**

СЕКЦІЯ 2. Академічна доброчесність здобувачів освіти: виклики, перспективи та інновації
ШЕПЕНЮК Каміла – здобувач фахової передвищої освіти I курсу ОПП «Лікувальна справа»
Покликання: **https://meet.google.com/mdy-oeaz-jgs**

СЕКЦІЯ 3. Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії
ВЕНЗЯК Валерія – здобувач фахової передвищої освіти I курсу ОПП «Сестринська справа»
Покликання**:** **https://meet.google.com/efs-ivxy-gqk**

СЕКЦІЯ 4. Студентське самоврядування: інновації, соціальні ініціативи та проєкти
ТОДЕРАШ Емілія – здобувач фахової передвищої освіти I курсу ОПП «Сестринська справа»
Покликання**: http://meet.google.com/zqv-syep-emk**

СЕКЦІЯ 5. Військово-патріотичне виховання студентської молоді в умовах воєнного стану
ФЕДОРОСА Тіна – здобувач фахової передвищої освіти II курсу ОПП «Сестринська справа»
Покликання: **https://meet.google.com/mmn-jezc-ujv**

СЕКЦІЯ 6. Заклад освіти в історичній ретроспективі (подорож у часі)
ГАЛКІНА Анастасія – здобувач фахової передвищої освіти IV курсу ОПП «Лікувальна справа»
Покликання: **http://meet.google.com/pps-nmih-dhy**

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

Пленарне засідання на платформі Google-Meet за покликанням:
https://meet.google.com/bpj-gyjs-ahv
10.00 – 11.00 – **пленарне засідання**

СПІКЕРИ:

1. КУЗИК Фрозіна Василівна – директорка Чернівецького медичного фахового коледжу, кандидат медичних наук

2. ІСОПЕНКО Ірина Юльянівна – представник Уповноваженого ВРУ з прав людини в Чернівецькій області

3. ЛЕПЕХА Ірина Олексіївна – завідувачка кабінету соціально-гуманітарної та виховної роботи ДУ «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти»

4. АНТОНЮК Тетяна Миколаївна – голова Всеукраїнської спілки голів обласних (міських) методичних об'єднань викладачів української філології закладів фахової передвищої освіти та провідних фахівців галузі, заслужений працівник освіти, викладач-методист Чернівецького індустріального фахового коледжу

5. СВЕСТУН Наталія Володимирівна – директорка Департаменту охорони здоров'я Чернівецької обласної військової адміністрації

6. САКРІЄР Оксана Леонидівна – директорка Департаменту освіти і науки Чернівецької обласної військової адміністрації

7. ГАПЕЙ Алла Василівна – голова Ради директорів закладів фахової передвищої освіти Чернівецької області

8. ПАРАНЮК-ПАНЧУК Юлія Данівна – випускниця 2013 року, голова студентської ради 2011-2013 років, лікар

9. ДАНИЛЮК Владислав – випускник 2020 року, голова студентської ради, здобувач вищої освіти БДМУ

10. ПІСЬМЕННИЙ Тимофій Олегович – випускник 2022 року, голова студентської ради 2020-2022 років, здобувач вищої освіти ЧНУ ім. Ю. Федьковича

11. ОКАТЕНКО Микита Олександрович – випускник 2022 року, голова СНТ, здобувач вищої освіти БДМУ

ШАНОВНІ УЧАСНИКИ КОНФЕРЕНЦІЇ, ДОРОГІ СТУДЕНТИ, КОЛЕГИ, ГОСТІ!

Щиро вітаю вас на V Всеукраїнській (ювілейній) студентській науково-практичній конференції з міжнародною участю **«Ментальне здоров'я учасників освітнього процесу: реалії та перспективи»**!

Проведення цієї конференції вже стало доброю традицією, яка щороку об'єднує студентську молодь, викладачів, науковців, практиків у сфері освіти та медицини задля обговорення надзвичайно важливих й актуальних питань. І цього року тема нашої зустрічі є не лише на часі – вона життєво необхідна кожному з нас. Адже ментальне здоров'я – це не лише відсутність психічних розладів, а й стан благополуччя, в якому кожен може реалізувати свій потенціал, справлятися зі стресами, ефективно навчатися, працювати й робити внесок у життя своєї спільноти.

Сьогодні, коли ми переживаємо непрості часи – соціальні трансформації, виклики війни, інформаційне перенасичення, – як ніколи важливо формувати культуру турботи про психічне здоров'я, починаючи з молоді, з нашого освітнього середовища. І саме в закладах освіти, у тісній співпраці викладачів, психологів, студентів, можливе створення безпечного простору для особистісного розвитку, взаємоповаги й підтримки.

Ця конференція є надзвичайно цінною платформою для обміну знаннями, практичними напрацюваннями, інноваційними ідеями, які допоможуть зробити освітній простір більш людяним, чуйним, орієнтованим на потреби кожного учасника.

Я щиро дякую всім, хто долучився до організації заходу, а також кожному учаснику за прагнення до пізнання, готовність говорити про складне, ділитися досвідом і шукати шляхи до змін.

Бажаю плідної роботи, натхнення, нових наукових звершень та, найголовніше, – міцного ментального здоров'я нам усім!

З повагою
Фрозіна КУЗИК – директор Чернівецького медичного фахового коледжу

ШАНОВНА ФРОЗІНО ВАСИЛІВНО! ШАНОВНІ УЧАСНИКИ КОНФЕРЕНЦІЇ, ОРГАНІЗАТОРИ, СТУДЕНТИ, ВИКЛАДАЧІ ТА ЗАПРОШЕНІ ГОСТІ!

Від імені Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щиро дякую за можливість бути присутнім на цій важливій науково-практичній події та звернутися до вас із вітальним словом.

Тема, яку ви обрали для цьогорічної конференції – «**МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ»** – є надзвичайно актуальною в сучасному українському суспільстві. Забезпечення психічного добробуту є невіддільною складовою реалізації права кожного громадянина на гідність, освіту, безпечне середовище та розвиток особистості.

В умовах воєнного стану, соціальної нестабільності та зростання тривожності особливу увагу необхідно приділяти вразливим групам, зокрема, молоді та працівникам сфери освіти. Саме вони щоденно перебувають у стресових ситуаціях, часто не маючи доступу до фахової психологічної допомоги.

Одним із ключових завдань Уповноваженого з прав людини є моніторинг дотримання прав людини, зокрема в освітній сфері. Ми наголошуємо на важливості створення інклюзивного, підтримувального середовища, де кожен має право на повагу, психологічну безпеку та самореалізацію.

Висловлюю щиру вдячність студентській спільноті за ініціативність, небайдужість і готовність порушувати важливі теми, які стосуються не лише освітнього, а й гуманітарного, правового простору нашої держави.

Бажаю вам плідної роботи, конструктивних обговорень, професійного зростання й внутрішньої рівноваги. І пам'ятаймо: ментальне здоров'я – це не привілей, а право кожного.

З повагою
Ірина ІСОПЕНКО – Представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в Чернівецькій області

ШАНОВНІ УЧАСНИКИ КОНФЕРЕНЦІЇ!
ДОРОГІ СТУДЕНТИ, ВИКЛАДАЧІ, ОРГАНІЗАТОРИ!

Щиро вітаю вас із проведенням **V Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції**, яка порушує надзвичайно важливу та водночас чутливу тему – **ментального здоров'я учасників освітнього процесу**.

Сучасна система освіти – це не лише середовище здобуття знань, а й простір для формування зрілої, відповідальної, емоційно стабільної особистості. Саме тому надзвичайно важливо приділяти увагу психологічному клімату в освітніх закладах, умінням підтримувати одне одного, зберігати внутрішню рівновагу та бути уважними до потреб душі.

Питання ментального здоров'я вийшли за межі суто медичної або психологічної площини – вони стали частиною загальноосвітнього й виховного процесу. Вони стосуються кожного з нас: студента, викладача, керівника, батьків, адміністративного персоналу.

Ваш захід – це потужний приклад активної позиції молоді, здатної порушувати суспільно значущі теми, генерувати ідеї та бути рушієм позитивних змін. Ваша небайдужість, ініціативність та інтелектуальна зацікавленість надихають і додають упевненості у світлому майбутньому української освіти.

Бажаю учасникам конференції плідної роботи, нових відкриттів, глибоких думок і приємного спілкування. Нехай ця подія стане для вас джерелом розвитку, підтримки й натхнення.

З повагою
Ірина ЛЕПЕХА – завідувач кабінету соціально-гуманітарної та виховної роботи ДУ «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти»

ШАНОВНІ УЧАСНИКИ КОНФЕРЕНЦІЇ!
ДОРОГІ СТУДЕНТИ, ВИКЛАДАЧІ, ГОСТІ!

Щиро вітаю вас із відкриттям **V Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції з міжнародною участю**, присвяченої надзвичайно актуальній темі – «**МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ»**.

Особливо символічним є те, що ця конференція проходить у стінах **Чернівецького медичного фахового коледжу**, який має глибоку історію, багаті традиції й вагомі здобутки у підготовці висококваліфікованих медичних фахівців. Цьогоріч закладу виповниться **214 років з дня свого заснування** – подія, що є важливою не лише для коледжу, а й для всієї медичної спільноти України.

І саме ця Всеукраїнська студентська науково-практична конференція започаткована до 210-ої річниці, і вже 5 років вона є потужним майданчиком для обміну думками, дослідження актуальних тем, розвитку академічної культури та молодіжної ініціативи.

Ментальне здоров'я – це не лише про внутрішній стан людини, а й про гуманність, емпатію, здатність чути й підтримувати одне одного. У сьогоднішньому світі, сповненому викликів і нестабільності, питання психологічного благополуччя виходять на передній план, особливо в освітній і медичній сферах.

Ваша активна участь у цій конференції – це свідчення відповідального ставлення до майбутньої професії, до себе й до суспільства. Ви, майбутні медики, носії професійної етики, милосердя та надії.

Бажаю вам плідної наукової роботи, щирого діалогу, нових ідей і натхнення. Нехай ця конференція стане не лише академічним заходом, а й справжнім простором взаєморозуміння, співпраці та розвитку.

З повагою
Наталія СВЕСТУН – директор Департаменту охорони здоров'я ЧОВА

ВІТАЮ ПАНІ ТА ПАНОВЕ!
ШАНОВНА ФРОЗІНО ВАСИЛІВНО, КОЛЕГИ,
УЧАСНИКИ КОНФЕРЕНЦІЇ!

Щиро вітаю вас із відкриттям **V Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції з міжнародною участю**, яка цьогоріч присвячена надзвичайно актуальній і водночас глибоко особистісній темі – **ментальному здоров'ю учасників освітнього процесу**.

Сучасна освіта переживає період глибоких трансформацій. Нові виклики, динаміка змін, інформаційне навантаження – усе це вимагає не лише інтелектуальної, а й емоційної стійкості від кожного, хто навчається чи навчає. Саме тому питання збереження психічного здоров'я, формування стресостійкості, розвитку емоційного інтелекту стають ключовими у системі освіти.

Приємно відзначити, що саме студентська молодь активно долучається до осмислення цих важливих питань. Ви не боїтеся говорити про те, що турбує, шукаєте рішення, пропонуєте нові ідеї. І саме в цьому – запорука якісних змін у майбутньому.

Переконана, що неоціненний практичний педагогічний досвід учасників конференції, обмін думками сприятиме покращенню у сучасних непростих умовах рівню вищої та фахової передвищої освіти, зростанню професійної компетентності кожного. Адже у своїх виступах учасники конференції озвучуватимуть проблеми, що хвилюють широке коло освітян, науковців, студентів. Запропонують своє бачення в їх вирішення.

Упевнена, що ви, в рамках конференції, будете активно спілкуватися, обговорювати теоретичні та практичні проблеми, прогнозувати спільний розвиток студентства, відкривати нові способи взаємодії один з одним.

Сподіваюсь, що робота конференції залишить тільки позитивні враження і дасть поштовх до подальших наукових досліджень. Традиція проводити подібні заходи не буде порушена і вже наступного року ми зустрінемося знову в переможній Україні під мирним небом.

Бажаю кожному учаснику конференції натхнення, конструктивного діалогу, нових знань та яскравих вражень. Нехай ця подія стане ще одним кроком до формування здорового, свідомого й гармонійного освітнього середовища.

З повагою
Оксана САКРІЄР – директор Департаменту освіти і науки ЧОВА

ШАНОВНІ КОЛЕГИ, ЗДОБУВАЧІ ОСВІТИ, УЧАСНИКИ КОНФЕРЕНЦІЇ «МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»!

Від імені Ради директорів закладів фахової передвищої освіти Чернівецької області щиро вітаю вас із відкриттям важливої наукової події, яка об'єднує молодих дослідників, викладачів та фахівців з різних регіонів України та світу!

Сьогодні ми як ніколи усвідомлюємо, наскільки актуальною є тема збереження ментального здоров'я в умовах нових викликів, нестабільності та соціальних змін. Саме від психологічного добробуту кожного учасника освітнього процесу – студента, викладача, керівника – залежить якість освіти, ефективність комунікації, професійне становлення та гармонійний розвиток особистості.

Проведення конференції – це чудова можливість обмінятися знаннями, представити результати досліджень, знайти однодумців і нові ідеї для подальших наукових пошуків. Вірю, що саме такі заходи сприяють формуванню нового покоління фахівців – не лише компетентних, а й чуйних, свідомих, стійких до стресів та готових підтримувати інших.

Бажаю усім учасникам плідної роботи, натхнення, цікавих дискусій і нових наукових відкриттів!

З повагою
Алла ГАПЕЙ – голова Ради директорів закладів фахової передвищої освіти Чернівецької області

ШАНОВНА ФРОЗІНО ВАСИЛІВНО! ДОРОГІ ВИКЛАДАЧІ, СТУДЕНТИ, ШАНОВНІ УЧАСНИКИ КОНФЕРЕНЦІЇ!

Щиро вітаю вас на V Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції, яка присвячена одній з найважливіших тем сьогодення – **ментальному здоров'ю учасників освітнього процесу**.

Сьогодні я звертаюся до вас як випускниця 2013 року, колишня голова студентської ради, людина, яка колись, як і ви, мріяла, шукала себе, приймала виклики, зростала.

Хочу сказати вам важливу річ: піклування про своє ментальне здоров'я – це не слабкість. Це – сила. Це – ваша опора, ваша енергія і ваша перевага. Світ, у якому ми живемо, потребує не ідеальних, а справжніх – щирих, усвідомлених, стійких особистостей. І саме такими я бачу вас.

Сьогоднішня конференція — це не лише про науку. Це про сміливість говорити, чути й змінювати. Це про відповідальність — за себе, за ближніх, за професію, яку ви обрали. Це про віру — що кожен з вас уже зараз може бути лідером позитивних змін.

Нехай ваш шлях буде яскравим. Нехай знання, які ви здобуваєте, завжди будуть з'єднані з добром, людяністю і розумінням. І нехай ця конференція стане ще одним кроком до вашого великого, власного «Я зможу!»

З вірою у вас

Юлія ПАРАНЮК-ПАНЧУК – лікар, випускниця Чернівецького медичного фахового коледжу 2013 року, голова студентської ради

ШАНОВНА ФРОЗІНО ВАСИЛІВНО! ШАНОВНІ ГОСТІ! УЧАСНИКИ V ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ!

Мені надзвичайно приємно звертатися до вас сьогодні як випускник, який ще зовсім нещодавно сам сидів у студентській аудиторії, організовував подібні заходи, очолював студентську раду, мріяв, шукав, помилявся і – головне – зростав.

Тема сьогоднішньої конференції глибоко резонує з моєю майбутньою професією. **Ментальне здоров'я — це те, без чого неможливий ані справжній розвиток, ані ефективне навчання, ані якісна медична практика.** І те, що саме ви, студенти, сьогодні сміливо про це говорите, досліджуєте, аналізуєте – викликає щиру гордість.

Освітнє середовище має бути не тільки джерелом знань, а й простором довіри, підтримки, відкритості. І я вірю, що саме ваша небайдужість, ваша активність, ваша наукова ініціатива здатні змінювати систему – зсередини, крок за кроком.

Дякую вам за вашу зацікавленість, за вашу енергію, за прагнення будувати здорове, гармонійне майбутнє – для себе, для освіти, для країни.

Натхнення вам, нових ідей, наукових відкриттів і людської теплоти на цьому шляху!

З повагою та найкращими побажаннями

Тимофій ПІСЬМЕННИЙ – випускник 2022 року, лідер студентського самоврядування

ВЕЛЬМИШАНОВНА ФРОЗІНО ВАСИЛІВНО! ШАНОВНІ ГОСТІ! ВИКЛАДАЧІ ТА СТУДЕНТИ!

Щиро вітаю вас із цією знаковою подією – святом науки, молодості, креативності та прагнення до змін! Для мене, як випускника та людини, яка свого часу мала честь бути частиною студентського лідерства, надзвичайно приємно бачити, як з кожним роком розширюється простір для наукового пошуку, самореалізації та активного діалогу серед студентської молоді.

Сьогодні саме ви – молоді дослідники, творці нових ідей і драйвери майбутніх змін у нашій країні. Ваше прагнення до знань, ваша відповідальність і небайдужість є джерелом віри в те, що попереду – час сильних, мудрих і патріотичних професіоналів.

Бажаю кожному з вас натхнення, плідної наукової дискусії, цікавих знайомств і щирої віри у власні сили. Нехай ця конференція стане для вас не лише майданчиком для обміну ідеями, а й кроком до нових досягнень та перемог

З повагою

Владислав ДАНИЛЮК – випускник 2021року Чернівецького медичного фахового коледжу, лідер студентського самоврядування

ШАНОВНІ УЧАСНИКИ КОНФЕРЕНЦІЇ!
ДОРОГІ СТУДЕНТИ, ВИКЛАДАЧІ!

Щиро радий вітати вас на V Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції, яка присвячена надзвичайно важливій та актуальній темі – **ментальному здоров'ю учасників освітнього процесу**.

Для мене, як випускника та колишнього студента, який мав честь бути лідером студентської спільноти, тема ментального добробуту завжди була особливою. Ми живемо в часи великих викликів – інформаційних, соціальних, емоційних – і саме молодь найчастіше стикається з ними без належної підтримки. Але разом ми здатні змінювати цю реальність!

Сьогоднішній захід – це не просто обговорення проблем, це пошук рішень, це об'єднання однодумців, це потужна платформа, де народжуються нові ідеї, ініціативи та наукові прориви. Ваші дослідження, ваші голоси та ваша небайдужість – це внесок у створення здорового, безпечного й підтримувального освітнього середовища.

Бажаю кожному з вас сміливо ділитися думками, бути відкритими до нового, підтримувати одне одного та пам'ятати, що піклування про ментальне здоров'я – це не слабкість, а сила.

З найщирішими побажаннями успіху та натхнення
Микита ОКАТЕНКО – випускник Чернівецького медичного фахового коледжу 2022 року, Голова Студентського наукового товариства

ЗМІСТ

	І. МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я – ПРІОРИТЕТ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	**26-108**
1.	***МЕЛЬЧЕНКО Олена.*** Подолання стресових факторів серед здобувачів освіти при викладанні іноземної мови за професійним спрямуванням	**26**
2.	***АНДРУСЯК Юлія, ЗАХАРІЯ Віталій.*** Ментальне здоров'я в освіті: запорука успіху та гармонійного розвитку	**28**
3.	***БЕНДАС Антоніна, ЗАХАРІЯ Віталій Іванович.*** Ментальне здоров'я - пріоритет освітнього процесу	**32**
4.	***КУЗИК Андрій, ЧОРНА Надія.*** Правові аспекти забезпечення ментального здоров'я здобувачів освіти у освітньому процесі: права, обов'язки та відповідальність закладів освіти	**34**
5.	***ПЛЕТНЬОВ Владислав, СКОРИК Гліб, ХАРЧЕНКО Юлія.*** Сон як фактор стресу у здобувачів освіти	**36**
6.	***РЕКУНОВ Вадим, ШУМЛЯНСЬКА Надія.*** Мовна толерантність у час війни	**38**
7.	***ШВОРАК Дарія, САЧУК Неоніла.*** Ментальне здоров'я потребує великої уваги, його потрібно визнавати і ним потрібно займатися	**42**
8.	***АТАМАНЕНКО Софія, КОРКУШКО Тетяна.*** Емпатія і спілкування: розуміння стану іншої людини	**44**
9.	***ОСТАФІЙЧУК Анна, ТКАЧУК Ольга, ГУТНІЦЬКА Аделіна, САПУНКОВА Світлана.*** Здоров'я – сон та наслідки впливу стресу на сон	**46**
10.	***ІГНАТЕНКО Орина, МАРКОВСЬКА Ольга.*** Збереження психічного здоров'я та психосоціальна підтримка молоді через взаємодію закладу освіти з благодійним фондом	**51**
11.	***ФУРМАН Дарина, ГАВРИЛЮК Роман.*** Роль освітнього мистецького закладу щодо психосоціальної підтримки дітей, молоді та дорослих	**55**
12.	***БУРЛАКА Яна, ЛЕСИК Тетяна.*** Ментальне здоров'я учасників освітнього процесу в умовах сучасних реалій	**59**
13.	***КАПАЦИ Андрій.*** Забезпечення прав учасників освітнього процесу на психологічну підтримку	**61**
14.	***МАНТУЛЯК Дар'я, КИБА Оксана.*** Ментальне здоров'я - пріоритет освітнього процесу	**63**
15.	***МАРЧУК Софія, УКРАЇНЕЦЬ Людмила.*** Підтримка ментального здоров'я: інновації та стратегії	**66**

16.	***БЕРЕЗЧЕНКО Олександра, СТРИЖАКОВСЬКА Ольга.*** Психоемоційний стан студентів та його вплив на успішність навчання	**68**
17.	***ОЛЕКСАНДРЮК Анастасія, САВОСЮК Альона.*** Важливість ментального здоров'я в освітньому процесі	**70**
18.	***ДЯЧУК Ірина, МАРЧУК Ольга.*** Теоретичні підходи до вивчення деструктивної комунікації	**72**
19.	***ТОКАРЧИК Христина, МАРЧУК Ольга.*** Гостинг як форма деструктивної міжособистісної комунікації	**75**
20.	***ПОСТЄВКА Анастасія, ВАСЮК Юлія.*** Формування ментального здоров'я у студентів-медиків під час проведення навчальних практик з медсестринства в акушерстві та гінекології	**78**
21.	***САВКА Вікторія, САВКА Оксана.*** Вплив воєнного стану на емоційний стан учасників освітнього процесу	**81**
22.	***ЛЕВЧЕНКО Дмитро, ЧЕРНЯК Володимир, АЛЕКСАШИНА Ірина.*** Підтримка ментального здоров'я учасників освітнього процесу в коледжі	**83**
23.	***ГОЙ Адріана, ДЗЮБІЙ Юлія, ВОЗОВИЧ Антоніна.*** Ментальне здоров'я – основа життєстійкості	**86**
24.	***ГЛИВКА Анна, САВОСЮК Альона.*** Ментальне здоров'я – пріоритет освітнього процесу	**89**
25.	***ЧЕРНЕЙ Ангеліна, САВКА Вікторія.*** **М**ентальне здоров'я як виклик і ресурс сучасності	**91**
26.	***ШОКАЛО Катерина, БЕРКАЛО Марія.*** Психологічний стан української молоді в умовах війни	**93**
27.	***РЕДЬКО Софія, МАРТИРОСЯНЦ Наталія.*** Ментальне здоров'я - найважливіша складова благополуччя	**95**
28.	***ЯНЮК Дарина, ПЕТРОВА Алла.*** Підтримка ментального здоров'я в освіті: історичний погляд на міжнародний досвід	**98**
29.	***ГОМЕНЮК Ангеліна.*** Фактори формування стресостійкості майбутніх медичних фахівців та значення в умовах сучасної медичної практики	**101**
30.	***РУДИЙ Артем, ПЕНДУС Лілія.*** Психологічне благополуччя - шлях до підвищення якості життя	**103**
31.	***KRASNOSCHOK Viktoria .*** Mental health of educational process participants: realities and prospects	**108**
	II. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ: ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ	**111-136**
32.	***КОЗЛОВСЬКА Крістіна, САВЧУК Галина.*** Формування культури академічної доброчесності у студентському середовищі	**111**

33.	***АНТОНЮК Анастасія, СТРИЖАКОВСЬКА Ольга.*** Студентські ради як гаранти академічної доброчесності: шлях до чесної освіти	**113**
34.	***УШКАЛОВА Ангеліна, БЕЛЕНЧЕНКО Ірина, КИРИЧЕНКО Олександра.*** Академічна доброчесність: шлях до якісної освіти та професіоналізму	**115**
35.	***ВЕЛУЩАК Ангеліна, СИМОНОВИЧ Лариса.*** Використання штучного інтелекту у навчанні: допомога чи загроза академічній доброчесності	**117**
36.	***ШЕПЕНЮК Каміла, АПРІУТЕС Світлана.*** Роль академічної доброчесності у формуванні професійної етики майбутнього медичного працівника: між особистою відповідальністю та суспільними очікуваннями	**119**
37.	***ВАСИЛИК Вікторія, АДАМЮК Марина, СТОЯН Олександра.*** Академічна доброчесність здобувачів освіти: виклики, перспективи та інновації	**121**
38.	***МЕЦЬ Вікторія, САЧУК Неоніла.*** Академічна доброчесність є наріжним каменем сучасної освіти	**123**
39.	***МАЛІНСЬКА Марія, САЧУК Неоніла.*** Академічна доброчесність – важлива складова якісної освіти	**126**
40.	***SHUNDEL Tetiana, NUZHNA Anastasiia.*** Issues of academic integrity of holders of the qualification in higher medical school	**129**
41.	***ОГИР Ксенія, ТРУСКАВЕЦЬКИЙ Павло, ТРУСКАВЕЦЬКИЙ Степан.*** Формування академічної доброчесності в системі освіти: виклики сьогодення та інновації	**131**
42.	***ЗІНЧЕНКО Анастасія, ЛОТОЦЬКА Олександра, САВОСЮК Альона.*** Трансформація поняття академічна доброчесність в сучасній освіті	**134**
43.	***ПЕТРАЩУК Софія, ДУТКА Леся.*** Академічна доброчесність – основа якісної освіти	**136**
	ІІІ. ІННОВАЦІЙНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ: ВИКЛИКИ, РЕАЛІЇ, СТРАТЕГІЇ	**140-188**
44.	***СТАНІСЛАВСЬКА Ірина, ГВОЗДЕЦЬКА Галина.*** Проблеми медсестринської освіти в івано-франківському національному медичному університеті в умовах воєнного стану	**140**
45.	***ГРОМОВ Владислав, СТРИЖАКОВСЬКА Ольга.*** Мікронавчання як тренд сучасної освіти: ефективність мікронавчання у формуванні професійних компетенцій	**141**
46.	***САПОЖНІКОВА Олександра, БОЙЧУК Тетяна Іванівна.*** Сучасні освітні трансформації: виклики та можливості	**143**

47.	***СКАКОВСЬКА Дарина, СТАДНІК Микола.*** Навчальна хмара «ЛКЛАУД» як інструмент освітніх змін	**145**
48.	***ЦИКОЛЯК Яна, ЛОЗОВСЬКА Тетяна, ПОПОВИЧ Ганна.*** Фізіологічні основи пам'яті та навчання	**147**
49.	***КУРИК Анастасія, ВИШНЬОВСЬКИЙ Іван.*** Телемедицина як інноваційний підхід у підготовці медичних фахівців	**149**
50.	***КУШНІР Ангеліна, АНДРІЄШ Тетяна.*** Дистанційне навчання: переваги та недоліки	**151**
51.	***ГАМАЛЬ Марія-Єлізавета, ГЕРМАН Леся.*** Можливості та професійний ріст сестер медичних та фельдшерів	**153**
52.	***БИЧКОВА Юлія, ТУЗ-БЛАГОВІСНА Олена.*** Сучасна цифрова трансформація в освіті студентів-медиків	**154**
53.	***СТРИЖАКОВСЬКА Ліліана.*** Лазерні технології в дерматології та естетичній медицині	**158**
54.	***АМЕЛІН Павло, СКОРЕЙКО Олександр.*** Освітній простір безпеки: тренінги з надання домедичної допомоги як складова формування здоров'я збережувальної компетентності населення	**160**
55.	***КОШЕЛЄВ Володимир, ТАТАРЕНКОВ Григорій.*** Домедична допомога в умовах бойових дій: досвід викладачів чернівецького медичного фахового коледжу	**162**
56.	***ОКАТЕНКО Микита.*** Вплив гаджетів на зір та постуральні порушення у студентів	**163**
57.	***МАЛЕК Марія, ДУБІЦЬКА Валентина.*** Глобальні виклики медичної освіти в умовах сьогодення: досвід навчання студентів чернівецького медичного фахового коледжу	**165**
58.	***ЗВАРИЧ Олександра, ГРИНКЕВИЧ Людмила.*** Формування ортодонтичної грамотності у батьків як фактор профілактики зубощелепних аномалій у дітей	**168**
59.	***БОНДАРЕНКО Олеся, ПІЦ Лариса, СТЕФАНЮК Євгенія.*** Реалії трансформації освіти при підготовці фахового молодшого бакалавра	**170**
60.	***ЧЕРНИХ Соломія, АНТОНЮК Тетяна.*** Філологічна освіта як інструмент формування мовної культури майбутнього фахівця	**173**
61.	***КОСТИНЯН Руслана, АВДІКОВСЬКА Людмила.*** Культура академічного письма: виклики і перспективи для здобувачів ЗФПО	**175**
62.	***ФЕСІК-КРАМСЬКА Анна, МАКАРА Дмитро.*** Інновації в освіті: виклики, реалії та шляхи модернізації	**176**
63.	***ХОМИШИН Олександр.*** Інтерактивні методи навчання у викладанні стоматології	**178**

64.	***ГОЛУНГА Аніта, БОЖКО Ірина.*** Деякі питання використання штучного інтелекту в освіті крізь призму соціологічного аналізу	**179**
65.	***ВЕНЗЯК Валерія, ЧОРНА Надія.*** Проблеми цифрової нерівності у доступі до якісної освіти: соціальні та педагогічні аспекти	**182**
66.	***ФИЛИПЧУК Вікторія, ПІСЬМЕННА Лариса.*** Використання цифрових технологій на заняттях з компоненти «Анатомія людини»	**184**
67.	***ВИШНЬОВСЬКА ЯНА.*** Віртуальна та доповнена реальність в освіті: перспективи впровадження	**186**
68.	***БІЛОКРИНИЦЬКА Лілія, БОЙЧУК Тетяна Василівна.*** Українська література в telegram, tiktok та instagram: чи можуть соцмережі стати навчальним інструментом?	**188**
	IV. СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ: ІННОВАЦІЇ, СОЦІАЛЬНІ ІНІЦІАТИВИ ТА ПРОЄКТИ	**191-216**
69.	***ПШЕНИШНА Анна, МУХАРОВСЬКА Наталія.*** Платформа можливостей: студентське самоврядування в дії	**191**
70.	***ТОДЕРАШ Емілія, МІГАЛЬЧАН Ірина.*** Історія Чернівецького медичного фахового коледжу: від паперових сторінок до цифрових технологій	**194**
71.	***БОГДАН Софія, ЛАГОТЮК Вікторія.*** Волонтерська діяльність як один із напрямів діяльності студентського самоврядування закладу освіти	**200**
72.	***ТАТАРИН Ганна, ТАТАРИН Катерина, ТРІСКА Світлана.*** Проблеми та виклики студентського самоврядування	**202**
73.	***ЗЕЛІНСЬКА Мілена, ГРИНЬОВА Тетяна.*** Студентське самоврядування	**205**
74.	***ГАЇНА Іван, КОБИЛЯНСЬКА Світлана.*** Соціальні ініціативи студентського самоврядування	**207**
75.	***КОСТЯ Катерина, АНТОНЮК Анастасія.*** Креативні медіапроєкти в діяльності студентського самоврядування: від ідеї до реалізації	**210**
76.	***ТАТАРЕНКО Єгор, ФІРЮЛІН Артем, ЗАБАБУРІНА Наталя.*** Студентське самоврядування МПФК	**212**
77.	***ДЕНЕЖКО Альона, КУЗИК Фрозіна.*** Роль студентського самоврядування у забезпеченні якості освіти: від участі до впливу	**216**
	V. ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	**202-255**
78.	***МОТОК Олександр, ГАЛКІНА Анастасія.*** Студентське наукове товариство як форма розвитку наукового потенціалу молоді	**220**

79.	***ФРОЛОВ Денис, ЮЩЕНКО Валентина.*** Патріотичне виховання студентської молоді чернігова в умовах воєнного стану	**222**
80.	***ШАРАБУРЯК Ванесса, ШТЕФАНЧУК Андрій.*** Формування оборонної свідомості молоді: військова підготовка у зфпо та її впровадження в освітній процес	**226**
81.	***ФУРДІЯК Катерина, РУСНАК Наталія.*** Військово-патріотичне виховання студентів в сучасних реаліях	**228**
82.	***КАРДАШ Любов, МИХАЛЬЧУК Анастасія, СТОЯН Олександра.*** Військово-патріотичне виховання студентської молоді в умовах воєнного часу	**230**
83.	***ВАТАМАНЮК Любов, НОВИЦЬКА Ірина, СКОРЕЙКО Олександр.*** Національно-патріотичне виховання студентської молоді	**232**
84.	***СТРИЖАКОВСЬКИЙ Юрій.*** Юридичні аспекти мобілізаційної готовності здобувачів освіти	**236**
85.	***БОЙЧУК Тетяна Іванівна.*** Військово-медична підготовка здобувачів освіти у ЗФПО: необхідність та впровадження в освітній процес	**238**
86.	***ІВАНОВА Ірина, САЧУК Неоніла.*** Військово-патріотичне виховання в умовах воєнного часу	**240**
87.	***БАБІЙ Юлія.*** Патріотичне виховання студентів у час війни	**244**
88.	***ФЕДОРОСА Тіна, ФИЩУК Людмила.*** Військово-патріотичне виховання студентів-медиків	**246**
89.	***КОЧЕТКОВА Аліна, РЕДЬКІНА Віра, ЄРМАКОВА Світлана.*** Військово-патріотичне виховання студентської молоді в умовах воєнного стану	**248**
90.	***ДЕНИСОВА Софія, БЕРЕЗОВСЬКА Ніна.*** Військово-патріотичне виховання	**252**
91.	***БАЙТАЛАН Любов.*** Військово-патріотичне виховання здобувачів освіти у контексті сучасної інформаційної війни	**255**
	VI. ЗАКЛАД ОСВІТИ В ІСТОРИЧНІЙ РЕТРОСПЕКТИВІ (ПОДОРОЖ У ЧАСІ)	**257-289**
92.	***ЧУНТУЛ Ліза, НОВИЦЬКА Ірина, БЕДИК Ніна.*** Еволюція менеджменту охорони здоров'я на буковині	**257**
93.	***ГАЛКІНА Анастасія, МІГАЛЬЧАН Ірина.*** Воїни-випускники, які здобули освіту в Чернівецькому медичному фаховому коледжі	**263**
94.	***КАНУТ Юсеф Мухамед, КОБИЛЯНСЬКИЙ Роман.*** Щодо становлення кафедри термоелектрики та медичної фізики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича	**266**

95.	***ВЕЛНІЧЕР Катерина, ЄФТЕМІЙ Анастасія, МЕЛЬНИК Віра.*** Директори Новоселицького медичного фахового коледжу - освітні лідери у вимірі часу	**268**
96.	***ПАВЛУХІНА Юлія, ЩЕРБАКОВА Наталія, ЛІТВІН Тетяна.*** Як інтегрувати історію навчального закладу в освітню діяльність	**271**
97.	***ГОЧ Юлія, КОБИЛЯНСЬКА Оксана.*** «ДУМА», що стала вироком. Історія переслідування Миколи Горбаля	**275**
98.	***КАПУЩАК Олексій, СТЕЦЬКО Тетяна.*** Свідок епох - навчальний корпус Борщівського агротехнічного фахового коледжу	**278**
99.	***КОСТИК Марія, КОЦАРЕНКО Тетяна, НЕСТОРОВИЧ Антон.*** Обухівський медичний фаховий коледж в історичній ретроспективі	**281**
100.	***СТЕЦЕНКО Арсеній, КУПЧЕНКО Сергій.*** ВСП «Аграрно-економічний фаховий коледж ПДАУ» в історичній ретроспективі	**285**
101.	***МАРЧУК Єгор, ГРИВУЛ Аркадій.*** Історія успіху Вашковецького медичного фахового коледжу	**288**

СЕКЦІЯ 1
МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я – ПРІОРИТЕТ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

МЕЛЬЧЕНКО Олена Володимирівна,
викладач іноземної мови(англійської) та
іноземної мови за проф. спрямуванням (англійської)
MHeLenVL@ukr.net
Кременчуцький медичний фаховий коледж
ім. В.І. Литвиненка

ПОДОЛАННЯ СТРЕСОВИХ ФАКТОРІВ СЕРЕД ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПРИ ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Англійська мова – це мова міжнародного спілкування. Головна мета викладача навчити студентів користуватися своїми знаннями з іноземної мови у типових побутових ситуаціях та професійній сфері. Звісно, викладач Кременчуцького медичного фахового коледжу ім. В. І. Литвиненка має мати високий рівень розмовної англійської мови, знати термінологію та володіти різноманітними методиками викладання предмету. Метою занять з іноземної мови за професійним спрямуванням є формування іншомовної комунікативної компетенції у професійній сфері. Тобто студенти мають не тільки знати лексичний матеріал, а й вміти вживати його в мовленні. Але для багатьох студентів застосовування знань з іноземної мови на практиці є доволі стресовим. На занятті мають органічно поєднуватися чотири види мовленнєвої діяльності: читання, говоріння, аудіювання та письмо. Крім того, заняття має бути цікавим для здобувачів освіти. Саме тому класичні методики навчання необхідно поєднувати з різними інтерактивними методами, залучати студентів до діалогу, спонукати до пошукової діяльності. А також важливо навчити студентів не боятися робити помилки, нормально їх сприймати і поступово їх виправляти із вивченням все нових і нових тем.

Зазвичай перед початком основної частини заняття необхідно здійснити перевірку домашнього завдання та актуалізацію опорних знань. Потім відбувається ознайомлення з лексичним та граматичним матеріалом. Щоб це було цікаво та змістовно, і допомогло студентам використати лексичний та граматичний матеріал у мовленні, необхідно застосовувати різноманітні ігрові моменти такі як: «Мікрофон», «Знайди своє питання», «Побудуй речення або діалог з заготовлених частинок» і т.д. Перед ігровими моментами варто імітативним методом опрацювати лексику та методом вправ граматичний матеріал (усно та письмово). Після опрацювання лексичних та граматичних одиниць зазвичай варто провести аудіювання, де зустрічається лексика, з якою ми ознайомилися на занятті. Для аудіювання підбираємо відео тривалістю 3-5 хвилин з YouTube, здобувачі освіти дивляться його один раз, а якщо відео складне, то двічі. Потім на студентів чекають тестові завдання чи визначення правдивих та неправдивих речень, які зачитує викладач. На занятті обов'язково перевіряємо завдання аудіювання, а також задаємо запитання англійською щодо змісту побаченого відео, на які студенти зможуть дати відповідь. У відеоматеріалах для аудіювання має бути знайома лексика, яку попередньо опрацювали на цьому занятті. Також заняття з англійської мови не можна уявити без читання так як це дає можливість розширити активний та пасивний словниковий запас. Після читання здобувачі освіти зазвичай виконують завдання за змістом прочитаного (тестові завдання, дають відповіді на питання, знаходять синонімічні та антонімічні відповідники). Обговорення прочитаного дає можливість розвивати діалогічне мовлення та долати психологічний бар'єр щодо побудови власних висловлювань. Домашнє завдання та завдання для самопідготовки не мають бути занадто складними. Зазвичай вони включають в себе вивчення лексики(диктант), читання, побудова діалогу з теми із заготовленими питаннями, робота в командах за різними підтемами теми.

Періодично можна застосовувати метод проєктів, обираючи короткотривалий проєкт, що дає змогу залучити студентів до опрацювання автентичних медичних та літературних джерел інформації та наукової роботи.

Отже, навчання іноземної мови за професійним спрямуванням має включати в себе поєднання класичних та інноваційних методик, інтерактивних та командних форм роботи. На занятті необхідно звертатися до професійного досвіду здобувачів освіти, цікавитися що вони дізналися з цієї теми на предметах медичного циклу. Саме інтерес студентів до теми заняття та предмету в цілому є важливим внутрішнім мотивом вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням. Доброзичлива та спокійна атмосфера на занятті сприяє подоланню стресових факторів та якісному засвоєнню матеріалу.

АНДРУСЯК Юлія Миколаївна,
здобувач освіти
ЗАХАРІЯ Віталій Іванович,
викладач
Чернівецький медичний
фаховий коледж

МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я В ОСВІТІ: ЗАПОРУКА УСПІХУ ТА ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ

Анотація. Доповідь підкреслює важливість ментального здоров'я як ключового чинника успішного освітнього процесу. Розглядається вплив стресу та емоційного вигорання на академічну успішність, а також пропонуються ефективні методи підтримки психологічного благополуччя: тренінги з психологічної стійкості, доступ до професійної допомоги та створення безпечного освітнього середовища. Інвестиції у ментальне здоров'я сприяють гармонійному розвитку особистості та сталому прогресу суспільства.

Вступ. Сучасний світ кидає нам чимало викликів, і одним із найважливіших стає турбота про ментальне здоров'я. У швидкому темпі життя, інформаційному перенасиченні, соціальних мережах і високих вимогах до успішності зростає рівень стресу серед учнів, студентів і викладачів. Освітній процес має включати не лише академічні знання, а й формування навичок

психологічної стійкості, емоційного інтелекту та усвідомленого підходу до життя.

Вплив ментального здоров'я на освітній процес

Негативні наслідки ігнорування ментального здоров'я

1. **Когнітивний спад** – хронічний стрес та тривожність погіршують концентрацію, пам'ять і здатність до аналізу інформації.

2. **Зниження мотивації** – втома, емоційне виснаження призводять до апатії та зменшення зацікавленості у навчанні.

3. **Соціальні проблеми** – труднощі у спілкуванні, ізоляція, ризик конфліктів у колективі.

4. **Фізичні наслідки** – порушення сну, головні болі, розлади харчування.

Позитивний вплив ментального здоров'я на освіту

1. **Краща успішність** – учні з емоційною стійкістю швидше засвоюють матеріал.

2. **Розвиток креативності** – ментальна рівновага сприяє нестандартному мисленню та генеруванню нових ідей.

3. **Сильні соціальні навички** – емоційний інтелект допомагає у комунікації, співпраці та самовираженні.

4. **Зменшення рівня булінгу** – психоемоційна стабільність сприяє здоровому спілкуванню та запобігає агресії.

Як інтегрувати підтримку ментального здоров'я в освітній процес? 1. Введення психологічних курсів та тренінгів для учнів і студентів.

2. Розвиток культури відкритості – обговорення психічного здоров'я без стигматизації.

Стигматизація – це негативне ставлення суспільства до людини або групи людей через певні особливості, що супроводжується упередженнями, стереотипами та дискримінацією. Це може проявлятися у знеціненні, відторгненні чи обмеженні прав і можливостей таких осіб.

3. Запровадження програм релаксації – медитація, дихальні практики, фізична активність.

4. Психологічна підтримка для педагогів – курси управління стресом, тренінги емоційного інтелекту.

Програма тренінгу: “Ментальне здоров’я у навчальному процесі”

Цільова аудиторія: Учні, студенти, викладачі

Тривалість: 1 година 20 хвилин

Мета:

- Ознайомити учасників із впливом стресу на навчання
- Навчити базових технік управління стресом
- Покращити емоційну саморегуляцію та комунікацію

Структура тренінгу:

1. Вступ

• Ознайомлення з темою: коротке пояснення, чому ментальне здоров’я важливе у навчанні

• Вправа «Очікування» – учасники в парах обговорюють, чому вони тут і що хочуть дізнатися

2. Блок 1. Як стрес впливає на навчання?

- Міні-лекція: Вплив стресу на пам’ять, концентрацію, мотивацію
- Вправа «Сигнали стресу»: Учасники записують свої тригери стресу
- Групове обговорення: Як кожен справляється зі стресом?

3. Блок 2. Практичні техніки подолання стресу

- Дихальна практика “4-7-8”– проста техніка для зняття напруги
- Метод “Заземлення”– усвідомленість через органи чуття
- Вправа “Я-повідомлення” – практика правильного вираження емоцій

• Рольова гра: Учасники в парах програють діалог у стресовій ситуації (наприклад, конфлікт з викладачем)

4. Завершення

- Вправа «Лист самому собі» – учасники пишуть одну річ, яку застосовують із тренінгу
- Обговорення результатів: учасники діляться враженнями
- Зворотний зв’язок: коротке анкетування або усні відгуки

Висновки: 1. Ментальне здоров'я – ключовий чинник: Психологічний добробут є основою для успішного навчального процесу і загального розвитку особистості.

2. Негативний вплив стресу: Стрес та емоційне вигорання суттєво знижують академічну успішність, що підкреслює необхідність їхнього попередження та подолання.

3. Необхідність підтримки: Впровадження тренінгів з психологічної стійкості, забезпечення доступу до професійної психологічної допомоги та створення безпечного освітнього середовища є важливими заходами для підтримки ментального здоров'я.

4. Інвестиції в майбутнє: Інвестиції у ментальне здоров'я сприяють гармонійному розвитку окремої особистості та сталому розвитку суспільства в цілому.

Ментальне здоров'я – це не другорядний аспект освіти, а її невід'ємна частина. Без психологічного комфорту та емоційного благополуччя неможливо досягти справжніх успіхів у навчанні та вихованні гармонійної особистості. Тому пріоритетним завданням сучасної освіти має стати створення умов, у яких учні, студенти й викладачі почуватимуться психологічно захищеними, мотивованими та спроможними досягати поставлених цілей.

Використані джерела:

1. Всесвітня організація охорони здоров'я (WHO). Mental Health: Strengthening Our Response. Женева: WHO, 2001.

2. UNESCO. Психічне здоров'я та освіта: глобальні виклики. Париж: UNESCO, 2016.

4. Назаренко, М. «Психологічна підтримка в системі освіти». Журнал «Освіта та психологія», 2017, №3, с. 45–60.

5. Коваль, С. «Емоційний інтелект та стрес-менеджмент у навчальному процесі». Освітній вісник України, 2018

6. Інтернет-ресурс: Психологія освіти. http://www.psykhology-education.ua

БЕНДАС Антоніна Андріївна,
здобувач освіти
bendasantonina87@gmail.com
ЗАХАРІЯ Віталій Іванович,
викладач
zacharsv@ukr.net
Чернівецький медичний фаховий коледж

МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я - ПРІОРИТЕТ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Анотація:

Сучасний світ вимагає від людини не лише інтелектуальної компетентності, а й емоційної стійкості. Високий темп життя, велике навантаження та постійна конкуренція роблять ментальне здоров'я студентів однією з головних тем освітнього процесу. Чи можливо створити навчальне середовище, у якому психологічний комфорт буде таким же важливим, як і академічні успіхи? Як баланс між розумовою діяльністю та емоційним вихованням може покращити не лише навчальні результати, а й загальне благополуччя молоді? У цих тезах ми розглянемо, чому саме турбота про ментальне здоров'я є основою якісної освіти майбутнього та які кроки можуть зробити навчальні заклади для його підтримки.

Основний текст:

Ментальне здоров'я відіграє вирішальну роль у процесі навчання та самореалізації особистості. Воно визначає рівень стресостійкості, адаптивності до змін, здатність до критичного мислення та комунікації. Однак сучасний освітній процес часто супроводжується високими рівнями стресу, що може призводити до емоційного вигорання, тривожності та навіть депресії.

Основні фактори, що впливають на ментальне здоров'я студентів:

1. Інформаційне перевантаження. Великий обсяг навчального матеріалу, постійна необхідність підготовки до іспитів та дедлайни спричиняють хронічний стрес.

2. Соціальний тиск та конкуренція. Порівняння власних досягнень із результатами інших студентів може знижувати самооцінку та викликати страх невдачі.

3. Недостатня фізична активність та порушення режиму дня. Малорухливий спосіб життя, нерегулярне харчування та нестача сну значно погіршують когнітивні здібності.

4. Дистанційне навчання. Хоча воно забезпечує гнучкість, відсутність живого спілкування може призводити до ізоляції та підвищеного рівня тривожності.

5. Брак психологічної підтримки. У багатьох навчальних закладах відсутні психологічні служби або студенти соромляться звертатися по допомогу через стигматизацію психічних проблем.

Шляхи підтримки ментального здоров'я в освітньому середовищі

Щоб створити здорове освітнє середовище, необхідно:

✓ Інтегрувати психологічну підтримку – забезпечити доступ до професійних психологів, організовувати тренінги з управління стресом.

✓ Впроваджувати елементи емоційного інтелекту в навчальний процес – навчати студентів технік саморегуляції, розвитку емоційної грамотності.

✓ Забезпечити баланс між навчанням і відпочинком – пропагувати здоровий спосіб життя.

✓ Розвивати культуру відкритого обговорення ментального здоров'я – проводити інформаційні кампанії, залучати студентів до дискусій про важливість психічного благополуччя.

✓ Модифікувати підхід до оцінювання знань – зменшити надмірний акцент на стандартизованих тестах, запровадити більш гнучкі методи оцінювання.

Висновки:

Психологічний добробут студентів та викладачів безпосередньо впливає на ефективність освітнього процесу. Впровадження програм підтримки ментального здоров'я не тільки знижує рівень стресу та тривожності, а й покращує академічні результати, сприяє соціальній інтеграції та загальному добробуту. Навчальні заклади повинні усвідомлювати свою відповідальність за

психологічний комфорт студентів та створювати умови для гармонійного розвитку особистості.

Використані джерела:

1. Національна академія педагогічних наук України. Психологічний супровід освітнього процесу: теорія та практика. – Київ: НАПН України, 2021.

2. Сердюк Л. З. Психологічні аспекти стресостійкості студентів у процесі навчання. – Львів: ЛНУ імені І. Франка, 2022.

3. Державна служба якості освіти України. Методичні рекомендації щодо психологічної підтримки студентів у закладах освіти. – Київ: ДСЯО, 2023.

4. Збірник наукових праць “Освіта та психологія”. – Київ: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2022.

КУЗИК Андрій Дмитрович,
здобувач освіти
kuzyk08.a@gmail.com
ЧОРНА Надія Миколаївна,
викладач громадянської освіти:
правознавство, основ медичного права,
юрисконсульт
nadacorna108@gmail.com
Чернівецький медичний фаховий коледж

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ У ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ: ПРАВА, ОБОВ'ЯЗКИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

Тема «Ментальне здоров'я – пріоритет освітнього процесу» тісно пов'язана з предметом «Основи медичного права», оскільки охоплює важливі аспекти прав людини, права на медичну допомогу та захист психічного здоров'я. Ось кілька ключових точок, які можуть допомогти зв'язати ці дві теми:

1. **Право на доступ до психічної допомоги**: В рамках медичного права в Україні та інших країнах існує законодавство, яке забезпечує право кожної людини на медичну допомогу, в тому числі й на допомогу з питань психічного здоров'я. Важливим є забезпечення доступу до психіатричних послуг для

студентів, оскільки збереження психічного здоров'я є важливим компонентом їхнього загального здоров'я та успішної адаптації в освітньому процесі.

2. **Правові аспекти психіатричної допомоги в освітніх закладах**: У закладах освіти важливо створювати умови для надання психіатричної та психологічної підтримки студентам. Законодавство щодо медичного права передбачає обов'язок установ охорони здоров'я надавати своєчасну допомогу, у тому числі в школах, коледжах та університетах, якщо є підозра на психічні розлади.

3. **Медико-правова відповідальність за здоров'я студентів**: Важливо також звернути увагу на медико-правову відповідальність працівників освіти та медичних працівників за стан психічного здоров'я студентів. Вони повинні своєчасно виявляти ознаки психічних проблем і надавати допомогу або направляти на консультацію до фахівців. У цьому контексті обов'язки медичних працівників та педагогів повинні бути чітко прописані в законодавстві.

4. **Захист прав студентів із психічними розладами**: Психічне здоров'я є частиною загального здоров'я, і кожен студент має право на рівні можливості в навчанні, включаючи студентів з психічними розладами. Законодавство повинно гарантувати захист їхніх прав, забезпечуючи спеціальну допомогу та адаптовані умови навчання. Законодавчі норми щодо інклюзивної освіти, наприклад, також стосуються надання належної підтримки таким студентам.

5. **Психологічна безпека та антидискримінація**: Враховуючи правові норми, пов'язані з дискримінацією, можна говорити про необхідність створення безпечного психологічного середовища в освітніх закладах, яке забезпечить підтримку психічного здоров'я студентів. Законодавство повинно захищати від будь-яких проявів насильства чи булінгу, що можуть негативно вплинути на психічне здоров'я студентів.

Таким чином, взаємозв'язок теми ментального здоров'я в освітньому процесі з основами медичного права полягає в тому, що кожен учасник освітнього процесу, включаючи педагогів, медичних працівників і адміністрацію, повинен дотримуватись правових норм щодо захисту психічного здоров'я та забезпечення

прав студентів на своєчасну медичну допомогу, включаючи психологічну підтримку.

Використані джерела:

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: http://www.rada.gov.ua

2. Кравченко О.О. Соціально-психологічна підтримка ментального здоров'я учасників освітнього процесу у кризових ситуаціях (практичний досвід). Social Work and Education. 2023. Vol. 10. № 1. P. 35–47.

3. Максименко С.Д. Психічне здоров'я дітей. Психолог. 2022. № 1. С. 4.

ПЛЕТНЬОВ Владислав Сергійович,
здобувач освіти
vladislavpletnev7@gmail.com
СКОРИК Гліб Євгенович,
здобувач освіти
glebass65.skorrr@gmail.com
ХАРЧЕНКО Юлія Олегівна,
викладач
yulia.kh.79@gmail.com
Кременчуцький медичний фаховий
коледж імені В.І. Литвиненка

СОН ЯК ФАКТОР СТРЕСУ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Анотація. У статті розглядається вплив якості та тривалості сну на рівень стресу серед здобувачів освіти 3-го курсу Кременчуцького медичного фахового коледжу імені В.І. Литвиненка під час екзаменаційної сесії. Аналізуються основні фактори, що спричиняють порушення сну та їх наслідки для фізичного і психоемоційного стану молоді. Представлено результати досліджень, отримані шляхом анкетування за допомогою Google Forms та інтерв'ю. Підтверджується взаємозв'язок між недосипанням, когнітивними здібностями та загальним самопочуттям здобувачів освіти у період сесії. Розроблено рекомендації щодо покращення якості сну для мінімізації стресових наслідків.

Актуальність дослідження. Сон є одним із ключових факторів, що впливають на фізіологічний та психологічний стан людини. У здобувачів освіти під час екзаменаційної сесії спостерігається порушення режиму сну, що може негативно позначитися на їх здатності до навчання, концентрації, пам'яті та емоційному стані. Хронічна нестача сну є тригерним фактором стресу, оскільки порушує роботу осі гіпоталамус-гіпофіз-наднирники (HPA-вісь) та сприяє підвищенню рівня кортизолу – основного гормону стресу.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю розуміння взаємозв'язку між змінами режиму сну та рівнем стресу серед студентів-медиків, а також розробки рекомендацій щодо покращення якості сну з метою зниження стресового навантаження під час екзаменаційної сесії. Враховуючи високий рівень навантаження, який зазнають здобувачі освіти медичних спеціальностей, питання впливу сну на їх психофізіологічний стан – є особливо важливим для забезпечення ефективної навчальної діяльності та професійного розвитку. У медичному контексті хронічний дефіцит сну розглядається як фактор ризику розвитку депресії, тривожних розладів, когнітивних порушень та синдрому хронічної втоми.

Результати і висновки. Результати дослідження показали, що більшість здобувачів освіти сплять менше 6 годин на добу, що суттєво впливає на їх концентрацію, пам'ять та емоційну стабільність. Виявлено, що нестача сну корелює з підвищеним рівнем кортизолу (гормону стресу), що веде до втоми, дратівливості та зниження когнітивних здібностей. Також визначено, що здобувачі освіти, які дотримуються регулярного режиму сну (7-8 годин), мають значно нижчий рівень стресу та демонструють кращі результати у навчанні. Важливим фактором є не лише тривалість, а й якість сну. Якісний сон є запорукою ментального здоров'я та невід'ємною складовою ефективного освітнього процесу, оскільки сприяє кращому засвоєнню матеріалу, підтримці психоемоційної рівноваги та зниженню рівня тривожності. Крім того, достатня кількість сну допомагає здобувачам освіти уникати когнітивного перевантаження та забезпечує стійкість до стресових ситуацій.

Отримані дані підтверджують, що сон відіграє вирішальну роль у зниженні рівня стресу серед студентів. Для покращення ситуації необхідно популяризувати здоровий режим сну серед здобувачів освіти, впроваджувати освітні програми щодо гігієни сну та сприяти зменшенню академічного навантаження у нічний час. Заклади освіти мають враховувати цей аспект і сприяти формуванню здорових навчальних звичок, впроваджувати освітні програми з управління часом і стресом, а також адаптувати графік навчання з урахуванням біологічних ритмів людини. Таким чином, забезпечення належної якості сну у студентському середовищі є стратегічним завданням для освітньої системи, яке напряму впливає на успішність та здоров'я майбутніх спеціалістів.

Використані джерела:

1. Психоемоційний стан студентів ЗВО у період екзаменаційної сесії – https:// elibrary.kubg.edu.ua

2. Особливості проявів стресових станів сучасних студентів – https:// journals.pnu.edu.ua

3. Фактори, що впливають на хронічне недосипання студентів – https:// spppc.com.ua

4. Стресостійкість студентів ЗВО як психологічна проблема – https:// repository.sspu.edu.ua

РЕКУНОВ Вадим Валерійович,
здобувач освіти
vrekunov2023@itcollege.lviv.ua
ШУМЛЯНСЬКА Надія Богданівна,
викладач української мови та літератури
shumnadia@ukr.net
ВСП «Фаховий коледж інформаційних технологій
Національного університету «Львівська політехніка»

МОВНА ТОЛЕРАНТНІСТЬ У ЧАС ВІЙНИ

Анотація. Дослідження присвячене ролі толерантности у подоланні негативних психологічних наслідків, спричинених війною. Висвітлено

значимість самовиховання у зниженні загального рівня стресу, травматичних переживань і різного роду конфліктів.

Ключові слова: толерантність, терпимість, війна, ментальність, людина з інвалідністю, свобода.

В умовах сучасності виховання українського суспільства на ідеях толерантности стало особливо актуальним. Виникає потреба змінити загальну ситуацію, подолати певні перешкоди, що роз'єднують людей, укріпити стосунки завдяки людяности та взаємоповазі. Тому розглядаються нові методи виховання молодого покоління у дусі прийняття, поваги до прав та свобод інших людей незалежно від їхньої національної, соціальної належности, поглядів, світосприйняття, способів мислення та поведінки.

Вторгнення росії в Україну змінило ставлення людей один до одного. Війна об'єднала українців навколо спільної мети, проте як би це неправдоподібно не звучало, налагоджувати соціальні контакти між собою стало важче. Адже кожна людина нині має власну історію війни. Тому потрібно бути більш співчутливими та обережними у спілкуванні як з військовими, так і з цивільними.

У суспільстві толерантність означає терпимість до інших думок, переконань, традицій. Життя суспільства, як і життя окремої людини, ґрунтується на впливі ідей, принципів та теорій. А для того, щоб людство успішно розвивалося, треба знаходити спільну мову. Поняття толерантности вперше з'являється у XVIII столітті. У своєму «Трактаті про віротерпимість» відомий французький філософ Вольтер писав, що «безумством є переконання, що всі люди повинні однаково думати про певні предмети».

Для громадян це, передусім, активна позиція, що формується на ґрунті визнання універсальних прав та основних свобод людини.

На превеликий жаль, війна в Україні, принесла не тільки ментальні зміни, але й фізичний біль та страждання. Зараз в усіх медустановах та на вулицях наших міст і сіл можна побачити людей із втраченими кінцівками чи певними фізичними ушкодженнями.

Дуже важливо ставитися до них як до особистостей та не перетворювати на жертв. Як спілкуватися з ветеранами чи людьми з інвалідністю та які заборони є в розмові? Насамперед варто пам'ятати, що в якому б стані людина не була, саме вона має бути на першому місці, а лише потім її травма, хвороба чи інвалідність. Отже, толерантність передусім має на меті приймати інших такими, якими вони є, і взаємодіяти з ними на основі взаємної згоди.

Згідно із Законом України №2249 – VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України», прийнятий Верховною Радою України 19 грудня 2017 року, відтоді замість слова «інвалід» у всіх законодавчих актах буде «людина з інвалідністю». Окрім того, терміни «дитина-інвалід» та «інвалід війни» відповідно замінено на «дитина з інвалідністю» та «особа з інвалідністю внаслідок війни».

Форму «інвалідне крісло» краще не вживати у мовленні, тому що вона також звужує уявлення про людину лише до її фізичних ознак. Тому коректно говорити «крісло колісне».

Неправильним буде сказати «глухонімий», тому що глухонімих людей практично не існує. Всі люди, що не чують, можуть видавати звуки, але не можуть навчитися говорити, тому що не чули звучання мови. Нічого як такого «неправильного» щодо слова «глухий» немає, але люди з вадами слуху не приховують, що це звучить неприємно.

Щороку 13 листопада відзначається Міжнародний день незрячих з метою привернення уваги суспільства до таких людей. Тактовно казати «людина з порушеннями зору» чи «незряча людина» замість «сліпий». До того ж варто розрізняти, про кого саме йдеться - чи це повністю незряча людина, чи це людина з частковою втратою зору та ін.

Формуванню толерантності сприяють знання, відкритість, спілкування та свобода думки, совісті і переконань. Психологи радять:

- не робити вибір за свого співрозмовника. Кожна доросла людина повинна бути активним учасником свого життя та мати контроль над своїми рішеннями;

- поважати чужі кордони. Будь-яка допомога мусить бути ненав'язаною і доречною;

- не жаліти, а співпереживати. За твердженнями спеціалістів, жалість негативно впливає на самооцінку та психічний стан людини. Натомість співпереживання створює атмосферу довіри та підтримки;

- не знецінювати емоції інших. Критично необхідно поважати право людини відчувати будь-які емоції: від горя до люті;

- не використовувати у розмові фрази «Я тебе розумію», «Ти мусиш...», «Усе буде гаразд», «Час загоїть рани» тощо. Вони знецінюють пережитий досвід особи та здійснюють тиск на індивідуальний процес переживання втрат;

- дозувати інформацію про військові дії. Надмірна кількість новин із гарячих точок створює ризик ретравматизації, формує паніку та відчуття безсилля. У розмові важливо надавати приклади стійкості та єднання.

Здатність поводитися толерантно може стати особистісною рисою, а відтак - забезпечити успіх у спілкуванні. Толерантні люди більше знають про свої недоліки та переваги. Вони критично ставляться до себе і не звинувачують у своїх бідах інших. Не перекладають відповідальність на інших. Толерантна людина не розфарбовує світ двома кольорами - чорним і білим.

Утім не варто людину примушувати робити те, що їй зараз не хочеться. Ворог лише й чекає, коли ми почнемо сваритися та не довіряти одне одному. Адже саме так нашу країну можна буде здолати. Але українці – незламний народ, їм немає рівних у любові один до одного та своєї Батьківщини, тому ніяким російським агресорам нас не побороти.

Використані джерела:

1. Більченко Є. Символічні діалекти діалогу: мова ненависті, мова толерантності, мова солідарності: монографія; Ін-т культурології НАМ України. Київ, 2021. 480 с.

2. Вовк Д. Верховенство права і толерантність: навч. посіб. Київ, 2018. – 172 с.

3. Долотова Д. Ворог чекає, коли ми почнемо сваритись. Що дасть нам сили порозумітися в умовах війни. *Вікна-новини*. Опубліковано: 16.08. 2022. URL: https://vikna.tv/dlia-tebe/psykholohiia/lyubov-ta-dovira-shho-dast-nam-syly-porozumitys-v-umovah-vijny/ (дата звернення: 25.10.2022).

4. Бардин Н., Жидецький Ю., Кіржецький Ю. Стресостійкість: навч. посіб. Львів: ЛДУВС, 2021. 204 с.

ШВОРАК Дарія Сергіївна,
здобувач освіти
dasasvorak24@gmail.com
САЧУК Неоніла Олександрівна,
викладач історії та суспільних дисциплін
neonilasachuk@gmail.com
Ковельський фаховий медичний коледж

МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я ПОТРЕБУЄ ВЕЛИКОЇ УВАГИ, ЙОГО ПОТРІБНО ВИЗНАВАТИ І НИМ ПОТРІБНО ЗАЙМАТИСЯ

Що таке ментальне здоров’я? Згідно з визначенням ВООЗ: «Ментальне здоров’я – це стан щастя та добробуту, в якому людина реалізує свої творчі здібності, може протистояти життєвим стресам, продуктивно працювати та робити внесок у суспільне життя».

Для збереження та відновлення ментального здоров'я використовуємо такі прийоми:

Перший етап. Виконуємо дихальні вправи. Дихання – це фундаментальна дія життя. Люди майже ніколи не усвідомлюють, що дихають. Просто не замислюються над цим. Проте від дихання може залежати фізичний та психологічний стан людини. Дихання животом заспокоює та допомагає кисню швидше наситити кров. Із задоволенням діти виконують вправи для дихання від UNICEF та Світлани Ройз з використанням карток: Все дуже просто. Зірочка – це початок. Поставте пальчик на позначку початку. Далі введіть пальчиком по лінії стрілки. Якщо стрілочка зелена – робіть повільний вдих, якщо синя – повільно видихайте. Чим стрілочка довше, тим довше має бути вдих чи видих. Повторіть

коло 2-3 рази. Коли закінчите вправу, струсіть руками, наче струшуєте воду з пальців.

Другий етап. Використовуємо методи арт-терапії. Дитяча арт-терапія – безпечна методика надання психологічної допомоги дитині через творчість. Переваги: Немає обмежень. Надає можливість створити атмосферу довіри, уваги до внутрішнього світу людини. Сам процес творчості в багатьох випадках є ресурсним.

Ізотерапія – це чудова можливість дитині відкрити свої проблеми, контактуючи з малюнком, і якщо спершу мистецтво буде для дитини терапією, то згодом воно може перерости у захоплення.

Пісочна терапія– це один із методів арт-терапії, який передбачає взаємодію з піском. Він є способом спілкування дитини з навколишнім світом і самим собою, а також засобом зняття внутрішньої напруги.

Танцювальна терапія — це форма соматичної терапії, яка використовує рух як шлях до зцілення.

Третій етап. Долаємо агресію. Агресія – це фізична або вербальна поведінка людини, спрямована на пошкодження або руйнування.

Четвертий етап. Вправа на відчуття близькості та підтримки - дитина має знати, що близькі люди поруч. Важливими тут будуть також тілесні контакти.

П’ятий етап. Заохочуємо дітей до фізичної активності. Фізична культура, танці, регулярні прогулянки на свіжому повітрі після повернення з укриття.

Особливості підтримки педагогів. 5 кроків на відновлення стійкості від Анастасії Паньковецької: Зупиніться та закрийте очі, відкладіть усі гаджети. Запитайте себе: що зі мною відбувається, що я відчуваю, які мої думки? Запитайте себе: чого я хочу? Обміркуйте, на що зі списку «хочу» ви можете вплинути на всі 100 %? Запитайте себе: що я можу зробити для цього сама? Що я готова зробити вже зараз? Дуже важливо відчувати готовність до певних дій. Техніка швидкої самодопомоги.

10 кроків до повернення: 10. Зробіть 10 глибоких вдихів та видихів. 9. Перерахуйте 9 предметів, які ви бачите навколо. 8. Назвіть 8 людей, які вас

підтримують. 7. Перерахуйте 7 кольорів. 6. Назвіть 6 речей, які роблять вас щасливішим. 5. Зробіть 5 глибоких вдихів і видихів. 4. Назвіть 4 звуки, які ви зараз чуєте. 3. Назвіть 3 предмети, до яких ви можете доторкнутися. 2. Зробіть 2 глибоких вдихи та видихи. 1. Як ви відчуваєте себе тепер.

Бережіть ментальне здоров'я! Адже це запорука щасливого життя і довголіття! Піклуйтеся про себе, оточуйте себе приємними речами, думайте про щось добре, спілкуйтеся з цікавими людьми, займайтеся улюбленою справою - і тоді ваше ментальне здоров’я буде в ресурсному стані. «Ментальне здоров'я потребує великої уваги. Це заключне табу, його потрібно визнавати і ним потрібно займатися», - Адам Ант.

Використані джерела :

1. https://naurok.com.ua › Бібліотека › Педагогіка
2. https://www.udau.edu.ua ›

АТАМАНЕНКО Софія Костянтинівна,
здобувач освіти
sofiaatamanenko667@gmail.com
КОРКУШКО Тетяна Миколаївна,
викладач
korkushko0105@gmail.com
Житомирський фаховий коледж
культури і мистецтв імені Івана Огієнка

ЕМПАТІЯ І СПІЛКУВАННЯ: РОЗУМІННЯ СТАНУ ІНШОЇ ЛЮДИНИ

У сучасному світі багато людей вважають емпатію та розуміння почуття іншої людини як прояв слабкості та нераціональності. Чи правда це?

Є контингент людей, які в прояві доброти та чутливості бачать тільки слабкість, не зовсім обґрунтовану сентиментальність тощо. Але правда в любові. Любов та турбота є справжньою силою, а ті, хто називають це проявом слабкості, насправді є дуже глибоко нещасними та загубленими в світі ненависті. Чому любов є силою? На мою думку, це тому, що ти настільки відданий своїм почуттям, що готовий, не дивлячись на свої труднощі, стати на місце іншої

людини і спробувати відчути її, допомогти без осуду слабкості. Перейняти біль іншого – це не справа для слабких. Легше сказати, що людина нікчема, аніж спробувати зрозуміти. Інколи найпростіше слово підтримки або дотик змінює хід життя людини, та ніхто майже ніколи про це не думає.

Дуже важко з дітьми. Для сучасної дитини стресова ситуація – це все, що є буденним для дорослого, який не може або не бажає створювати спеціальний режим для ще незміцнілого організму дитини [1; 41]. Батьки закладають підвалини майбутнього своєї дитини. Це потребує часу, старань, любові, сімейної злагоди, економічних статків. Але найголовнішим є світла і щира любов до дитини.

Психологію дитини неможливо оцінити поза контекстом сім'ї. Важливим для психічного здоров'я дитини є психологічний клімат родини. Він суттєво впливає на дитину, спричиняє стан комфорту або ж дискомфорту. Деякі батьки не лише не можуть бути взірцем для своїх дітей, а й негативно впливають на їхній психічний стан. Вивчення дитячих неврозів свідчить, що вони мають дуже тісний зв'язок із психогенною дією сварок між батьками у присутності дітей [1; 22]. Так, прояви депресії, за даними деяких авторів, виявлені у 20% підлітків, а у школярів 9-10 класів депресивні стани проявляються у 30% випадків [2; 34]. Таким чином, головною умовою збереження психічного здоров'я школярів є така організація навчально-виховного процесу, яка сприяє розвиткові особистості школяра [3; 5].

Проблемою суспільства, в якому ми живемо, є те, що всі дотримуються такої ідеї, що кожен сам за себе, а всі навколо – вороги. Але насправді ми всі пов'язані, як єдиний організм. То ж чому не протягнути руку допомоги тому, хто цього потребує, тому, хто зв'язаний з тобою, хоч ви можете бути навіть і не знайомі.

Треба розуміти, що всі різні, і немає «неправильних» почуттів. У якийсь момент життя ти також можеш опинитися в такому ж стані.

Можливо, якась людина загубилась в лабіринті свого життя, а ти можеш стати для неї променем світла, який покаже дорогу вперед. Чому ж не відкинути своє его та не зробити чиєсь життя щасливішим?

Як підсумок, хочу наголосити на тому, що кожен вартий відчути підтримку й допомогу, і це не є чимось ганебним. Навіть найсильніші з нас інколи шукають плече, на яке можна спертися.

Використані джерела:

1. Кочерга О., Васильєв О. Психічне здоров'я молодшого школяра. // Психолог на батьківських зборах / Упоряд. О. Главник. – К.: Редакції загальнопедагогічних газет, 2003. – 112с. – С. 20.

2. Крузе В. Психосоматичні розлади в дитячому віці // Практична психологія та соціальна робота. - 1999. - №2. – С. 27.

3. Максименко С. Д. Психічне здоров'я дітей // Психолог. – січень1 (1) 2002. – С. 4-21.

4. Технологія моніторингу психічного здоров'я школярів / О. А. Бесєдіна, Г. М. Даниленко, Н. М. Колотій та ін //Метод. рек. – Харків, 1998. – 22с

ОСТАФІЙЧУК Анна Андріївна,
здобувач освіти
anaostafijcuk246@gmail.com
ТКАЧУК Ольга Сергіївна
olhatkachyk2006@gmail.com
ГУТНІЦЬКА Аделіна Францівна,
викладач вщої категорії
САПУНКОВА Світлана Степанівна,
викладачі вищої категорії
Чернівецький медичний фаховий коледж

МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я – СОН ТА НАСЛІДКИ ВПЛИВУ СТРЕСУ НА СОН

У світі, де темп життя перемагає здоровий глузд, сон став новою валютою добробуту. "Відпочинеш у гробу», — говорять втомлені студенти перед іспитом. Але наука б'є на сполох: хронічний недосип і стрес — головні вороги мозку, психіки, гормональної системи і, зрештою, життя.

Сон — це не просто "вимкнення свідомості". Це активний, циклічний процес, у якому чергуються фази **повільного (NREM)** і **швидкого (REM)** сну. Один цикл триває ~90 хв, і за ніч проходить 4–6 таких циклів.

• У фазі повільного сну мозок очищається від метаболічного сміття (система глімфатичної очистки), відбувається вироблення **гормону росту**, **колагену**, відновлюються тканини.

• У REM-фазі — зона сновидінь. Активізуються області мозку, пов'язані з емоціями, пам'яттю та навчанням. Парадокс: тіло паралізоване, а мозок активний.

Гострий стрес (наприклад, екзамен чи новина про війну) активує вісь **гіпоталамус–гіпофіз–наднирники** → викид **кортизолу**, **адреналіну** організм готовий до "бий або біжи", не до "засни".

Сон — це як нічна операційна: мозок латає тіло, перезавантажує пам'ять, перетравлює емоції. Але коли в кімнату вривається **стрес**, він виносить двері з петель. Це внутрішній тривожний охоронець, який нізащо не дасть тобі розслабитись.

Стрес — головний саботажник сну: як мозок не дає собі спати

1. Гіпоталамус посилає сигнал: «Тривога!»
2. Гіпофіз виділяє **АКТГ** (адренокортикотропний гормон).
3. Наднирники відповідають викидом **кортизолу**, "гормону напруги".

Хронічний стрес — гірший. Він:

• Збільшує рівень **нічного кортизолу**, що заважає засинанню.

• Знижує чутливість до **мелатоніну**.

• Зменшує глибину повільного сну (а саме він — найвідновлюваніший).

• Порушує REM-фази, що знижує емоційну обробку снів.

Як наслідок — безсоння, тривожні пробудження, сонливість вдень, когнітивні збої, емоційна ламкість.

Типовий сценарій студента або людини в хронічному стресі:

• Лягає втомлений — а мозок заводить "думкокарусель".

• Сон поверхневий, як на блокпості: будь-який звук — пробудження.

• Часті прокидання, пітливість, важкість у грудях.

• Пробудження за 1–2 години до будильника з відчуттям: "ніби не спав".

Це не просто неприємно. Це **соматична втома + емоційне вигорання** в одному коктейлі.

За даними Harvard Medical School:

• Люди з **високим рівнем хронічного стресу** мають в 2,5 рази **вищий ризик інсомнії**.

• Понад **50% пацієнтів з тривожними розладами** повідомляють про **важке засинання або раннє пробудження**.

Український контекст: війна, тривожність, нічна гіпер настороженість

За даними U-Report (2023):

• Понад **70% молоді** в Україні мають **порушення сну**, значна частина з них — **на фоні емоційного виснаження**.

• Особливо — серед внутрішньо переміщених осіб, волонтерів, студентів-медиків.

Нічна тривога (в прямому й переносному сенсі) — це те, що **нейробіологічно не дозволяє тілу "відключитись"**. Підсвідомість "на варті", мигдалина "в режимі бою", а мозок думає: «А що як буде тривога о 3:40?»

"Недосип — нова пандемія XXI століття." — A. Huffington, «Революція сну»

• За даними CDC (2022), **35% дорослих** у США сплять <7 год на добу.

• В Україні за 2023 рік **до 68% населення** стикались з проблемами засинання або раннього пробудження.

• За дослідженням Бочкарьова, **2/3 населення** мають ознаки порушення сну; з них понад **30% — стрес-залежні розлади**.

За оцінками українських експертів у сфері охорони здоров’я та праці, хронічне недосипання та пов’язане з ним зниження продуктивності можуть щорічно коштувати економіці України до 2% ВВП. Це враховуючи зростання витрат на лікування тривожних розладів, серцево-судинних ускладнень і зниження ефективності праці під час хронічної втоми.

73% молоді в Україні повідомили про проблеми зі сном, переважно через тривожність, емоційне виснаження та вплив новинного фону.

Сни і стрес: що відбувається вночі?

Після сильного стресу REM-фаза подовжується, а сни стають яскравішими, іноді тривожними. Це свого роду **психотерапія підсвідомості**. У фазі REM, яка зазвичай настає через 90 хв після засинання і повторюється циклічно кілька разів за ніч, наш мозок **активується майже як у стані неспання**, хоча тіло паралізоване (атонія м'язів). Саме в цій фазі виникають яскраві, емоційно насичені сни.

Студентська правда: якщо сниться, що не здав екзамен — мозок просто тренує реакцію на фейл без наслідків. І так — це краще, ніж валідол.

Сновидіння — це більше, ніж просто «фільм у голові». Це нейропсихологічний феномен, який виконує критично важливі функції для психіки. Особливо — в умовах стресу.

- **Мигдалина** (amygdala) — епіцентр емоцій (страх, тривога, гнів).
- **Гіпокамп** — пам'ять та орієнтація у просторі.
- **Префронтальна кора** — відповідальна за логіку і контроль — **тимчасово пригнічена**, тому сни можуть бути ірраціональними.

За даними Американської академії медицини сну:

До 90% людей після серйозного психотравмуючого досвіду переживають зміну сновидінь, зокрема **появу посттравматичних снів**.

Більше того, дослідження ветеранів АТО та цивільного населення після початку повномасштабної війни в Україні показують різке зростання нічної тривожності, частоти снів з елементами переслідування, втрати, вибухів. У таких випадках сни виконують функцію емоційного розвантаження, але іноді — лише ретравматизацію.

Мозок "пережовує" денний досвід уночі — і чим важчий день, тим складніша "порція" в REM-сні. Сучасна теорія снів від Метью Волкера ("Why We Sleep") свідчить, що REM-сон дозволяє:

- Знижувати емоційний заряд спогадів.

• Переосмислювати досвід.

• Створювати нові зв’язки у пам’яті.

• Навіть покращувати креативність (REM-сон активує нестандартне мислення).

Що робити? Практичні стратегії

На щастя, сон — гнучка система. І її можна "перепрошити".

За Бузуновим, найголовніше — стабільний режим. Спати **в один і той самий час** важливіше, ніж кількість годин. Навіть **сон з 2:00 до 10:00 може бути якісним**, якщо він регулярний.

• Вранці — **максимум яскравого світла** (балкон + кава = ідеально).

• Ввечері — **мінімум екранів**, приглушене світло, темрява в кімнаті.

Якщо ви у вихідні встаєте на 2+ год пізніше, ніж у будні — у вас **соціальний джетлаг**.Це збиває ритми гірше, ніж переліт. Краще вставати в +/- однаковий час щодня.

Стрес-менеджмент перед сном

• Дихальні вправи 4-7-8, медитація, теплий душ.

• Вести "журнал тривог": виписати все на папір — перенести з голови на стіл.

• Уникати важкої розмови, новин, розбірок за 2 год до сну.

• Тепла ванна або душ перед сном.

• Обійми, масаж, вага (наприклад, утяжена ковдра).

• Завести нічний "рітрет": 30 хв без новин, екрану, навчання.

Через 20 хв без сну — встань, погортай книжку, випий ромашковий чай. Не вчи мозок: "ліжко = тривога".

Підсумок

Сон — це не розкіш, а **фундамент ментального здоров’я**. Це безкоштовний психотерапевт, гормональний відновлювач і когнітивний бустер в одному.

Але саме **стрес** — головний саботажник цього процесу. Розуміння біологічних механізмів сну, повага до циркадних ритмів і базова гігієна сну — це перший крок до психічного балансу.

Бо як сказав один студент перед сесією: "Можна проспати лекцію, але не життя."

Використані джерела:

1. Бузунов Р.В. Лекції з сомнології, 2022.
2. Бочкарьов М. — наукові дані з подкасту Science Guide, 2023.
3. «Революція сну» — А. Гаффінгтон, розділи 1, 4, 6.
4. WHO. Stress as global epidemic, 2019.
5. CDC Sleep Data Report, 2022.
6. Дані Всеукраїнського опитування (2023) щодо порушень сну та стресу.

ІГНАТЕНКО Орина В'ячеславівна,
здобувач освіти
3326434arina2006@gmail.com
МАРКОВСЬКА Ольга Володимирівна,
викладач
olamarkza@gmail.com
Вижницький фаховий коледж
мистецтв та дизайну імені Василя
Шкрібляка

ЗБЕРЕЖЕННЯ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ТА ПСИХОСОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА МОЛОДІ ЧЕРЕЗ ВЗАЄМОДІЮ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ З БЛАГОДІЙНИМ ФОНДОМ

Вже понад три роки українське суспільство чинить опір агресору, який здійснює повномасштабні військові дії проти українців, руйнує наші будинки, людські долі та життя. Війна впливає не тільки на соціальні та економічні умови життя, але й на психічне здоров'я українського народу.

За оцінками Всесвітньої організації охорони здоров'я близько 22% населення України перебувають у зоні ризику виникнення психічних розладів. Це становить близько 10 млн. людей.

Відповіддю на вищевказані виклики стала розробка цільової моделі «Система у сфері психічного здоров'я та психосоціальної підтримки», яка здійснювалась колективом авторів Координаційного центру з психічного

здоров’я Кабінету Міністрів України у межах Всеукраїнської програми ментального здоров'я, ініційованої Оленою Зеленською [1].

Зазначена Цільова модель описує бачення системи допомоги у сфері психічного здоров'я та психосоціальної підтримки в Україні і ґрунтується на визначенні ВООЗ психічного здоров’я як «стану добробуту, коли особа реалізує свої власні можливості, може впоратися зі звичним життєвим стресом, може продуктивно працювати та може здійснювати свій внесок в життя громади» [1].

За статистикою, особливо вразливими є внутрішньо переміщені особи, ветерани, родини військовослужбовців та молодь, які потребують додаткової психологічної підтримки. Якщо діяльність національна програма найчастіше закриває питання з підтримки перших трьох категорій, то підтримка української молоді наразі потребує більшої уваги.

На теперішній час в Україні функціонує значна кількість програм та проєктів з підтримки психічного здоров’я, а також створюються нові програми і послуги з метою своєчасного реагування на виклики, пов’язані з повномасштабною війною[2]. Але попит все ще переважає пропонування.

Минулого року студентський актив Вижницького коледжу провів оцінку потреб молоді у сфері психічного здоров’я та психосоціальної підтримки, вивчив особливості соціального статусу студентів; виокремили шляхи забезпечення різних рівнів підтримки (послуги з психічного здоров’я [ПЗ], послуги психосоціальної підтримки [ПСП]), спеціалізовану та цілеспрямовану допомогу[3]. Також активісти визначили вікову категорію студентів; місця, де вони проводять більшу частину свого часу; обговорили, чи принесе користь цьому середовищу діяльність із підтримки психічного здоров’я.

До речі, соціальний статус студентів коледжу складає: ВПО – 9 осіб(3%), дітей учасників бойових дій та військовослужбовців - 33(11%), дітей позбавлених батьківського піклування – 3(1%), дітей з особливими потребами – 7(2%). Разом 17% студентів становлять соціальні категорії. Разом з тим, решта здобувачів освіти теж потребують підтримки та послуг з психічного здоров’я.

Оцінивши запити молоді з підтримки ментального здоров’я, ознайомилися з діяльністю громадських організацій, волонтерів та благодійних фондів, - яка на сьогодні є надзвичайно потрібною та здатною дати адекватну відповідь викликам сьогодення в Україні[4].

Зокрема, зацікавила робота Чернівецького благодійного фонду «Нова сім’я», який саме зараз реалізує два потужні проекти:

Перший з них підтримується Міжнародним благодійним фондом «СНІД Фонд Схід-Захід» і має назву «Поза межами травми: Розширення послуг з охорони психічного здоров'я на рівні громад для дітей та молоді з груп ризику в постраждалих від конфлікту громадах України» та допомагає молоді та громадам України долати виклики, пов’язані з війною.

Другий проєкт під назвою **«Більше знай, про себе дбай!»** підтримується Нідерландським агентством підприємництва за дорученням Міністерства закордонних справ Нідерландів у співпраці з Всеукраїнським фондом «Крок за кроком». Основними його завданнями визначили надання місцевим лікарям, активістам і викладачам знань та навичок для підтримки молоді; забезпечити доступ до якісних послуг із психічного здоров’я через сучасні методики, програми стійкості та групи підтримки; зменшити стигматизацію, розвінчати міфи та заохотити до відкритого діалогу про психічне здоров’я.

У рамках проєктів було передбачено створення безпечних просторів для молоді, де вона б змогла спілкуватися, вивчати техніки емоційного самоконтролю та знаходити необхідну підтримку.

Завдяки цій співпраці в листопаді 2024 року освітній заклад спільно з благодійним фондом підписали договір про спільну діяльність, а вже в грудні спільно облаштували приміщення під молодіжний простір під назвою «TVORCHY». Власними силами зробили ремонт приміщення, а БФ посприяв в закупівлі меблів, оргтехніки та наочних матеріалів для роботи.

Зараз наша активна співпраця реалізовується через систему організованих заходів, під час яких виявляємо велику зацікавленість молодих людей, які дієво обговорюють власні проблеми, переглядають навчальні відео та створюють

власні інформаційні розробки з питань ментального здоров’я в приміщенні молодіжного простору.

Маючи багаторічний досвід в роботі з молоддю, фахівці, психологи, працівники фонду діляться з молоддю досвідом, тренерською діяльністю, практиками та ідеями, впроваджують науково-обґрунтовані методи психологічної підтримки, приділяючи особливу увагу корекціям психологічних травм і дистресу серед молоді.

Важливість партнерства та підтримка молоді в актуальних для неї питаннях залучає в процес співпраці все більшу кількість молоді.

На сьогодні ЧБФ «Нова сім’я» став постійним партнером Вижницького фахового коледжу мистецтв та дизайну з програми ментального здоров'я молоді.

За щомісячними графіками в молодіжних просторах проводяться: консультації з питань ментального здоров’я, групи психологічної підтримки, тренінги з основ здоров’я, конкурси-мінігранти для молоді з окремим фінансуванням їх ідей, консультації з юридичних питань, школа лідерів для активних студентів, організовується дозвілля в просторах (відео, ігри, книги, квести).

Мотивацією є сертифікати на поповнення мобільного рахунку, продукти харчування, гігієна, засоби захисту(контрацептиви), на літній період заплановано організація молодіжного табору в Карпатах.

Висновки. Отже, спільна діяльність закладів освіти із громадськими організаціями, волонтерами та благодійними фондами на сьогодні є надзвичайно потрібною та затребуваною. Вона здатна дати адекватну відповідь викликам сьогодення в Україні. Для досягнення визначеної мети, слід продовжувати розбудову мережі послуг з охорони психічного здоров’я на рівні громад. Адже вони які є якісними, безпечними, доступними, прийнятними, просувають права на відновлення, відповідають потребам різних соціальних груп молоді на різних етапах їх життя.

Використані джерела:

1. Всеукраїнська програма ментального здоров'я «Ти як?». Режим доступу: https://howareu.com/#section-apte4ka

2. Про затвердження плану заходів на 2024-2026 роки з реалізації Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/572-2024-%D1%80#Text

3. Про фахову передвищу освіту: закон України № 2745-VIII, від 06.06.2019, https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19

4. Власенко Інна, Фурман Вікторія, Рева Олена, Канюка Інна. Психологічне здоров'я студентської молоді: Навчально-методичний посібник, Вінниця: Твори, 2022.

ФУРМАН Дарина Вікторівна,
здобувач освіти
furmandaryna@gmail.com
ГАВРИЛЮК Роман Миколайович,
директор ВФКМД імені Василя Шкрібляка,
канд.мистецтвознавства,
Заслужений діяч мистецтв України
roman.gavrilyuk.79@gmail.com
Вижницький фаховий коледж мистецтв
та дизайну імені Василя Шкрібляка

РОЛЬ ОСВІТНЬОГО МИСТЕЦЬКОГО ЗАКЛАДУ ЩОДО ПСИХОСОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ДІТЕЙ, МОЛОДІ ТА ДОРОСЛИХ

Вижницький фаховий коледж мистецтв та дизайну імені Василя Шкрібляка – сучасний мистецький навчальний заклад України, що має велику потужну історію: цього року, коледжівська спільнота відзначатиме свій 120 – річний ювілей.

І кожний рік своєї діяльності, заклад свідомо виконує основну місію – зберігає, впроваджує та розвиває українське мистецтво: декоративно-прикладне, образотворче та дизайнерське.

Про важливість збереження традицій та культури українського народу зазначено чимало, бо який народ ще має стільки неперевершених досягнень в цій галузі: особливу орнаментику та розпис, колосальний живопис та архітектуру, діяльність першої в Східній Європі академії з книгодрукування, стародавні літописи і іконографію, потужний пласт скульптури та живопису, мистецькі твори Врубеля і Пимоненко, досягнення Архипенко і Пінзеля, своєрідний «вибух» Малевича і Білокур оригінальні вироби династії Шкрібляків.

І кожну з цих складових української ідентичності сьогодні сміло можна прирівняти до цеглин опори, на яких у військовий час утримується країна. Тому, сьогоднішнє завдання кожного свідомого українця полягає в тому, щоб ця опора була міцною, її сила працювала на утвердження державності, а не лежала мертвим вантажем в музеях і архівах.

А про цілющу силу мистецтва, його вплив на життя і здоров'я людини, − відомо давно. Знайомство з прекрасним найсильніше діє на наш психологічний стан, душевну рівновагу та ментальне здоров'я, допомагає зняти напругу, стрес, вивільнитися від тривоги та позбутися депресії.

Недаремно психотерапевти в усьому світі все більше застосовують у своїй практиці арт-терапію - духовно-практичне освоєння світу через образотворче мистецтво з метою впливу на психоемоційний стан людини; напрямок, що займається свідомою корекцією образу здоров'я об'єкта впливу[1].

Саме тому, діяльність освітнього мистецького закладу у військовий час здійснюється таким чином, щоб не тільки організувати освітній процес для здобувачів освіти, а ще й забезпечити психосоціальну підтримку всім, хто її потребує[2].

В освітньому закладі функціонують 2 мистецькі музеї, які допомагають реалізувати багато цікавих пізнавальних проєктів та мистецьких заходів в системі з ментальної підтримки українського народу.

Музей декоративно-прикладного мистецтва, етнографії та старожитностей Буковинської Гуцульщини, на основі зібраних матеріалів проводить різноманітні заходи: тематичні та оглядові екскурсії, зустрічі з цікавими людьми, практичні

лекторії та майстер-класи: знайомство з мистецтвом витинанки, писанкарства, виготовлення декоративної свічки, оформлення великоднього кошика, плетіння різдвяного дідуха. Ці заходи охоплюють здобувачів освіти, викладачів та вчителів Вижниччини, внутрішньо переміщених осіб, пенсіонерів, ветеранів війни, дружин і дітей військовослужбовців та багато інших соціальних груп населення.

Музей декоративно-прикладного мистецтва, де зберігаються роботи студентів освітнього закладу, організовує виставкову виїзну діяльність по різним регіонам України, знайомить з особливостями української культури через друковані каталоги та посібники.

Освітній заклад, є організатором багатьох **мистецьких конкурсів**, які залучають учнів загальноосвітніх, художніх і мистецьких шкіл, учасників гуртків та студентів фахових мистецьких навчальних закладів, основним завданням яких є сприяння розвитку таланту та творчих здібностей молодого підростаючого покоління в напрямку вираження свого погляду на мистецтво. Це наступні конкурси: «Вижницька палітра», «Творчий край», «Витинанка», «Екслібрис», конкурс трудового навчання з дерево різьблення, виготовлення швейних виробів, конкурс з цифрового живопису «СвітLine», онлайн-конкурс мобільної фотографії «НавКОЛО».

Фестиваль мистецьких професій «ART land Vyzhnytsia», що проводиться два рази на рік, об’єднує одночасне представлення різноманітних майстер-класів із різних народних ремесел: бісероплетіння герданів та різьбярства, валяння та ковальства, ювелірної справи та витинального мистецтва, вишивки та ткацтва.

Системними також є заходи в рамках проекту **ARTWEEKEND**, які пропонують охочим участь в майстер-класах від сучасних спікерів, відео дизайнерів, викладачів, відомих українських кінорежисерів та директорів агентств.

Щорічна організація осінніх та весняних пленерів, що приурочені пам’яті відомим художникам України, об’єднують митців з різних куточків України.

Неможливо не згадати потужну діяльність фотостудії, метою якої є не лише навчити українське суспільство мистецтву фотографії, але й показати, як з його допомогою впоратися із травматичним досвідом, відрефлексувати проблеми, підтримати себе психологічно та зняти стрес.

Кожен з вищезгаданих заходів проводить із собою ще благородну волонтерську діяльність, адже всі виручені кошти від їх учасників перераховуються на підтримку Збройних сил України. За 2024 рік ця сума становила 83 тисячі гривень.

Мистецтво є унікальним життєвим ресурсом для збереження ментального здоров'я як необхідного атрибуту щасливого життя й добробуту. Нові знання, інформація й отриманий арт-терапевтичний мистецький досвід є важливою точкою опори під час війни.

Творчість сприяє позитивному самопочуттю, підвищенню самооцінки та покращенню емоційної компетентності. Це відбувається завдяки простому акту створення або відкриттю чогось нового та певної грайливості процесу. Здатність творчо мислити може впливати на емоційний добробут та загальний стан психічного здоров'я. А перебування у стані потоку творчості — чудовий спосіб відпустити думки та обмірковувати турботи.

Висновки. Отже, діяльність мистецького закладу освіти із гармонізації внутрішнього світу людини та допомоги з відновлення її душевної рівноваги на сьогодні є надзвичайно потрібною та затребуваною. Мистецтво здатне підтримати людину у важку хвилину та дати адекватну відповідь викликам сьогодення в Україні. Психологічна підтримка та збереження ментального здоров'я засобами мистецтва в мистецькому закладі є якісними, безпечними, доступними та прийнятними, вони просувають права на відновлення та відповідають потребам різних соціальних груп. Для досягнення визначеної мети, слід впроваджувати практичну діяльність з ментального здоров'я на рівні всіх громад України.

Використані джерела:

1. Карпенко Н. А., Психологія творчості: навч. посібник / Н. А. Карпенко. – Львів: ЛьвДУВС, 2016. – 156 с.

2. Про фахову передвищу освіту: закон України № 2745-VIII, від 06.06.2019, https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19

БУРЛАКА Яна Валеріївна,
здобувач освіти
bella.strong.ua@gmail.com
ЛЕСИК Тетяна Анатоліївна,
викладач
tanua.lesik@gmail.com
Чернівецький медичний фаховий коледж

МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ

«Немає здоров'я без ментального здоров'я» –
Всесвітня організація охорони здоров'я

Станом на 2025 рік психічне здоров'я населення України залишається серйозною проблемою, значною мірою зумовленою тривалим військовим конфліктом. Постійне відчуття небезпеки, втрата близьких, руйнування звичного укладу життя – усе це сильно впливає як на внутрішній, так і на зовнішній психологічний стан людини. За даними ВООЗ, майже 46% українців страждають від психічних розладів, спричинених війною.

Особливої актуальності набуває проблема замовчування власних переживань, самостигматизації, відсутності належної підтримки. Ми часто живемо за принципом: «Все буде добре», однак коли мова йде про ментальне здоров'я – настає мовчання. А саме мовчання й є ворогом у цій ситуації. Якщо не проговорювати біль, не намагатися зцілитися – емоції накопичуються, що може призвести до депресії, посттравматичного стресового розладу (ПТСР), апатії або навіть агресії.

Ментальне здоров’я безпосередньо впливає на якість життя, погляди на світ, поведінку в суспільстві, тому його збереження та підтримка – важливий пріоритет сучасного суспільства.

В освітньому процесі ця тема набуває все більшої ваги. Психоемоційний стан учнів і студентів значно впливає на їхню успішність, мотивацію, взаємодію з однолітками та вчителями. Саме тому необхідно впроваджувати підходи до навчання, що підтримують ментальне здоров’я.

Навіть прості речі можуть відігравати велику роль: волонтерська діяльність, творчість, навчання – усе це повертає відчуття контролю над життям і допомагає адаптуватися.

Освітні ініціативи, спрямовані на збереження ментального здоров’я:

1. Уроки або тренінги з розвитку емоційного інтелекту, стрес-менеджменту, технік релаксації.

2. Розвіювання міфів про психічне здоров’я, подолання стигми.

3. Доступ до шкільного або студентського психолога.

4. Практика «тихих перерв» — відпочинку без гаджетів.

5. Заохочення хобі, творчості, занять спортом.

6. Системна робота з протидії булінгу.

Такі програми вже активно впроваджуються в школах, коледжах та університетах, що свідчить про турботу про молодь як найцінніший ресурс держави. Це не просто формальні заходи — це реальна допомога. Адже саме психологічно стійка молодь здатна буде відбудувати країну, продовжити її традиції, створити нове мирне життя.

Важливим чинником підтримки також залишається звичайне людське спілкування: розмова з другом, підтримка вчителя, обійми мами — усе це має сильний терапевтичний ефект.

Як кожен може допомогти собі зберегти ментальне здоров’я:

1. Приймати свої емоції — визнання почуттів є першим кроком до зцілення.

2. Говорити з тими, кому довіряєш.

3. Обмежити перегляд новин, які посилюють тривожність.

4. Займатися тим, що приносить радість.

5. Не боятися звертатися по допомогу.

Найголовніше — пам’ятати, що просити про допомогу — це не слабкість, а прояв сили й відповідальності перед собою.

Ментальне здоров’я — це не лише відсутність хвороб чи нав’язливих думок. Це здатність радіти, мріяти, любити, розвиватися навіть у найтемніші часи. Це віра в себе, у завтрашній день. Це те, що допомагає вистояти, коли здається, що сил більше немає.

Використані джерела:

1. https://phc.org.ua/news/scho-vazhlivo-znati-pro-psikhichne-zdorovya

2. https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/visnyk-gigieny/article/view/14422

3. https://slovoproslovo.info/tag/vooz/

КАПАЦИ Андрій Юрійович,
магістрант спеціальності
281 «Публічне управління та адміністрування»,
ОП «Державна служба» Чернівецький
національний університет ім. Ю. Федьковича

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА ПСИХОЛОГІЧНУ ПІДТРИМКУ

Актуальність. Сучасні соціокультурні реалії ставлять перед освітою низку викликів, що зумовлюють необхідність підвищеної уваги до психоемоційного благополуччя учасників освітнього процесу. Підвищене навчальне навантаження, інформаційний тиск, емоційне вигорання та соціальна напруга негативно впливають на психологічне благополуччя студентів, педагогів та батьків. Відтак, гарантування права на якісну психологічну підтримку стає необхідною умовою забезпечення ефективного навчання й виховання.

Мета дослідження. Проаналізувати рівень забезпечення прав учасників освітнього процесу на психологічну підтримку та визначити напрями удосконалення системи психологічного супроводу в закладах освіти.

Завдання дослідження. Вивчити нормативно-правову базу щодо забезпечення психологічної підтримки в освіті. Дослідити наявний стан надання психологічної допомоги в освітньому середовищі. Виявити рівень задоволеності учасників освітнього процесу існуючою підтримкою. Сформулювати практичні рекомендації для покращення психологічного супроводу.

Методи дослідження: аналіз науково-методичної літератури та нормативних документів; анкетування здобувачів освіти, педагогічних працівників і батьків; статистичне опрацювання результатів дослідження.

Результати дослідження

У дослідженні взяли участь: 80 здобувачів освіти, 40 педагогів, 30 батьків.

Щодо забезпечення психологічного супроводу: 68% здобувачів повідомили, що в закладі освіти є практичний психолог. 62% педагогів зазначили, що не мають постійної можливості консультуватися з психологом. 55% батьків не знають, як звернутися до прктичного психолога.

Щодо потреби у психологічній підтримці: 72% здобувачів відчувають потребу в емоційній підтримці під час навчання. 68% педагогів стикаються з професійним вигоранням. 81% батьків вважають, що молодь потребує кваліфікованої психологічної допомоги.

Щодо ефективності наданої допомоги: 66% учасників, які зверталися до психолога, оцінили підтримку як ефективну.

Щодо форм бажаної підтримки: 65% здобувачів хотіли б анонімні консультації; 72% педагогів вважають доцільним регулярне проведення тренінгів з профілактики вигорання; 58% батьків підтримують ідею психопросвітницьких зустрічей.

Висновки. Результати дослідження свідчать про значний потенціал для подальшого розвитку системи психологічної підтримки в закладах освіти. Завдяки наявній нормативній базі в освіті вже створено умови для надання психологічної допомоги, а в окремих закладах активно впроваджуються ефективні практики психологічного супроводу. Водночас подальший розвиток цієї системи передбачає розширення кадрового потенціалу, підвищення

поінформованості учасників освітнього процесу та покращення доступу до фахової підтримки.

Для більш ефективної системи доцільно збільшити кількість практичних психологів у закладах освіти; запровадити регулярні тренінги та семінари для педагогів; створити прозорі й доступні механізми звернення за психологічною допомогою; активізувати психопросвітницьку роботу серед батьків та здобувачів освіти. Такий підхід сприятиме подальшому розвитку психологічної підтримки та забезпеченню комфортного освітнього середовища для всіх учасників процесу.

Використані джерела:

1. Закон України «Про освіту» (2017).

2. Наказ МОН №509 від 23.04.2018 «Про затвердження Положення про психологічну службу в системі освіти України».

3. Концепція розвитку психологічної служби в системі освіти України на період до 2030 року.

4. Бех І.Д. Виховання особистості: Підходи, практики, перспективи. – К., 2020.

МАНТУЛЯК Дар'я Дмитрівна,
здобувач освіти
dasamantulak@gmail.com
КИБА Оксана Вікторівна,
викладач психології
Хмельницький базовий медичний
фаховий коледж

МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я - ПРІОРИТЕТ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Актуальність — ментальне здоров'я є однією з ключових складових загального добробуту людини. Здатність отримувати задоволення від життя — основна риса ментально здорової людини. Сучасні студенти стикаються з новими викликами, які можуть впливати на їхній емоційний стан. Високі академічні вимоги та труднощі, нехтування сном на користь вивчення предметів та закриття

дедлайнів, високі очікування від себе чи батьків, порівняння себе з іншими — усе це впливає на психологічний стан молоді. Не кожен може знайти вирішення даної проблеми, саме тому, ця тема є досить актуальною на сьогодні.

Мета роботи:

- дослідити причини порушення ментального здоров'я у студентів;

- аналіз інформації та визначення причин порушення психологічного добробуту;

- провести дослідження стану ментального здоров'я студентів.

- надання порад, щодо покращення ментального здоров'я студентів

Предмет дослідження:

- поняття "ментальне здоров'я";

- ознаки психологічно здорової людини;

- причини порушення ментального здоров'я.

Об'єкт роботи:

- студенти ХБМФК.

Завдання дослідження:

Розкрити причини, що впливають на зниження ментального здоров'я студентів. Надати основні поради для збереження свого ментального здоров'я.

Методи:

- теоретичні методи

- практичні методи дослідження : анкетування серед студентів.

Висновки. Ментальне здоров'я — пріоритет освітнього процесу. Без здорового психологічного стану не можливий нормальний освітній процес, адже студент немає звідки черпати енергію, наснагу та віру в себе. Ментально здорові люди простіше пристосовуються до змін, переживають труднощі, а найголовніше — насолоджуються життям. Дуже важливо не нехтувати такими простими, але важливими речами, як сон, раціональне харчування, спілкування з друзями та близькими тощо.

За проведеним опитуванням серед студентів ХБМФК ми змогли побачити, як часто і за яких обставин вони відчувають неспокій, тривогу, переживання тощо.

Крім того, було визначено, що студенти ХБМФК досить часто відчувають тривогу та неспокій. Все це заважає молоді продуктивно навчатись, а найголовніше щасливо та безтурботно жити. Більшість студентів відмітили, що саме спілкування допомагає їм подолати стрес. Саме тому, в доповіді було надано додаткові поради, як уникнути емоційного вигорання та налагодження свого ментального стану, адже не всі можуть самостійно подолати стрес.

Підсумовуючи це все, можна сказати, що дуже важливо піклуватись про своє ментальне здоров'я, адже психоемоційна частина людина відіграє дуже важливу роль в житті.

Використані джерела:

1. Ментальне здоров'я: як подбати про себе? ULR: Ментальне здоров'я: як подбати про себе? - prozdorovia

2. КП «Міжобласний центр медичної генетики та пренатальної діагностики імені П.М. Веропотвеляна» ДОР. Ментальне здоров'я: як подбати про себе? ULR: Ментальне здоров'я: як подбати про себе?

3. Центр громадського здоров'я МОЗ України. Дбаймо про психічне здоров'я: кілька порад, як його підтримати. ULR: Дбаймо про психічне здоров'я: кілька порад, як його підтримати | Центр громадського здоров'я

4. 10 порад, що допоможуть покращити стан свого психічного здоров'я. ULR: 10 порад, що допоможуть покращити стан свого психічного здоров'я - enableme.org.ua

МАРЧУК Софія Володимирівна,
здобувач освіти
sonay.marchuk@gmail.com
УКРАЇНЕЦЬ Людмила Петрівна,
к.психол.н., практичний психолог
lydmulaukr@gmail.com
Чернівецький медичний фаховий коледж

ПІДТРИМКА МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я: ІННОВАЦІЇ ТА СТРАТЕГІЇ

Анотація

В умовах сьогодення ментальне здоров'я є пріоритетним напрямом міждисциплінарних досліджень та психологічних інтервенцій. Психологічна підтримка стає все більш затребуваною, що потребує впровадження інноваційних, науково обґрунтованих стратегій, які поєднують клінічні, психосоціальні та цифрові підходи. У доповіді представлено сучасні моделі підтримки ментального здоров'я, зокрема інтеграцію цифрових технологій, тілесноорієнтованих практик, майндфулнес-інтервенцій, арт- і групової терапії. Особлива увага приділяється профілактиці професійного вигорання та стратегіям розвитку психологічної стійкості.

Ментальне здоров'я – ключовий фактор життєздатності особистості, колективів та суспільства загалом. Зростання психоемоційного навантаження у сучасному світі вимагає нових підходів до збереження психологічного добробуту. Постійна діджиталізація, інформаційне перевантаження, війна, економічна нестабільність – чинники, що підвищують рівень тривожності, вигорання, порушення сну та депресивних станів. Стигматизація звернення за психологічною допомогою залишається значною перешкодою. Сучасні виклики вимагають нових стратегічних рішень, що поєднують наукову доказовість, технологічні інновації, мультидисциплінарний підхід та громадське залучення.

Інноваційні підходи до підтримки ментального здоров'я. Зростання попиту на психологічну допомогу вимагає нових форматів, адаптованих до сучасних умов.

До провідних інноваційних стратегій належать:

− Цифрові інструменти підтримки: онлайн-консультування, мобільні застосунки для самодопомоги, телетерапія, чат-боти для кризових ситуацій дозволяють швидко, доступно та без стигми отримати психологічну підтримку. Наприклад, використання застосунків із щоденниками емоцій, техніками дихання, відстеженням симптомів тривоги сприяє розвитку навичок саморегуляції.

− Психоосвіта. Важливим елементом є формування базових знань про психічне здоров'я, механізми стресу, симптоми вигорання, техніки першої психологічної допомоги. Інтеграція ментального здоров'я в освітнє середовище: психологічні кімнати, коучинг, майндфулнес-програми.

На базі гуртожитку Чернівецького медичного фахового коледжу функціонує «Психологічний простір». Це спеціально організований простір, метою застосування якого є гармонізація психоемоційного стану, зняття перевтоми та підняття рівня працездатності.

− Гейміфікація процесів навчання емоційної грамотності з раннього віку – як частина освітньої політики у закладах освіти. Майндфулнес та тілесноорієнтовані практики. Щоденні, усвідомлені практики (mindfulness), медитація, йога та дихальні вправи довели свою ефективність у зниженні рівня стресу, покращенні сну та зменшенні симптомів тривожності.

У контексті психосоціальних втручань дедалі частіше використовуються також соматичні підходи, фокусовані на тілі, як носії ресурсу й сигналу емоційного стану.

Стратегії підтримки:

Розбудова системи раннього виявлення психологічних проблем (скринінг, індикатори ризику).

Підготовка мультидисциплінарних команд (психологи, лікарі, соціальні працівники) для роботи з ментальним здоров'ям.

Тренінги стійкості (resilience) – індивідуальні та командні формати.

Культурально-орієнтовані підходи.

Адаптація інтервенцій до національного та культурного контексту.

Підтримка на рівні спільнот, розвиток програм «рівний рівному».

Підтримка ментального здоров'я потребує комплексного, інноваційного та емпатійного підходу.

Ефективність забезпечується поєднанням сучасних технологій, освітніх стратегій та емпатійного ставлення.

Сучасна підтримка ментального здоров'я неможлива без інноваційного підходу. Цифрові інструменти, мультидисциплінарні моделі та ініціативи мають доведену ефективність і потенціал до впровадження. Важливим залишається баланс між технологічністю та людяністю, між масштабністю та індивідуальною допомогою. Майбутнє ментального здоров'я – у синергії науки, спільноти та інституційної підтримки.

БЕРЕЗЧЕНКО Олександра Романівна,
здобувач освіти
oberezchenko@gmail.com
СТРИЖАКОВСЬКА Ольга Степанівна,
заступник директора з навчально-виховної роботи
olgastr4@ukr.net
Чернівецький медичний фаховий оледж

ПСИХОЕМОЦІЙНИЙ СТАН СТУДЕНТІВ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА УСПІШНІСТЬ НАВЧАННЯ

Актуальність теми. У період глибоких соціальних змін, нестабільності та інформаційного перенавантаження студенти вищих та фахових передвищих навчальних закладів дедалі частіше стикаються з психоемоційними труднощами. Це впливає не лише на їхнє загальне самопочуття, а й на здатність ефективно засвоювати навчальний матеріал. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю виявлення основних чинників, що порушують психоемоційний баланс студентів, та пошуку шляхів збереження їхнього психологічного здоров'я, що є запорукою якісної освіти та професійної підготовки.

Мета дослідження. Проаналізувати вплив психоемоційного стану студентів на їхню навчальну успішність та окреслити можливі шляхи покращення психологічного клімату у студентському середовищі.

Завдання. Визначити основні чинники, що впливають на психоемоційний стан студентів. Провести опитування з метою виявлення рівня емоційного навантаження серед студентської молоді. Оцінити взаємозв'язок між емоційним станом та академічною успішністю. Запропонувати ефективні шляхи підтримки психоемоційного здоров'я студентів.

Результати дослідження. У ході дослідження було проведено анонімне онлайн-опитування серед 90 студентів медичного коледжу. Отримано такі результати: **68%** студентів відчувають емоційне виснаження протягом навчального семестру. **53%** вказують на підвищений рівень стресу вкінці семестру. **41%** мають проблеми зі сном через навчальну тривожність. **37%** стикалися з панічними атаками або високим рівнем тривожності. **22%** студентів вважають свій психоемоційний стан стабільним. **49%** визнали, що через емоційне навантаження їхня успішність знижується. **84%** студентів висловили потребу в системній психологічній підтримці в закладі освіти.

Ці дані свідчать про значне поширення емоційних труднощів серед студентів, які мають прямий вплив на академічні результати та загальну мотивацію до навчання.

Висновки. Психоемоційний стан студентів відіграє важливу роль у досягненні високого рівня академічної успішності. Стабільна емоційна сфера сприяє підвищенню концентрації, працездатності та зацікавленості у навчанні. Результати дослідження підтверджують ефективність системної психологічної підтримки, програм профілактики емоційного вигорання, розвитку навичок саморегуляції та створення здорового психологічного клімату в закладах освіти. Саме такі умови забезпечують не лише ефективне навчання, а й всебічний розвиток конкурентоспроможного фахівця.

Використані джерела:

1. Кочубей Т. І. Психологічна підтримка студентської молоді в умовах сучасного освітнього простору // Психологія і особистість. – 2020. – № 1. – С. 114–123.

2. Завгородня І. М. Емоційне вигорання студентів як наслідок психоемоційного напруження в умовах дистанційного навчання // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2021. – № 3(82). – С. 72–76.

3. Ляшенко А. О. Формування навичок емоційної саморегуляції у студентської молоді // Актуальні проблеми психології: Зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. – 2022. – Т. 19, вип. 3. – С. 187–194.

ОЛЕКСАНДРЮК Анастасія Анатоліївна,
здобувач освіти
oleksandrukanastasia@gmail.com
САВОСЮК Альона Степанівна,
викладач savosyuk.alena@gmail.com
Чернівецький медичний фаховий коледж

ВАЖЛИВІСТЬ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Ментальне здоров'я – це складова загального добробуту, що забезпечує здатність людини реалізовувати власні можливості, ефективно справлятися зі життєвими труднощами, продуктивно працювати та робити внесок у своє життя. Ментальне, тобто психічне, здоров'я разом з фізичним здоров'ям й соціальним благополуччям разом формують основу загального стану здоров'я людини. Воно є невід'ємною частиною життя людини.

Ментальне здоров'я – це багатогранне явище, яке охоплює різні аспекти життя. Для покращення емоційного стану корисно звертатися до психологів, практикувати медитацію та регулярно займатися фізичною активністю. Гармонійне ментальне здоров'я сприяє розвитку міжособистісного спілкування, налагодженню добрих взаємин з людьми, а також підтримує фізичний та

професійний розвиток. Воно допомагає адаптуватися до змін у житті, успішно вчитися та приймати позитивні рішення в складних життєвих ситуаціях, водночас сприяючи вирішенню проблем.

Що важливо для підтримання ментального здоров’я на належному рівні? Назвемо кілька прикладів:

- розвиток емоційного інтелекту в дітей: сприйняття і розуміння своїх емоцій допоможе їм у дорослому віці вправніше керувати своїм станом;

- організація здорової атмосфери в родині, налагодження режиму дня для маленьких дітей;

- соціальна підтримка незахищених верств населення (наприклад людей, що постраждали від насильства, людей з інвалідністю);

- локальні програми з підтримання психічного здоров’я – у школах, університетах, на підприємствах.

Ментальне здоров'я учасників освітнього процесу є ключовим фактором ефективного навчання, соціалізації та особистісного розвитку. В умовах сучасних викликів, таких як емоційне вигорання, тривожність, стресові ситуації та надмірне навантаження, забезпечення психологічного благополуччя стає невід'ємною частиною освіти.

Основні аспекти ментального здоров'я в освітньому середовищі:

- роль навчального закладу у формуванні психологічно безпечного простору, а саме створення атмосфери довіри, взаємопідтримки та поваги; впровадження програм емоційного інтелекту та стресостійкості; організація психологічних служб і гарячих ліній для підтримки учнів і викладачів;
- психоемоційне здоров'я учасників освітнього процесу, а саме попередження емоційного вигорання серед педагогів; підтримка учнів із психоемоційними труднощами; залучення батьків до процесу формування ментального благополуччя дітей;
- інтеграція програм психологічного здоров'я в освітній процес, а саме використання методик ненасильницької комунікації; впровадження

психологічних тренінгів і занять з особистісного розвитку; навчання технік саморегуляції та управління стресом.

Зважаючи на це, ментальне здоров'я повинне стати пріоритетом у системі освіти, оскільки воно безпосередньо впливає на якість життя загалом, і зокрема на такі його аспекти, як навчання, спілкування, продуктивність та загальний добробут учасників освітнього процесу. Інтеграція психолого-педагогічних практик, підтримка емоційного комфорту та розвиток навичок саморегуляції дозволять створити ефективне та гармонійне освітнє середовище.

Використані джерела:

1. Мазуренко В. Ментальне здоров'я – основа сталого та якісного освітнього процесу/ В. Мазуренко – URL:https://www.udau.edu.ua/ua/other-news/mentalne-zdorovya-osnova-stalogo-ta-yakisnogo-osvitnogo-procesu.html

2. Ментальне здоров'я: виклики та перспективи сьогодення / за редакцією проф. Бойчука Ю. Д.: збірник наукових праць. – Х.: ХНПУ ім. Г. Сковороди, 2024. – 119 с.

3.Ментальне здоров'я: поняття та ознаки. – URL: https://centraljust.gov.ua/news/info/mentalne-zdorovya-ponyattya-ta-oznaki

ДЯЧУК Ірина Олександрівна,
здобувач освіти
djachuk960@gmail.com
МАРЧУК Ольга Володимирівна,
викладач
Чернівецький медичний фаховий коледж
м. Чернівці, Україна
Olia050951@gmail.com

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ДЕСТРУКТИВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Деструктивна комунікація — це форма взаємодії, яка призводить до негативних наслідків для учасників спілкування та стосунків між ними. Цей феномен охоплює різні аспекти спілкування, які можуть включати агресію,

маніпуляції, брехню, ігнорування, знецінення, а також інші дії, що порушують емоційний комфорт і психічне благополуччя особи. Деструктивна комунікація часто супроводжується відчуттям напруги, конфлікту та нерозуміння, що згодом може призвести до серйозних проблем у міжособистісних стосунках.

Однією з основних характеристик деструктивної комунікації є відсутність конструктивного діалогу, що, у свою чергу, призводить до ескалації конфліктів. Коли особи спілкуються без належної уваги до думок та почуттів одне одного, виникає ситуація, в якій жодна зі сторін не може висловити свої потреби або емоції. Це може призвести до неадекватного сприйняття намірів партнера, що ускладнює пошук спільних рішень і компромісів. У таких ситуаціях особи часто виявляють нездатність слухати один одного, що сприяє наростанню непорозумінь і почуття образи.

Деструктивна комунікація не лише порушує стосунки між людьми, але й негативно впливає на психічне здоров'я учасників. Постійна агресія, образи або ігнорування можуть викликати емоційне вигорання, зниження самооцінки та інші психічні розлади. В результаті жертви деструктивної комунікації можуть почуватися ізольованими, непотрібними і нездатними до нормальної взаємодії з іншими людьми. Це може призвести до тривожності, депресії, а також фізичних проблем, пов'язаних зі стресом.

Важливо також відзначити, що деструктивна комунікація може мати різні прояви залежно від контексту та особистісних рис учасників. Наприклад, у романтичних стосунках деструктивне спілкування може проявлятися у формі ревнощів або контролю, тоді як у дружніх або професійних стосунках це може бути пов'язано з маніпуляціями та конкуренцією. У всіх випадках деструктивна комунікація призводить до погіршення стосунків і підриває довіру між людьми.

На закінчення, деструктивна комунікація є складним і багатогранним феноменом, який потребує глибокого вивчення для розуміння його причин, наслідків та можливих шляхів подолання. Дослідження цього явища допоможе не лише зрозуміти динаміку міжособистісних відносин, але й розробити

ефективні стратегії для покращення комунікації та відновлення здорових стосунків.

Важливим аспектом деструктивної комунікації є її зв'язок з сучасними технологіями та соціальними мережами. У наш час, коли онлайн-спілкування стало невід'ємною частиною повсякденного життя, виникають нові виклики у сфері міжособистісних відносин. В умовах інтернету та соціальних платформ учасники спілкування часто виявляються позбавленими фізичного контакту та невербальних сигналів, які зазвичай допомагають зрозуміти емоційний стан співрозмовника. Це може призводити до використання агресивних або маніпулятивних тактик, оскільки людина не завжди усвідомлює, які емоційні наслідки можуть викликати її дії.

Такі явища, як «гостинг», стають особливо помітними в онлайн-середовищі. Гостинг описує ситуацію, коли одна особа раптово і без пояснень припиняє всі контакти з іншою особою, зазвичай у романтичних або дружніх стосунках. Цей феномен демонструє, як деструктивна комунікація може бути використана в цифровому просторі, де відсутність особистої присутності знижує відчуття відповідальності за свої дії. Результатом є емоційний біль і психологічні травми для жертви, яка залишилася без пояснень.

Виділяють кілька основних причин деструктивної комунікації. По-перше, це може бути наслідком особистісних травм, які індивід отримав у минулому. Такі травми можуть проявлятися у формі недовіри, агресії або страху бути відкинутим. Наприклад, люди, які пережили зраду або емоційне насильство, можуть бути більш схильними до деструктивних форм взаємодії в нових стосунках, оскільки їхні попередні досвіди впливають на їхню здатність довіряти іншим.

По-друге, соціальний контекст також грає важливу роль у виникненні деструктивної комунікації. В умовах, де панують негативні емоції, стрес або конфлікти, люди можуть вдаватися до деструктивних форм спілкування як способу захисту себе або досягнення своїх цілей. Соціальні мережі часто сприяють ескалації конфліктів, оскільки користувачі можуть швидко і анонімно

реагувати на повідомлення, не завжди усвідомлюючи, як їхні слова впливають на інших.

Таким чином, деструктивна комунікація є складним і багатогранним явищем, яке потребує ретельного вивчення. Важливо розуміти не лише причини її виникнення, а й наслідки, які вона може мати для психічного здоров'я учасників спілкування, особливо в умовах сучасного цифрового середовища.

Отже, деструктивна комунікація є складним і багатогранним феноменом, який потребує глибокого вивчення для розуміння його причин, наслідків та можливих шляхів подолання. Дослідження даного явища може не тільки освітлити механізми, які лежать в основі деструктивної взаємодії, а й сприяти розробці ефективних стратегій для покращення комунікації. Зокрема, важливо знайти способи запобігання деструктивному спілкуванню, а також підтримувати жертв у процесі відновлення після негативного досвіду.

ТОКАРЧИК Христина Геннадіївна,
здобувач освіти
kgtokarchyk@gmail.com
МАРЧУК Ольга Володимирівна,
викладач
Чернівецький медичний фаховий коледж
м. Чернівці, Україна
Olia050951@gmail.com

ГОСТИНГ ЯК ФОРМА ДЕСТРУКТИВНОЇ МІЖОСОБИСТІСНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Гостинг, або раптове припинення спілкування без пояснень, є однією з форм деструктивної міжособистісної комунікації, що в останні роки отримала особливу увагу в соціально-психологічних дослідженнях. Цей феномен може мати різноманітні причини, а також суттєво впливати на психологічний стан і емоційне благополуччя осіб, які стали жертвами такого роду взаємодії.

На рівні міжособистісних взаємодій гостинг може мати серйозні наслідки для психічного здоров'я осіб, які стали жертвами. Це може призвести до почуттів

відторгнення, зниження самооцінки, тривоги і депресії. Коли людина не отримує жодних пояснень щодо раптового зникнення, це може викликати у неї почуття неповноцінності та невпевненості, ставлячи під сумнів власну цінність.

Крім того, може погіршити міжособистісні відносини, оскільки жертва відчуватиме гнів і образу на агресора за відсутність емпатії та поваги. Такі негативні емоції можуть призвести до тривалих конфліктів або соціальної ізоляції, що ще більше підвищує ризик розвитку психоемоційних розладів.

У соціально-психологічному контексті важливо розуміти, що гостинг є не лише індивідуальною проблемою, а й соціальною, оскільки він відображає зміни у спілкуванні в сучасному суспільстві. Тому вивчення цього феномену має на меті не лише аналіз його причин і наслідків, а й пошук ефективних способів подолання деструктивних форм комунікації, таких як гостинг. Це може включати розвиток комунікативних навичок, емоційного інтелекту та навчання асертивності, що сприятиме покращенню міжособистісних стосунків і зменшенню негативного впливу деструктивної комунікації на психічне здоров'я людей.

По-перше, емоційний вплив гостингу є одним із найбільш відчутних. Жертви часто відчувають глибоке почуття відторгнення і втрати, що може призвести до емоційного болю, подібного до того, що відчувають люди після розриву стосунків. Відсутність пояснень або закриття ситуації може викликати сумніви в собі, відчуття неповноцінності та низької самооцінки. Людина починає ставити під сумнів свої якості, задаватися питанням, чому саме з нею таке сталося, і чи була вона гідною любові чи дружби. Це відчуття неповноцінності може затягнутися, створюючи емоційні рани, які потребують часу для загоєння.

Ці негативні емоції можуть посилюватися відчуттям ізоляції, коли особа усвідомлює, що залишилася без підтримки з боку близької людини. Відчуття самотності може бути настільки глибоким, що людина може почати уникати спілкування з іншими, боятися нових знайомств або навіть залишатися вдома, що лише посилює її ізоляцію.

По-друге, психологічний вплив гостингу може призвести до розвитку тривожних розладів і депресивних станів. Відсутність чіткого розуміння причин раптового зникнення партнера або друга може викликати у жертви постійний стан невизначеності, що, у свою чергу, сприяє формуванню тривожних думок і переживань. Цей стан невизначеності може супроводжуватися різними фізичними симптомами, такими як безсоння, головний біль і проблеми з апетитом. Людина може відчувати постійний стрес, який викликає погіршення її загального самопочуття і здатності функціонувати в повсякденному житті. Часто виникає потреба в пошуку підтвердження власної цінності у нових стосунках, але страх перед повторенням травматичного досвіду заважає це зробити.

На соціальному рівні гостинг може негативно вплинути на міжособистісні зв'язки. Жертви можуть почати уникати нових знайомств або стосунків через страх повторення травматичного досвіду. Це може призвести до соціальної ізоляції та утруднення у встановленні довірливих зв'язків з іншими людьми. Кожен новий контакт може сприйматися через призму попереднього досвіду, що ускладнює формування здорових відносин.

Негативні наслідки гостингу не обмежуються лише особистими переживаннями. Вони можуть також мати ширші соціальні наслідки, оскільки в суспільстві, де деструктивна комунікація стає нормою, знижується загальний рівень емоційної підтримки і співчуття між людьми. Коли люди звикають до таких форм спілкування, це може стати причиною формування токсичного соціального середовища. У такому середовищі зростає ризик виникнення конфліктів, оскільки відсутність емпатії та поваги до почуттів інших може призвести до ще більших непорозумінь і розколів.

Зрештою, гостинг стає не лише індивідуальною проблемою, а й суспільною, оскільки він відображає зміни у спілкуванні в сучасному суспільстві. Важливо активно працювати над усвідомленням цих проблем та знаходженням способів для подолання деструктивних форм комунікації. Підтримка емоційної стабільності, розвиток комунікативних навичок і встановлення довірливих зв'язків можуть допомогти зменшити вплив гостингу на психоемоційний стан

індивіда та сприяти формуванню здорових міжособистісних стосунків у суспільстві.

В цілому, комплексний підхід до вивчення та протидії гостингу може забезпечити більшу емоційну підтримку та зміцнити соціальні зв'язки, що позитивно позначиться на психічному здоров'ї індивідів і загальному добробуті суспільства. У кінцевому підсумку, тільки через усвідомлене ставлення до міжособистісних відносин і розвиток ефективних комунікаційних стратегій ми зможемо подолати виклики, які ставить перед нами сучасний світ.

ПОСТЄВКА Анастасія,
здобувач освіти
ВАСЮК Юлія Володимирівна,
викладач
irina.love.19871982@gmail.com
Чернівецький медичний фаховий коледж

ФОРМУВАННЯ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я У СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ПРАКТИК З МЕДСЕСТРИНСТВА В АКУШЕРСТВІ ТА ГІНЕКОЛОГІЇ

Актуальність теми. Останнім часом все більш актуальним та поширеним питанням сучасності являється стан ментального здоров'я людини незалежно від сфери діяльності та побутових умов, що пов'язано з викликами життя, суспільства та військовим вторгненням на території України. Душевний спокій також актуальний і для навчального процесу студентів у навчальних закладах, адже щастя, добробут учасників процесу дозволяє реалізувати їм у повному обсязі свої творчі здібності, продуктивно навчатися та приносити користь суспільству.

Мета дослідження. На основі аналізу науково-медичної літератури, результатів дослідження стану ментального здоров'я на навчальних практиках з медсестринства в акушерстві та гінекології в Чернівецькому медичному фаховому коледжі зробити висновок про ефективність комплексного підходу у навчанні студентів-медиків з урахуванням їх душевного здоров'я.

Методи дослідження. Аналіз науково-медичної літератури, формування відповідних показників, результатів дослідження, висновків та практичних рекомендацій.

Результати дослідження. Згідно з визначенням офіційних джерел, стан ментального здоров'я включає у себе складові частини - психічне, духовне, фізичне самопочуття та повинне формуватися зі шкільних років для подальшого убезпечення від можливих негативних ситуацій, пов'язаних з новим середовищем життя та навчання.

У зв'язку з важливістю та актуальністю питання ментального здоров'я здобувачів освіти, під час проведення навчальних практик з медсестринства в акушерстві та гінекології на базі Чернівецького медичного фахового коледжу викладачі комплексно підходять до викладання предмету, приділяючи увагу не тільки викладанню основного матеріалу для формування основних професійних компетентностей, але і стану ментальності у студентів на заняттях.

Викладачі під час проведення практик помітили, що частина студентів працюють з поганим настроєм, роздратованістю, нервозністю, що негативним чином у подальшому відбивається на результатах відпрацювання практичних навичок, тестового контролю наприкінці заняття, а також на взаємовідносинах у колективі академічної групи. Категорія дітей, у яких спостерігається низький рівень ментального здоров'я здебільшого відноситься до таких, які постраждали від військового вторгнення (внутрішньо переміщені, загиблі та поранені рідні, знайомі), з травматичним досвідом.

На заняттях викладачі медсестринства в акушерстві та гінекології провели узагальнення можливих причин виникнення стресових ситуацій серед учасників навчального процесу на основі опитування у вигляді анкетування.

У дослідженні взяли участь 45 студентів випускних груп освітньо-професійних програм "Лікувальна справа" та "Сестринська справа". Анкетування проведено анонімно, анкета містила питання, на основі яких були визначені причини виникнення стресових ситуацій, які безпосередньо пов'язані з навчальним процесом, а саме складність матеріалів, значний обсяг домашніх

завдань, інформації для самостійної роботи. Анкета також містила запитання про контроль за навчанням з боку батьків у домашніх умовах, на основі яких було визначено, що контроль вдома недостатній внаслідок професійної завантаженості батьків. Частина студентів зазначає одноманітність у буденному житті, адже більшу частину дня вони знаходяться у приміщенні. Негативний вплив також мають часті повітряні тривоги, внаслідок яких переривається навчальний процес, студенти змушені спускатися в укриття, що поєднується з переживанням дітей ризику обстрілу. Частина студентів відзначила причину формування стресу - страх допущення помилки під час відповіді викладачу, проведення тестового контролю або демонстрації практичної навички. З іншого боку, студенти також відзначали можливі труднощі у спілкуванні з однолітками, що також негативним чином відбивається на результатах навчання.

На основі проведеного дослідження, викладачі медсестринства в акушерстві та гінекології на навчальних практиках використовують комплексний підхід з урахуванням питань формування позитивного середовища для ментального здоров'я, а саме залучення студентів до демонстрації практичних навичок у командній роботі, можливість допомагати один одному у процесі навчання, що формує мультидисциплінарний підхід та можливість подальшої практичної діяльності у закладах охорони здоров'я. Також на навчальних практиках студенти мають можливість проявити свій творчий потенціал, виконуючи різноманітні проєкти, беручи участь в соціальних програмах, відвідуючи наукові заходи, конференції. Важливим моментом навчального процесу являється навчання студентів контролю над своїми емоціями шляхом само- та взаємоспостереження, відволікання від негативних думок через перемикання уваги на деталі певної теми, яка вивчається на навчальній практиці. Викладачі наголошують також на важливість балансу між навчанням та відпочинком, адже здорове ментальне здоров'я формується при відповідності відпочинку та робочого процесу, все повинне бути у рівновазі.

Висновок. На основі проведеного дослідження можна зробити висновок, що здорова нація формується на основі відповідного ментального здоров'я громадян

незалежно від віку, сфери діяльності, місця проживання та при цьому рівень духовного, морального, фізичного спокою залежить від оточення, в якому вони проживають, навчаються, працюють та відпочивають, тому перед учасниками освітнього процесу стоїть важливе завдання не тільки формувати професійні компетентності у майбутнього фахівця, але і відповідно здоров'язбережувальну.

Використані джерела:

1. Страшко І. (2023). Формуємо здоров'язбережувальні компететності під час дистанційного навчання Ментальне здоров'я і дистанційна освіта. *Редакційна колегія*, 413.

2. Тищенко В. О., Бірюкова І. В., Кохан І. В., & Івасюк Н. Б. (2025). Ментальне здоров'я та освітня екосистема: психологічна архітектоника сучасної освіти. *Педагогічна Академія: наукові записки*, (16).

3. Омельченко Я. М. (2024). Збереження ментального здоров'я дітей в освітньому середовищі у сучасних кризових умовах. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, *6*(2), 1-6.

САВКА Вікторія Вікторівна,
здобувач освіти
savkaoksana65@gmail.com
ЧНУ ім. Юрія Федьковича
САВКА Оксана Миколаївна,
викладач
savkaoksana65@gmail.com
Чернівецький медичний фаховийколедж

ВПЛИВ ВОЄННОГО СТАНУ НА ЕМОЦІЙНИЙ СТАН УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Воєнний стан в Україні став серйозним викликом для всіх сфер життя, і освіта не стала винятком. Для учасників освітнього процесу – студентів, викладачів, працівників навчальних закладів – це час не тільки фізичних, а й психологічних труднощів. Вплив воєнного стану на емоційний стан учасників навчального процесу є важливою темою для дослідження, оскільки емоційне та

психологічне благополуччя суттєво впливає на навчальну діяльність і успіхи студентів, а також на ефективність роботи викладачів. Урахування цих факторів допомагає створювати умови для підтримки емоційного стану учасників освітнього процесу, що, в свою чергу, сприяє покращенню навчальних результатів і забезпеченню психологічної підтримки в умовах кризових ситуацій.

Метою цього дослідження є вивчення впливу воєнного стану на емоційний стан учасників освітнього процесу (студентів, викладачів та адміністрації навчальних закладів), а також виявлення механізмів підтримки емоційного здоров'я в умовах війни.

Завдання дослідження. Оцінити вплив воєнного стану на психологічний та емоційний стан учасників освітнього процесу. Визначити основні фактори, що впливають на їх емоційний стан. Виявити способи психологічної підтримки в умовах воєнного стану. Дослідити ефективність освітніх практик та інтервенцій, що застосовуються для зниження емоційного стресу.

Для проведення дослідження були використані такі методи: анкетування учасників освітнього процесу (здобувачів освіти, викладачів); інтерв'ю з психологами; психометричні тести для визначення рівня емоційного стресу та тривожності.

Результати дослідження. 65% здобувачів освіти відчувають значний стрес через воєнний стан. 30% – відзначають підвищений рівень тривожності, депресії та безсоння. 80% – повідомляють про погіршення концентрації під час навчання. 60% викладачів відчувають стрес через необхідність адаптації до змін у формі навчання та викладання.

Висновки. Воєнний стан значно впливає на емоційний стан учасників освітнього процесу. Здобувачі освіти та викладачі зазнають стресу, тривожності, депресії, що відображається на їхній здатності до навчання та викладання.

Учасники освітнього процесу потребують психологічної підтримки, що включає доступ до психологічних консультацій, групових тренінгів з подолання стресу, а також змін у навчальних програмах, що дозволяють адаптувати навчання до умов воєнного часу. Психологічні стратегії, що включають

регулярне спілкування, зниження рівня навантаження та інтеграцію нових технологій, є ефективними у підтримці емоційного здоров'я.

Використані джерела:

1. Іванова, І. М. (2020). Психологічна підтримка студентів в умовах стресу. Київ: Видавництво «Освіта».

2. Семененко, О. В. (2021). Підтримка психічного здоров'я студентів у кризових умовах. Харків: Видавництво «Молодь».

3. Кушнір, М. Б. (2022). Воєнний стан та його вплив на емоційне благополуччя населення. Державний університет, факультет психології.

ЛЕВЧЕНКО Дмитро Олексійович,
здобувач освіти
dimonlev4enko@gmail.com
ЧЕРНЯК Володимир Євгенович,
здобувач освіти
volodcher2203@gmail.com
АЛЕКСАШИНА Ірина В'ячеславівна,
викладач хімії та біології,
спеціаліст першої категорії
iraalex27@gmail.com
Миколаївський політехнічний
фаховий коледж
м. Миколаїв, Україна

ПІДТРИМКА МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В КОЛЕДЖІ

Обґрунтування та мета. Підтримка ментального здоров'я здобувачів освіти в період воєнного стану є вкрай важливою складовою загальної стратегії забезпечення їхнього благополуччя та здатності продовжувати навчання в умовах кризи. Війна створює безпрецедентний рівень стресу, тривоги й невизначеності, що серйозно впливає на психічний стан всіх учасників освітнього процесу.

Згідно з визначенням ВООЗ, ментальне здоров'я є станом щастя та добробуту, в якому особистість реалізує творчі здібності, може протистояти

життєвим стресам, продуктивно працювати та робити внесок у суспільне життя. Погоджуємось, що освітній процес є невід'ємною складовою становлення особистості, тому основною задачею дослідження визначаємо пошук ефективного шляху зміцнення ментального здоров'я всіх учасників освітнього процесу коледжу.

Нещодавно МОН спільно з ДНУ «Інститут освітньої аналітики» та у партнерстві з Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ) провели опитування закладів фахової передвищої освіти щодо визначення нагальних потреб здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників.

Більшість визначили актуальною потребу в додатковій підтримці ментального здоров’я та психосоціальній допомозі для своїх здобувачів освіти і викладачів через війну та переміщення пов’язане з війною. Майже всі вказали, що їм потрібна додаткова підтримка для задоволення цієї потреби.

Є кілька напрямків, як інституційно та системно підтримати ментальне здоров’я в освіті:

1. Психологічна служба у коледжі.

Кваліфіковані психологи повинні бути не "на папері", а реально присутні в житті здобувача освіти - проводити тренінги, індивідуальні бесіди, кризові втручання. Разом з тим вимоги часу зумовлюють потребу створення психологічного кабінету (або центру реабілітаційної допомоги) зі спеціалізованим оснащенням, продуманим дизайном та оформленням відповідно до специфіки професійної діяльності психолога та соціального працівника.

2. Освіта для викладачів.

Підготовка викладачів до роботи з психоемоційними станами: тренінги з емпатії, медіації, профілактики вигорання, знання про ПТСР та кризову психологію.

3. Предмети та інтеграція теми у програму.

Запровадження курсів або практичних занять на тему емоційного інтелекту, самоусвідомлення, стресостійкості (наприклад, "Здоров'я", "Громадянська освіта", "Людина і світ").

4. Учнівське самоврядування та культура підтримки.

Коли студенти самі створюють ініціативи підтримки, допомагають одне одному, проводять анкетування та акції - це формує атмосферу, де допомагати - нормально.

Сучасна українська освіта повинна:

1. Ставити ментальне здоров'я в центр освітньої політики;

2. Підтримувати як здобувачів освіти, так і викладачів;

3. Створювати середовище, де нормально просити допомоги**,** говорити про емоції**,** бути собою.

Висновок

В умовах війни психологічна підтримка учасників освітнього процесу є надзвичайно важливою для збереження ментального здоров'я здобувачів освіти та викладачів. Використання ефективних методик, створення безпечного освітнього середовища та надання психосоціальної підтримки допомагає подолати виклики та забезпечити психологічне благополуччя всіх учасників навчального процесу.

Використані джерела:

1. Кремень В.Г. Захист і підтримка ментального здоров'я українців в умовах воєнного стану: виклики і відповіді : монографія / НАПН України – [Електронне видання]. – Київ, 2024. – 188 с.

2. Кравченко О.О. Підтримка ментального здоров'я учасників освітнього процесу в кризових ситуаціях. https://udpu.edu.ua/news/pidtrymka-mentalnoho-zdorovya-uchasnykiv-osvitnoho-protsesu-v-kryzovykh-sytuatsiyakh

3. Пономаренко Я.С. Роль освіти у становленні психічного здоров'я / Я.С. Пономаренко // Особистість, суспільство, війна : тези доп. учасників міжнар. психолог. форуму (м. Харків, Україна, 26 квіт. 2024 р.). – Харків : ХНУВС, 2024.–

С. 267-271. https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/aef0c0ff-830f-44ad-8494-459b6151c65e/content

4. Всесвітній день ментального здоров'я: вистоїмо разом. https://moz.gov.ua/uk/vsesvitnij-den-mentalnogo-zdorov-ya-vistoyimo-razom

ГОЙ Адріана,
здобувач освіти
adrusia37@gmail.com
ДЗЮБІЙ Юлія,
здобувач освіти
dzyubiyyulia@gmail.com
ВОЗОВИЧ Антоніна Анатоліївна,
викладач, к. психол. н.
antvozovich@gmail.com
Кам'янець-Подільський медичний
фаховий коледж

МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я – ОСНОВА ЖИТТЄСТІЙКОСТІ

У контексті сучасного світу, та постійних змін у суспільстві, питання підтримки ментального здоров'я та життєстійкості, стало ще більш актуальним, не лише для молоді, а й для усіх громадян в цілому. З початку повномасштабного військового вторгнення на територію України, кожна людина зустріла нові проблеми, та важкі життєві ситуації, вирішення яких має значення для психологічного та фізичного стану, а також впливають на особистісний, професійний та соціальний стан. У наші дні багато людей говорять про ментальне здоров'я, хоча донедавна ми навіть не замислювалися над станом психіки, відчуттям щастя, впевненості та стабільності. Чи замислювались ви коли-небудь що ж це таке – ментальне здоров'я?

Згідно з визначенням Всесвітньої організації охорони здоров'я (далі - ВООЗ), ментальне здоров'я — це стан щастя та добробуту, в якому людина реалізує свої творчі здібності, може протистояти життєвим стресам, продуктивно працювати та робити внесок у суспільне життя. Це означає, що ментальне здоров'я об'єднує здоровий дух та психіку людини із соціальним складником. Важливість ментального здоров'я ще не до кінця усвідомлена, але безсумнівно

його стан для України, яка живе в умовах повномасштабної російської агресії, і для світу, який лише за останні роки пережив чимало катастроф та зробив великий прогрес в сучасних технологіях, які не тільки приносять позитивні аспекти, а також мають великий негативний вплив на здоров’я не тільки фізичне, але й психічне. Піклуючись про ментальне здоров’я, ми плекаємо нашу стійкість. Це те, що завжди буде провідником через важкі часи до майбутнього, яке ми створюємо сьогодні.

У контексті підготовки майбутніх медичних працівників, ментальне здоров'я здобувачів освіти Кам’янець-Подільського медичного фахового коледжу набуває особливої значущості та стає непорушним пріоритетом освітнього процесу. Адже саме від їхнього емоційного та психологічного благополуччя залежить не лише якість навчання, але й здатність ефективно та емпатично надавати допомогу пацієнтам у майбутньому.

Зберегти своє ментальне здоров’я під час навчання в медичному коледжі дуже важливо, адже це пов'язане з високим рівнем академічного навантаження, відповідальністю за життя та здоров'я пацієнтів, емоційним тиском, необхідністю засвоювати великий обсяг складної інформації та стикатися зі складними клінічними випадками, підготовкою до єдиного кваліфікаційного іспиту. Постійний контакт з людським болем та стражданнями, особливо під час практики в медичних установах, може призвести до емоційного вигорання, цинізму та зниження емпатії у майбутніх медичних працівників. Зменшуючи ризик стресу та емоційного вигорання студентів коледжу постійно проводяться різні психологічні тренінги:

- управління стресом та емоційна стійкість;
- навчання технік релаксації, освіченості (mindfulness);
- тренінг «Арт-терапія як спосіб взаємодії один з одним»;
- спілкуємось, розуміємо та поважаємо інших.

Здобувачі освіти старших курсів постійно проводять просвітницькі лекції та акції для молодших курсів, жителів громади. Для покращення емоційного стану та культурного розвитку здобувачі освіти відвідують різноманітні театральні

вистави, музичні концерти, історичні постановки, подорожують, проводять активну волонтерську роботу, що дозволяє набувати професійного досвіду та ментально відпочивати.

В день ментального здоров’я, що відзначається 10 жовтня здобувачі освіти проводили просвітницьку акцію в місті для жителів громади та здобувачів освіти коледжу, щоб підвищити рівень обізнаності про ментальне здоров’я та на дали поради щодо збереження та покращення психічного стану. Поспілкувавшись з перехожими та студентами коледжу, можна зробити висновок, що сучасне суспільство піклується про своє ментальне здоров’я, має базові знання та уявлення. Але все ж таки у них присутнє нервове перенавантаження через події в державі, родині та інше. Тому велике значення має інформація про ментальне здоров’я для попередження різних видів його порушень.

Ментальне здоров'я студентів медичного коледжу є не просто важливим аспектом їхнього особистісного благополуччя, а й ключовим фактором формування компетентних, емпатичних та стійких медичних працівників майбутнього. Акцентуючи увагу на ментальне здоров'я, наш коледж робить вагомий внесок у підвищення якості медичної допомоги та формування здорового суспільства. Пріоритетною стратегією в освітньому процесі Кам’янець-Подільського медичного фахового коледжу є ментальне здоров'я здобувачів освіти, що визначає майбутнє охорони здоров'я.

Використанні джерела:

1. Журнал НЕЙРОNEWS психоневрологія та нейропсихіатрія 6 (142)′2023. Лариса Мартинова стаття в PDF форматі «Ментальне здоров’я: стійкість і вразливість майбутнього», URL: https://neuronews.com.ua/ua/archive/2023/6%28142%29/pages-5-6/mentalne-zdorov-ya-stiykist-i-vrazlivist-maybutnogo#gsc.tab=0 (Дата звернення 13 квітня 2025).

ГЛИВКА Анна Іллівна,
здобувач освіти
glivkaana475@gmail.com
САВОСЮК Альона Степанівна,
викладач
savosyuk.alena@gmail.com
Чернівецький медичний фаховий коледж

МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я – ПРІОРИТЕТ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Поняття ментального здоров'я за обставин, коли освітній процес стикається з безліччю викликів, набуває особливо вагомого значення, оскільки психоемоційна рівновага учасників освітнього процесу є основою для успішного навчання та гармонійного розвитку особистості.

Ментальне здоров'я передбачає психічне благополуччя, що забезпечує можливість розвивати свої таланти, ефективно навчатися та комунікувати. У навчальному середовищі це передбачає створення умов, які сприяють ефективній взаємодії між студентами та викладачами для досягнення освітніх цілей.

Забезпечення ментального здоров'я сприяє покращенню академічної успішності, оскільки студенти з високим рівнем психоемоційного благополуччя демонструють кращі результати в навчанні; зниженню рівня стресу та тривожності (створення сприятливого середовища допомагає учасникам освітнього процесу легше адаптуватися до змін та викликів); формуванню позитивного соціального клімату, так як здорові міжособистісні стосунки сприяють ефективній комунікації та співпраці.

Для того , щоб забезпечити високий рівень ментального здоров'я в освітньому процесі, потрібно:

- впроваджувати освітні програми з ментального здоров'я, які будуть спрямовані на розвиток емоційного інтелекту та навичок стресостійкості;
- здійснювати підготовку педагогічних кадрів стосовно сприяння психоемоційного добробуту студентів та формування безпечного навчального простору;

- створювати служби психологічної підтримки для надання допомоги учасникам освітнього процесу;
- залучати студентське самоврядування до організації заходів, спрямованих на підвищення обізнаності про важливість ментального здоров'я та створення підтримуючої спільноти.

Зважаючи на це, інтеграція питань ментального здоров'я в освітній процес є необхідною умовою для забезпечення якісної освіти та всебічного розвитку особистості. Спільні зусилля учасників освітнього процесу у створенні сприятливого психоемоційного клімату сприятимуть формуванню здорового та продуктивного суспільства.

Використані джерела:

1. Омельченко Я. Збереження ментального здоров'я дітей в освітньому середовищі у сучасних кризових умовах/ Вісник Національної академії педагогічних наук України. – Випуск 6. – К, 25.11.2024. – С. 2–6.

2. Кравченко О. Соціально-психологічна підтримка ментального здоров'я учасників освітнього процесу у кризових ситуаціях (практичний досвід)/ Social Work and Education. – Випуск 10. – 2023. – С. 35–41.

3. Психосоціальна підтримка ментального здоров'я дітей і педагогів. Методичний посібник – URL: http://library.ippro.com.ua/attachments/article/.

ЧЕРНЕЙ Ангеліна Василівна,
angelinacherney8348@gmail.com
САВКА Вікторія Вікторівна,
здобувач освіти
viktoriasawka1904@gmail.com
Чернівецький національний
університет імені Юрія Федьковича

МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я ЯК ВИКЛИК І РЕСУРС СУЧАСНОСТІ

Анотація. У статті розглядається взаємозв'язок між хронічним стресом і ментальним здоров'ям, акцентується увага на бар'єрах, які заважають своєчасному отриманню психологічної допомоги. Аналізується концепція психологічної стійкості як адаптивного ресурсу. Обґрунтовується необхідність міждисциплінарного підходу та системних змін щодо ментального благополуччя.

Ментальне здоров'я є ключовим чинником якості життя, трудової та освітньої діяльності, а також суспільної згуртованості. Ця складова здоров'я дедалі частіше визнається критичним компонентом загального добробуту людини, а питання психічної стійкості виходить на перший план. Згідно з визначенням ВООЗ - це не лише відсутність психічних розладів, але й здатність індивіда реалізовувати свій потенціал та адаптуватися до життєвих труднощів. Проте, на шляху до досягнення ментального благополуччя існують численні бар'єри, зокрема стигма - упередження щодо психологічного консультування аба психотерапії, що є одним із головних стримувальних факторів звертатись за допомогою та низький рівень психоосвіченості. Також культуральні та індивідуальні установки, адже внутрішня установка «справлятися самостійно», а також страх втрати статусу або контролю, перешкоджають обговоренню проблем. Хронічний стрес має виражений вплив на когнітивні функції,

соматичне здоров’я і соціальну поведінку загалом. Зростання рівня тривожності, депресії, емоційного вигорання спостерігається в усіх вікових і професійних групах. Цьому сприяють: інформаційне перенасичення, соціальна ізоляція, економічна нестабільність, пандемії та воєнний стан.

З метою вивчення впливу психічного стану на студентську молодь проведено онлайн-опитування, участь в якому взяли 68 осіб віком від 16 до 35 років.

Результати показали:

78% опитаних відчувають постійну тривожність, пов’язану з соціальною ситуацією та майбутнім;

63% повідомили про періодичні порушення сну та концентрації уваги, що впливає на навчання;

42% вважають свій рівень ментального здоров’я «середнім» або «низьким»;

84% респондентів відзначили позитивний вплив психологічної підтримки з боку викладачів або одногрупників;

92% підтримують необхідність впровадження психологічних програм, інтервенцій та тренінгів.

Формування психологічної стійкості — це не лише індивідуальний захист, але й ключ до соціальної згуртованості та здорового майбутнього. Важливо розвивати культуру звернення за допомогою. Вона формується через: соціальну підтримку; рефлексію і прийняття; психоедукацію; практики усвідомленості (mindfulness), тренінги.

Висновок. Сьогодні важливо не лише реагувати на кризи, а й впроваджувати культуру турботи, довіри та психологічної присутності у щоденному житті. Також варто розвивати психологічну стійкість (резильєнтність), яка допоможе не лише витримувати стрес, а й зростати під його впливом.

ШОКАЛО Катерина Сергіївна,
здобувач освіти
katyashokalo08@gmail.com
БЕРКАЛО Марія Володимирівна,
викладач
mashaberkalo@gmail.com
Відокремлений структурний підрозділ
«Аграрно-економічний фаховий коледж
Полтавського державного аграрного
університету»

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАН УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ВІЙНИ

Внаслідок повномасштабного вторгнення росії зазнають страждань всі верстви населення України. Особливо незахищеною категорією слід вважати молодь, адже війна позбавила її звичних життєвих механізмів на порозі дорослого життя. Відбувається руйнація інфраструктури, військових і цивільних об'єктів. Багато хто втрачає рідних і близьких людей.

В такому постійному психологічному напруженні часто спостерігаються прояви стресу як відповідь організму на екстремальні умови, що в подальшому вплине на психічне здоров'я. Значна частина молоді зазнала впливу війни, перебуваючи у невизначеності майбутнього, у страху за життя і здоров'я своє і близьких, багато хто вимушений змінити місце проживання (місто, країну) [1].

Молодь, яка залишається в Україні, перебуває у нервовому стані через повітряні тривоги, ракетні обстріли й бомбардування, атаки дронів. Викликає тривогу і розпач інформація про полонених, масове насилля над цивільним населенням на окупованих територіях.

Водночас не полишають проблеми психологічного здоров'я молодь, яка виїхала за кордон. Насамперед, вони спричинені відсутністю можливості

самореалізації, працевлаштуватися за спеціальністю, набутою в Україні. Адаптація до нових умов життя, мовний бар'єр додають складнощів у інтеграцію в соціум іншої країни [2].

У ситуації, коли в однієї частини молоді, яка залишилась в Україні, спостерігаються гострі емоційні сплески, перепади настрою, страх, істерики, а в іншої, що виїхала і перебуває поза зоною бойових дій, формується почуття провини, вкрай необхідне формування емоційної стійкості. Це допоможе краще долати хвилювання, справлятися з негативним досвідом, адаптуватися до нових реалій і сприймати труднощі як тимчасові.

Для формування емоційної стійкості молодим людям потрібно планувати своє життя, ставити цілі для досягнення своєї мети, враховувати досвід минулих поколінь у виживанні в умовах війни та створювати власний досвід подолання труднощів.

Державні установи та освітні заклади мають допомагати молодим людям пристосуватися до сучасних реалій шляхом формування нових адаптаційних компетенцій: здатність адекватно оцінювати ситуацію, вміти знаходити рішення у надзвичайних життєвих ситуаціях, розвивати в собі навички мотивації та самоконтролю [3].

Не зважаючи на складний емоційний стан значна частина української молоді бере активну участь у громадському житті країни, проявляє ініціативу у вирішенні проблем, з якими стикається. Багато молодих людей перебуває у лавах Збройних сил України і захищає нашу Батьківщину, хтось долучився до волонтерства. Сучасна молодь налаштована патріотично, прагне миру, брати участь у відбудові країни і бути корисною суспільству.

Використані джерела:

1. Молодь України: виклики та адаптація в умовах воєнного стану: інформаційно-аналітичні матеріали до державної доповіді про становище молоді в Україні / В.О. Радкевич, М.А. Пригодій, Т.М. Герлянд, О.А. Тітова, В.А. Кручек, О.В. Лапа, Д.О. Закатнов, Л.А. Лупаренко. – Київ: Інститут професійної освіти НАПН України, 2025. – 37 с.

2. Хачатуров Д. Стан та проблеми української молоді в умовах війни. Молодь та молодіжна політика в Україні в умовах воєнного стану. [Електронний ресурс]: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (21 червня 2024 р.)/ Київ: УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. С. 104 – 107.
3. Черьомушкіна О.К., Федоренко Н.І. Молодь України в умовах повномасштабної війни : психологічний стан та життєві стратегії. Габітус, 2024. Вип. 57. С. 321 – 326.

РЕДЬКО Софія Романівна,
здобувач освіти
redko.s.studies@gmail.com
МАРТИРОСЯНЦ Наталія Віталіївна,
викладач української мови та літератури
martyrosiants2017@gmail.com
Харківський політехнічний
фаховий коледж

МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я – НАЙВАЖЛИВІША СКЛАДОВА БЛАГОПОЛУЧЧЯ

Ментальне здоров’я є однією з найважливіших складових благополуччя людини. Особливу увагу слід приділити його формуванню серед учнів та студентів, адже освітні заклади – це не лише місце здобуття знань, але й середовище, яке відіграє ключову роль у формуванні емоційного, соціального та психологічного добробуту. У наш час, де стрес і тиск є невід'ємною частиною життя, важливо звертати увагу на емоційне благополуччя.

Наше ментальне здоров'я – це те, як ми думаємо, почуваємося та справляємося зі стресом. Коли ми почуваємося добре, наш мозок працює краще, нам легше вчитися, запам'ятовувати нову інформацію. Дитина, яка почувається емоційно стабільною та захищеною, здатна краще засвоювати матеріал, спілкуватися з однолітками і долати труднощі. Хронічний стрес, тривожність чи депресія можуть знижувати здатність до концентрації, пам'ять і мотивацію, навіть призводити до фізичних захворювань.

На жаль, сучасний освітній процес часто стикається з викликами, які ставлять під загрозу ментальне благополуччя здобувачів освіти. Перевантажені навчальні програми, оцінки, конкуренція, булінг, проблеми із засвоєнням матеріалу – усе це створює додатковий тиск. Діти та підлітки більшу частину свого часу приділяють навчанню, а також виконанню завдань пов'язаних з навчанням, такі як домашня робота, різні творчі навчальні проекти. Повноцінний та корисний відпочинок, здоровий сон, емоційний баланс між навчанням та діями поза ним − є неабияким важливим, бо також має вплив на ментальне здоров'я. До цього ж можна додати вплив факторів, які нас оточують, постійні тривоги та тривожність, з якою підліткам важко впоратись.

Я вважаю, що в нашому освітньому процесі повинні поширюватися заходи, щодо емоційного стану учнів та учениць, для того щоб захистити їх ментальне здоров'я. У навчальних закладах можна організовувати заняття з емоційного розвитку, де діти та підлітки, вчитимуться розпізнавати свої емоції, справлятися зі стресом, знати як зменшувати рівень тривожності та як боротися з панічними атаками.

У системі освіти діє психологічна служба, положення про яку затверджує центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки. Психологічне забезпечення освітнього процесу в закладах освіти здійснюють практичні психологи. Звертатися у закладах освіти до психолога має стати нормою, така допомога повинна бути доступною кожному. Всі повинні розуміти, що психолог це не "лікар для проблемних дітей", а наставник, який допомагає вирішувати труднощі, розвивати навички та долати стрес. Кожен учень та студент повинен знати, що є доступні психологічні консультації та групи, різноманітні тренінги та практики. Кожен має знати методи подолання стресу та тривожності, панічних атак. Йога, медитація та арт-терапія можуть стати дієвими інструментами для відновлення емоційного балансу. Жодного учня не засудять за його звернення, а навпаки підтримають та допоможуть. Відвідування психолога поза межами навчання – є також нормою, бо кожна людина переживає стрес та купу негативних емоцій, з якими не завжди може справитися самостійно.

Не менш важливим є створення безпечного середовища, де кожен учень відчуватиме себе комфортно та безпечно, без булінгу та кібербулінгу, обмежень зі сторони однолітків, старших та інших людей. У цьому процесі ключову роль відіграє кожен, бо всі можуть формувати атмосферу довіри та взаємоповаги своїм прикладом. Також важливим є розвиток культури поваги й толерантності серед учнів та викладачів. Головне — показати, що звернення до психолога є проявом турботи про себе, а не слабкістю.

Висновки:

Ментальне здоров'я – це основа успішного освітнього процесу. Ментальне здоров'я – це не лише модна тенденція, а життєва необхідність. Популяризація його в освітній процес допоможе розвивати навички самоуправління та соціальної взаємодії, створити покоління здорових, щасливих і успішних людей, здатних ефективно адаптуватися до викликів сучасного світу. Навчання учнів основам самодопомоги, управління стресом і стратегій подолання труднощів сприяє формуванню стійкості до життєвих викликів. Це допомагає запобігти виникненню серйозних психічних проблем у майбутньому. Розвиток програм психічного здоров'я в закладах освіти потребує популяризації серед здобувачів освіти, законодавчого врегулювання та належного фінансування.

Піклуватися про своє ментальне здоров'я так само важливо, як і про своє фізичне здоров'я. Твоє ментальне благополуччя – це ключ до успішного навчання та щасливого життя!

Використані джерела:

1. Закон України «Про освіту» від 18.12.2018 № 2657-VIII // Офіційний сайт Верховної Ради України URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-19#n88
2. Мазуренко В. Ментальне здоров'я – основа сталого та якісного освітнього процесу –Умань: Наука та освіта, 2023 // URL: https://www.udau.edu.ua/ua/other-news/mentalne-zdorovya-osnova-stalogo-ta-yakisnogo-osvitnogo-procesu.html

ЯНЮК Дарина Вікторівна,
здобувач освіти
student24378@khbmfc.ukr.educaton
ПЕТРОВА Алла Іванівна,
викладач, к.і.н
allikapet@ukr.net
Хмельницький базовий
медичний фаховий коледж

ПІДТРИМКА МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я В ОСВІТІ: ІСТОРИЧНИЙ ПОГЛЯД НА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Освіта та ментальне здоров'я – два ключові аспекти людського життя, тісно пов'язані між собою. Інтенсивне навчання, соціальна адаптація, фінансові труднощі та інші стресові фактори створюють сприятливий ґрунт для розвитку різних психічних розладів серед студентської молоді: постійна тривога, страх перед майбутнім, панічні атаки, почуття безнадії, зниження мотивації, розлади сну, емоційне виснаження [1]. Проблема захисту ментального здоров'я надзвичайно загострилася після початку повномасштабної війни Росії проти України. Згідно з даними соціологічних опитувань початку 2023 року, 71 % українців відчувають стрес або сильну знервованість. Станом на 2025 рік ситуація є ще більш драматичною [2]. Саме тому ментальне здоров'я учасників освітнього процесу в Україні зараз має бути в фокусі уваги і влади, і суспільства. І тема ментального здоров'я тих, хто сьогодні навчається в школі, коледжі чи ВНЗ, залишатиметься актуальною ще впродовж багатьох років після завершення воєнних дій.

Спробуємо дослідити як піклувалися про ментальне здоров'я учасників освітнього процесу в закладах освіти Європи, США, чи було ментальне здоров'я

у фокусі уваги влади СРСР, що варто запозичити із зарубіжного досвіду для покращення ментального здоров'я учасників освітнього процесу в Україні в умовах сучасних викликів.

В країнах Європи в пріоритеті профілактика. У Великій Британії активно впроваджуються програми з профілактики психічних розладів серед учнів та студентів. В 2007 році відбувся запуск програми Place2Be, яка надає психологічну підтримку учням, батькам, педагогам. В Іспанії виділено 5 млн євро на навчання вчителів розпізнаванню психічних розладів та емоційних проблем у дітей. Уряд Франції після пандемії COVID-19 в 2021 році було запроваджено безкоштовні сеанси терапії для дітей та молоді, розширено покриття витрат на психічне здоров'я через систему медичного страхування [**3].** З 2025 заплановані щомісячні безкоштовні сеанси з психологом всім громадянам. В скандинавських країнах діє Програма SEE Learning (Соціальне, емоційне та етичне навчання) [5]. В 1949–1990 рр. у ФРН в університетах існували служби студентської допомоги (Studentenwerk), що зосереджувалися на фінансовій підтримці та житлових питаннях, а не на психологічному консультуванні У НДР психологічна підтримка обмежувалася медичними оглядами та профілактикою девіантної поведінки. Після об'єднання Німеччини у 1990 році зросло усвідомлення важливості ментального здоров'я. Зокрема, в 1999 році була створення програми *Verrückt? Na und!* («Психічно здорове навчання»). В 2019 вона охопила понад 26 000 молодих людей та 3 000 педагогів у Німеччині, впроваджувалась в Австрії та Чехословаччині.

В США підтримка ментального здоров'я в освітніх закладах є системною та інтегрованою в навчальний процес. Програми соціально-емоційного навчання (SEL) з 1990-х років стали невід'ємною частиною глобальної освіти. Учнів та студентів навчають розпізнавати емоції, управляти стресом, вирішувати конфлікти та будувати здорові відносини. Вчителі та викладачі проходять спеціальне навчання. Такий підхід сприяє створенню безпечного та підтримуючого освітнього середовища [4].

У Радянському Союзі до 1980-х років на ментальне здоров’я в освіті уваги взагалі не звертали. Після розпаду СРСР в 1990-х роках психологічна допомога залишалася обмеженою, а фокус був на професійній орієнтації молоді. В Україні наразі реалізуються програми психологічної підтримки для вчителів та учнів, зокрема за підтримки міжнародних партнерів, наприклад USAID. Щоправда, Агентство федерального уряду США USAID призупинило фінансування всіх програм та проектів. Впроваджуються різноманітні курси з соціально-емоційного навчання, адаптовані до українських реалій [6].

Таким чином, підходи до підтримки ментального здоров’я в освіті еволюціонували від обмеженої уваги в СРСР до широких програм у США та Європі. Саме їх досвід показує: коли держава ставить психічне благополуччя в пріоритет, це змінює освітнє середовище на краще. Україні ж варто зважено і критично впроваджувати власну модель турботи про кожного учасника освітнього процесу. Ми не можемо змінити всіх обставин, але можемо змінити своє ставлення до них. Якщо кожен учасник освітнього процесу щодня буде підтримувати ментальне здоров’я, своє і тих хто поруч, ми отримаємо нову якість і освіти, і власного життя. У підсумку отримаємо гарну інвестицію в майбутнє нашої держави.

Використані джерела:

1. Жуковська С. Освіта як складова ментального здоров’я. Журнал «Фахова передвища освіта.». URL: https://osvitafp.com.ua/2025/03/27/osvita-iak-skladova-mentalnoho-zdorov-ia/

2. Підтримка ментального здоров'я в часи війни. URL: https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/pidtrymka-mentalnoho-zdorovya-v-chasy-viyny

3. Ментальне здоров'я: досвід світу на допомогу Україні. URL: https://kp.ua/ua/life/a675997-mentalne-zdorovja-dosvid-miru-na-dopomohu-ukrajini?utm_source=chatgpt.com

4. Освіта без стресу: як американський досвід підтримки ментального здоров’я у навчальних закладах може стати корисним для України. URL:

https://fpo.kubg.edu.ua/struktura/kafedry-fakultetu/kafedra-osvitolohii-ta-psykholoho-pedahohichnykh-nauk/naukova-robota-2/4149-osvita-bez-stresu-iak-amerykanskyi-dosvid-pidtrymky-mentalnoho-zdorovia-u-navchalnykh-zakladakh-mozhe-staty-korysnym-dlia-ukrainy.html?utm_source=chatgpt.com

5. Українські школи спробують міжнародну програму SEE Learning – чого вона вчить і для чого потрібна). URL: https://osvitanova.com.ua/posts/2660-ukrainski-shkoly-sprobuiut-mizhnarodnu-prohramu-see-learning-choho-vona-vchyt-i-dlia-choho-potribna?utm_source=chatgpt.com

ГОМЕНЮК Ангеліна Богданівна,
здобувач вищої освіти
angelgom2007@gmail.com
Буковинський державний
медичний університет

ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ ФАХІВЦІВ ТА ЗНАЧЕННЯ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ МЕДИЧНОЇ ПРАКТИКИ

Актуальність теми. У сучасних умовах медична практика супроводжується високим рівнем емоційного та фізичного навантаження. Майбутні медичні фахівці ще на етапі навчання стикаються зі стресовими ситуаціями: інтенсивна теоретична підготовка, практичні заняття у закладах охорони здоров'я, відповідальність за пацієнтів. Високий рівень стресу без належної психологічної підготовки може призвести до емоційного вигорання, зниження мотивації та професійної ефективності. Саме тому дослідження факторів формування стресостійкості та її значення є важливим кроком до підвищення якості підготовки фахівців медичної галузі.

Мета дослідження. Визначити основні фактори формування стресостійкості у студентів-медиків та проаналізувати її значення для ефективної професійної діяльності в умовах сучасної медичної практики.

Завдання дослідження. Охарактеризувати поняття «стресостійкість» у контексті медичної професії. Визначити зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на рівень стресостійкості студентів. Дослідити рівень стресостійкості серед студентів-медиків. Оцінити вплив стресостійкості на професійну ефективність майбутніх медичних фахівців.

Методи дослідження: теоретичний аналіз наукової літератури з психології та медицини; соціологічне опитування (анкетування) студентів; статистичний аналіз отриманих даних.

Результати дослідження: 62 % студентів зазначили, що відчувають стрес під час навчання щодня або кілька разів на тиждень; **48 %** – вважають, що володіють середнім рівнем стресостійкості; **30 %** – мають низький рівень стресостійкості; лише **22 %** оцінили свою стресостійкість як високу. Серед основних чинників, що допомагають справлятися зі стресом, студенти назвали: підтримку близьких (**54 %**), фізичну активність (**37 %**), психологічну саморегуляцію (**29 %**). При цьому **67 %** студентів вважають, що в освітньому процесі варто приділяти більше уваги формуванню психологічної стійкості до стресу.

Висновки. Стресостійкість є важливою складовою професійної готовності майбутніх медичних фахівців. Її рівень безпосередньо впливає на ефективність навчання, здатність до прийняття рішень у критичних ситуаціях, а також на психоемоційне благополуччя особистості. Формування стресостійкості потребує цілеспрямованої педагогічної та психологічної роботи в освітньому процесі, зокрема впровадження тренінгів, консультацій та елементів емоційного інтелекту у фахову підготовку.

Використані джерела:

1. Бочарова С.П. Психологія професійної діяльності: навч. посібник. — К.: Центр учбової літератури, 2020.

2. Карабанова О.А. Психологічні аспекти розвитку стресостійкості у студентської молоді. // Психологія і суспільство. — 2021. — №1.

3. Наказ МОЗ України №104 від 25.01.2021 «Про затвердження Стратегії психічного здоров’я в Україні».

РУДИЙ Артем Анатолійович,
здобувач освіти
ПЕНДУС Лілія Валеріївна,
практична психологиня
Liliapendus816@gmail.com.ua
Чернівецький транспортний фаховий коледж

ПСИХОЛОГІЧНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ - ШЛЯХ ДО ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ

Забезпечення психоемоційного благополуччя здобувачів освіти і викладачів передбачає проведення ряду заходів, що спрямовані на підтримку їхнього емоційного стану, зменшення тривожності та депресії. Це можуть бути тренінгові вправи на розслаблення, психотерапевтична підтримка, заняття спортом та різноманітні активності, які допомагають відновити психічний ресурс.

Чи можна об'єктивно оцінити рівень благополуччя та успішності людини в житті? Які доступні всім та діючі на практиці інструменти дозволяють підвищити якість життя? На ці питання відповідають , автори Том Рат та Джим Картер у книзі - “П’ять елементів благополуччя. Інструменти підвищення якості життя”. ґрунтуючись на глибокому дослідженні, проведеному Інститутом Геллапа більш ніж у 150 країнах і що охоплює приблизно 98% населення земної кулі. Том Рат та Джим Картер виявили п'ять універсальних елементів благополуччя. Це поєднання любові до того, чим ми займаємося щодня (професійне благополуччя), хороших відносин з оточуючими (соціальний добробут), стійкого матеріального становища (фінансове благополуччя), міцного здоров'я (фізичний добробут) та гордості -своїм вкладом у життя суспільства (благополуччя у середовище) проживання. Варто наголосити, що досягнення в одній із областей (сфер життя) не може компенсувати невдачу в іншій, оскільки ми не отримуємо від життя все можливе, не досягнувши успіху у всіх п'яти областях. Автори вважають, що ніколи не пізно розпочати життя заново і зробити його щасливим та гармонійним. За допомогою даної книги, ви зрозумієте, як трохи порушивши звичайну рутину, можна значно змінити якість будь-якого прожитого дня.

УАПП просуває метод позитивної психотерапії Н.Пезешкіана, як такий, що належить до гуманістичних, транскультуральних, психодинамічних методів психотерапії. Сутність та зміст методу позитивної психотерапії, як конфліктцентрованого та орієнтованого на здібності людини, розроблено Н.Пезешкіаном в 1968 році. У відповідності з цим, метод базується на 9 тезах, 3 вимірах взаємовідносин, 5 стадіях терапевтичного процесу та позитивному погляді на людину, а саме, що людина добра від природи та володіє 4-ма типами здібностей: фізичними, розумовими, соціальними та духовними (4 зони конфліктних реакцій та ресурсів).

Одним із ключових завдань є формування навичок стрес менеджменту та психологічного відновлення в учасниць..Адже люди по-різному реагують на стресові ситуації та з різною швидкістю відновлюються.

З книги «Дар» Едіт Егер.

Терапія вибору-свобода базується на виборі. Будь хто з нас постає перед випробуванням, без жодних винятків,проте ми завжди маємо можливість обирати,як діяти у відповідь.Тому аби досягти позитивних змін у житті своїх пацієнтів,я прагну витягти на поверхню їхнє право вибору та підштовхнути ним скористатися.

Книга базується на 4 основних принципах:

По-перше – з досліджень Мартіна Селігмана та позитивної психології-на концепті «навченої безпорадності»: найдужче ми страждаємо тоді,коли переконані, ніби не маємо змоги впливати на власне життя, ніби жоден наш вчинок не може покращити наслідків нещастя. Щойно ми залучаємо «навчений оптимізм»- силу, гнучкість, здатність впливати находити у власному житті сенс і напрям - ми розквітаємо.

По-друге -з когнітивної-поведінкової терапії- наші думки зумовлюють наші почуття та поведінку. Щоб змінити згубну, недієву або саморуйнівну поведінку ,нам слід трансформувати власні думки та змінити негативні переконання на такі, що сприяють нашому зростанню та підтримці.

..Якщо думати про хороше, то й хороше подумає про тебе.У житті все взаємно!..

В інтернеті багато матеріалів на кшталт «Як заснути, коли не спиться», «Як заспокоїтися після важкого дня» чи «Поплачте, це корисно». Чинити, як у них радять, можна, але ефект буде тимчасовий. Ці поради ніби передбачають, що нам погано, а ми собі раз у раз маємо робити краще, як-от у ситуації, коли до надто гіркої несмачної кави із зіпсованих надмірним обсмаженням зерен, досить додати цукру і молока, кориці чи лавандового сиропу, щоб вона нам смакувала. Натомість мало говорять про те, де взяти *якісні зерна для кави*, тобто що робити, коли плакати хочеться постійно і не спиться щоночі.

З книги «Бути окей»:

Кажуть, що психічно здорові люди абсолютно нецікаві, але позаяк їх практично немає, не варто перейматися «нормальністю».

Від психічного здоров'я залежать не лише креативність, соціальні контакти і стосунки, а й наша продуктивність, сон, робота шлунку і кишківника, вентиляція легень, здатність переживати важкі ситуації, біль у серці й навіть тривалість життя. І ми насправді еволюціонували таким чином, аби мати базовий хороший настрій.

Важливо пам'ятати: «це окей, бути час від часу- НЕ окей»

Позитивна психотерапія сприймає людину як ціле. Кожен із нас існує в чотирьох сферах реальності - тілесній, сфері досягнень, контактів і духовності. Для оптимального функціонування людини важливо підтримувати між ними баланс, жодну з них не можна оголосити найважливішою, кожна потребує належної уваги. Лідерські якості особистості впливають на ретравматизацію особистості. Військові конфлікти залишають глибокий слід на психічному стані осіб, спричиняючи травми та стреси. Однак, наявність лідерських якостей у тих, хто переживає такі умови, може допомогти їм краще справлятися з цими викликами. У екстремальних умовах, лідер виявляється з особливою силою й гнучкістю.

Поведінка лідера характеризується рядом важливих якостей, що дозволяють керувати ситуацією та забезпечувати безпеку та успішний вихід із складних ситуацій [2, 3].

1. Рішучість та впевненість: Лідер в екстремальних ситуаціях повинен вміти швидко приймати рішення й діяти впевнено, не вагаючись перед викликами, що стоять перед ним.

2. Емоційна стійкість: Важливо, щоб лідер залишався спокійним та зосередженим навіть у стресових умовах. Його здатність контролювати свої емоції надає впевненості та впливає на психологічний стан інших учасників групи.

3. Спроможність до співпраці: У важких умовах співпраця та комунікація відіграють ключову роль. Лідер повинен бути здатним об'єднувати команду, ділитися інформацією та координувати дії всіх учасників. 116

4. Гнучкість та адаптивність: Екстремальні умови часто вимагають швидкої зміни стратегій та підходів. Лідер повинен бути гнучким і готовим адаптуватися до нових обставин, шукаючи найефективніші рішення.

5. Відповідальність: Лідерство в екстремальних умовах передбачає велику відповідальність за безпеку та добробут усіх учасників групи. Лідер повинен бути готовим взяти на себе відповідальність за прийняті рішення та їх наслідки.

6. Здатність до мотивації: В екстремальних умовах мотивація та підтримка можуть бути критично важливими. Лідер повинен вміти підтримувати дух команди, надихати на досягнення цілей та подолання труднощів. Лідер у екстремальних умовах є ключовою фігурою, що забезпечує згуртованість та успішний вихід з найскладніших ситуацій. Його поведінка відображає його здібності до прийняття важливих рішень, керування стресом та підтримку команди в умовах небезпеки.

Однією з ключових лідерських якостей, яка може допомогти в подоланні травматичного досвіду, є емпатія. Лідери, які виявляють співчуття та розуміння до своїх підлеглих, створюють атмосферу довіри і підтримки. Це дозволяє постраждалим відчувати, що їхні почуття та досвід важливі та розуміються

іншими.Також важливою є здатність лідерів виявляти толерантність та сприймати різноманітність.

У військовому середовищі зустрічаються люди з різних культур, релігій та переконань. Лідер, який поважає цю різноманітність і вміє об'єднати різні групи людей, сприяє створенню злагодженого колективу, який може бути сильним фактором у подоланні травм.

Нарешті, лідери повинні володіти вмінням знаходити та використовувати ресурси для підтримки своєї команди. Це може означати надання доступу до психологічної підтримки, медичного обслуговування та інших ресурсів, що сприяють фізичному та психічному відновленню.

Усі ці лідерські якості разом можуть стати ефективними інструментами для допомоги людям у подоланні травматичного досвіду, який вони переживають під час війни. Вони допомагають створити сприятливе середовище, де люди відчуваються підтриманими, мають можливість виразити свої почуття та знаходять силу для руху вперед Відповідно, розвиток лідерських якостей у особистості сприяють подоланню наявного травматичного досвіду.

Використані джерела:

1. Книга "П'ять елементів благополуччя. Інструменти підвищення якості життя" Том Рат; Джим Хартер.

2. Інтернет-джерело

vseukrayinska-naukovo-praktichna-onlayn-konferenciya-liderstvo-i-obdarovanist--suchasniy-naukoviy-diskurs-i-osvitnya-praktika_publications

Viktoria V. KRASNOSCHOK,
Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor of the Department of Theoretical Disciplines
Donetsk National Medical University,
Kropyvnytskyi, Kirovohrad Region, Ukraine

MENTAL HEALTH OF EDUCATIONAL PROCESS PARTICIPANTS: REALITIES AND PROSPECTS

The mental health of educators and students is a key factor in the effectiveness of the educational process. In today's world, where stress levels and psychological burdens are increasing, it is necessary to explore innovative approaches to support emotional well-being. One such method is meditation, which has proven effective in reducing stress, enhancing concentration, and improving overall psychological state. Meditation is not just a relaxation tool but a structured practice that cultivates mental clarity, resilience, and self-awareness, which are essential for effective learning and teaching.

1. The Impact of Meditation on Mental Health

Meditation is a practice that fosters mindfulness, inner balance, and emotional resilience. Scientific studies confirm that regular meditation practices:

• Reduce cortisol levels (the stress hormone), leading to lower levels of anxiety and depression;

• Improve cognitive functions, particularly memory and attention, which are crucial for academic success;

• Increase empathy and compassion, strengthening interpersonal relationships between teachers and students;

• Promote the development of emotional intelligence, which helps individuals manage stress and negative emotions more effectively.

By practicing meditation, students can develop better coping mechanisms for stress and pressure associated with academic performance, while educators can enhance their ability to manage classroom challenges with greater patience and understanding.

2. Meditation in Educational Environments: Experience and Prospects

In many countries, meditation is already actively used in educational institutions. For example, in the United States, the United Kingdom, and Canada, schools are implementing mindfulness programs that help students reduce anxiety, improve concentration, and cope with emotional stress.

Some educational institutions have successfully incorporated meditation into daily routines by introducing short mindfulness breaks between lessons, offering guided meditation sessions or even creating dedicated mindfulness spaces within schools and universities. These initiatives have led to measurable improvements in students' emotional regulation, academic performance, and overall well-being.

For educators, meditation is also a powerful tool for preventing professional burnout, maintaining inner balance, and improving communication with students. Teachers who engage in mindfulness practices report higher job satisfaction, reduced stress levels, and enhanced emotional resilience, allowing them to create a more supportive and engaging learning environment.

3. Practical Aspects of Implementing Meditation in Education

To ensure the effective integration of meditation, it is essential to follow these principles:

• **Accessibility and simplicity.** Practices should not be overly complex or require significant time investment. Even brief moments of mindful breathing can have a positive impact.

• **Regularity.** Short meditation exercises (5-10 minutes) can be conducted before lessons or classes to set a positive tone for the day.

• **Institutional support.** Educational institution administrations should be interested in fostering such initiatives, providing spaces for meditation, and incorporating mindfulness into school policies.

• **Teacher training.** Educators can take special courses on meditative techniques to better understand and implement these practices in the learning process. Professional development workshops can empower teachers with the skills needed to guide meditation sessions effectively.

4. Proposed Structure of Meditation Practices for Educators and Students

4.1. Short Meditation to Start the Learning Day

• Mindful breathing (focusing on inhalation and exhalation to center the mind);

• Setting an intention for the day (focusing on positive goals and emotional readiness for learning);

• Relaxation and tension release to prepare the mind and body for a productive day.

4.2. Stress-Reduction Meditation During Breaks

• Body awareness exercise (body scan to identify and release tension);

• Emotional awareness (identifying emotional state without judgment, allowing students to process their feelings constructively);

• Gratitude practice (reflecting on positive aspects of the day to foster resilience and optimism).

Conclusion

Integrating meditation into the educational process is a promising approach to improving the mental health of participants in education. This practice can help reduce stress levels, enhance learning efficiency, and develop emotional resilience. It is crucial for educational institutions to support the implementation of such programs and to encourage teacher training in this field. By adopting mindfulness and meditation as fundamental tools for emotional and mental well-being, educational institutions can foster a healthier, more balanced learning atmosphere that supports both academic and personal growth.

References:

1. Davidson, R. J., & McEwen, B. S. (2012). Social influences on neuroplasticity: Stress and interventions to promote well-being. *Nature Neuroscience, 15*(5), 689-695.

2. Schonert-Reichl, K. A., & Roeser, R. W. (2016). Mindfulness in education: Introduction and overview of the Handbook. In K. A. Schonert-Reichl & R. W. Roeser (Eds.), *Handbook of Mindfulness in Education* (pp. 3-16). Springer.

3. Tang, Y.-Y., Hölzel, B. K., & Posner, M. I. (2015). The neuroscience of mindfulness meditation. *Nature Reviews Neuroscience, 16*(4), 213-225.

СЕКЦІЯ 2

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ: ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

КОЗЛОВСЬКА Крістіна Степанівна,
здобувач освіти
kristinakozlovska165@gmail.com
САВЧУК Галина Петрівна,
завідувач медичного відділення
galinka.savchuk.83@gmail.com
Чернівецький медичний фаховий коледж

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У СТУДЕНТСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Актуальність дослідження. Сучасний освітній процес вимагає дотримання високих стандартів академічної доброчесності, що є основою якісної освіти та професійного розвитку студентів. Порушення принципів академічної доброчесності, такі як плагіат, списування та фабрикація даних, негативно впливають на освітнє середовище та знижують рівень підготовки фахівців. Тому формування культури академічної доброчесності є важливим завданням закладів вищої та фахової передвищої освіти.

Мета. Визначити основні підходи до формування культури академічної доброчесності серед студентів та розробити рекомендації щодо її популяризації.

Завдання. Проаналізувати основні порушення академічної доброчесності серед студентів. Дослідити вплив академічної доброчесності на якість освіти. Визначити ефективні методи та інструменти формування культури академічної доброчесності. Розробити рекомендації щодо впровадження академічної доброчесності у навчальний процес.

Результати дослідження. У процесі дослідження встановлено, що основними порушеннями академічної доброчесності серед студентів є: плагіат (копіювання чужих текстів без посилань) – 45% опитаних здобувачів; списування під час тестів та підсумкового модульного контролю – 42%;

фабрикація та фальсифікація результатів досліджень – 30%; використання сторонньої допомоги під час виконання індивідуальних завдань – 50%.

Результати опитування здобувачів освіти засвідчили, що недостатня поінформованість щодо норм академічної доброчесності (45% респондентів) та відсутність належного контролю (40%) сприяють поширенню цих порушень. Водночас, запровадження навчальних курсів із академічної доброчесності та використання антиплагіатних систем значно знижують рівень недоброчесної поведінки.

Висновки. Академічна доброчесність є важливим компонентом якісної освіти, що сприяє формуванню професійних навичок та відповідальності здобувачів освіти. Основними причинами порушень академічної доброчесності є недостатня поінформованість студентів, відсутність суворого контролю та можливість уникнути відповідальності. Впровадження антиплагіатних систем, навчальних програм з академічної доброчесності та активна роль викладачів у формуванні відповідального ставлення до навчання сприяють підвищенню рівня академічної культури.

Використана література

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII.

2. Кодекс академічної доброчесності Міністерства освіти і науки України.

3. Семененко В. П., Ковальчук І. О. Академічна доброчесність у вищій освіті: теоретичні та практичні аспекти. – Київ: Наукова думка, 2021.

4. Радчук О. В. Формування культури академічної доброчесності серед студентів: методичні рекомендації. – Харків: Освіта, 2022.

5. Кодекс честі Чернівецького медичного фахового коледжу.

АНТОНЮК Анастасія Олегівна,
здобувач освіти
anastasiaantonykk@gmail.com
СТРИЖАКОВСЬКА Ольга Степанівна,
заступник директора з навчально-виховної роботи
olgastr4@ukr.net
Чернівецький медичний фаховий коледж

СТУДЕНТСЬКІ РАДИ ЯК ГАРАНТИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ: ШЛЯХ ДО ЧЕСНОЇ ОСВІТИ

Актуальність дослідження. Академічна доброчесність є важливою складовою якісної освіти та професійної підготовки студентів. Студентські ради, як активні учасники освітнього процесу, відіграють ключову роль у формуванні відповідального ставлення до навчання та популяризації принципів доброчесності. Важливо дослідити, яким чином студентське самоврядування може сприяти підвищенню рівня академічної доброчесності серед здобувачів освіти.

Мета**.** Визначити основні напрями діяльності студентської ради у забезпеченні академічної доброчесності та оцінити її ефективність.

Завдання**.** Проаналізувати роль студентської ради у формуванні культури академічної доброчесності. Виявити основні заходи, які студентська рада впроваджує для підвищення доброчесності. Оцінити ефективність цих заходів на основі опитування студентів. Розробити рекомендації щодо покращення діяльності студентської ради у цьому напрямку.

Результати дослідження. В опитуванні взяли участь 70 здобувачів освіти. Основні результати дослідження такі: **65%** респондентів вважають, що студентська рада може позитивно впливати на академічну доброчесність. **50%** опитаних зазначили, що студентська рада проводить роз’яснювальні заходи щодо недопустимості плагіату. **40%** респондентів брали участь у заходах, присвячених академічній доброчесності, організованих студентським

самоврядуванням. **55%** респондентів вважають, що студентська рада повинна мати більший вплив на запобігання порушенням академічної доброчесності.

Висновки. Студентська рада відіграє важливу роль у формуванні культури академічної доброчесності, але її потенціал не використовується повною мірою. Освітні заходи, організовані студентським самоврядуванням, підвищують обізнаність студентів про академічну доброчесність. Необхідно активніше залучати студентську раду до розробки та впровадження програм із запобігання порушенням академічної доброчесності. Варто посилити співпрацю між адміністрацією закладу освіти та студентською радою для ефективнішого контролю та формування культури доброчесності.

Використана література

1. Кодекс честі Чернівецького медичного фахового коледжу.

2. Семененко В. П., Ковальчук І. О. Академічна доброчесність у вищій освіті: теоретичні та практичні аспекти. – Київ: Наукова думка, 2021.

3. Радчук О. В. Формування культури академічної доброчесності серед студентів: методичні рекомендації. – Харків: Освіта, 2022.

4. Положення про студентське самоврядування у Чернівецькому медичному фаховому коледжі.

УШКАЛОВА Ангеліна Олександрівна,
здобувач освіти
angelinauskalova639@gmail.com
БЕЛЕНЧЕНКО Ірина Вікторівна,
викладач
domovenok29@gmail.com
ХДППФК імені В. І. Вернадського
КИРИЧЕНКО Олександра Анатоліївна
викладач
kirichenko.oleksandra@ukr.net
ХДППФК імені В. І. Вернадського

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ШЛЯХ ДО ЯКІСНОЇ ОСВІТИ ТА ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ

Академічна доброчесність – це не просто набір правил, принципів, а справжній фундамент якісної освіти. Академічна доброчесність вчить нас бути чесними, відповідальними, поважати працю інших та цінувати власні зусилля. Чесність у навчанні – це шлях до професіоналізму, а не просто вимога викладачів. Якщо людина хоче стати компетентним фахівцем, потрібно навчитися працювати без списування, фальсифікацій та плагіату.

У Харківському державному професійно-педагогічному фаховому коледжі імені В. І. Вернадського академічна доброчесність – не просто слова, а конкретні дії. Коледж створює умови, де вона стає частиною навчального процесу. На сайті коледжу створено сторінку «Академічна доброчесність, де зібрані всі необхідні матеріали: «Положення про академічну доброчесність» та Кодекс академічної доброчесності, нормативні документи, план роботи комісії, звіти, інфографіка, посилання на анкетування та його результати. Також систематично та відповідно до плану роботи комісії сприяння академічній доброчесності проводяться анкетування студентів, яке дозволяє оцінити рівень обізнаності та ставлення до академічної доброчесності. Систематично проводяться бесіди зі студентами про важливість її дотримання, а письмові роботи проходять перевірку на плагіат. Тема академічної доброчесності є постійним питанням для обговорення на циклових комісіях, педагогічних радах та засіданнях студентського самоврядування, адже ми прагнемо переймати український і світовий досвід у

цій сфері. Викладачі та студенти регулярно проходять навчання з академічної доброчесності, а на сайті коледжу постійно з’являється інформація про відповідні заходи. Куратори академічних груп спільно з головою комісії провели тематичні виховні години, ознайомивши студентів із нормативними документами коледжу.

Студентська рада також відіграє велику роль у підтримці академічної доброчесності, організовуючи зустрічі, тренінги та дискусії, допомагаючи у проведенні опитувань і поширюючи інформацію серед студентів. Це справжній рушій змін, який сприяє тому, щоб культура академічної доброчесності ставала нормою.

Для контролю за дотриманням академічної доброчесності в коледжі функціонує електронний репозитарій курсових проєктів. Окрім того, всі статті, подані до інформаційно-методичного вісника та студентської газети «ЛІДЕР» проходять перевірку на унікальність.

Питання дотримання академічної доброчесності в Україні і досі стоїть гостро. Це спричинено багатьма факторами, і не менш важливий це поява штучного інтелекту. Саме тому нам потрібно продовжувати роботу по усуненню цих негативних явищ для покращення рівня академічної доброчесності. Так що ми можемо зробити ще? По-перше, необхідно впроваджувати систему наставництва, де старші студенти допомагатимуть молодшим зрозуміти важливість чесності у навчанні. По-друге, варто проводити освітні кампанії на державному рівні, які пояснюватимуть негативні наслідки порушення академічної доброчесності. І по-третє, варто інтегрувати сучасні технології перевірки на плагіат та автоматизовані платформи для оцінки робіт, що забезпечить об’єктивність оцінювання. Важливо, щоб заклади освіти розвивали культуру відкритого діалогу між студентами і викладачами, де можна обговорювати складні питання академічної етики без страху покаранням.

Академічна доброчесність формує відповідальність, чесність і справедливість – якості, які потрібні кожному фахівцю. У нашому коледжі ми не просто слідуємо правилам, а робимо академічну доброчесність частиною нашої

спільної культури. Адже тільки так ми зможемо стати справжніми професіоналами, які будуватимуть чесне й відповідальне суспільство.

Використані джерела:

1. Закон України «Про освіту» стаття 42
2. Кодекс академічної доброчесності. URL: https://surl.li/bbpuhl
3. Положення про академічну доброчесність. URL: https://surl.li/qjgyrg

ВЕЛУЩАК Ангеліна Сергіївна,
здобувач освіти
avelusak@gmail.com
СИМОНОВИЧ Лариса Іванівна,
викладач
symonovich@gmail.com
Чернівецький медичний фаховий коледж

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У НАВЧАННІ: ДОПОМОГА ЧИ ЗАГРОЗА АКАДЕМІЧНІЙ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Анотація. У роботі розглядається роль штучного інтелекту (ШІ) у сучасному освітньому процесі. Аналізуються його переваги, такі як персоналізоване навчання та автоматизація оцінювання, а також загрози для академічної доброчесності, зокрема ризики плагіату та нечесного використання ШІ-інструментів. Наведено результати дослідження щодо ставлення студентів та викладачів до використання ШІ в освітньому середовищі.

Актуальність. Штучний інтелект швидко інтегрується у сферу освіти, допомагаючи автоматизувати процеси навчання та оцінювання знань. Однак водночас виникають етичні питання щодо академічної доброчесності, оскільки студенти можуть використовувати ШІ для написання рефератів, контрольних робіт та навіть есе. Це створює виклики для системи освіти, яка має адаптуватися до нових реалій, підтримуючи баланс між використанням технологій і дотриманням академічної доброчесності.

Мета – оцінити вплив штучного інтелекту на навчальний процес та академічну доброчесність студентів.

Завдання: проаналізувати основні сфери використання ШІ в освіті; дослідити ставлення студентів та викладачів до використання ШІ; визначити рівень впливу ШІ на академічну доброчесність; запропонувати рекомендації щодо етичного використання ШІ у навчанні.

Результати дослідження. Опитування проводилося серед 80 студентів та 40 викладачів коледжу. 68% здобувачів освіти регулярно використовують ШІ для навчання (ChatGPT, Grammarly, QuillBot тощо). 42% – зізналися, що хоча б раз використовували ШІ для написання академічних робіт без значного редагування.

35% викладачів вважають, що ШІ є загрозою для академічної доброчесності, тоді як 52% – вбачають у ньому корисний інструмент за правильного використання. 74% студентів погоджуються, що ШІ допомагає у навчанні, проте визнають ризики його некоректного використання. 58% викладачів вважають, що заклади освіти мають розробити чіткі правила використання ШІ в навчанні.

Висновки. Штучний інтелект є потужним інструментом у сфері освіти, проте його безконтрольне використання може негативно вплинути на академічну доброчесність. Викладачі та освітні установи повинні розробити чіткі правила використання ШІ, щоб забезпечити баланс між технологічним прогресом та етичними стандартами навчання. Ефективне впровадження ШІ в освітній процес може значно покращити навчальні результати, якщо його використовувати відповідально.

Використана література

1. Сидоренко В.О. Штучний інтелект у сучасному навчальному процесі: етика та відповідальність. – Київ: Освіта, 2023.

2. Закон України «Про академічну доброчесність». – Офіційний вісник, 2021.

ШЕПЕНЮК Каміла Тимурівна,
здобувач освіти
kamikadzesepenuk@gmail.com
АПРІУТЕС Світлана Вікторівна,
викладач
apriutess@gmail.com
Чернівецький медичний фаховий коледж

РОЛЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ МАЙБУТНЬОГО МЕДИЧНОГО ПРАЦІВНИКА: МІЖ ОСОБИСТОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ТА СУСПІЛЬНИМИ ОЧІКУВАННЯМИ

Академічна доброчесність – це не просто набір правил, що регулюють навчальний процес. Це фундамент, на якому будується професійна етика майбутніх медичних працівників. У світі, де життя та здоров'я людей залежать від компетентності та чесності лікарів, медсестер та інших медичних фахівців, роль академічної доброчесності стає особливо важливою.

Формування професійної етики починається з особистої відповідальності студента за свої дії. Дотримання принципів академічної доброчесності сприяє розвитку у майбутнього медичного працівника таких якостей, як:

- чесність у своїх діях та словах, не приховувати помилок та не фальсифікувати дані;

- відповідальність за життя та здоров'я пацієнтів;

- компетентність, яка полягає у вдосконаленні своїх знань та навичків, щоб надавати якісну медичну допомогу;

- емпатія, що проявляється у співчутті пацієнтам та ставленні з повагою до них.

Суспільство очікує від медичних працівників високого рівня професіоналізму та етичності. Довіра до медичної професії є надзвичайно важливою, оскільки люди покладають на медиків своє життя та здоров'я.

Недотримання принципів академічної доброчесності може мати серйозні наслідки для суспільства, такі як: зниження якості медичної допомоги, втрата довіри до медичної професії, порушення прав пацієнтів.

Для формування академічної доброчесності в медичних коледжах необхідно:

- впроваджувати етичні кодекси та правила: студенти повинні знати про принципи академічної доброчесності та наслідки їх порушення;

- створювати атмосферу довіри та поваги: викладачі повинні заохочувати студентів до відкритого обговорення етичних питань та створення атмосфери, де студенти не бояться визнавати свої помилки;

- використовувати інноваційні методи оцінювання: методи оцінювання повинні бути об'єктивними та прозорими, щоб запобігти академічній нечесності;

- залучати студентів до практичної діяльності: такий вид діяльності допомагає студентам усвідомити важливість етичних принципів у медичній практиці;

- роль викладачів: викладачі повинні бути прикладом для студентів у дотриманні принципів академічної доброчесності.

Академічна доброчесність є невід'ємною частиною формування професійної етики майбутніх медичних працівників. Дотримання принципів академічної доброчесності сприяє розвитку таких якостей, як чесність, відповідальність, компетентність та емпатія, які є необхідними для надання якісної медичної допомоги. Формування академічної доброчесності – це спільна відповідальність студентів, викладачів та адміністрації медичних коледжів. Тільки спільними зусиллями ми зможемо створити етичне освітнє середовище, де майбутні медичні працівники будуть готові до відповідальної та чесної роботи.

Використані джерела:

1. Закон України «Про освіту» від 05.09. 2017 р. №2145-VIII зі змінами і доповненнями. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19.

2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07. 2014 р. №1556-VII зі змінами і доповненнями. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/ed20170101.

3. Назар П.С. Основи медичної етики/П.С.Назар, Ю.Г.Віленський, О.А. Грандо.-К.: Здоров'я, 2002.-344 с.

ВАСИЛИК Вікторія Вікторівна,
здобувач освіти
student1090@medkol.cv.ua
АДАМЮК Марина Миколаївна,
здобувач освіти
student1086@medkol.cv.ua
СТОЯН Олександра Василівна,
викладач
oleksandra-1984@ukr.net
Чернівецький медичний фаховий коледж

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ: ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

Академічна доброчесність розвивалася із еволюцією освіти і надалі стрімко розвивається. Ця тема ніколи не втратись своєї актуальності, вона житиме разом з розвитком освіти та науки.

Академічна доброчесність це основа для збереження чистоти наукового пошуку та забезпечення об'єктивності в оцінці знань. Ще у Стародавній Греції викладали ідеї, які закликали до об'єктивності, чесності та самоконтролю, а в середньовічних університетах Європи ці принципи набули систематизованого вигляду, що забезпечувало академічну свободу та водночас встановлювало етичні норми поведінки.

У наш час академічна доброчесність — це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. Також вона підкріплюється чинним Законом «Про освіту».

Згідно з законом порушенням академічної доброчесності вважається: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикування, фальсифікація, обман, хабарництво і необ'єктивне оцінювання. Після ознайомлення з цим документом думка про те, що академічна доброчесність поширюється тільки на студентів/здобувачів освіти спростовується. Академічної доброчесності мають дотримуватися всі особи, які оприлюднюють наукові або творчі результати, оцінюють роботи: здобувачі освіти/студенти, викладачі, наукові керівники та адміністративний персонал.

Знаючи про чинний закон та осіб, які караються за порушення академічної доброчесності, обговоримо питання: "Чому зараз ця тема набула великої уваги та розголосу?" Сьогодні академічна доброчесність набуває нового значення в умовах стрімкого розвитку технологій та інформаційного простору. У людей є необмежений ресурс і якщо колись це були книги та розум, зараз це Інтернет. Можливість знайти інформацію і видати її за свою займає набагато менше часу, ніж прикласти зусиль у створенні особистої унікальної роботи. З недавнього часу для нас відкритий новий ресурс ШІ (штучний інтелект) в особливості ChatGPT, який може зробити всю роботу за нас або допомогти з її виконанням. Ця платформа є безкоштовною і доступною для всіх у коло є смартфон і мережа інтернету. Виклики, пов'язані з плагіатом, недобросовісним використанням джерел, фальсифікацією даних, а також можливістю маніпуляцій через інтернет-ресурси, потребують постійного удосконалення методів контролю та освіти. Сучасні системи антиплагіату, інтеграція цифрових технологій у навчальний процес, курси з академічної етики та інші інновації допомагають підтримувати високий рівень академічної доброчесності.

Проте, не менш важливим аспектом є виховання внутрішньої мотивації та усвідомлення власної відповідальності за результати навчання та успішності опублікованих робіт (творчих чи наукових). Лекції, семінари та практичні заняття з питань академічної етики допомагають формувати правильне ставлення до знань та стимулюють студентів до самостійного пошуку інформації та її аналізу. Такий підхід сприяє розвитку критичного мислення та розуміння того,

що академічна доброчесність — це не лише формальна вимога, а й фундамент особистісного зростання. Ми маємо пам’ятати, знання не багаж який ми несемо за плечима. Він не буває зайвим. Ми маємо нести відповідальність за наше навчання. Результати знань принесуть нам не тільки позитивні оцінки, а й упевненість на майбутньому робочому місці. Кожен успішний спеціаліст навчався, щоб досягнути мети. Ми теж маємо вірити у те, що наша чесність і наполегливість приведуть нас до успіху!

Академічна доброчесність здобувачів освіти є багатогранною проблемою, що вимагає як технічних, так і педагогічних рішень. Виклики, що стоять перед сучасними студентами, стимулюють пошук нових методів контролю та виховання, що дозволяють забезпечити чесне та якісне навчання. Інноваційні технології та інтеграція етичних норм у освітній процес є ключем до подолання проблеми та формування нового покоління свідомих та відповідальних спеціалістів. Студенти мають пам’ятати, що їхнє навчання - їх обов’язок! Їхні оцінка - їхня відповідальність! Їхні здобутки - їхня перемога!

Використані джерела:

1. https://surli.cc/wwfliw

МЕЦЬ Вікторія Сергіївна,
здобувач освіти
mets.viktoria3008@gmail.com
САЧУК Неоніла Олександрівна,
викладач історії та суспільних дисциплін
neonilasachuk@gmail.com
Ковельський фаховий медичний коледж

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ Є НАРІЖНИМ КАМЕНЕМ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Академічна доброчесність є наріжним каменем сучасної освіти, адже вона формує не лише знання здобувачів освіти, а й їхню етичну позицію, яка згодом переноситься у професійну діяльність. У світі, де інформація стала доступною як ніколи раніше, а технології розвиваються стрімкими темпами, питання чесності

у навчанні набуває нового значення. Здобувачі освіти щодня стикаються з викликами, які можуть спонукати їх порушувати принципи академічної доброчесності, але водночас перед ними відкриваються перспективи та інноваційні можливості для її зміцнення.

Ця стаття присвячена аналізу проблем, пов'язаних із дотриманням академічної доброчесності, а також пошуку шляхів їхнього вирішення через сучасні підходи та технології. Одним із головних викликів для здобувачів освіти є спокуса використовувати чужі ідеї чи роботи без належного цитування. Плагіат, списування під час іспитів, купівля готових курсових чи дипломних робіт – ці явища стали поширеними в багатьох закладах освіти.

Причини такого стану речей різноманітні: від недостатньої обізнаності про правила академічної етики до банального браку часу через перевантаження навчальними завданнями. Наприклад, студенти, які мають справу з великим обсягом теоретичного матеріалу, часто шукають "швидкі рішення", щоб виконати всі вимоги. Однак такі дії не лише підривають довіру до їхніх знань, але й можуть мати серйозні наслідки у майбутній роботі, де помилки через некомпетентність загрожують життю людей.

Ще одним викликом є вплив цифрових технологій. З одного боку, Інтернет надає необмежений доступ до інформації, що полегшує навчання. З іншого – він створює умови для легкого копіювання матеріалів. Сьогодні навіть штучний інтелект, який здатен генерувати тексти, може стати інструментом для порушення академічної доброчесності, якщо студенти видають його продукт за власний.

Ця проблема особливо актуальна в умовах дистанційного навчання, коли традиційні методи перевірки знань стають менш ефективними. Незважаючи на ці труднощі, сучасна освіта має значний потенціал для розвитку академічної доброчесності. Перспективи її зміцнення пов'язані з підвищенням обізнаності студентів і викладачів про етичні стандарти. Наприклад, проведення регулярних семінарів чи тренінгів із академічного письма може допомогти здобувачам освіти зрозуміти, як правильно працювати з джерелами та уникати плагіату.

Такі заходи вже успішно впроваджуються в багатьох закладах, зокрема в медичних коледжах, де студенти вчаться не лише цитувати наукові статті, а й критично аналізувати їхній зміст. Інноваційні технології також відіграють ключову роль у формуванні культури доброчесності. Програми для перевірки унікальності текстів, такі як Turnitin чи Grammarly, дозволяють швидко виявляти запозичення та навчати студентів відповідального ставлення до своєї роботи.

Ще однією перспективною інновацією є впровадження системи заохочень за дотримання принципів доброчесності. Замість того, щоб карати за порушення, заклади освіти можуть мотивувати студентів до чесної роботи через бали, сертифікати чи визнання їхніх геніальних проєктів. Такий підхід сприяє формуванню внутрішньої мотивації, яка є набагато ефективнішою, ніж зовнішній контроль. Наприклад, у деяких закладах студенти, які самостійно проводять дослідження чи пишуть статті, отримують можливість представити свої роботи на конференціях, що підвищує їхній академічний статус. В цьому навчальному році викладачі циклової комісії загальноосвітніх дисциплін і студенти Ковельського фахового медичного коледжу приймали участь в таких конференціях:

- ІІ Міжнародна практична конференція «ЮНЕСКО у дзеркалі досліджень молоді: культурна спадщина в період російсько-української війни»;

- XVIII Міжнародна студентська наукова конференція “Молодь як стратегічний потенціал розбудови національної економіки»;

- IX Всеукраїнська студентська науково-практична онлайн-конференція «Волинська весна: перші паростки науки».

Важливим аспектом є також роль викладачів як прикладів для наслідування. Якщо педагогічна спільнота демонструє високий рівень етики у своїй діяльності – від підготовки лекцій до публікації наукових праць, – це позитивно впливає на студентів. Спільна робота викладачів і здобувачів освіти над створенням культури довіри може стати основою для подолання багатьох викликів.

У висновках варто зазначити, що академічна доброчесність є невід’ємною частиною підготовки сучасних фахівців. Освіта майбутнього має спиратися на

поєднання технологій, етичного виховання та мотивації, щоб сформувати покоління здобувачів освіти, які цінують знання та відповідальність. Лише за таких умов академічна доброчесність стане не просто правилом, а природною частиною навчального процесу.

Використані джерела:

1. Закон України “Про освіту”. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19.Коваленко О.М.

2. Академічна доброчесність у вищій освіті: сучасні виклики. – Київ: Видавництво “Педагогічна думка”, 2021.

3. Іваненко Т.В. Цифрові інструменти підтримки академічної доброчесності. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.osvitaua.com/journal/2023/digital-tools-academic-integrity.Пономаренко Л.В.

4. Технології забезпечення академічної доброчесності: практичний посібник. – Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2023.

МАЛІНСЬКА Марія Михайлівна,
здобувач освіти
malinskamaria3@gmail.com
САЧУК Неоніла Олександрівна,
викладач історії та суспільних дисциплін
neonilasachuk@gmail.com
Ковельський фаховий медичний коледж

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ – ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ЯКІСНОЇ ОСВІТИ

Академічна доброчесність – це основа якісної освіти, що включає чесність у навчанні, повагу до інтелектуальної власності та відповідальність за власні дії. Вона сприяє розвитку критичного мислення та самостійності студентів, однак сучасні виклики, пов’язані з технологічним прогресом і соціальними змінами, вимагають нових підходів до її підтримки.

Цифрові технології створюють як нові можливості, так і загрози. Інтернет надає студентам доступ до знань, але водночас полегшує списування та використання готових робіт із платформ і Telegram-каналів. Поява штучного інтелекту ускладнює виявлення плагіату, що змушує освітні заклади шукати нові методи перевірки.

Недостатня обізнаність студентів про принципи доброчесності також є проблемою. Багато хто не усвідомлює, що неправильне цитування чи спільна робота над індивідуальними завданнями є порушенням. Особливо ця проблема загострилася під час дистанційного навчання, коли контроль над списуванням став складнішим.

Соціокультурні фактори теж впливають на ситуацію. У деяких країнах, зокрема пострадянського простору, списування сприймається як допустима практика. Опитування студентів свідчать, що багато хто не вважає дрібні порушення серйозною проблемою.

Одним із важливих напрямів є інтеграція етичного виховання в навчальний процес. Провідні університети світу, зокрема Гарвард і Стенфорд, мають «Кодекси честі», які регулюють поведінку студентів і передбачають суворі санкції за порушення. В Україні подібні ініціативи лише починають впроваджуватися, але вони мають значний потенціал.

Залучення студентів до формування культури доброчесності також є перспективним кроком. Створення студентських комітетів, організація дискусій та конкурсів може підвищити рівень усвідомлення проблеми.

Міжнародна співпраця також сприяє розвитку доброчесності. Програми Erasmus+ та Horizon Europe допомагають переймати досвід країн, де академічна етика є невід’ємною частиною навчального процесу. Наприклад, у Швеції студенти мають більше свободи у виборі завдань, що знижує мотивацію до списування.

Сучасні антиплагіатні системи, такі як Turnitin та Unicheck, відіграють ключову роль у контролі за доброчесністю. Вони аналізують тексти на предмет

запозичень і постійно вдосконалюються, адаптуючись до нових викликів, зокрема текстів, створених штучним інтелектом.

Блокчейн-технології можуть допомогти у захисті академічних документів від підробок. Інтерактивні освітні платформи також стають ефективним інструментом. Наприклад, у Канаді використовуються симуляції етичних дилем, де студенти отримують «бали репутації» за доброчесну поведінку. Такі методи не лише навчають, а й мотивують до відповідального ставлення до освіти.

Академічна доброчесність є важливою складовою якісної освіти. Вона стикається з викликами цифровізації, браком обізнаності студентів та соціокультурними особливостями, проте системний підхід, міжнародна співпраця та впровадження новітніх технологій допоможуть подолати ці труднощі. Розвиток культури академічної доброчесності сприятиме формуванню відповідальних і конкурентоспроможних фахівців, здатних ефективно працювати у сучасному світі.

Використані джерела:

1. Закон України «Про освіту" – Стаття 42 «Академічна доброчесність». Офіційний документ, який визначає поняття академічної доброчесності в Україні. Посилання: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text.

2. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти – Розділ про академічну доброчесність на офіційному сайті, де пояснюються принципи та підходи до її забезпечення. Посилання: https://naqa.gov.ua/академічна-доброчесність/.

3. Прометеус: Академічна доброчесність для викладачів – Онлайн-курс, який розкриває основи академічної доброчесності та способи її впровадження в освітній процес. Посилання: https://prometheus.org.ua/course/академічна-доброчесність-для-викладачів/.

4. Українська Вікіпедія: Академічна доброчесність – Стаття, що дає загальне уявлення про поняття, його принципи та історію в Україні. Посилання: https://uk.wikipedia.org/wiki/Академічна доброчесність.

SHUNDEL Tetiana Oleksandrivna,
senior teacher
tatianashundel@gmail.com
Donetsk national medical university
NUZHNA Anastasiia Vladyslavivna,
a holder of the qualification
2027.anastasiia.nuzhna@dnmu.edu.ua

ISSUES OF ACADEMIC INTEGRITY OF HOLDERS OF THE QUALIFICATION IN HIGHER MEDICAL SCHOOL

Integration processes taking place in higher medical school require constant reform and development of new methods and approaches to the implementation of the educational process and teaching in general. All this leads to the development of new methods of building communication in medical institutions in order to create a high academic culture, the representatives of which are not only scientific and pedagogical workers, but also the holders of the qualification.

We fully share the point of view of Burkalo N.I. and Marinina V.M. on the importance of keeping to the rules and principles of academic integrity, since it is evidence of the level of modern society development and the moral core of academic culture in general [1, p. 17]. That is why an important component of the educational process in a higher medical school is academic integrity, the main concept of which is based on a set of ethical principles defined by law and which are guided by the holders of the qualification during their studies.

Compliance with the principles of academic integrity by the holders of the qualification is very important as it is the basis for establishing the value principles of future specialists and an indicator of their personal culture. Thus, academic integrity is an indicator and principle of dignity in the formation of values of the holders of the qualification in a higher medical school. It is worth noting that academic integrity shows both the values laid down in the holders during the educational process and the quality of education in a higher medical school.

In this regard, we are completely impressed by the opinion of Zhegus O.V. regarding the key role of the quality of educational activity, namely the level of

organization of the educational process according to the standards of higher education, in order to strengthen academic integrity [2, p.37]. It is the high level of higher education that forms a harmonious academic environment, taking into account the demands of modern society, one of the leading of which is compliance with the norms of academic integrity by the holders of the medical qualification.

It is also worth paying attention to the fact that academic integrity is a set of rules of behavior in the educational environment with a clearly developed mechanism for their implementation by the holders in practice.

It should be noted that ensuring academic integrity by the holders of the qualification in higher medical schools contributes to the improvement, enhancement and modernization of the educational environment and scientific activity precisely due to moral and ethical principles, such as the inadmissibility of plagiarism, unauthorized use of somebody's works, fabrication or falsification of material, copyright infringement, cheating or self-plagiarism, etc. It is academic integrity that contributes to the development of knowledge and trust in the academic environment, ensuring a high standard of academic activity for participants in the educational process and creating conditions for numerous innovations [3, p.127-128].

Taking into consideration the analyzed material, we conclude that the reputation and rating of any higher medical school directly depends on the holders' compliance with a set of ethical norms and principles of academic integrity. In this regard, the efforts of the holders of the qualification should be directed at the formation and development of their academic culture in compliance with the moral and ethical principles of educational and scientific activity.

Sources used

1. Буркало Н. І., Марініна В. М. Значення академічної доброчесності в сучасному освітньо-науковому просторі. Академічна доброчесність: виклики сучасності / Збірник наукових есе учасників наукового стажування для освітян (Республіка Польща, Варшава, 1 – 13.10.2018). Варшава, 2018. С. 17-20. URL: https://www.donnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/8/2019/09/akademichna-dobrochesnist_naukovi-ese.pdf (дата звернення 23.03.2025).

2. Жегус О. В. Академічна доброчесність як індикатор якості вищої освіти. Академічна доброчесність: виклики сучасності : збірник наукових есе учасників дистанційного етапу наукового стажування для освітян (Республіка Польща, Варшава, 10.08 – 18.09.2020) / Польсько-українська фундація «Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці», Духовна Академія Університету Кардинала Стефана Вишинського, Фундація ADD. Варшава, 2020. С.36-40. URL:https://www.iiasc.org/wp-content/uploads/2020/10/iiasc_academic_integrity_09_2020.pdf (дата звернення 24.03.2025).

3. Кінд-Войтюк Н. В. Академічна доброчесність та мобільність як механізми освітніх реформ в Україні. URL: http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/380/10384/21646-1?inline=1 (дата звернення 25.03.2025).

ОГИР Ксенія,
здобувачка першого курсу
КЗ КОР «Обухівський медичний фаховий коледж»
ТРУСКАВЕЦЬКИЙ Павло Михайлович,
заст. директора з навчальної роботи
КЗ КОР «Обухівський медичний фаховий коледж»,
викладач математики та інформаційних технологій
p-truskavecki@ukr.net
ТРУСКАВЕЦЬКИЙ Степан Михайлович,
викладач іноземної філології та зарубіжної літератури
КЗ КОР «Обухівський медичний фаховий коледж»
truskavetskiy03@gmail.com

ФОРМУВАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В СИСТЕМІ ОСВІТИ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ ТА ІННОВАЦІЇ

У статті проаналізовано сутність академічної доброчесності, як ключового компоненту якісної освіти, охарактеризовано сучасні виклики, що постають перед освітніми закладами, та визначено напрями інноваційного розвитку в означеній галузі. Особливу увагу приділено досвіду формування культури

академічної доброчесності серед здобувачів освіти в Комунальному закладі Київської обласної ради «Обухівський медичний фаховий коледж».

Правові засади реалізації конституційного права на освіту, права та обов'язки учасників освітнього процесу, а також компетенція органів державної влади та місцевого самоврядування у сфері освіти визначені Законом України «Про освіту». Стаття 42 цього Закону присвячена принципам академічної доброчесності. Академічна доброчесність – це система етичних правил та законодавчих норм, яких повинні дотримуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та наукової діяльності для забезпечення довіри до результатів їхньої роботи [1].

Академічна доброчесність є фундаментальною складовою якісної освіти та професійного становлення майбутніх фахівців. В умовах інформаційної перенасиченості, цифровізації та зростання академічного навантаження особливої актуальності набуває формування етичної культури серед здобувачів освіти. Європейський науковий простір висуває високі вимоги до якості освіти. У зв'язку з цим, освітні заклади останнім часом посилили увагу до дотримання принципів академічної доброчесності. Це пов'язано з появою інноваційних технологій із поміж яких є штучний інтелект (ШІ). Ці технології поряд із позитивними аспектами, породжують й певні виклики, зокрема, в контексті академічної доброчесності [2, с. 1].

Медичні навчальні заклади, зокрема фахові коледжі, мають особливу відповідальність у цьому процесі, оскільки готують фахівців, діяльність яких безпосередньо впливає на здоров'я і життя людей. Погоджуємося із думкою Л. Шимченко, яка стверджує, що однією із ключових проблем академічної доброчесності в освітньому процесі є плагіат, який проявляється в несанкціонованому використанні інтелектуальної власності без належного цитування і її подальшому присвоєнні [3, с. 264].

Сучасні освітні заклади стикаються із низкою викликів щодо дотримання академічної доброчесності, зокрема:

- зростання цифрового контенту та легкість доступу до інформації сприяє поширенню академічного плагіату;

- недостатнє розуміння принципів доброчесності зі сторони здобувачів освіти, особливо на молодших курсах;

- формальність підходів до оцінювання, що може знижувати мотивацію до самостійного навчання;

- відсутність належної системи моніторингу академічної доброчесності;

- психологічні чинники – страх перед невдачею, тиск результатів тощо.

У процесі підготовки фахівців в КЗКОР «Обухівському медичному фаховому коледжі» впроваджуються інноваційні практики спрямовані на формування академічної доброчесності серед здобувачів передвищої освіти, а саме:

- регулярні освітні тренінги та інтерактивні лекції із тематики етики, права та доброчесності;

- використання антиплагіатного програмного забезпечення при перевірці рефератів;

- формування внутрішнього кодексу академічної доброчесності, який обговорюється із студентською радою самоврядування;

- інтеграція принципів доброчесності в забезпеченні освітнього процесу - акцент на рефлексії, обговоренні етичної поведінки, самооцінюванні тощо;

- психолого-педагогічний супровід здобувачів освіти спрямований на розвиток стресостійкості, самоповаги й відповідального ставлення до навчання;

- створення середовища довіри, де викладачі виступають не каральною, а менторською особистістю.

Дотримання інновацій академічної доброчесності є надзвичайно важливим для студентів КЗКОР «Обухівського фахового медичного коледжу» та передбачає: виконання навчальних завдань самостійно; правильне цитування у написанні наукових робіт; дотримання авторських прав та етичної поведінки.

Отже, формування академічної доброчесності – це постійний процес, що потребує системного підходу, активної взаємодії між викладачами та

студентами, інституційної підтримки і впровадження відповідних принципів, а саме: чесності, прозорості, довіри, рівності та справедливості.

Використані джерела

1. Про освіту: Закон України від 5 вер. 2017 р. № 2145-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text (дата звернення: 12.04.2025).

2. Філіпенко Л. В., Думанський О. В. Академічна доброчесність в науковому та освітньому середовищі закладів освіти України: погляд крізь призму наявності штучного інтелекту. *Академічні візії*. Вип.19. 2023. С. 1-9.

3. Шимченко, Л., Левченко, Т. Доброчесність як елемент професійно-педагогічної культури в системі науково-дослідницької підготовки студентів. *Society. Document. Communication. Соціум. Документ. Комунікація*. 2023. (19), 255-269. https://doi.org/10.31470/2518-7600-2023-19-255-269

ЗІНЧЕНКО Анастасія Олексіївна,
здобувач освіти
nastyazinchenko66@gmail.com
ЛОТОЦЬКА Олександра Олександрівна,
здобувач освіти
sashalotoska@gmail.com
САВОСЮК Альона Степанівна,
викладач
savosyuk.alena@gmail.com
Чернівецький медичний фаховий коледж

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПОНЯТТЯ АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ

Академічна доброчесність є ключовою цінністю в сучасній освіті, яка базується на принципах чесності, самостійності, відповідальності, об’єктивності та поваги до інтелектуальної праці інших людей. Для учнів, студентів та аспірантів дотримання академічної доброчесності сприяє не лише зміцненню позитивної репутації, але й розвитку критичного мислення, самостійних навчальних навичок та культури спілкування в академічному середовищі.

Реалії цифрової епохи ускладнюють дотримання академічної доброчесності. Основні виклики включають:

- легкий доступ до великої кількості інформації, що створює спокусу використовувати сторонні матеріали без належного посилання;

- поширення генеративного штучного інтелекту, який може створювати тексти, але не завжди відповідає етичним стандартам;

- низька обізнаність студентів про правила цитування, авторські права та види академічних порушень (плагіат,самоплагіат тощо);

- недостатня ефективність системи контролю в окремих навчальних закладах.

Порушення доброчесності часто відбуваються не з навмисних намірів, а через нерозуміння, що підкреслює важливість системного навчання в галузі академічної етики з ранніх курсів.

Зараз спостерігаються позитивні зміни у розвитку академічної доброчесності:

- проваджуються етичні кодекси та регламенти в освітніх установах; творюються академічні комісії для розгляду випадків порушення доброчесності;

- проводяться освітні кампанії для підвищення обізнаності студентів та викладачів щодо академічної етики;

- запроваджуються системи перевірки на плагіат, які сприяють контролю.

Перспективи лежать у формуванні культури доброчесності, де чесне навчання стане звичним явищем, а не вимогою.

Зважаючи на це, розвиток академічної доброчесності включає не лише контроль та санкції, а й виховання відповідального ставлення до навчання. Сучасна освіта повинна об'єднувати технології, освітню діяльність та етичне наставництво. Лише за таких умов можливо створити академічну спільноту, де цінується знання, повага до праці інших і чесність як важлива особиста цінність.

Використані джерела:

1. Академічна доброчесність: практичний вимір. Матеріали конференції. – К, 2019. – URL: https://saiup.org.ua/vebinariakademichna-

dobrochesnist/informatsijni-materialy-do-konferentsiyiakademichna-dobrochesnist-praktychnyj-vymir/.

2. Світлофор освітньої доброчесності для освітян. Як розпізнати корупцію, недоброчесність та неетичну поведінку в освіті. – URL: https://tinyurl.com/r8d6tc.

ПЕТРАЩУК Софія,
здобувач освіти
sofiapetrashchuk@gmail.com
ДУТКА Леся,
викладач біології
lesadutka458@gmail.com
Чернівецький медичний фаховий коледж

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ – ОСНОВА ЯКІСНОЇ ОСВІТИ

Академічна доброчесність - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпеченняї іри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Основними цінностями академічної доброчесності можна назвати:

• чесність;

• справедливість;

• повагу;

• довіру;

• відповідальність;

• мужність.

Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає:

• посилання на джерела інформації у разі використання тверджень, відомостей;

• дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

• надання достовірної інформації про методики і результати досліджень;

• контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;

• об’єктивне оцінювання результатів навчання.

Академічна відповідальність за порушення академічної доброчесності працівників закладів освіти:

• відмова або ж позбавлення у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;

• позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

• самостійне виконання навчальних завдань;

• посилання на джерела інформації у разі використання тверджень, відомостей;

• дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

• надання достовірної інформації про результати власної навчальної діяльності, використані методики досліджень.

Академічна відповідальність за порушення академічної доброчесності здобувачів освіти:

• повторне проходження оцінювання;

• відрахування із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту);

• позбавлення академічної стипендії;

• Позбав лення наданих закладом освіти пільг.

Компетентності студента з академічної доброчесності це:

• здатність діяти у професійних і навчальних ситуаціях;

• самостійно виконувати навчальні завдання;

• коректно покликатися на джерела інформації у разі запозичення ідей;

• усвідомлювати значущість норм академічної доброчесності;

• оцінювати приклади людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності;

• давати моральну оцінку власним вчинкам, співвідносити їх із моральними та професійними нормами.

Порушенням академічної доброчесності вважається:

• *академічний плагіат* - оприлюднення наукових або творчих результатів, отриманих іншими особами;

• *самоплагіат* - оприлюднення власних раніше опублікованих наукових результатів;

• *фабрикація* - вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі;

• *фальсифікація* - свідома зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу;

• *списування* - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання;

• *хабарництво* - надання або ж отримання учасником освітнього процесу коштів з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

• *необ'єктивне оцінювання* - свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

• *надання здобувачам освіти* під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод.

Прийнятий у 2020 році Закон України "Про повну загальну середню освіту" чітко визначає, що кожен учасник освітнього процесу зобов'язаний дотримуватися академічної доброчесності.

Кожна особа, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, має такі права:

• ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності;

• подавати до них зауваження;

• особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень;

• брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;

• знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності;

• оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції, або до суду.

Використані джерела:

1. https://info.eo.gov.ua/akademichna-dobrochesnist-zdobuvachiv-osvity/

СЕКЦІЯ 3

ІННОВАЦІЙНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ: ВИКЛИКИ, РЕАЛІЇ, СТРАТЕГІЇ

СТАНІСЛАВСЬКА Ірина Василівна,
здобувач освіти
Stanislavskairina763@gmail.com
ГВОЗДЕЦЬКА Галина Сергіївна,
завідувачка сестринського відділення
hgvozdecka@ifnmu.edu.ua
Фаховий коледж ІФНМУ

ПРОБЛЕМИ МЕДСЕСТРИНСЬКОЇ ОСВІТИ В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Анотація. У доповіді висвітлено сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку медсестринської освіти в ІФНМУ в умовах воєнного стану. Переглянуто історію становлення медсестринської освіти в університеті, починаючи з 1996 року, і досягнення, пов'язані зі створенням факультету наук про здоров'я у 2024 році. Особливу увагу приділено реформуванню ступеневої освіти, впровадженню європейських стандартів підготовки бакалаврів медсестринства та реалізації нових освітніх програм. Описано практичну складову навчання: участь студентів у тренінгах, співпраця з провідними лікувальними закладами, впровадження сучасних симуляційних методик і проєктів із домедичної допомоги.

Мета дослідження: Дослідити як війна вплинула на медсестринську освіту у ІФНМУ. Визначати шляхи покращення освіти.

Матеріали і методи дослідження: Для цього дослідження ми проаналізували навчальні програми університету, а також провели опитування серед студентів та викладачів. Це дозволило зрозуміти, як війна змінила процес навчання і які виклики виникли у медичних установах.

Результати: Проведення удосконалення та зміни освіти, а саме університет оновив програми для підготовки медсестер для зближення з європейськими стандартама. У 2023 році було відкрито нову бакалаврську програму для медсестер. Дуже важливо, що почали проводити більше практичних занять та тренінгів. Співпраця з іншими університетами дає велику можливість опанувати нові вміння, та навчитися працювати з новим, або дещо іншим обладнанням. А також не менш важливим стало запровадження новітніх технології для навчання, зокрема симулятори та онлайн-платформи для тренувань.

Висновок: Медсестринська освіта в ІФНМУ пристосовується до нових умов, пов'язаних з війною. Це включає зміни в навчальних програмах, покращення практичної підготовки і використання нових технологій. Проте є ще деякі труднощі, які потребують вирішення, щоб підготовка медичних працівників була ще ефективнішою.

ГРОМОВ Владислав Володимирович,
здобувач освіти
vladgromov514@gmail.com
СТРИЖАКОВСЬКА Ольга Степанівна,
к.філол.н., викладач
olgastr4@ukr.net
Чернівецький медичний фаховий коледж

МІКРОНАВЧАННЯ ЯК ТРЕНД СУЧАСНОЇ ОСВІТИ: ЕФЕКТИВНІСТЬ МІКРОНАВЧАННЯ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ

Дослідження проведено методом анкетування серед студентів медичного коледжу. Участь взяли 110 респондентів, які відповіли на запитання щодо свого досвіду використання мікронавчальних платформ.

За результатами опитування: 82% студентів зазначили, що мікронавчальні модулі сприяють швидшому запам'ятовуванню інформації. 71% респондентів використовують мікронавчання як додатковий метод підготовки до іспитів. 59% студентів вважають, що мікронавчання зручне через можливість навчатися у

Актуальність дослідження. Мікронавчання є одним із ключових трендів сучасної освіти, що відповідає вимогам цифрового суспільства. Воно дозволяє студентам отримувати знання у коротких, структурованих блоках, що сприяє швидкому засвоєнню матеріалу. В умовах стрімкого розвитку технологій та скорочення часу на навчання мікронавчання стає ефективним методом підготовки майбутніх фахівців, особливо у медичній сфері, де важливо оперативно оновлювати знання.

Мета. Аналіз ефективності мікронавчання у сучасній освітній системі та визначення його впливу на якість засвоєння знань студентами.

Завдання: дослідити рівень популярності мікронавчання серед студентів; визначити переваги та недоліки цього підходу; провести опитування студентів щодо їхнього досвіду використання мікронавчальних ресурсів; оцінбудь-який час. 46% опитаних зазначили, що короткі навчальні блоки іноді не дають змоги глибоко зануритися у тему. 68% студентів підтримують ідею інтеграції мікронавчання у традиційний освітній процес.

Висновки. Мікронавчання є ефективним інструментом підвищення якості освіти та дозволяє студентам засвоювати матеріал у гнучкому форматі. Його застосування сприяє покращенню концентрації уваги, адаптації до індивідуального темпу навчання та підвищенню мотивації. Водночас важливо поєднувати мікронавчання з традиційними методами, щоб забезпечити комплексне розуміння тем. Дослідження підтверджує необхідність подальшого розвитку мікронавчальних технологій та їх адаптації до потреб сучасного студентства.

Використана література

1. Андреєв А. А. Сучасні підходи до мікронавчання. – К.: Освіта України, 2023. – 320 с.

2. Зуєв В. В. Інноваційні технології у вищій школі: теорія і практика. – Львів: Академпрес, 2022. – 280 с.

3. Петрова О. М. Використання мікронавчання в освітньому процесі. – Харків: Видавничий дім «Освіта», 2021. – 260 с.

4. Наукові дослідження в галузі освіти: сучасний стан та перспективи / під ред. І. В. Семенова. – Одеса: Наука і освіта, 2023. – 350 с.

САПОЖНІКОВА Олександра Ігорівна,
здобувач освіти
sapoznikova407@gmail.com
БОЙЧУК Тетяна Іванівна, к.мед.н.,
заступник директора з навчальної роботи
tetyanaboychuk1@gmail.com
Чернівецький медичний фаховий коледж

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

Актуальність дослідження. Сучасна освіта зазнає значних змін у зв'язку з цифровізацією, впровадженням новітніх технологій та необхідністю адаптації до глобальних викликів. Інноваційні підходи до навчання сприяють підвищенню ефективності освітнього процесу, покращенню якості знань студентів та розвитку їхніх професійних компетенцій. Особливо актуальним є використання цифрових технологій, оскільки вони сприяють інтерактивності, доступності та персоналізації освіти.

Мета. Аналіз впливу інноваційних технологій на якість освітнього процесу у фаховій передвищій освіті.

Завдання. Дослідити рівень використання цифрових технологій у навчанні. Визначити основні переваги та недоліки застосування інноваційних методик. Провести опитування студентів щодо їхнього ставлення до інноваційних підходів у навчанні Оцінити ефективність цифрових технологій у формуванні професійних компетенцій студентів.

Для дослідження було проведено анкетування серед студентів медичного коледжу. Участь взяли 120 респондентів, які відповіли на запитання щодо впливу інноваційних методик на їхнє навчання.

Результати дослідження. За результатами опитування 78% здобувачів освіти зазначили, що використання цифрових технологій (онлайн-лекції, віртуальні симуляції, інтерактивні платформи) сприяє кращому засвоєнню матеріалу. 65% опитаних вважають, що гейміфікація підвищує їхню мотивацію до навчання. 48% студентів відзначили, що онлайн-навчання має певні недоліки, зокрема недостатню комунікацію з викладачем. 83% респондентів підтримують ідею використання симуляційних технологій в освітньому процесі. 57% студентів висловили занепокоєння щодо збільшення навантаження через використання великої кількості цифрових платформ.

Висновки. Результати дослідження свідчать про високий рівень зацікавленості здобувачів освіти у використанні інноваційних підходів до навчання. Цифрові технології сприяють підвищенню ефективності освітнього процесу, проте їх впровадження потребує збалансованого підходу. Важливим є розвиток методик, які поєднують традиційне та цифрове навчання, забезпечуючи при цьому достатню комунікацію між студентами та викладачами.

Дослідження підтверджує необхідність подальшого розвитку інноваційних освітніх технологій та їх адаптації до потреб сучасного студентства.

Використана література

1. Андреєв А. А. Цифрова освіта: виклики та можливості. – К.: Освіта України, 2023. – 320 с.

2. Зуєв В. В. Інноваційні технології у вищій школі: теорія і практика. – Львів: Академпрес, 2022. – 280 с.

3. Петрова О. М. Використання онлайн-ресурсів у навчальному процесі. – Харків: Видавничий дім «Освіта», 2021. – 260 с.

4. Наукові дослідження в галузі освіти: сучасний стан та перспективи / під ред. І. В. Семенова. – Одеса: Наука і освіта, 2023. – 350 с.

СКАКОВСЬКА Дарина Віталіївна,
здобувач освіти
sdv284139-s84@nvmk.org.ua
СТАДНІК Микола Миколайович,
викладач
Звягельський медичний фаховий коледж
Житомирської обласної ради
m.stadnik@nvmk.org.ua

НАВЧАЛЬНА ХМАРА «ЛКЛАУД» ЯК ІНСТРУМЕНТ ОСВІТНІХ ЗМІН

Анотація. У статті розглянуто роль хмарних технологій у модернізації освітнього процесу, зокрема використання навчальної хмари «ЛКЛАУД». Проаналізовано її переваги для навчальних закладів, викладачів та студентів, а також перспективи впровадження в освітній діяльності.

Ключові слова: хмарні технології, навчальна хмара, ЛКЛАУД, цифровізація освіти, дистанційне навчання.

Сучасні освітні процеси потребують інноваційних підходів для підвищення ефективності навчання та управління закладами освіти. Одним із ключових інструментів цифровізації освіти є хмарні технології, які дозволяють забезпечити гнучкість, доступність і безпеку освітнього середовища. Навчальна хмара «ЛКЛАУД» є прикладом такого рішення, що сприяє ефективному управлінню навчальним процесом і оптимізації ресурсів.

ЛКЛАУД – це інноваційна хмарна платформа, розроблена для підтримки освітнього процесу. Вона надає можливість зберігання, обробки та аналізу освітніх даних у безпечному середовищі.

Основні характеристики платформи: доступність із будь-якого пристрою; інтеграція з навчальними системами та LMS; високий рівень захисту даних; гнучкість у налаштуванні ресурсів.

Використання хмарних технологій у навчанні забезпечує низку переваг:

- оптимізація управління закладом освіти: автоматизація адміністративних процесів, збереження та аналіз великих обсягів даних;

- гнучкість навчання: доступ до навчальних матеріалів у будь-який час і з будь-якого місця;

- зменшення витрат: скорочення витрат на ІТ-інфраструктуру завдяки використанню хмарних сервісів;

- забезпечення академічної доброчесності: контроль за виконанням завдань та уникнення плагіату.

Навчальна хмара «ЛКЛАУД» надає значні можливості для студентів та учнів, зокрема:

- індивідуалізація навчання: можливість проходження курсів у власному темпі та отримання персоналізованих рекомендацій;

- цілодобовий доступ до матеріалів: навчальні ресурси, завдання та відеолекції доступні 24/7;

- інтерактивне навчання: інтеграція із сучасними освітніми платформами та використання адаптивних технологій;

- спільна робота та комунікація: можливість взаємодії з викладачами та однокурсниками через спільні проєкти, форуми та відеоконференції;

- автоматизовані оцінювання: швидкий зворотний зв’язок та оцінювання завдань, що сприяє покращенню результатів навчання.

Виклики та перспективи використання ЛКЛАУД

Попри очевидні переваги, впровадження ЛКЛАУД вимагає подолання низки викликів:

- підготовка педагогічних кадрів до роботи в цифровому середовищі;

- інформаційна безпека та захист персональних даних;

- необхідність адаптації навчальних програм до цифрових інструментів.

Перспективи розвитку ЛКЛАУД передбачають удосконалення інтеграційних можливостей, розширення функціональності для аналітики освітніх даних та впровадження штучного інтелекту для персоналізації навчального процесу.

Висновки. З точки зору здобувача освіти, навчальна хмара «ЛКЛАУД» є потужним інструментом для покращення освітнього процесу. Вона забезпечує

гнучкість та доступність матеріалів, дозволяє індивідуалізувати навчання, сприяє ефективній взаємодії між здобувачами освіти та викладачами, а також надає можливості для автоматизованого оцінювання. Завдяки ЛКЛАУД навчання стає комфортнішим, організованішим і технологічно розвиненим, що допомагає здобувачам освіти досягати кращих результатів у навчанні. Впровадження цієї технології сприятиме підвищенню якості освіти та забезпеченню рівного доступу до знань.

Використані джерела:

1. Биков В.Ю. Хмароорієнтовані системи в освіті: перспективи використання. – К.: Інститут інформаційних технологій і засобів навчання, 2020.

2. Сосницька Н.О. Цифрові технології у навчальному процесі: сучасний стан і перспективи розвитку. – Харків: Освіта, 2021.

3. Anderson T. The Theory and Practice of Online Learning. – AU Press, 2016.

ЦИКОЛЯК Яна Іванівна,
здобувач освіти
yanatsikolyak2405@gmail.com
ЛОЗОВСЬКА Тетяна Володимирівна,
здобувач осві
ПОПОВИЧ Ганна Борисівна,
завідувач медичного відділення
popovich170477@gmail.com
Чернівецький медичний фаховий коледж

ФІЗІОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПАМ'ЯТІ ТА НАВЧАННЯ

Актуальність. Пам'ять і навчання є фундаментальними когнітивними процесами, що забезпечують накопичення, збереження та використання знань. Ефективність цих процесів залежить від низки фізіологічних чинників, зокрема нейропластичності, роботи нейромедіаторних систем і особливостей мозкової діяльності. У підлітковому віці (16–18 років) спостерігаються значні зміни в структурі головного мозку, які впливають на здатність до навчання, засвоєння інформації та формування довготривалої пам'яті.

Дослідження фізіологічних основ пам’яті та навчання серед студентів цього віку є важливим для розробки ефективних методик навчання, що сприятимуть покращенню когнітивних здібностей та для оптимізації освітнього процесу.

Мета. Метою дослідження є аналіз фізіологічних механізмів пам’яті та навчання серед здобувачів освіти 16-18 років і визначення оптимальних методів покращення когнітивних функцій. Основні завдання: дослідити основні нейрофізіологічні процеси, що забезпечують пам’ять і навчання; оцінити вплив навчального навантаження на когнітивні можливості студентів; визначити ефективність різних методик навчання; розробити рекомендації для покращення запам’ятовування та засвоєння інформації.

Матеріали і методи. У дослідженні використано методи анкетування, тестування рівня запам’ятовування студентів під час освітнього процесу. Дослідження проводилося серед 95 студентів віком 16-18 років упродовж місяця.

Результати. Виявлено, що найкраще запам’ятовування відбувається в першій половині дня завдяки підвищеній активності кори головного мозку. Перевантаження інформацією та недостатня тривалість сну негативно впливають на когнітивні функції. Використання прийомів кращого запам'ятовування та активних методів навчання сприяє покращенню довготривалої пам’яті. Регулярні перерви та фізична активність позитивно впливають на концентрацію уваги та продуктивність студентів.

Висновки. Отже, дослідження підтвердило, що оптимізація освітнього процесу шляхом використання ефективних методів навчання та дотримання режиму дня значно покращує когнітивні можливості студентів. Застосування науково обґрунтованих підходів до навчання може сприяти більш ефективному засвоєнню інформації та розвитку когнітивних навичок.

Список літератури

1. Гурова, А. В. Нейрофізіологічні механізми пам’яті / А. В. Гурова // Журнал неврології та психіатрії. – 2021. – № 3(28). – С. 45–52.

2. Кузнєцова, О. С. Основи психофізіології навчання / О. С. Кузнєцова. – Харків: ХНМУ, 2020. – 284 с.

3. Павленко, Ю. Г. Фізіологічні основи когнітивних процесів / Ю. Г. Павленко, І. В. Зайцева // Науковий вісник психології. – 2022. – Т. 5, № 1. – С. 12–19.

4. Соколов, В. В. Мозок, пам’ять і навчання / В. В. Соколов. – Львів: Львівський національний університет, 2021. – 326 с

КУРИК Анастасія Михайлівна,
здобувач освіти
anastasiyakuryk0901@gmail.com
ВИШНЬОВСЬКИЙ Іван Орестович,
завідувач відділення післядипломної освіти
vushnjyov@gmail.com
Чернівецький медичний фаховий коледж

ТЕЛЕМЕДИЦИНА ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ МЕДИЧНИХ ФАХІВЦІВ

Анотація. У роботі досліджено роль телемедицини у професійній підготовці медичних фахівців. Проаналізовано переваги використання дистанційного навчання, віртуальних консультацій та симуляційних технологій у медичній освіті. Представлено результати опитування серед здобувачів освіти та викладачів медичного коледжу щодо ефективності телемедицини в освітньому процесі.

Актуальність. Телемедицина стає невід'ємною частиною сучасної медицини, що особливо актуально в умовах воєнного стану, пандемій та віддаленого доступу до якісної освіти. Використання телемедичних технологій дозволяє майбутнім медичним фахівцям отримувати знання та практичні навички в інтерактивному режимі, що сприяє підвищенню якості їхньої підготовки.

Мета – дослідити вплив телемедицини на ефективність підготовки медичних фахівців та оцінити рівень її впровадження в освітній процес.

Завдання: проаналізувати сучасні підходи до використання телемедицини у медичній освіті; дослідити ставлення студентів та викладачів до телемедичних

технологій; визначити ефективність телемедицини у формуванні практичних навичок; оцінити потенційні виклики та перспективи розвитку телемедицини в освітньому процесі.

Результати дослідження. Опитування проводилося серед 130 здобувачів освіти та 30 викладачів коледжу. 79% студентів відзначили, що телемедицина покращує доступ до якісних освітніх матеріалів. 62% респондентів вважають, що дистанційні консультації сприяють кращому засвоєнню матеріалу. 45% здобувачів зіткнулися з труднощами у використанні телемедичних платформ через технічні проблеми. 88% викладачів підтримують використання телемедицини у навчанні, проте 53% з них вважають, що вона не може повністю замінити традиційні методи навчання. 70% респондентів відзначили, що симуляційні технології та телемедичні тренінги підвищують їхню готовність до реальної клінічної практики.

Висновки. Телемедицина є ефективним інструментом у підготовці медичних фахівців, розширюючи доступ до навчальних ресурсів та практичного досвіду. Вона сприяє підвищенню якості медичної освіти, особливо в умовах обмеженого доступу до традиційного навчання. Однак для її повноцінного впровадження необхідно вдосконалювати технічну інфраструктуру та навчати студентів ефективному використанню цифрових технологій.

Використана література

1. Гаврилюк І.М. Телемедицина у навчанні медичних спеціалістів. – Київ: Наукова думка, 2023.

2. Міністерство охорони здоров’я України. Наказ № 987 "Про впровадження телемедицини в освітній процес", 2021.

3. Національна стратегія розвитку медичної освіти до 2030 року. – МОЗ України, 2022.

КУШНІР Ангеліна Іллівна,
здобувач освіти
angelinakusnir807@gmail.com
АНДРІЄШ Тетяна Юріївна,
викладач іноземної мови
tetianaandriesh863@gmail.com
Чернівецький медичний фаховий коледж

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Актуальність проблеми: Інноваційні трансформації в сучасній освіті є необхідною умовою для модернізації процесу навчання, підвищення його якості та ефективності. Глобальні тенденції, такі як: інтеграція новітніх технологій та зростання значення компетентнісного підходу зумовлюють потребу в оновленні традиційних освітніх моделей. Водночас виклики, пов'язані з інноваційними змінами, технічні, організаційні, педагогічні та соціальні вимагають ґрунтовного аналізу й стратегічного підходу для їх подолання.

Мета дослідження: Дослідити сутність та особливості інноваційних трансформацій у сучасній освіті, визначити основні виклики та реалії, а також окреслити ефективні стратегії їх упровадження для підвищення якості освітнього процесу та формування конкурентоспроможної системи освіти.

Виклад основного матеріалу: Сучасна освіта перебуває в умовах стрімких змін, викликаних впливом глобалізації, цифровізації та динамічних суспільних запитів. Інноваційні трансформації стали невід'ємною складовою розвитку освітніх систем, спрямованих на підготовку фахівців, здатних адаптуватися до нових реалій. Проте інноваційний розвиток освіти не позбавлений викликів – це і недостатня технічна база, і низький рівень цифрової грамотності, і потреба в перегляді традиційних підходів до викладання.

На сьогоднішній день навчання в режимі онлайн стало нормою, але така форма організації освітнього процесу має свої переваги та недоліки.

Переваги онлайн-навчання:

- можливість навчатися з будь-якої точки світу;

- доступ до інтерактивних матеріалів (відео, тести, симуляції);

- можливість поєднувати навчання з роботою або іншими заняттями.

Недоліки: брак живого спілкування з однолітками та викладачами може впливати на розвиток соціальних навичок здобувачів освіти;

- відсутність безпосереднього контролю часто призводить до зниження зацікавленості;

- необхідність опановувати нові цифрові інструменти та працювати в нових форматах;

- складно забезпечити об’єктивність і запобігти списуванню.

Окрім цього, дистанційне навчання вимагає від здобувачів освіти високої самоорганізації та самодисципліни. На жаль, не всім це легко дається. До того ж, якщо говорити, зокрема, про медичні спеціальності, які пов’язані з виконанням практичних завдань на реальному обладнанні, то якість освіти за такої форми навчання дуже страждає, адже багато навичок не відпрацьовуються належним чином. Також досить поширеною під час онлайн-навчання є проблема якісного інтернету.

Висновок. Науково-освітній потенціал – ключовий фактор економічного зростання та загальної сили держави. Тому необхідно покращувати інфраструктуру для якісного дистанційного навчання, створювати адаптивні програми, що враховують потреби кожного здобувача освіти, забезпечувати безперервний професійний розвиток педагогів з використанням сучасних технологій і нових методик навчання.

Використані джерела:

1.https://suspilne.media/163579-ak-na-studentiv-vplivae-distancijne-navcanna-vidpovidae-ekspert/

2. https://eba.com.ua/

3. https://977.com.ua/blog/shho-krashhe-ochne-chy-dystanczijne-navchannya/

ГАМАЛЬ Марія-Єлізавета Богданівна,
здобувач освіти
gamalmariaelizaveta@gmail.com
ГЕРМАН Леся Василівна,
викладач, к.мед.н.
lesya.german.1605@gmail.com
Чернівецький медичний фаховий коледж

МОЖЛИВОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНИЙ РІСТ СЕСТЕР МЕДИЧНИХ ТА ФЕЛЬДШЕРІВ

Після довгих безсонних ночей, повних роздумів і хвилювань, я вирішила написати тези саме на цю тему, для таких ж студентів медичного фахового коледжу, які теж не знають, що будуть робити після завершення.

Сьогодні у зв'язку з повномасштабною війною і великою кількістю людей, що покинули територію України, відкривається багато нових можливостей для студентів-медиків.

На жаль, хвороби не зникають під час війн, а навіть зростають у зв'язку з високим рівнем стресу. В більшості лікувальних закладів бракує медичного персоналу, і це дає велику можливість для кожного студента-медика потрапити на роботу своєї мрії, обрати цікаві вузькі медичні спеціальності, починаючи від догляду за хворим, закінчуючи хірургією, та навіть судово-медичною експертизою, де лікарі теж потребують асистентів, якими можуть стати сестри медичні та фельдшери.

Також значно зросла потреба в бойових медиках серед лав ЗСУ. Всі студенти, які пов'язують власне життя з медициною, обов'язково проходили тактичну медицину, знають, як правильно накласти турнікет, що робити при пневмотораксі чи відкритому переломі. Як медики, ми військово-зобов'язані, це наш обов'язок, допомагати людям на передовій, рятувати їх життя.

Незважаючи на війну, потреба в акушерських послугах все ще гостро залишається. Лікувальним закладам потрібні лікарі та медсестри акушерсько-гінекологічної практики.

Також великої популярності зараз набирає асистенство лікарям-стоматологам. Це теж не менш важлива спеціальність, оскільки багато захворювань починаються з карієсу зубів та інших проблем ротової порожнини, а закінчуються важкими ускладненнями, викликаними хронічною інфекцією.

Як підсумок, можу сказати: бути сестрою медичною, фельдшером чи акушеркою- нелегко в будь-якій сфері, яку б ви не вибрали, але кожен з нас обрав цей шлях з огляду на певні міркування чи морально-етичні цінності, й скажу вам відверто: вони того точно варті.

На даний момент є можливості, якими ми можемо скористатися й швидко піднятися кар'єрними сходами. Це, певно, вперше в історії медицини пропозиції йдуть до працівників медичної сфери, а не навпаки. Я вважаю, це чудова можливість для кожного з нас стати ким завгодно.

БИЧКОВА Юлія Олександрівна,
викладач
bichkovayuliiast@gmail.com
ТУЗ-БЛАГОВІСНА Олена Юріївна,
викладач
tuzelena35@gmail.com
Бахмутський медичний фаховий коледж

СУЧАСНА ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ В ОСВІТІ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ

Освіта молодих людей є одним з головних етапів розвитку особистості, а ефективне використання цих знань є найважливішим професійним чинником розвитку суспільства. Зараз область освіти повинна швидко реагувати на зміни в світі, на сучасні інформаційні тренди. Нові погляди на життя та сучасні наукові і технологічні напрямки, пандемія COVID-19, повномасштабна війна змусили викладачів переглянути свої методи навчання студентів та викладання предметів. Віртуальне навчання увірвалось в наше сьогодення. Це об`єктивні реалії глибокої персоналізації та кращої взаємодії студентів з викладачами. З початком кризи падемії майже всі навчальні заклади перейшли на ту чи іншу

форму дистанційного навчання. Прискорились та змінились процеси цифрової трансформації суспільного розвитку, у тому числі в освітній сфері. Дослідження нових форм, методів та технологій здобування освіти із розвитком цифрової трансформації мають розвинутись у нові бачення освітнього процесу. Сучасна цифрова трансформація передбачає організаційні чи суспільні зміни на основі впровадження цифрових технологій в усі аспекти взаємодії з студентом. Відбувається освітній процес на цифрових платформах та так званому у форматі цифрового спілкування, який дає можливість вирішити індивідуальні та глобальні проблеми, такі як питання по предметам студентів з обмеженим доступом до освіти, прагнення забезпечити освіту для всіх та підвищення якості освіти. Особливості електронного навчання, нових освітній інструментів не тільки збільшує доступність та зручність навчання, але також позитивно змінює поведінку студентів та скеровує бажання навчатися. Використовуючи навчання на освітніх платформах в гуглкласі, тестові завдання, електронні презентації, ділові ігри, засоби підвищення компетентності, навчальні фільми, наукові кросворди та інші різновиди отримання знань, студенті-медики готують себе до майбутньої професійної діяльності. Ключовою характеристикою цифрової трансформації в освіті є те, що вона передбачає постійну модернізацію та модифікацію освітніх методів. Це контрастує з традиційним підходом, згідно з яким навчальні заклади приймають програму чи стратегію та дотримуються їх. Як швидко змінюється світ, так швидко повинні змінюватись методи викладання та засоби отримання інформації. Сьогодні Інтернет є джерелом знань, тому можливість пошуку інформації в галузі медицини та охорони здоров`я значно розширила свої кордони. Новітні знання по етіології, патогенезу різних хвороб, лабораторні дослідження, які ще нещодавно були недоступні, поширений список клінічних симптомів та синдромів, списки медикаментів і їх позитивні та негативні сторони, патоморфологічні дослідження і засоби профілактики – все в відкритому доступі і задача викладача провести студента по адекватному курсу отримання знань для подальшого як самостійного навчання так і надання практичної і грамотної професійної домедичної та медичної допомоги.

Сучасні технології полегшують встановлення контакту між людьми (електронна пошта, спілкування за допомогою Instagram, Viber, Telegram, Facebook), а також використання для спілкування мобільних телефонів урізноманітнюють як всі сторони життя, так всі аспекти навчання. Сьогодні вони служать обміну думками та спостереженнями, допомагають обміну досвідом та практичному навчанню. Внаслідок сучасної цифрової трансформації набуває актуальності адаптивність людини до мінливого ринку праці, що виводить на перший план метод безперервної освіти, шляхом поширення різноманітних курсів конкретних спеціальностей із застосуванням нових методів і технологій навчання, майстер-класів, вебінарів, практичних семінарів. Штучний інтелект допомагає робити та читати комп`ютерні томограми, оцінювати показники клінічних аналізів, встановлювати діагнози, навчатись і робити мікро- і макро-операції, застосовувати на практиці знання з фармакології, моделювати різні критичні стани і надавати домедичну і медичну допомогу. Створення на заняттях різноманітних ситуацій, моделювання майбутньої практичної діяльності, робота в парах і групах, застосування новітніх медичних знань допомагає на дистанційних заняттях як можна ближче приблизитись до майбутньої професії . Рішення фахівців на основі та за допомогою штучного інтелекту дозволяють навчальним закладам адаптувати програми та розробляти персоналізовані практичні заняття , а також навчальні програми на основі аналізу прогресу знань студентів, рівня практичних навичок.

Засоби та інструменти штучного інтелекту можуть оцінювати та прогнозувати роботу студентів-медиків, визначати їхні слабкі сторони та виділяти теми, які потребують більшої уваги, прогнозувати критичні ситуації в лікарнях, на підприємствах школах, вулиці, а також визначати студентів, які можуть відставати від навчання, щоб викладачі могли допомогти їм в засвоєнні матеріалу. Навчання завжди йде вперед і краще усвідомлюється і засвоюється,коли матеріал подається в легкій, ненав`язливій та ігровій формі. «Граємо - навчаємось, навчаючись –граємо» такий тренд повинен широко застосовуватись в сучасній трансформації навчання студентів-медиків.

Ігрофікація передбачає інтеграцію елементів гри в процес навчання. За допомогою цифрових ігор студенти розвивають свої когнітивні здібності та набувають цінних знань і навичок, визначаючи перешкоди, вирішуючи проблеми та приймаючи важливі рішення.

Сучасна цифрова трансформація методів викладання матеріалу та навчання як студентів, так і викладачів відкриває великі нові можливості для навчальних закладів. Цифрове середовище допомагає викладачам залучати студентів до процесу навчання та мотивувати їх досягати кращих результатів на прикладах практичної діяльності як теперішньої , так і майбутньої. Простої, іноді нудної допові діможе бути недостатньо, щоб зацікавити студентів, мотивувати до бажання засвоювати новий матеріал, тоді як різні нестандартні технічні рішення впливають на їхнє ставлення та роблять їх більш залученими в обговорення, взаємодію, співпрацю, дослідження та навчання. Приємно дивитись, як горять очі молодих людей, який ажіотаж викликає бажання докопатись до істинного діагнозу при діфдіагностиці хвороб, яке задоволення отримують студенти, самостійно і вірно встановлюючи діагноз та «лікуючи хворого». Добавте до цього трохи фантазії і процес навчання набуває іншого русла. Студенти вже мають невгамовне бажання навчатись тез натиску. Навчальні ігри та інші цифрові матеріали та інструменти надихають студентів-медиків вирішувати проблеми, витрачати більше часу на навчання та покращувати підходи до розуміння матеріалу.

Висновок. Сучасна цифрова трансформація в освіті студентів–медиків — це багатогранний, об`ємний, компетентний та складний процес, який є тільки технологічною новиною сьогодення, а і інструмент для повної модифікації освітнього простору за допомогою інноваційних цифрових інструментів, який дозволяє викладачам забезпечувати комплексне, захоплююче та цікаве навчання для всіх студентів і підготувати їх до майбутньої важкої професії як в фізичному і розумовому, так і в психологічному аспекті.

Використані джерела:

1. Бєдов А. М. Цифровізації освіти – впровадження в освітній процес. URL:https://infourok/cifrovizacii-obrazovaniya-vnedrenie-v-obrazovatelniy-process

2. Деміда Б., Сагайдак С., Копіл І. Система дистанційного навчання: огляд, аналіз, вибір. Lviv Polytechnic National University Institutional Repository. URL:,http://ena.lp.edu.ua/Lviv-Polytechnic-National–University-Institutiona

СТРИЖАКОВСЬКА Ліліана Олексіївна,
к.мед.н.
Lilianastrvsk@gmail.com
Нью Сіті Коледж
Ардлі Грін Лондон
Сполучене Королівство

ЛАЗЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ДЕРМАТОЛОГІЇ ТА ЕСТЕТИЧНІЙ МЕДИЦИНІ

Актуальність. Сучасна дерматологія та естетична медицина активно використовують лазерні технології для лікування широкого спектра захворювань шкіри та корекції естетичних недоліків. Лазерні методи забезпечують мінімальну травматизацію тканин, високу точність впливу та швидку реабілітацію, що робить їх надзвичайно популярними серед лікарів і пацієнтів.

Мета дослідження. Аналіз ефективності лазерних технологій у дерматології та естетичній медицині, визначення їхніх переваг і можливих ускладнень.

Завдання. Дослідити основні види лазерів, що застосовуються у дерматології; проаналізувати показання та протипоказання до використання лазерних технологій; вивчити ефективність лазерного лікування різних дерматологічних захворювань та естетичних проблем; оцінити можливі ускладнення та методи їхньої профілактики.

Матеріали і методи. Методологічною основою дослідження став аналіз актуальних наукових публікацій з теми, клінічні спостереження та результати

лікування пацієнтів, які пройшли лазерні процедури. Було розглянуто дані щодо застосування абляційних і неабляційних лазерів (CO2, Er:YAG, Nd:YAG, діодних та фракційних лазерів) у лікуванні рубців, гіперпігментації, судинних патологій та акне.

Результати. Аналіз показав, що лазерні технології є ефективними для корекції естетичних дефектів та лікування дерматологічних захворювань. Зокрема, CO2-лазери демонструють високу ефективність у видаленні рубців та омолодженні шкіри, тоді як Nd: YAG-лазери успішно застосовуються для лікування судинних патологій. Фракційні лазери забезпечують швидку регенерацію шкіри та мінімальні побічні ефекти.

Основними перевагами лазерного лікування є швидкість процедури, мінімальний реабілітаційний період та тривалий ефект. Однак можливі ускладнення, такі як гіперпігментація, опіки або інфікування, що вимагає ретельного дотримання протоколів безпеки.

Висновки. Лазерні технології займають провідне місце в дерматології та естетичній медицині завдяки своїй високій ефективності та мінімальній інвазивності. Вони ефективні для розв'язання різноманітних дерматологічних проблем, але потребують персоналізованого підходу до кожного пацієнта. Подальші дослідження у цій сфері сприятимуть вдосконаленню методик та підвищенню безпеки процедур.

Використана література

1. Alexiades, M. (2020). Laser Dermatology and Cosmetic Procedures. New York: Springer.

2. Gold, M. H. (2018). Update on laser and light-based therapies in dermatology. Dermatologic Clinics, 36(4), 409–417. https://doi.org/10.1016/j.det.2018.05.003

3. Ross, E. V., & Domankevitz, Y. (2019). Laser–tissue interactions: what lasers can do for your patients. Journal of the American Academy of Dermatology, 81(2), 301–312.

4. Bhatia, A. C., & Dover, J. S. (2016). Lasers and Light Therapy in Dermatology and Aesthetic Medicine. London: CRC Press.

АМЕЛІН Павло Миколайович
Викладач, тренер
amelinpavlo@gmail.com
СКОРЕЙКО Олександр Іванович
Викладач, ветеран війни, тренер
olexandr1717@ukr.net
Чернівецький медичний фаховий коледж

ОСВІТНІЙ ПРОСТІР БЕЗПЕКИ: ТРЕНІНГИ З НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ЯК СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НАСЕЛЕННЯ

У роботі розглядається актуальність проведення тренінгів з надання першої домедичної та медичної допомоги серед школярів та дорослого населення міста та області. Аналізується значення цих заходів для підвищення рівня обізнаності населення у сфері екстреної медичної допомоги. Особливу увагу приділено методології проведення навчання, використанню сучасних технологій та інтерактивних методів викладання. Розглянуто основні результати таких тренінгів та перспективи їх подальшого розвитку.

У сучасних умовах, коли ризик надзвичайних ситуацій зростає, важливим аспектом підготовки населення є оволодіння навичками надання першої домедичної допомоги. Викладачі-тренери медичного коледжу проводять тренінги для різних вікових груп, що сприяє формуванню практичних навичок та підвищенню готовності до екстрених ситуацій.

Підготовка населення до надання першої медичної допомоги дозволяє значно зменшити ризики у критичних ситуаціях. Навчання включає основи серцево-легеневої реанімації, надання допомоги при кровотечах, опіках, травмах та інших невідкладних станах.

Викладачі-тренери використовують сучасні методи навчання, такі як симуляційні тренажери, інтерактивні платформи, відеоуроки та практичні заняття з використанням реалістичних манекенів. Поєднання теоретичної та практичної підготовки дозволяє учасникам ефективно засвоювати необхідні навички.

Завдяки систематичному проведенню тренінгів відзначається підвищення рівня знань та впевненості серед учасників у разі необхідності надання допомоги. Особливо важливо навчати школярів, які можуть опинитися в ситуаціях, коли необхідно оперативно надати допомогу однокласникам, родичам або перехожим.

Попри позитивні результати, існують виклики, такі як необхідність оновлення навчальних матеріалів, фінансування програм та залучення більшої кількості учасників. Перспективи розвитку включають розширення тренінгових програм, інтеграцію нових технологій та підготовку тренерів для масштабування навчальних заходів.

Отже, тренінги з надання першої домедичної та медичної допомоги є важливим елементом формування культури безпеки серед населення. Використання сучасних методів навчання сприяє ефективному засвоєнню знань та підвищенню рівня готовності до екстрених ситуацій. Подальший розвиток таких програм дозволить збільшити кількість навчених громадян та підвищити загальний рівень медичної грамотності у суспільстві.

Використана література

1. Гайдук, Н. (2021). Основи надання першої медичної допомоги. Київ: Медична академія.

2. Сидоренко, О. (2020). Симуляційне навчання у підготовці з першої допомоги. Журнал медичної освіти, 12(3), 45-52.

3. Петрова, І. (2022). Інтерактивні методи навчання у підготовці до надзвичайних ситуацій. Освіта і здоров'я, 8(1), 67-75.

КОШЕЛЄВ Володимир Олександрович,
викладач, лікар-інтерн
vovo_2000@ukr.net
ТАТАРЕНКОВ Григорій Ілліч,
викладач, лікар
gregoriotatarenkov@gmail.com
Чернівецький медичний фаховий коледж

ДОМЕДИЧНА ДОПОМОГА В УМОВАХ БОЙОВИХ ДІЙ: ДОСВІД ВИКЛАДАЧІВ ЧЕРНІВЕЦЬКОГО МЕДИЧНОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ

Актуальність. У сучасних умовах збройної агресії проти України питання надання домедичної допомоги набуває особливої значущості. Підготовка педагогічних працівників, зокрема вчителів предмета «Захист України», до викладання навичок рятування життя є пріоритетним завданням у системі освіти. Ефективне навчання домедичній допомозі в умовах бойових дій сприяє формуванню життєво важливих умінь у підростаючого покоління та підвищує загальний рівень обізнаності населення з безпеки життєдіяльності.

Мета дослідження. Проаналізувати ефективність проведення тренінгів з домедичної допомоги в умовах бойових дій для вчителів предмета «Захист України», організованих викладачами Чернівецького медичного фахового коледжу.

Завдання дослідження. Визначити методологічні основи підготовки тренінгів та їх вплив на готовність педагогів викладати практичні теми модуля «Домедична допомога». Оцінити рівень засвоєння знань та навичок учасниками.

Методи дослідження. У роботі використано анкетування учасників (до і після тренінгу), статистичний аналіз результатів, порівняльний метод, спостереження за практичними навичками, а також аналіз програмного та методичного забезпечення навчання.

Результати. У тренінгах взяли участь 42 педагогічні працівники. За результатами анкетування: рівень базових знань з домедичної допомоги до тренінгу становив у середньому 42%; після проходження тренінгів цей показник

зріс до 87%; 92% учасників відзначили практичну цінність занять; 100% планують впроваджувати отримані знання та методичні матеріали у власну педагогічну практику.

Основні теми тренінгу включали: зупинку критичних кровотеч, серцево-легеневу реанімацію, дії при травмах, евакуацію поранених та психологічну підтримку постраждалих.

Висновки. Проведення тренінгів викладачами Чернівецького медичного фахового коледжу підтвердило високу ефективність практико-орієнтованого підходу до навчання педагогів домедичній допомозі. Отримані навички та знання сприятимуть якісному викладанню предмета «Захист України» й підвищенню рівня обізнаності серед молоді щодо поведінки у надзвичайних ситуаціях. Ініціатива коледжу є важливим внеском у систему безпеки освітнього середовища в умовах воєнного стану.

Використана література:

1. Наказ МОН України №355 від 26.04.2023 «Про затвердження типової освітньої програми предмета «Захист України».

2. Протоколи домедичної допомоги у надзвичайних ситуаціях. – МОЗ України, 2022.

3. Підручник з домедичної допомоги: навчальний посібник / За ред. О. Я. Марченко. – Київ: Центр медичної освіти, 2021.

ОКАТЕНКО Микита Олександрович,
здобувач освіти
nikita.okatenko@gmail.com
Буковинський державний
медичний університет

ВПЛИВ ГАДЖЕТІВ НА ЗІР ТА ПОСТУРАЛЬНІ ПОРУШЕННЯ У СТУДЕНТІВ

Анотація. У статті досліджується вплив тривалого використання гаджетів (смартфонів, планшетів, ноутбуків) на зір та постуральні порушення у студентів.

Метою дослідження було оцінити зв'язок між використанням гаджетів та розвитком порушень зору та постави у молоді.

Актуальність. Зважаючи на стрімкий розвиток інформаційних технологій, гаджети набули статусу невід'ємної частини повсякденного життя, зокрема серед студентської молоді. Довготривале використання електронних пристроїв може мати серйозний вплив на здоров'я, особливо на зір та поставу. Дослідження цього впливу є важливим для розробки ефективних рекомендацій щодо профілактики та корекції цих порушень серед студентів.

Мета дослідження. Метою дослідження є вивчення впливу тривалого використання гаджетів на зір та постуральні порушення у студентів вищих навчальних закладів.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети було проведено анкетування серед студентів віком від 15 до 19 років. Використовувалися такі методи: анкетування для збору даних про час використання гаджетів та наявність порушень зору та постави.

В опитуванні взяло участь 70 студентів: 35 студентів експериментальної групи (з проблемами зору та постави) та 35 студентів контрольної групи (без явних проблем).

Результати дослідження. За результатами опитування виявлено, що понад 70% студентів мають ознаки порушень зору та постуральні проблеми, пов'язані з використанням технологій. 85% студентів експериментальної групи проводять з гаджетами понад 5 годин на день. 72% – мають проблеми з зором (сухість очей, зниження гостроти зору), порівняно з 38% у контрольній групі. 68% студентів експериментальної групи відзначають наявність постуральних порушень (болі в спині, сколіоз, неправильно сформована поза), що значно більше, ніж у контрольній групі (30%).

Висновки. Дослідження підтвердило наявність значного впливу тривалого використання гаджетів на зір та поставу у студентів. Перевищення нормованого часу взаємодії з електронними пристроями спричиняє розвиток порушень зору та постави. Для запобігання цим проблемам рекомендується обмежити час

використання гаджетів, регулярно виконувати вправи для очей та підтримувати правильну позу під час сидіння.

Список літератури

1. Артем'єва Т. М., Петрова А. В. Вплив сучасних гаджетів на здоров'я людини. – Харків: Вища школа, 2021. – 215 с.

2. Тарасова В. Л. Вплив цифрових технологій на розвиток порушень зору у молоді. – Журнал «Офтальмологія та здоров'я», 2023, №1. – С. 112–118.

3. Мельник С. О. Постуральні порушення у студентів: профілактика та корекція. – Київ: Медицина, 2022. – 198 с.

МАЛЕК Марія Юріївна
здобувач освіти
irina.love.19871982@gmail.com
ДУБІЦЬКА Валентина Вікторівна
викладач
Чернівецький медичний фаховий коледж

ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ: ДОСВІД НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ЧЕРНІВЕЦЬКОГО МЕДИЧНОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ

Актуальність дослідження. Вища медична освіта в умовах сьогодення після переходу періоду карантину з приводу пандемії Covid-19 у період військового вторгнення на територію України проходить важливу та актуальну трансформацію з метою отримання студентами знань та навичок для формування відповідних компетентностей, щоб повноцінно відповідати вимогам міжнародного ринку праці. Особливе місце в освіті посідає змішана форма навчання, яка поєднує навчання оффлайн та онлайн у зв’язку з частими повітряними тривогами, у зв’язку з чим викладачі вищих медичних навчальних закладів повинні відповідно забезпечувати безперервність навчального процесу.

Мета дослідження. На основі детального опрацювання сучасних принципів проведення навчальних практик в умовах дистанційного навчання узагальнити

найбільш прийнятні методи для вищих медичних навчальних закладів з метою формування практичних умінь у майбутніх медичних працівників.

Методи дослідження. Аналіз науково-медичної та педагогічної літератури, опрацювання отриманих результатів, формування висновків та рекомендацій.

Результати дослідження. У ході проведеного дослідження було відзначено особливу роль викладача у повноцінному донесенні теоретичної інформації та формуванні практичних вмінь в умовах періодичного проведення навчання у дистанційному форматі.

Дані науково-педагогічної літератури свідчать про необхідність динамічної трансформації вищої медичної освіти відповідно до постійного розвитку цифрових технологій та викликів, пов’язаних з агресією проти нашої країни. Дослідники сфери вищої медичної освіти відзначають нагальну потребу оновлення підходів до викладання основних клінічних дисциплін, які формують основні професійні компетентності медичних фахівців. Ключові акценти при цьому наголошуються на відповідності принципів засвоєння матеріалів європейським стандартам.

У Чернівецькому медичному фаховому коледжі студенти навчаються оффлайн, але при необхідності може навчальний процес проводитися у дистанційному режимі. При цьому навчальний процес викладачі забезпечують у відповідному ракурсі з використанням інноваційних технологій. Особливу роль відіграє робота у малих групах, де кожний студент відіграє свою роль, що використовується і на дистанційному навчанні. Учасники навчального процесу навчаються особливостям індивідуального пошуку необхідної інформації, інтерпретації отриманих результатів пошуку, що надзвичайно важливо у професійній діяльності медичного працівника.

Важливим етапом засвоєння матеріалів являється використання різноманітних тестових завдань, що активно застосовується як на очній, так і дистанційній формі навчання у коледжі. Тестові завдання при цьому формуються на платформі Moodle, що дозволяє призначити тестування у певний час, узагальнити результати їх проходження, при цьому студенти мають свій

персональний доступ до платформи, де вони можуть працювати з навчальними матеріалами з будь якої дисципліни та слідкувати за успішністю виконання тестових завдань.

Необхідно, звичайно, зазначити актуальність та важливість роботи з реальними пацієнтами на клінічних базах, що формує у студентів навички комунікації, співпереживання, розуміння індивідуальних особливостей процесу спілкування з пацієнтами. Студенти Чернівецького медичного фахового коледжу навчаються з використанням сучасних принципів перманентної освіти, тобто безперервної з розумінням того, що навчатися необхідно протягом усього життя.

Беззаперечно важливим являється використання сучасних цифрових технологій, а саме методу "E-learning", що покращує якість навчання, удосконалює отримані практичні навички, а також позитивно впливає на комунікацію викладача та студентів як в умовах очної, так і дистанційної форми навчання.

Здобувачі освіти у Чернівецькому медичному фаховому коледжі відзначають прихильність до використання на навчальних практиках клінічних дисциплін таких методів, як клінічні кейси, навчальні проєкти, міні-конференції, навчальна сестринська історія хвороби, квести, особливо позитивно працюють студенти з віртуальними пацієнтами у випадку неможливості праці з реальними пацієнтами в період повітряних тривог та дистанційного навчання.

Висновок. На основі проведеного дослідження можна зробити висновок про актуальність подальшої цифровізації вищої медичної освіти в парадигмі сучасного стану охорони здоров'я та безпекової ситуації на території України з метою формування медичних фахівців, які відповідають вимогам ринку праці нашої країни та країн Європи.

Список літератури

1. Боднар П. Я., Беденюк А. Д., Боднар Т. В., & Боднар Л. П. (2022). Парадигма вищої медичної освіти в умовах війни та глобальних викликів XXI століття. Академічні візії, (14).

2. Дехтяр Ю. М., Чорній О. В., & Бутенко, Л. Л. (2024). Вища медична освіта в Україні в еру цифрової трансформації: вплив технологій.

3. Тиравська Ю. В., Тюпа В. В., & Тимошенко, Ю. В. (2023). Цифрова трансформація наукової діяльності в закладах вищої медичної освіти в умовах євроінтеграції. Академічні візії, (17).

ЗВАРИЧ Олександра Іванівна,
здобувач освіти
ГРИНКЕВИЧ Людмила Георгіївна,
доктор філософії (PHD)
grynkevych.l@bsmu.edu.ua
Буковинський державний медичний університет

ФОРМУВАННЯ ОРТОДОНТИЧНОЇ ГРАМОТНОСТІ У БАТЬКІВ ЯК ФАКТОР ПРОФІЛАКТИКИ ЗУБОЩЕЛЕПНИХ АНОМАЛІЙ У ДІТЕЙ

Анотація. У статті розглянуто проблему низького рівня обізнаності батьків щодо профілактики зубощелепних аномалій у дітей. Проаналізовано результати анкетування батьків дітей віком 5–12 років щодо базових знань з дитячої ортодонтії до та після проведення інформаційно-просвітницької кампанії. Виявлено позитивну динаміку у підвищенні рівня ортодонтичної грамотності батьків після ознайомлення з розробленими освітніми матеріалами. Доведено ефективність інтеграції просвітницьких заходів у систему медико-освітньої взаємодії. Зроблено висновок про доцільність впровадження таких кампаній на рівні громадської та шкільної медицини.

Актуальність. Стан зубощелепної системи у дітей безпосередньо впливає на якість життя, здоров’я та соціальну адаптацію в майбутньому. Однією з головних причин пізнього звернення за ортодонтичною допомогою є низький рівень обізнаності батьків щодо профілактики та своєчасної корекції аномалій прикусу. В умовах трансформації медичної освіти особливої актуальності набуває формування ортодонтичної грамотності не лише у фахівців, а й серед населення через міждисциплінарну інтеграцію освітніх стратегій.

Мета дослідження. Оцінити рівень обізнаності батьків щодо причин, наслідків та профілактики зубощелепних аномалій у дітей та визначити ефективність інформаційно-просвітницької кампанії.

Завдання дослідження. Провести анкетування батьків щодо базових знань з дитячої ортодонтії. Визначити основні джерела отримання інформації про ортодонтичні проблеми. Розробити й впровадити інформаційний буклет, оцінити зміну рівня знань після ознайомлення з ним.

Методи дослідження: соціологічне анкетування батьків дітей віком 5–12 років; проведення освітньої кампанії (розповсюдження буклетів, презентації); порівняльний аналіз до- та післяінформаційного опитування; обробка результатів за допомогою статистичного методу відсоткового аналізу.

Результати дослідження. В опитуванні взяли участь 30 батьків. До проведення інформаційної кампанії: лише 36% респондентів знали, що перше ортодонтичне обстеження рекомендовано у віці 5–7 років; 28% – вважали, що ортодонтичні проблеми мають лише естетичний характер; 45% – зверталися до інтернету як основного джерела інформації, 20% – до стоматолога.

Після ознайомлення з буклетом: 72% батьків правильно відповіли на питання щодо віку першого огляду; 81% – відзначили важливість своєчасної корекції прикусу для загального здоров’я; 65% – виявили бажання проконсультувати дитину в ортодонта найближчим часом.

Висновки. Результати дослідження свідчать про недостатній рівень ортодонтичної обізнаності серед батьків, що є загрозою для своєчасної профілактики та лікування зубощелепних аномалій у дітей. Проведена інформаційно-просвітницька робота значно покращила рівень знань батьків, що підтверджує ефективність освітніх заходів у сфері дитячої ортодонтії. Запровадження таких кампаній може бути інтегроване в систему шкільної медицини або на рівні місцевих громад.

Використана література

1. Сидоренко Л.В. Рання діагностика та профілактика ортодонтичної патології у дітей // Український стоматологічний альманах. – 2023. – №1. – С. 29–33.

2. Melsen B. Early orthodontic treatment: what are the indications? // Orthodontics & Craniofacial Research. – 2020. – Vol. 23(2). – P. 78–84.

3. Нікітенко О.В., Тарасова Ю.С. Інформаційна грамотність батьків як чинник ефективності профілактики зубощелепних аномалій // Педіатрія, акушерство та гінекологія. – 2022. – №6. – С. 55–58.

БОНДАРЕНКО Олеся Сергіївн,а
здобувач освіти
lesya030508@gmail.com
ПІЦ Лариса Орестівна,
викладач
larisapits66@gmail.com
СТЕФАНЮК Євгенія Сергіївна,
викладач
jane_stef@ukr.net
Чернівецький медичний фаховий коледж

РЕАЛІЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТИ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА

Сучасна освіта почала стрімко змінюватися внаслідок розвитку технологій, їх поширення та суспільних змін. Виникла потреба впровадження нових методів навчання та підготовки здобувачів освіти до майбутньої професійної діяльності.

Важливо активно впроваджувати сучасні інноваційні технології в освітній процес.

Здобувачі освіти повинні мати доступ до якісних онлайн-ресурсів, розроблених досвідченими викладачами із вагомим педагогічним та фаховим досвідом.

Є проблема нерівності, адже студенти мають гаджети та цифрову техніку різної потужності і поколінь, які різняться об’ємом пам’яті, швидкістю інтернет-зв’язку.

Важливо, щоб викладач завжди знаходив спільну мову зі студентами. Актуальним є вибір способу подачі матеріалу так, щоб це було продуктивно і, водночас, зацікавлювало здобувачів освіти. З цією метою впроваджені сучасні методи навчання.

Результативність процесу навчання залежить від вибору оптимального варіанту професійної комунікації. Чим тісніші комунікаційні зв'язки «викладач – студент», тим вища якість отриманих знань.

Освіта активно адаптовується до сьогоднішніх викликів, широко застосовується дистанційне навчання. У Чернівецькому медичному фаховому коледжі забезпечується змішаний формат навчання, поєднання онлайн та офлайн.

Війна в Україні значно ускладнила організацію процесу навчання, найбільшою проблемою є збереження якості освіти. Захист та безпека в приорітеті кожного закладу освіти.

Результати навчання повинні об’єктивно відображати реальні здобуті знання та навички, відповідати визначеним критеріям.

Освіта повинна бути доступною для всіх, незалежно від індивідуальних можливостей. Завдяки створеним інклюзивним умовам та індивідуальній підтримці, особи з особливими потребами, залежно від їх спроможності, можуть навчатися на рівних умовах та здобувати бажаний фах.

Професійний розвиток педагогів здійснюється шляхом безперервного навчання викладачів у сфері цифрових технологій та інноваційних методик, проходження курсів підвищення кваліфікації, тематичного удосконалення, фахового стажування, участі у всеукраїнських та міжнародних конференціях та проєктах.

Важливим аспектом є партнерські відносини між освітніми закладами різного рівня, закладами сфери охорони здоров'я та бізнесу. Взаємодія із стейкхолдерами створює додаткову мотивацію до здобуття професії.

Здобувачі освіти повинні не тільки мати теоретичну базу знань, а й уміти виконувати практичні завдання, володіти вміннями та навичками, уміти працювати в команді, мислити критично та креативно. Це допоможе їм знайти хорошу роботу в майбутньому, стати кваліфікованими фахівцями сфери охорони здоров'я.

Використані джерела:

1. Степаненко О.К., Білюк О.Г., Борисюк І.Ю. Організація очно-дистанційного навчання із застосуванням цифрових технологій. — Науковий журнал «Інноваційна педагогіка», випуск 59, 2023. С. 261

2. Уліщенко В. В., Хайтович М. В., Уліщенко А. Б. Актуальні питання розвитку медичної педагогіки. — Трансформація освіти в контексті процесів глобалізації : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції / Міжнародний гуманітарний дослідницький центр (Дніпро, 17 квітня 2024 р). С. 96

3. Тарасенко Я.А., Тихонова О.О., Костиленко Ю.П., Устенко Р.Л., Пілюгін А.В. Роль інновацій у медичній освіті за новими стандартами. — Медична освіта за новими стандартами: виклики та інтеграція в міжнародний освітній простір : матеріали навчально-наукової конференції з міжнародною участю (Полтава, 30 березня 2023 р.). С. 246

ЧЕРНИХ Соломія Іллівна,
здобувач освіти
chernykhsolomiia@chic.cv.ua
Чернівецький індустріальний
фаховий коледж
АНТОНЮК Тетяна Миколаївна,
викладач філологічних дисциплін
antoniuk.tetiana@chic.cv.ua
Чернівецький індустріальний
фаховий коледж

ФІЛОЛОГІЧНА ОСВІТА ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

Актуальність теми. У сучасному світі успішна професійна реалізація фахівця залежить не лише від рівня спеціальних знань, а й від сформованої мовної культури. Вміння грамотно висловлювати думки, вести фахову комунікацію, писати офіційно-ділові та наукові тексти є важливою складовою професійної компетентності. Особливої значущості це набуває в умовах закладів фахової передвищої освіти (ЗФПО), де студенти проходять інтенсивну підготовку до роботи у різних сферах. Філологічна освіта в такому контексті виступає не лише засобом вивчення мови, а й ефективним інструментом формування мовної культури майбутнього фахівця.

Мета дослідження. Визначити роль філологічної освіти у процесі формування мовної культури студентів ЗФПО та проаналізувати рівень володіння мовними нормами у письмовому та усному мовленні.

Методи дослідження: анкетування студентів I–III курсів; аналіз контрольних письмових робіт з української мови за професійним спрямуванням; спостереження за усною фаховою комунікацією (на практичних заняттях); бесіди з викладачами загальноосвітніх і фахових дисциплін.

Результати дослідження. В опитуванні взяло участь 70 здобувачів освіти коледжу. Отримані результати свідчать про наявність певних проблем із дотриманням мовних норм: 69% студентів припускаються помилок у використанні професійної термінології у власних письмових роботах; 54% – не

завжди розрізняють стилістичні особливості різних типів текстів (науковий, офіційно-діловий, публіцистичний); 47% – демонструють невпевненість в усному висловлюванні на фахову тематику; лише 31% студентів використовують сталу лексику відповідно до норм сучасної української літературної мови. Разом із тим, 78% респондентів визнали, що вивчення української мови за професійним спрямуванням сприяло покращенню їх комунікативних навичок та мовної впевненості.

Висновки. Філологічна освіта виконує важливу функцію у формуванні мовної культури майбутніх фахівців. Вона забезпечує засвоєння мовних норм, сприяє розвитку мовленнєвої компетентності, вчить культури спілкування та створення якісних професійних текстів. У межах ЗФПО доцільно: інтегрувати філологічну підготовку з фаховими дисциплінами; розробити міждисциплінарні завдання з акцентом на фахову термінологію; упровадити елементи риторики, текстології, стилістики в освітній процес; залучати студентів до мовних тренінгів, дебатів, конкурсу фахових есе тощо.

Підвищення мовної культури через філологічну освіту є стратегічно важливим кроком у підготовці конкурентоспроможного, професійно мобільного випускника.

Використана література

1. Єрмоленко С.Я. Українська мова в професійному спілкуванні. — К.: Вища школа, 2021.

2. Караман С.О., Караман О.В. Українська мова за професійним спрямуванням. — К.: ЦУЛ, 2022.

4. Наказ МОН № 1285 від 12.10.2021 «Про затвердження Типової освітньої програми ЗФПО».

КОСТИНЯН Руслана Іванівна,
здобувач освіти
kostinanruslana3@gmail.com
АВДІКОВСЬКА Людмила Манолiївна,
методист коледжу, викладач
avdikovska@ukr.net
Чернівецький медичний фаховий коледж

КУЛЬТУРА АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА: ВИКЛИКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ЗФПО

Актуальність теми. У сучасному освітньому просторі значна увага приділяється розвитку комунікативної компетентності здобувачів освіти, зокрема навичкам академічного письма. Навчання у закладах фахової передвищої освіти (ЗФПО) передбачає опанування навичок створення академічних текстів, зокрема рефератів, звітів, тез доповідей, пояснювальних записок тощо. Проте досвід показує, що культура академічного письма формується несистемно, фрагментарно та нерідко з порушенням норм української літературної мови, логіки викладу, структурування матеріалу. Саме тому актуальним є комплексне дослідження проблем академічного письма здобувачів ЗФПО та пошук ефективних методичних рішень.

Мета дослідження. Проаналізувати рівень сформованості культури академічного письма у студентів коледжу, виявити основні труднощі у процесі опанування академічного стилю та запропонувати шляхи підвищення ефективності формування відповідних компетентностей.

Методи дослідження: анкетування студентів II та III курсів (вибірка – 60 осіб); аналіз студентських письмових робіт (тез); бесіди з викладачами української мови за професійним спрямуванням; статистичний аналіз результатів.

Результати дослідження. У ході дослідження з’ясовано такі ключові труднощі: 65% студентів не розрізняють публіцистичний та академічний стилі; 72% припускаються структурних помилок (відсутність вступу, логічної

послідовності, висновків); 58% мають труднощі з цитуванням джерел і посиланням на літературу; 41% студентів користуються шаблонними фразами без розуміння їх функції в тексті. Разом із тим, 83% опитаних висловили готовність покращувати свої навички академічного письма за умови надання чітких методичних рекомендацій, прикладів та зворотного зв'язку з викладачем.

Висновки. Проблема культури академічного письма у студентів коледжу є актуальною й потребує системного підходу. Формування відповідної компетентності слід здійснювати поетапно, з урахуванням фахового спрямування освіти та рівня мовної підготовки студентів. Ефективними є такі підходи: введення мінікурсів з академічного письма; коментоване редагування студентських робіт; використання зразків академічних текстів; впровадження міждисциплінарних завдань з елементами академічного письма.

Успішна реалізація цих заходів сприятиме не лише підвищенню якості освітнього процесу, а й загальному професійному розвитку студентів.

Використана література

1. Гриценко Т.Б. Основи академічного письма. — Київ: ВЦ Академія, 2021.

2. Коваленко Н.Ф. Академічне письмо: навчально-методичний посібник. – Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2020.

3. Наказ МОН № 1285 від 12.10.2021 «Про затвердження Типової освітньої програми ЗФПО».

ФЕСІК-КРАМСЬКА Анна Олексіївна,
здобувач освіти
afesikkramska@gmail.com
МАКАРА Дмитро Романович,
викладач математики та фізики
Вашковецький медичний фаховий коледж

ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ: ВИКЛИКИ, РЕАЛІЇ ТА ШЛЯХИ МОДЕРНІЗАЦІЇ

Цифровізація освіти стала двигуном глобальних змін: дистанційне навчання, онлайн-платформи та штучний інтелект перетворюють звичну модель викладання.

Гібридна форма навчання — це відповідь на потребу гнучкості та доступності освіти, яка поєднує онлайн та офлайн елементи.

Педагогічні інновації, зокрема проєктне навчання, STEAM-освіта та проблемно-орієнтований підхід, сприяють розвитку критичного мислення й практичних умінь.

Професійний розвиток викладачів є ключовим чинником вдалої реалізації освітніх інновацій – потрібна постійна перекваліфікація та цифрова грамотність.

Інклюзивна освіта трансформується завдяки цифровим технологіям, які допомагають адаптувати навчання для студентів з особливими освітніми потребами.

Індивідуалізація освітнього процесу стає можливою через використання big data, аналітики навчання та адаптивних платформ.

Штучний інтелект і машинне навчання поступово інтегруються в освіту, зокрема через автоматизоване оцінювання, рекомендаційні системи та персоналізоване навчання. Кібербезпека стає новим викликом для освітніх установ, адже збільшується ризик витоку персональних даних студентів і викладачів. Проблема цифрової нерівності загострюється: не всі мають однаковий доступ до техніки та якісного інтернету.

Освітня аналітика (Learning Analytics) дає змогу відстежувати прогрес студентів і покращувати якість навчального процесу.

Міждисциплінарність як стратегія інновацій: поєднання знань з різних галузей для формування комплексного бачення проблем.

Співпраця з бізнесом і технологічними компаніями стає важливим компонентом оновлення змісту освіти та впровадження сучасних практик.

Глобалізація освіти через онлайн-курси, міжнародні проєкти та обміни відкриває нові можливості для учнів і викладачів.

Методика «навчання впродовж життя» (lifelong learning) виходить на передній план – знання швидко старішають, тому вміння постійно вчитись стає ключовим.

ХОМИШИН Олександр Тарасович,
викладач
sahadoc@gmail.com
Чернівецький медичний фаховий коледж

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ У ВИКЛАДАННІ СТОМАТОЛОГІЇ

Анотація. У дослідженні розглянуто застосування інтерактивних методів навчання у процесі викладання стоматології для здобувачів освіти Чернівецького медичного фахового коледжу. Оцінено ефективність таких методів як «навчання в малих групах», рольові ігри, кейс-метод, ситуаційне моделювання.

Актуальність. Сучасна система медичної освіти вимагає переходу від традиційних пасивних форм навчання до активних, орієнтованих на студента. Особливо це важливо у стоматології, де ключову роль відіграють практичні навички, клінічне мислення та міжособистісна комунікація. Інтерактивні методи дозволяють не лише ефективно засвоїти теоретичний матеріал, а й підготувати студентів до реальних клінічних ситуацій.

Мета дослідження. Проаналізувати вплив інтерактивних методів навчання на рівень засвоєння знань та формування практичних навичок у студентів.

Методи дослідження. Опитування студентів до і після впровадження інтерактивних методів; аналіз успішності (тестування знань); спостереження за активністю студентів під час занять; порівняльний аналіз результатів контрольної та експериментальної груп (по 10 осіб у кожній).

Результати дослідження. Після впровадження інтерактивних методів в освітній процес отримано такі результати:

Підвищення рівня засвоєння матеріалу (за результатами тестування): контрольна група: 68% здобувачів показали добрий та відмінний рівень знань. Експериментальна група: 87% здобувачів досягли доброго та відмінного рівня.

Активність під час занять: у контрольній групі активно брали участь 43% здобувачів, в експериментальній – 76%.

Сформованість практичних навичок (за оцінкою викладачів та самих здобувачів): покращення навичок в експериментальній групі зазначили 82% респондентів. У контрольній – 55%.

Рівень задоволеності освітнім процесом: в експериментальній групі 91% студентів високо оцінили нові методики, у контрольній групі – 64%.

Висновки. Інтерактивні методи навчання значно підвищують ефективність викладання стоматології в медичному коледжі. Вони сприяють не лише кращому засвоєнню теоретичних знань, а й розвитку практичних навичок, комунікації та критичного мислення. Результати дослідження підтверджують доцільність широкого впровадження інтерактивних методів у підготовку медичних фахівців з компоненти «Стоматологія».

Використана література

1. Білозір В. І. Сучасні освітні технології у підготовці майбутніх лікарів. – К.: Медкнига, 2021. – 192 с.

2. Журавель Ю. О. Клінічне мислення як основа прийняття рішень у стоматології. – Журнал «Стоматологія», 2023, №2. – С. 45–50.

3. М’якота Л. І., Гнатюк Л. М. Активізація пізнавальної діяльності студентів у процесі вивчення клінічних дисциплін. – Педагогіка вищої школи, 2022. – № 5. – С. 112–118.

ГОЛУНГА Аніта Юріївна,
здобувач освіти
golungaanita584@gmail.com
БОЖКО Ірина Георгіївна,
викладач
bilbofruty@ukr.net
Чернівецький медичний фаховий коледж

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТІ КРІЗЬ ПРИЗМУ СОЦІОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ

Штучний інтелект (далі ШІ) — це технологія, яка дає змогу комп’ютерам виконувати завдання, що зазвичай потребують людського інтелекту. Іншими

словами ШІ— це метод змусити комп’ютер чи програмне забезпечення «мислити» як людський мозок. Ще у 1726 році, задовго до того, як з’явилися перші комп'ютери, Джонатан Свіфт у своєму романі «Мандри Гуллівера» вигадав машину, яка допомагала вченим писати книги, генерувати нові ідеї й складати філософські трактати. Науковці крутили важелі цього механізму, а він переміщав дерев’яні блоки зі словами. Навіть найнеосвіченіша людина так могла писати книги з філософії, поезії, політики, права, математики та теології. По суті, Свіфт передбачив те, що зараз роблять сучасні ШІ-моделі: генерують текст, просто комбінуючи слова й ідеї за допомогою алгоритмів. У ХХ столітті ідея машин, які можуть виконувати людські завдання, стала реальністю. За останні роки сфера штучного інтелекту зазнала швидких трансформацій. ШІ стає не просто інструментом, але і частиною нашого щоденного життя, вносячи суттєві зміни у різноманітні сфери людської діяльності. Якщо ви коли-небудь користувалися сканером відбитків пальців, Face ID у телефоні та додатку Дія, спілкувалися із чат-ботом в онлайн-магазині, чули голосових помічників Siri чи Alexa, бачили систему «Розумний будинок»— ви взаємодіяли з ШІ.

Інтеграція штучного інтелекту в освіті - це процес впровадження технологій ШІ в освітнє середовище для покращення навчального досвіду, підвищення ефективності освітнього процесу та створення персоналізованих підходів до навчання. Завдяки ШІ освіта стає більш доступною, адаптивною та орієнтованою на потреби кожного студента. Європейські країни одна за одною вводять в освітні програми навчання школярів навичок штучного інтелекту. Це вже зробили Франція, Фінляндія, Естонія.

ШІ дозволяє адаптувати навчальні програми до індивідуальних потреб студентів, враховуючи їхні здібності та інтереси. Це забезпечує ефективніше засвоєння матеріалу, сприяє підвищенню мотивації до навчання. Інтерактивні платформи та чат-боти надають студентам миттєві відповіді на запитання, пояснюють складні теми, пропонують персональні рекомендації щодо навчання. ШІ може допомогти при виконанні практичних робіт; при підготовці до іспитів,

контрольних; при уточненні даних, які було упущено в авдиторії; для систематизації інформації, саморозвитку, пошуку ідей тощо.

Серед недоліків використання ШІ: 1. Проблеми порозуміння. Якщо ШІ не зрозуміє поставлену задачу, його відповідь може розчарувати або ввести в оману. 2. Залежність. Якщо надмірно й в усьому покладатися на ШІ, то можна розучитися думати самостійно. 3. Погані рішення. ШІ обмежений його розробниками в ухваленні оптимальних рішень. На його відповіді не завжди можна покладатися. 4. Відсутність людського фактора. Штучному інтелекту не завжди вдається враховувати людські емоції, які можуть бути важливими.

Використання ШІ в освіті відкриває нові можливості та водночас створює певні виклики. Чи готові здобувачі освіти до плідної співпраці з ШІ? ШІ для них помічник чи вони бачать у ньому загрозу? З метою визначити тенденції щодо відношення до штучного інтелекту у студентському середовищі було проведено опитування здобувачів освіти Чернівецького медичного фахового коледжу. Участь в опитуванні була анонімною та здійснювалась шляхом заповнення Google Форми. В опитуванні взяли участь 122 здобувача освіти 1-2 курсів (база 9 класів). Результати дослідження показали, що 91,8% опитаних студентів знають, що таке штучний інтелект. Постійно використовують ШІ у навчанні 77,9% здобувачів освіти. 69,7% опитаних за допомогою ШІ виконують домашні завдання. Студенти мають індивідуальні потреби і здібності. 66,4% опитаних мають думку, що ШІ може покращити персоналізоване навчання. 86,9% студентів впевнені, що ШІ змінить освітній процес у найближчі роки.

Безумовно, повністю замінити живу людину, як умовний «робот-вчитель», штучний інтелект не в змозі. 73,8% опитаних студентів категорично вважають, що ШІ не може замінити викладачів у майбутньому. ШІ не може замінити і традиційні підручники. Так думають 55,7% студентів, що взяли участь в опитуванні. 59% опитаних здобувачів освіти не вірять, що ШІ може об’єктивно оцінювати знання студентів. Тільки 27% опитаних відзначили, що ШІ може позитивно впливати на навички критичного мислення студентів. 30,3% студентів відчувають ризик залежності від ШІ у навчанні.

Найважливіше у процесі навчання пам’ятати про поняття «академічна доброчесність» і залучати штучний інтелект як інструмент, а не підміняти ним свою роботу. 60,7% опитаних здобувачів освіти відзначили, що неможливо повністю виключити плагіат за допомогою ШІ.

Сьогодення транслює нову реальність: люди доручають комп’ютерам роботу, яку ще вчора виконували самі. Але найкращі результати досягаються, коли люди й машини працюють разом. Це особливо важливо в освіті, де експерименти з ШІ можуть відкривати унікальні можливості для усіх учасників освітнього процесу.

Використана література

1. Артюхов, А., Наволокіна, А. (2025). Штучний інтелект: (не)обмежені можливості в освіті. - Київ, МЄУ. - 52 с.

2. Старжинський В. Використання штучного інтелекту в освітньому процесі: переваги та недоліки. URL: https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/41967/20413.pdf?sequence=3

3. Українська правда. Життя. Штучний інтелект в освіті: можливості, виклики та перші кроки великої адаптації. Українська правда. Життя. URL: https://life.pravda.com.ua/columns/2023/08/4/255650/

ВЕНЗЯК Валерія Вікторівна,
здобувач освіти
valeriavenzak5@gmail.com
ЧОРНА Надія Миколаївна,
викладач, юрисконсульт
nadacorna108@gmail.com
Чернівецький медичний фаховий коледж

ПРОБЛЕМИ ЦИФРОВОЇ НЕРІВНОСТІ У ДОСТУПІ ДО ЯКІСНОЇ ОСВІТИ: СОЦІАЛЬНІ ТА ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ

У сучасних умовах цифровізації освіта стрімко трансформується, проте водночас виникає проблема цифрової нерівності, яка стає серйозним викликом

для доступу до якісного навчання. Особливо це стало очевидним під час пандемії COVID-19 та в умовах воєнного стану в Україні, коли дистанційне навчання стало основною формою освітнього процесу.

Цифрова нерівність – це не лише про наявність або відсутність гаджетів чи доступу до інтернету. Це також про різницю у рівні цифрової грамотності, у спроможності ефективно використовувати технології для навчання, а також про нерівні умови життя різних груп здобувачів освіти. Ця проблема зачіпає перш за все соціально вразливі категорії населення: дітей із малозабезпечених родин, мешканців сільської місцевості, внутрішньо переміщених осіб, дітей з інвалідністю.

З соціального боку цифрова нерівність спричиняє:

• обмеження доступу до освітніх ресурсів;

• відчуття виключення з освітнього середовища;

• зниження мотивації до навчання;

• формування освітнього вакууму, який у майбутньому вплине на рівень соціальної мобільності.

Педагогічні аспекти цієї проблеми включають:

• складність організації індивідуального підходу до студентів в умовах нерівного цифрового доступу;

• виклики для викладачів у створенні інклюзивного освітнього середовища;

• перевантаження та емоційне вигорання викладачів;

• обмеженість методів контролю якості знань в онлайн-форматі.

Подолання цифрової нерівності можливе лише за умови спільних зусиль держави, освітніх закладів та суспільства. Необхідні кроки включають:

• забезпечення технікою студентів із соціально вразливих груп;

• розширення доступу до інтернету в сільській місцевості;

• проведення тренінгів з цифрової грамотності для здобувачів освіти та викладачів;

• впровадження державних програм із розвитку цифрової інфраструктури в освіті.

Таким чином, цифрова нерівність є системною проблемою, що вимагає стратегічного підходу. Лише створивши рівні можливості для всіх учасників освітнього процесу, ми зможемо забезпечити якісну, доступну та справедливу освіту для кожного.

Використані джерела:

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 р. №2145-VIII. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19

2. Аналітична записка: “Цифрова нерівність в освіті в умовах війни” – Cedos, 2023.

3. Світова доповідь з освіти: “Technology in education: a tool on whose terms?” – UNESCO, 2023.

ФИЛИПЧУК Вікторія,
здобувач освіти
ilipcukv428@gmail.com
ПІСЬМЕННА Лариса Володимирівна,
викладач
Чернівецький медичний фаховий коледж

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ З КОМПОНЕНТИ «АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ»

Актуальність. У сучасних умовах реформування освіти особливого значення набуває впровадження цифрових технологій в освітній процес. Для медичної освіти, зокрема анатомії – базової компоненти, – інноваційні підходи відіграють ключову роль у формуванні професійної компетентності майбутніх фахівців. Цифрові інструменти дозволяють зробити навчання більш наочним, інтерактивним і доступним. Однак ефективність їх використання потребує наукового обґрунтування та практичного дослідження.

Мета. Дослідити вплив впровадження цифрових технологій (віртуальні 3D-моделі, інтерактивні платформи, відеолекції) у викладання анатомії на рівень засвоєння навчального матеріалу студентами медичного коледжу.

Завдання дослідження. Визначити рівень знань студентів до та після використання цифрових технологій. Оцінити ефективність інтерактивних методів порівняно з традиційними. Проаналізувати ставлення студентів до використання цифрових ресурсів у навчанні анатомії.

Методи дослідження: анкетування студентів, порівняльний аналіз результатів тестування, статистичний аналіз отриманих даних.

Результати дослідження. В опитуванні взяли участь 90 здобувачів освіти. 92% здобувачів зазначили, що віртуальні моделі допомагають краще уявити просторову будову органів. 87% – вважають інтерактивне навчання більш цікавим і доступним. 10% – відчували труднощі при користуванні цифровими платформами через технічні обмеження або відсутність досвіду.

Висновки. Впровадження цифрових технологій у викладання компоненти «Анатомія людини» підвищує ефективність засвоєння матеріалу, сприяє формуванню просторового мислення та викликає зацікавленість у здобувачів освіти. Водночас важливо забезпечити належний технічний супровід та підготовку викладачів для ефективної реалізації інноваційних стратегій в освітньому процесі. Використання змішаного формату навчання (традиційного та цифрового) є оптимальним рішенням для підвищення якості медичної освіти.

Використана література

1. Біла Л.Т., Клименко О.Г. Цифрові технології у медичній освіті: нові можливості для викладання анатомії // Медична освіта. – 2022. – №2. – С. 45–50.

2. Савченко Т.М. Інноваційні підходи до викладання базових медичних дисциплін у коледжах // Освітній простір України. – 2023. – №3. – С. 33–38.

ВИШНЬОВСЬКА ЯНА ІВАНІВНА,
здобувач вищої освіти
vushnjyovj@gmail.com
Чернівецький національний університет
ім. Ю. Федьковича

ВІРТУАЛЬНА ТА ДОПОВНЕНА РЕАЛЬНІСТЬ В ОСВІТІ: ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ

Актуальність теми. Сучасна освіта перебуває в активній фазі цифрової трансформації, що вимагає впровадження новітніх технологій, здатних забезпечити інтерактивність, візуалізацію складних понять і розвиток практичних навичок. Інноваційні технології віртуальної та доповненої реальності відкривають широкі перспективи для трансформації освітнього процесу. Їх застосування набуває особливої значущості в умовах дистанційного й змішаного навчання, а також у фахових напрямках, зокрема медицині, інженерії та архітектурі.

Мета дослідження. Проаналізувати перспективи впровадження технологій віртуальної та доповненої реальності в освітній процес та визначити їхній вплив на ефективність навчання.

Завдання дослідження. Розкрити зміст понять «віртуальна реальність» і «доповнена реальність». Оцінити потенціал використання VR/AR в освітньому процесі. Проаналізувати досвід впровадження VR/AR у вітчизняних та зарубіжних освітніх установах. Визначити переваги, недоліки та виклики застосування цих технологій.

Методи дослідження: аналіз наукової літератури з тематики цифрової освіти та інноваційних технологій; порівняльний аналіз досвіду впровадження VR/AR у різних країнах; метод узагальнення для формулювання висновків щодо перспектив використання VR/AR у навчанні.

Результати дослідження. У результаті аналізу встановлено, що використання VR/AR сприяє підвищенню рівня мотивації студентів; покращенню запам’ятовування інформації через візуалізацію та практичну взаємодію; формуванню навичок, які складно опанувати за традиційною

моделлю навчання (наприклад, хірургічні втручання, робота з обладнанням тощо).

Такі країни, як Фінляндія, Південна Корея, США вже впроваджують ці технології в загальну та вищу освіту. В Україні також відбуваються позитивні зрушення, зокрема в рамках освітніх ініціатив EdTech-стартапів.

Висновки. Віртуальна та доповнена реальність мають високий потенціал для трансформації традиційної моделі освіти. Їх впровадження сприяє активному залученню здобувачів освіти, забезпечує глибше розуміння матеріалу та розвиток практичних навичок. Однак успішна інтеграція VR/AR потребує відповідного технічного забезпечення, підготовки педагогічних кадрів та фінансових інвестицій.

Перспективними напрямами подальших досліджень є розробка адаптивного контенту для різних освітніх рівнів та аналіз ефективності VR/AR у довгостроковій перспективі.

Використана література

1. Azuma, R. T. (1997). A Survey of Augmented Reality. Presence: Teleoperators and Virtual Environments, 6(4), 355–385.

2. Черниш, Н. П., & Коваль, Ю. М. (2023). Віртуальна реальність у вищій школі: потенціал та ризики. Інноваційна педагогіка, 48(2), 101–105.

3. Деркач, С. В. (2022). Технології доповненої реальності в освіті: український досвід. Інформаційні технології і засоби навчання, 90(4), 55–65.

4. Міністерство освіти і науки України. (2023). Цифрова трансформація освіти: стратегія і перспективи. https://mon.gov.ua

БІЛОКРИНИЦЬКА Лілія Іванівна,
здобувач освіти
bilokrynytskali@gmail.com
БОЙЧУК Тетяна Василівна,
викладач-методист
tetyana_boychuk@ukr.net
Відокремлений структурний підрозділ
«Тернопільський фаховий коледж
Тернопільського національного технічного
університету імені Івана Пулюя»

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА В TELEGRAM, TIKTOK ТА INSTAGRAM: ЧИ МОЖУТЬ СОЦМЕРЕЖІ СТАТИ НАВЧАЛЬНИМ ІНСТРУМЕНТОМ?

У сучасному світі читання книг стало не лише особистим вибором, а й соціальним явищем. Щороку українці починають читати більше. Згідно з дослідженнями, «найбільше впливають на вибір книжки … рекомендації друзів — до їхніх порад дослухаються 48% опитаних людей. Також все частіше стали покладатися на книжкових блогерів» [2], які створюють огляди, розповідають про літературні новинки та діляться власними читацькими враженнями. Саме соціальні мережі, як-от: TikTok, Telegram та Instagram – стали ключовим простором для популяризації української літератури, роблячи процес читання більш інтерактивним і доступним.

TikTok — платформа, що завдяки коротким відео дозволяє швидко знайомитися з книгами, їхніми сюжетами та авторськими ідеями. Книжкові блогери активно використовують цей формат для розповіді про класичну та сучасну українську літературу. Наприклад, Полік бараболік (@pol_ikkk) ділиться думками про українських авторів, розповідає про книжкові тренди та мотивує молодь до читання. У коментарях під її постами користувачі діляться власними вподобаннями та відгуками до книг.

Telegram також відіграє важливу роль у поширенні освітнього контенту. На цій платформі існують тематичні канали, де обговорюються літературні твори, проводяться дискусії та розповсюджуються аналітичні матеріали.

Наприклад, канал «Книги українською» має понад 32 тисячі підписників і пропонує доступ до великої бібліотеки вітчизняних книг та літературних оглядів, популяризуючи таким чином видання. Прикметно, що «протягом 2022–2023 років електронні книжки купували 17% серед опитаних …на відміну від 5 % у 2020 році» [1].

Ще один популярний канал — «Українська література», підписники якого можуть обговорювати класичні та сучасні твори, отримувати рекомендації щодо читання.

Telegram також використовується для проведення літературних марафонів, під час яких учасники групи читають певні книги й діляться своїми враженнями. Це сприяє формуванню читацької культури та залученню молоді до української літератури. Також у телеграмі різні українські видавництва анонсують нові видання, проводять розіграші книг для заохочення молоді до читання.

Instagram, завдяки своєму візуальному формату, став платформою для популяризації української літератури через графічний контент, цитати, відеоогляди та інтерактивні публікації.

Багато українських письменників ведуть власні акаунти, де діляться уривками зі своїх творів, розповідають про процес написання книг та взаємодіють із читачами. Наприклад, акаунти сучасних авторів містять анонси нових книг, літературні події та рекомендації для читачів.

Книжкові блогери також активно використовують Instagram для створення оглядів, рекомендацій та обговорень літературних творів. Вони публікують фото книг, короткі рецензії та відео, де розповідають про свої читацькі враження. «Оксана Забужко, Ліна Костенко і Сергій Жадан – найбільш згадувані сучасні українські письменники у соцмережах» [3].

Отже, соціальні мережі відіграють важливу роль у популяризації української літератури, роблячи її доступнішою для широкої аудиторії. Telegram забезпечує глибокі дискусії та доступ до книг, тоді як Instagram використовує візуальний контент для залучення читачів. Разом ці платформи сприяють

розвитку читацької культури та мотивують молодь цікавитися українською літературою і вивчати її.

Використані джерела:

1. Горлач П. Зручність, нижча ціна і блекаути: чому електронні книжки стають популярними в Україні. URL: https://suspilne.media/culture/775367-zrucnist-nizca-cina-i-blekauti-comu-elektronni-knizki-staut-popularnimi-v-ukraini/ (дата звернення: 10.04.2025).

2. Качковська Я. Читають менше, але українською: скільки книжок прочитали за рік українці та українки. URL: https://suspilne.media/culture/901227-citaut-mense-ale-ukrainskou-skilki-knizok-na-rik-procitali-ukrainci-ta-ukrainki/ (дата звернення: 10.04.2025).

3. Кого з українських письменників найчастіше згадують в соцмережах – дослідження. URL: https://chytomo.com/koho-z-ukrainskykh-pysmennykiv-najchastishe-zhaduiut-v-sotsmerezhakh-doslidzhennia/ (дата звернення: 10.04.2025).

СЕКЦІЯ 4

СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ: ІННОВАЦІЇ, СОЦІАЛЬНІ ІНІЦІАТИВИ ТА ПРОЄКТИ

ПШЕНИШНА Анна,
здобувач освіти
Pao29110-l45@nvmk.org.ua
МУХАРОВСЬКА Наталія Іванівна,
Natalya.muharovska@nvmk.org.ua
Заступник директора з гуманітарної освіти і виховання
Звягельський медичний фаховий коледж
Житомирської обласної ради

ПЛАТФОРМА МОЖЛИВОСТЕЙ: СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ В ДІЇ

Студентське самоврядування у Звягельському медичному фаховому коледжі – це діяльність, що сприяє розвитку організаторських та творчих здібностей студентів, формуванню моральних якостей, відповідальності та патріотизму. Воно спрямоване на вдосконалення освітнього процесу, виховання духовності та культури, зростання соціальної активності студентської молоді.

На сьогодні особливої уваги заслуговує волонтерська діяльність студентів: благодійні акції, спрямовані на допомогу випускникам коледжу, які служать у ЗСУ. Під час повномасштабного вторгнення активність студентської молоді значно зросла. Однією з традицій є виготовлення окопних свічок для військових, активна участь у міських акціях, зокрема «Андріївські вечорниці», під час яких вдалося зібрати понад 10 тисяч гривень на закупівлю дронів для захисників. Щороку студентська спільнота долучається до міських заходів напередодні Великодня, передаючи паски нашим військовим. Проводяться акції на підтримку військовополонених жінок-медиків, а також загальноукраїнський захід «Де ти, рідний?» на підтримку зниклих безвісти військовослужбовців.

Крім того, студентське самоврядування Звягельського медичного фахового коледжу активно розвиває профорієнтаційну діяльність, використовуючи

сучасні цифрові інструменти та соціальні мережі. Такі новації, ініційовані студентською радою, дозволяють не лише залучати абітурієнтів до знайомства з коледжем, а й формувати позитивний імідж медичної професії серед молоді.

Одним із важливих напрямів такої роботи є створення контенту для популярних соціальних платформ, таких як TikTok, Facebook та Instagram. На офіційних сторінках коледжу студенти регулярно публікують відеоролики, дописи та історії, що демонструють освітній процес, студентське життя та заходи, які проводяться у закладі.

На платформі TikTok (zmfk.medical) особливу увагу приділено коротким динамічним відео, що знайомлять абітурієнтів із медичними навичками, студентськими традиціями та досягненнями. Завдяки креативному підходу до створення контенту ці ролики набирають сотні переглядів і привертають увагу молоді до вибору медичної професії.

Facebook (novogradvmk) використовується як платформа для інформування громади про найважливіші події у житті коледжу, зокрема благодійні акції, науково-практичні конференції та участь студентів у міських заходах. Крім того, сторінка слугує майданчиком для обговорення освітніх питань і підтримки зв’язку з випускниками.

Важливою складовою профорієнтації є також активність у Instagram (zmfk_medical), де розміщуються фото та відео з освітнього процесу, презентації студентських ініціатив, сторіс про повсякденне життя коледжу. Молодь активно реагує на публікації, що сприяє створенню спільноти однодумців та мотивує майбутніх вступників обрати медичну спеціальність.

Завдяки цьому підходу студентське самоврядування не лише розширює аудиторію коледжу, а й формує сучасне бачення професії медика, підкреслюючи її значення та соціальну важливість.

Значну роль у діяльності студентського самоврядування відіграє навчання з тактичної медицини. Студенти беруть участь у тренінгах, де навчаються накладати турнікети, проводити тампонування ран, здійснювати серцево-легеневу реанімацію. Це важливий досвід, що дозволяє формувати майбутніх

медичних фахівців, здатних діяти в екстремальних ситуаціях. Так, щороку ми беремо участь у міському заході «Ярмарок професій», демонструючи навички надання першої домедичної допомоги школярам. Крім того, протягом року проводиться санітарно-просвітницька робота серед учнів загальноосвітніх шкіл.

Впровадження інноваційних технологій – важливий крок у розвитку студентського самоврядування. Робота студентів у навчальній хмарі ЛКЛАУД сприяє формуванню рейтингу, який дозволяє відстежувати активність студентів у різних сферах життя коледжу. Це мотивує молодь брати активнішу участь у громадських, навчальних та волонтерських проєктах, адже здобуті бали позитивно впливають на загальний рейтинг студентів, підкреслюючи важливість не лише академічної успішності, а й соціальної активності.

Студентське самоврядування є рушійною силою розвитку коледжу, формує активну життєву та громадянську позицію молоді. Соціальні ініціативи та проєкти сприяють становленню студентів як особистостей і розбудові свідомого громадянського суспільства.

Використані джерела:

1. Сосницька Н.О. Цифрові технології у навчальному процесі: сучасний стан і перспективи розвитку. – Харків: Освіта, 2021.

2. Офіційний сайт Звягельського медичного фахового коледжу: https://nvmk.org.ua/

3. Сторінка студентського самоврядування Звягельського медичного фахового коледжу: https://nvmk.org.ua/student_parlament

ТОДЕРАШ Емілія Віталіївна,
здобувач освіти
toderashemiliia@gmail.com
МІГАЛЬЧАН Ірина Олександрівна,
к.іст.н., викладач
Bozhkomigalchan77@gmail.com
Чернівецький медичний фаховий коледж

ІСТОРІЯ ЧЕРНІВЕЦЬКОГО МЕДИЧНОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ: ВІД ПАПЕРОВИХ СТОРІНОК ДО ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Бібліотеки існують багато сторіч, супроводжуючи людину протягом всього життя. Більшістю вони сприймаються як незамінне джерело отримання знань, скарбниця наукових досягнень, помічник у вирішенні актуальних завдань сьогодення. Найчастіше – як місце для відпочинку та змістовного дозвілля. Але рідко хто замислюється над тим, що бібліотека – це не просто зібрання мудрих, корисних та цікавих книг, а особливий організм, нерозривно пов'язаний з читачем, існуючий заради нього, і в той же час живе своїм життям, має свої закони і свою історію. Ще в Стародавній Греції від величності і значимості бібліотеки залежала могутність держави, її слава та визнання. І сьогодні світові суспільство вважає найголовнішим фактором розвитку – володіння інформацією. Кажуть, хто володіє нею, той володіє світом.

Медицина, освіта, книга. На протязі кількох століть ці поняття міцно переплелися у тіні будинків однієї з вулиць Чернівців. Історія бібліотеки Чернівецького медичного фахового коледжу нерозривно пов'язана з історією охорони здоров'я Північної Буковини, розвитком економіки і культури нашого краю. Тож історично заклався фундамент для появи в стінах Чернівецького медичного училища Буковинської державної медичної академії бібліотеки при Обласній науково-медичній бібліотеці, в будинку №60 по вулиці Червоноармійській. У різні періоди вона також була різною – то складною і переривистою, то стрункою і зрозумілою. Бібліотека переживала злети і падіння, часи кризи та процвітання. Але все ж основне завдання бібліотеки залишалося незмінним: нести світло знань в ім'я здоров'я людей.

Перші зародки формування бібліотечного фонду сягають періоду заснування акушерської школи в далекому 1811 році.

В Розпорядженні Галицького намісництва Окружної управи Буковини стосовно створення та обладнання акушерської школи визначено підручник для навчання акушерству Геленса фон Целленберга 1806 року видання. Кількість екземплярів, перекладеного підручника визначала окружна управа в залежності від кількості учениць, які вивчали навчальний курс. Кожна особа, яка вміла читати мала змогу безкоштовно користуватися ним.

У 1910-1930 рр. Характеризувалися утвердженням інституту земської медицини. Нагальна потреба в підвищенні якості медичної допомоги, з одного боку і численні відкриття у природознавчих науках, з іншого, спонукали до розвитку емпіричної медичної науки. Таким чином, поступовий розвиток наукової і практичної діяльності медичних кадрів, необхідність в обміні медичними ідеями та практичним досвідом спричинили зростання кількості медичних видань. Гостра потреба в постійному і кваліфікованому забезпеченні науковою інформацією привели до поповнення медичними вісниками фондів бібліотеки.

З початком радянсько-німецької війни територія Чернівецької області стала ареною бойових дій. Фашистська окупація завдала бібліотеці величезних збитків. Найбільше постраждав читальний зал. Частина фонду була пошкоджена, згоріли каталоги, тому бібліографічний перелік можна почати лише з повоєнного періоду. Система опалення вийшла з ладу. Знищувалось та розкрадалось бібліотечне обладнання. В 1945 році з першої книги, з першої картки почалося відродження бібліотеки. З середини XX ст. Вона займала дві кімнати, куди були передані книги, знайдені в напівзруйнованих будинках міста та подаровані медичними працівниками зі своїх власних зібрань. Значну допомогу у формуванні наукового фонду надали медичні бібліотеки України. Широко використовувалися різні джерела комплектування. Особливістю цього періоду стало створення довідково-бібліографічного апарату. На 1947 рік вдалося сформувати 3 000 фонд, систему

каталогів (алфавітний, системний) та картотеку, що дало змогу обслуговувати понад 200 читачів.

Повоєнний період для бібліотеки – безперервна боротьба за виживання, інтенсивний пошук нової літератури, відчайдушні спроби відновити та покращити умови роботи.

Плинули роки, а бібліотека незмінно виконувала свій головний обов'язок – сіяти в душах студентів паростки розумного, доброго, вічного. Адже, як говорять спеціалісти-медики, там, де є високоякісна медична інформація захворюваність менша, а виліковуваність хвороб – вища.

60-ті роки йшов процес пошуку нових форм та методів обслуговування студентів та викладачів, збільшення літературного фонду. Станом на 1 червня 1960 року в бібліотеці училища налічувалося 24 319 примірників книг та брошур, а також 7 887 номерів журналів. За звітною документацією 1959/1960 навчального року в бібліотеку надійшло 572 книги, з них: 265 медичних посібників, 119 одиниць художньої літератури, 82 – соціально-економічного спрямування, 84 – видання професійно-медичного профілю, решта – науково-популярної тематики. Велося систематичне списання застарілих видань. Книгозбірня отримує 82 одиниці періодичних видань (газет та журналів).

Серед найактивніших читачів бібліотеки варто відзначити: Кобаса, Поліщука, Рябігу, Мазуна, Бондаренка, Кушнірюка, Довгаля, Черепанова, Купченка, Давиденка, Лановлюка та ін. Як правило, найбільш читаючими є студенти II курсу. З цього ж часу адміністрація училища вводить облік позакласного читанням. В зв'язку з цим відвідування бібліотеки збільшилася порівняно з попередніми роками на 432 особи в рік. Планувалося вести облік відвідування читальні, але в зв'язку з тим, що в штаті був лише один бібліотекар – Туринська С.М., яка фізично не встигала з цим справлятися, це суттєво обмежувалося.

Найбільш інтенсивний період розвитку бібліотеки припадає на 1970-80 роки минулого сторіччя. Приміщення бібліотеки було малим, катастрофічно не вистачало місць для читачів. Гостро постало питання про збільшення площі

бібліотеки та її штату. На початку 70-х років це питання вирішується і бібліотека переїжджає у нове приміщення міської дезстанції, де розмістилися всі відділи обслуговування студентів та викладачів. Майже 400 читачів одночасно мали змогу працювати в нових читальних залах. Зростають усі показники діяльності бібліотеки, активно поповнюються фонди науковою та навчальною літературою з щорічним надходженням до 80-90 тисяч примірників нових видань. Готуючись до занять, читачі продовжують широко використовувати бібліотечні фонди, цікавляться новими надходженнями. Окрім фахової серед студентської молоді є попит на художню літературу, що говорить про високоінлектуальність та багатогранність майбутніх медиків. Не минають увагою бібліотеку і викладачі училища, зокрема Авербух, Попов, Вікалюк, Вербова, Гальпєріна, Макарова та директор училища – Несторова, які перечитують майже всі номери нових літературних видань. Підвищилася також і якість обслуговування: користувачі мали змогу працювати з літературою як в читальному залі, так і вдома.

В середині 80-х рр., зберігаючи вікові традиції наукової та освітянської діяльності, доступності для студентської громадськості, бібліотека займає частину другого поверху гуртожитку Чернівецького медичного училища Буковинської державної медичної академії на вулиці Чорноморській, 2А. В нових стінах по-новому почитає свою роботу бібліотека. Згідно з постановою ЦК КПРС «Про стан та покращення бібліотечної справи в країні» бібліотека прагне якнайкраще використати фонди, наблизити книгу до читача, направити його інтереси в потрібне русло. Ще задовго до початку нового навчального року бібліотекар разом з класним керівником планує тематику доповідей, обирає для обговорення книги, враховуючи їхнє значення для майбутніх фельдшерів та акушерок. В 1978 році було проведено тематичні конференції на тему: «Місія дружби», «Буковина в 7-летке», обговорення книг «Голова професора Доуеля» Беляєва, «Братья Єршовы» Кочетова. Проведено літературний вечір, присвячений А.П. Чехову. Було організовано близько 16 виставок на різні теми, наприклад: «К 110-летию от дня рождения И.П. Павлова», «Чехов – писатель и врач» крім того до всіх політичних свят оформлялися виставки. За сприяння

бібліотеки було випущено 12 загальношкільних газет та 6 сатиричних «Наш гіркий перчик». Ще одним аспектом діяльності бібліотеки був підбір інформації для училищного радіомовлення в розділі «Медицина та техніка». Систематично виходить календар знаменних дат, ведеться забезпечення матеріалом гуртки самодіяльності, підбирає матеріал для художніх читань та інших виступів. Намічені заходи в основному були виконані, не дивлячись на неприємності, які зустрічалися в роботі. На 1983 рік бібліотека нараховує 32 000 одиниць книжкового та періодичного фондів, обслуговуючи близько 500 відвідувачів. Таким чином одому бібліотекарю особливо важко було охоплювати увесь сектор роботи. З другого семестру 1983 року значну допомогу в організації бібліотечної справи училищу надала лаборант Александрович, проте ця допомога не носила систематичний характер так, як вона виконувала поряд з цим ще й інші обов'язки. Особливо гостро постало питання про необхідність працевлаштування ще одного працівника, хоча б на пів ставки.

Особливо цінними були і залишаються енциклопедії, словники, довідники, монографії, краєзнавчі видання, інформаційні видання, журнали та газети медичної тематики, твори класиків медичної науки та практики М.І. Пирогова, І.П. Павлова, І.М. Сєченова, а також література, яка видавалася до 1917 року. Серед них Посібник нормальної анатомії людини (Танков), Анатомія (Годинов), Фізіологія (Бронхін) та серія Енциклопедії військового фельдшера.

На сучасному соціально-економічному зламі розумна і високопрофесійна постановка бібліотечної галузі в Чернівецькому медичному фаховому коледжі є важливим чинником духовного та інтелектуального потенціалу майбутнього медика.

Сьогодні бібліотека обслуговує понад тисячі студентів та викладачів.

Щорічно книгозбірня за підтримки методичного кабінету коледжу розробляє ряд проектів в яких проповідуються постулати здорового способу життя. В бібліотеці постійно діє цикл книжкових виставок «Здоров'я треба добувати самому», присвячені річницям Незалежності України та Чорнобильської трагедії тощо. Проводяться лекції зі студентською молоддю з

показом відеофільмів про шкідливість алкоголю, наркотиків, тютюну. Відбуваються огляди літератури про поширеність хвороб, яких можна уникнути завдяки особистій гігієні, підвищенню культури харчування, побуту.

Але пріоритетним залишається - оперативна, якісна і своєчасна інформація медичного працівника з використанням новітніх бібліотечних технологій. Бібліотека покликана задовольняти наукові, професійні та освітні потреби фахівців медичної галузі, спрямовувати свою діяльність на розширення спектру інформаційних послуг, тим самим забезпечуючи безперервний професійний розвиток, втілюючи принцип «Освіта протягом усього життя».

Для повноцінного функціонування бібліотеки велике значення має матеріально-технічна база. Добре облаштоване приміщення, бібліотечне обладнання, меблі, виробнича техніка, наявність комп'ютерного устаткування – це результат копіткої багаторічної праці дирекції коледжу.

Книгозбірня завжди славилась тим, що високоерудованими бібліотечними фахівцями література підбиралась оперативно, повно та якісно.

Нині бібліотеку очолює Шилепницька Сніжана Миколаївна, яка, зберігаючи надбання і добрі традиції своїх попередників, запроваджує нові методи роботи, що відповідають вимогам сьогодення, завдяки чому в третє тисячоліття бібліотека увійшла з достатнім науковим потенціалом. Адже, третє тисячоліття відкрило нову еру - еру комп'ютеризації, коли інформаційно-комунікаційні технології стають одним із важливіших елементів формування нового суспільства - суспільства XXI століття, яке все частіше називають суспільством знань. Використовуючи спеціалізований профіль, робітники бібліотеки прагнуть і роблять все можливе, щоб знання сприяли створенню таких відносин, коли кожен громадянин був впевнений в якості надання медичної допомоги і компетентності медичного працівника, а кожен медичний працівник, у свою чергу, дбав і відповідально ставився до свого високого покликання стояти на варті найціннішого скарбу людини – здоров'я.

Таким чином, бібліотека, безумовно, сприяє підвищенню рівня знань студентів та викладачів, зберігаючи та пропагуючи славні традиції бібліотечних ресурсів попередніх часів.

БОГДАН Софія Іванівна,
здобувач освіти
голова Студентської ради коледжу
bohdansofiya@designcollege.cv.ua
ЛАГОТЮК Вікторія Олександрівна,
к.е.н., заступник директора з виховної роботи
viktorialagotiuk@designcollege.cv.ua
Чернівецький фаховий коледж технологій та дизайну

ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОДИН ІЗ НАПРЯМІВ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

У період широкомасштабного вторгнення російської федерації на територію України волонтерська діяльність охопила кожного українця. В єднанні проявляється ефективність волонтерської діяльності, яка в рази вища ніж коли ми намагаємося індивідуально допомагати потребуючим.

Одним з напрямів здійснення молодіжного волонтерства в закладах освіти є студентське волонтерство. Активне функціонування волонтерських секторів, які гуртують студентів, викладачів і працівників коледжу, направлене на активізацію спільної діяльності – допомагати тим, хто має потребу.

Волонтерська діяльність здійснюється на основі підпорядкуванню вимогам законодавства і безпосередньо регулюється його нормами. Законом України «Про волонтерську діяльність» визначається сутність волонтерської діяльності, основні аспекти здійснення, принципи, суб’єктів та інші питання. Волонтерська діяльність – це добровільна, соціально-спрямована, неприбуткова діяльність, що здійснюється волонтерами шляхом надання волонтерської допомоги [1].

З початком широкомасштабної агресії росії проти України, Верховною Радою України було розширено перелік напрямів волонтерства в умовах війни. А саме: сприяння волонтерству, з боку держави, у проведенні заходів; забезпечення можливість для розробки загальнодержавних цільових програм з

підтримки розвитку волонтерства та інших заходів з метою підтримки волонтерської діяльності в Україні; волонтерська допомога може здійснюватися в онлайн-режимі за допомогою мережі «Інтернет» та інших телекомунікаційних мереж; завдяки нормам законодавчого акту в Україні буде створена інформаційно-аналітична платформа для інформування про можливості волонтерства в Україні та за її межами, підтримки інститутів громадянського суспільства в залученні волонтерів та для розміщення іншої інформації з метою сприяння розвитку волонтерського руху в Україні [3; 4].

Волонтерство здійснюється у різних напрямах: підтримка військових; підтримка госпіталів; захист тварин; підтримка людей, які потребують допомоги через різні обставини; психологічна підтримка; юридична підтримка; культурний розвиток та соціалізація та інше.

Волонтерська діяльність в Чернівецькому фаховому коледжі технологій та дизайну завжди була на чільному місці. Це і пошиття випускних костюмів і суконь для вихованців дитячих будинків, пошиття речей для діток у будинки маляти, допомога тваринам, допомога малозабезпеченим і потребуючим людям, співпраця з благодійною організацією «Місто добра» (проєкт «Мама шиє»), допомога внутрішньо переміщеним особам, участь у благодійних проєктах і ярмарках та інші напрями.

У складі Студентської ради функціонує волонтерський сектор, до якого входять студенти різних курсів. Діяльність сектору направлена на організацію і проведення волонтерських заходів: розпис гільз на благодійні аукціони для волонтерських організацій міста, долучення до благодійних проєктів представників модельного агентства «Рута», збір коштів на конкретні потреби військових, проведення соціальних заходів для ВПО та їх дітей у гуртожитку коледжу, систематичне проведення аукціонів виробів здобувачів освіти коледжу для допомоги Центру стерилізації тварин, робота з дітьми з інклюзією на рівні громадських організацій міста, відвідування військового шпиталю та інші.

Чернівецький фаховий коледж технологій та дизайну активно співпрацює з громадськими і волонтерськими організаціями, зокрема «Місто добра», ГО

«Синергія», Громадське об'єднання «Добротворець», Громадське об'єднання «Крик Душі», Чернівецьке об'єднання «Захист», МКП «Центр стерилізації тварин» та інші.

Студентство коледжу бере активну участь у організації та проведенні різноманітних благодійних заходів: благодійна акція від НБУ «Смілива гривня», обласний благодійний проєкт для онкохворих дітей «Стань Янголом-охоронцем», благодійний аукціон організований Чернівецькою обласною військовою адміністрацією до дня Збройних Сил України.

Список джерел

1.Закон України «Про волонтерську діяльність». URL: https://ips.ligazakon.net/document/T113236?an=161

2.Сірко В. С. Волонтерство під час війни в Україні: права та гарантії (2023). URL: http://sulj.oduvs.od.ua/archive/2023/2/20.pdf

3. Манелюк Юрій, Луценко Вікторія, Савчук Назарій. Волонтерський рух в умовах військової агресії (2022). URL: http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/16800/1/Maneliuk%20Yurii%20Mykhailovych.pdf

ТАТАРИН Ганна Анатоліївна,
здобувач освіти
Anna2007tt@gmail.com
ТАТАРИН Катерина Анатоліївна,
здобувач освіти
Katya2007tt@gmail.com
ТРІСКА Світлана Ярославівна,
викладач
Svitlana.triska@ukr.net
Чернівецький медичний фаховий коледж

ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

У закладах освіти та їх структурних підрозділах діє студентське самоврядування, яке є невід'ємною частиною громадського самоврядування відповідних навчальних закладів. Студентське самоврядування – це право і

можливість студентів вирішувати питання навчання і побуту, захисту прав та інтересів студентів, а також брати участь в управлінні навчальним закладом. Його метою є створення сприятливих умов для особистісного розвитку, розкриття потенціалу студентів, удосконалення їхніх організаторських навичок, лідерських якостей, відповідальність за результат своєї праці та формування моральних цінностей. Це відіграє важливу роль у становленні активної та відповідальної молоді.

Студентське самоврядування здійснюється як студентами коледжу безпосередньо, так і через органи студентського самоврядування, які обираються у порядку, визначеному Законом «Про фахову передвищу освіту» та Статутом Коледжу.

У своїй діяльності органи студентського самоврядування керуються законодавством, Статутом Коледжу, Законом України «Про фахову передвищу освіту», Положенням про студентське самоврядування Коледжу.

Органи студентського самоврядування можуть мати різноманітні форми (парламент, старостат, студентська рада). Найважливішу роль у функціонуванні студентського самоврядування відіграють загальні збори, або конференції. Керівники студентського самоврядування та його заступники можуть перебувати на посаді не більш як два строки.

У нашому навчальному закладі студентське самоврядування здійснюється на рівні академічних груп, гуртожитку, структурних підрозділів коледжу.

У своїй діяльності органи студентського самоврядування діють на таких принципах:

- Добровільність, колегіальність, відкритість, чесність.
- Рівність права студентів на участь у студентському самоврядуванні, тобто усі здобувачі освіти мають право на участь у самоврядуванні.
- Незалежність від впливу політичних партій та релігійних організацій.
- Виборність та звітність органів студентського самоврядування.
- Академічна доброчесність.

Результатом діяльності органів студентського самоврядування є покращення освітнього процесу, забезпечення виховання духовності та культури студентів, підвищення їх соціальної активності.

Звісно, існують і певні проблеми, зокрема низька обізнаність студентів щодо можливостей студентського самоврядування, а також пасивне ставлення студентської спільноти до його проблем, інертність і зневіра студентів у власні сили.

Як вирішуються ці проблеми:

- Студенти старших курсів активно допомагають першокурсникам в адаптації до навчального процесу коледжу, нових баз практичного навчання, умов та правил проживання в гуртожитку.
- Активніші студенти залучають нових учасників до заходів та проєктів, до волонтерської діяльності.
- Організовуються та проводяться національно-патріотичні, просвітницькі, дослідницькі, спортивні, оздоровчі, культурно-мистецькі заходи, тренінги професійного спрямування.
- Удосконалюються умови проживання і відпочинку студентів.
- Проводяться різноманітні студентські конференції, олімпіади, круглі столи.
- Пропаганда здорового способу життя серед студентів.
- Здійснюється співпраця з органами студентського самоврядування інших закладів освіти.

Отже, студентське самоврядування відіграє важливу роль в організації освітнього процесу коледжу, створенні умов для самореалізації молодих людей в інтересах особистості, суспільства, формуванні лідерських якостей, національно-патріотичної свідомості та життєвих компетенцій.

Використані джерела:

1. Закон України «Про фахову передвищу освіту». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 30, ст.119.

2. Закон України «Про вищу освіту». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004. http://www.oridu.odessa.ua/18/Zakon.pdf

3. Положення про студентське самоврядування у Чернівецькому медичному фаховому коледжі / Укл.: Л.П. Українець. Чернівці. 2020. 11 с.

ЗЕЛІНСЬКА Мілена Флорівна,
здобувач освіти
milenazelenskaia@gmail.com
ГРИНЬОВА Тетяна Вікторівна,
викладач української мови та літератури
Grinovatetiana73@ gmail.com
Новоселицький медичний фаховий коледж
м. Новоселиця, Чернівецька область

СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ

У складні для країни часи студентське самоврядування проявило себе як потужна сила підтримки, координації та ініціативності. Молодь Новоселицького медичного фахового коледжу не залишилася осторонь — стала генератором ідей, рушієм змін та надійним тилом для громади.

Під час війни студентська рада перейшла на онлайн-формат роботи. Проводилися Zoom-зустрічі з волонтерами, учасниками бойових дій, обговорення актуальних проблем молоді та суспільства. Особливе місце займає співпраця з Товариством Червоного Хреста України. Щороку викладачі та студенти коледжу проводять майстер-класи з надання першої допомоги в освітніх закладах громади.

Також регулярно проводяться інформаційні кампанії щодо профілактики інфекційних і неінфекційних захворювань. Студенти поширюють знання про здоровий спосіб життя та допомагають формувати відповідальне ставлення до власного здоров’я. Співпраця з Червоним Хрестом сприяє формуванню у молоді гуманності, емпатії та готовності допомагати.

Колектив коледжу бере участь у благодійних акціях для підтримки вразливих верств населення: людей похилого віку, ВПО, дітей з

малозабезпечених родин. Зокрема, для вихованців Магальського дитбудинку-інтернату передано подарунки, солодощі, засоби гігієни й ліки.

За ініціативи студентської ради організовуються благодійні ярмарки. Зібрані кошти спрямовуються на підтримку військових — закупівлю медикаментів, дронів, гуманітарну допомогу пораненим. Такі ініціативи виховують у студентів почуття відповідальності, патріотизму, об'єднують колектив навколо спільної мети.

Завдяки співпраці з Данським Червоним Хрестом реалізовано проект Sprint — у гуртожитку створено Молодіжний простір, де студенти можуть навчатися, проводити тренінги, майстер-класи, обговорення. Простір обладнаний сучасною технікою, ігровими консолями та всім необхідним для розвитку молоді.

Самоврядування активно співпрацює з іншими навчальними закладами, бере участь у форумах, конференціях, обмінюється досвідом. Це сприяє професійному та особистісному зростанню студентів.

У коледжі проводяться святкові заходи, традиційні українські свята (Андріївські вечорниці, Миколая, Великдень), флешмоби, фотоконкурси, інтелектуальні змагання. Студенти розкривають свої таланти, пробують себе в ролі організаторів, ведучих, виконавців.

У культурному житті особливу роль відіграють танцювальні колективи. Народний ансамбль «GraiBucovinean» представляє молдавську культуру Буковини, а сучасний молодіжний танцювальний колектив бере участь у концертах і тематичних подіях.

Активно розвивається й спортивна діяльність: діють секції з волейболу, футболу, легкої атлетики. Студенти беруть участь у турнірах і спартакіадах, здобуваючи перемоги на районному, обласному та всеукраїнському рівнях.

Висновок:

Студентське самоврядування Новоселицького медичного фахового коледжу — це не просто орган управління, а команда ініціативних, відповідальних студентів, які щодня творять зміни, об'єднують молодь, виховують патріотизм, і формують майбутнє нашої країни.

ГАЇНА Іван Дмитрович,
здобувач освіти
Ivangaina73@gmail.com
КОБИЛЯНСЬКА Світлана Олександрівна,
викладач,
svitlanakobylanska@gmail.com
ВСП «Чернівецький фаховий коледж ЛНУП

СОЦІАЛЬНІ ІНІЦІАТИВИ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Майбутнє України, її історична перспектива передусім обумовлені орієнтирами молоді, розширенням ролі молоді у самоврядуванні. Ініційовані та проведені студентським самоврядування благодійні, соціальні, інтелектуальні, творчі ініціативи та проекти є передумовою формування свідомої особистості, яка зможе вирішувати як щоденні, так і масштабні завдання, що у перспективі забезпечить прогрес нації. Соціальні ініціативи є невід'ємною частиною нашого студентського життя, оскільки навчають нас діяти заради добробуту своєї країни, змінювати Україну на краще. Особливо значна роль студентських ініціатив у час війни, адже це прояв громадянської мужності, зрілості та справжнього патріотизму. Ми повинні пам'ятати, що патріотизм – це не просто слова, а конкретна діяльність, яка формуються через певний досвід і активну участь! І любов до Батьківщини формується в наших конкретних реальних діях, знаннях та відповідальності за майбутнє України. У час, коли в нашій країні йде війна, студентські ініціативи — це співучасть у великій боротьбі за нашу незалежність.

Як ми організовуємо соціальну ініціативу:

✓ визначаємо проблему: кому потрібна допомога? Яка мета ініціативи?

✓ збираємо команду однодумців: студенти, викладачі, волонтери, громадські організації;

✓ продумуємо план дій: що, де, коли і як реалізувати;

✓ проводимо інформаційну кампанію щодо даної ініціативи з метою залучення більшої кількості учасників;

✓ втілюємо задумане через конкретну діяльність;

✓ висвітлюємо через соціальні мережі результати;

✓ оцінюємо результати: що вдалося, що можна було ще зробити, покращити, що слід врахувати в майбутньому.

Соціальні ініціативи студентського самоврядування нашого коледжу:

1. Волонтерська діяльність: допомога ЗСУ, благодійні збори, плетіння маскувальних сіток та кікімор і збір коштів на матеріал для їх виготовлення (ми допомагаємо волонтерському центру «Маскувальна сітка. Чернівці», який працює на базі нашого коледжу), відвідування військовослужбовців, які отримали поранення та проходять реабілітацію у медичних закладах Чернівців, передача подарунків до свят та збори коштів на закупівлю необхідних речей для студентів і батьків студентів коледжу, які в зоні бойових дій, написання листів та виготовлення оберегів для наших Захисників тощо.

2. Благодійні акції – допомога найбільш вразливим категоріям населення. Проведення благодійних ярмарок, зборів, організація свят для дітей з особливими потребами: наприклад, акція «Великодній кошик» для дітей ВПО та дітей з особливими потребами, щорічний благодійний захід – свято Миколая для дітей Хотинської спеціальної школи №1, організація свят та допомога дітям ВПО, які тимчасово проживають в гуртожитку нашого коледжу тощо.

3. Інформаційні проекти: проведення патріотичних флешмобів, конкурсів патріотичної поезії, створення відеороликів, плакатів, постерів на патріотичну тематику тощо.

4. Інформаційно-просвітницькі кампанії з актуальних проблем студентського життя, проблем прав людини, тренінги разом з практичним психологом коледжу щодо емоційної підтримки студентів – ВПО.

5. Культурно-мистецькі проекти: етно-мистецький проект «Символіка та особливості вишивки різних регіонів України», “Декоративно-ужиткове

мистецтво України”, етно-мистецький проект “Лялька-мотанка: традиції, види, символи».

6. Просвітницькі ініціативи – літературні флешмоби до Дня народження Лесі Українки, Тараса Шевченка, Ліни Костенко тощо. Патріотичний квест “Ми нащадки козаків”; мовознавчий батл до Дня української писеності та мови; інтелектуальний турнір «Ігри патріотів»; конкурс патріотичної поезії та пісні до Дня Захисників і Захисниць України; літературний флешмоб «Моя Україна єдина і вільна».

7. Екологічні акції: прибирання місць громадського відпочинку, узбережжя річок; флешмоби, конкурси малюнків, плакатів, постерів, відеороликів на екологічну тематику.

Соціальні ініціативи формують почуття відповідальності за доручену справу й тих людей, які потребують допомоги та підтримки, допомагають на конкретних справах переконатися у власній спроможності розв’язувати певні проблеми та згуртовувати небайдужих громадян і громадянок навколо їх розв’язання, знаходити ефективне партнерство. Такі дії роблять наше студентське життя справжнім простором дії, а не пасивного спостереження.

І ще важливо пам’ятати, що найменша дія має силу, коли вона йде від щирого серця!

Використані джерела:

1. Розвиток студентського самоврядування у вищих навчальних закладах України: за ред. К. Г. Трибулькевич. Одеса : Купрієнко С. В., 2016. 454 с.

2. Збірник матеріалів МОН «Роль студентського самоврядування у розвитку університетського середовища», 2020

3. studentbrotherhood.org.ua

КОСТЯ Катерина Валентинівна,
здобувач освіти
kosteacatia@gmail.com
АНТОНЮК Анастасія Олегівна,
здобувач освіти
anastasiaantonykk@gmail.com
Чернівецький медичний фаховий коледж

КРЕАТИВНІ МЕДІАПРОЄКТИ В ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ: ВІД ІДЕЇ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ

Анотація. В роботі розглядається роль фото- та відеоконтенту в діяльності студентського самоврядування як ефективного інструменту комунікації, популяризації студентських ініціатив та залучення молоді до активної участі в житті закладу освіти. На основі анкетування, спостереження за соціальними мережами та інтерв'ювання учасників студентських медіапроєктів проаналізовано вплив візуального контенту на формування позитивного іміджу самоврядування та розвиток медіакультури студентства. Наведено статистичні дані щодо змін у рівні залученості та переглядів контенту. Зроблено висновки про важливість підтримки креативних ініціатив студентської молоді у сфері медіа.

Актуальність. У сучасному освітньому просторі студентське самоврядування відіграє важливу роль у формуванні активної громадянської позиції молоді. Одним із найефективніших інструментів комунікації, залучення студентів до спільної діяльності та створення позитивного іміджу закладу освіти є медіапроєкти – зокрема створення фото- та відеоконтенту. Саме через візуальні форми подачі інформації студенти можуть не лише презентувати результати своєї роботи, а й популяризувати активне студентське життя серед однолітків. Актуальність дослідження зумовлена потребою в ефективному використанні медіаресурсів у студентському самоврядуванні.

Мета дослідження. Проаналізувати вплив створення та поширення фото- й відеоконтенту на активність студентів у межах студентського самоврядування та популяризацію його діяльності.

Методи дослідження: анкетування студентів (100 респондентів); спостереження за активністю у соціальних мережах студентського самоврядування; аналіз кількості та охоплення публікацій (Instagram, TikTok, Facebook); якісне інтерв'ю з учасниками медіагрупи.

Результати дослідження. Анкетування показало, що: 78% студентів дізнаються про події студентського самоврядування саме через відео в Instagram та TikTok; 65% респондентів зазначили, що фото- і відеозвіти з подій стимулюють їхню участь у подібних заходах; 42% студентів хотіли б долучитися до створення медіаконтенту; після запуску відеоогляді із заходів кількість переглядів сторінки зросла на 54%; охоплення відеопроєктів зросло з 1 200 до 2 800 переглядів на місяць.

Висновки. Медіапроєкти, реалізовані в межах студентського самоврядування, сприяють підвищенню поінформованості, мотивації до участі в колективній діяльності та формуванню позитивного іміджу закладу освіти. Фото- та відеоконтент стає дієвим інструментом формування медіакультури студентства та розвитку їхніх креативних і комунікативних навичок.

Використана література:

1. Закон України «Про освіту». — 2017.

2. Савченко Л. В. Студентське самоврядування як форма участі молоді в управлінні освітнім процесом // Освітній простір України. – 2021. – №3. – С. 78–82.

3. Махиня І. В. Роль візуального контенту в залученні молоді до активної участі у громадському житті // Молодь і ринок. – 2020. – №6. – С. 52–56.

4. Instagram Insights: Як оцінити ефективність контенту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://business.instagram.com/

ТАТАРЕНКО Єгор Денисович,
здобувач освіти
Egortatarenko09@gmail.com
ФІРЮЛІН Артем Олександрович,
здобувач освіти
Firyulin.tema2009@gmail.com
ЗАБАБУРІНА Наталя Вікторівна,
кандидат пед.наук, спеціаліст вищої категорії,
викладач-методист
Zababurina77@gmail.com
Миколаївський політехнічний фаховий коледж
М.Миколаїв, Україна

СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ МПФК

Миколаївський політехнічний фаховий коледж (далі МПФК)

Студентське самоврядування створене і працює згідно Положення про студентське самоврядування Миколаївського політехнічного фахового коледжу, та керується Законом України «Про вищу освіту» (стаття 38), нормативно-правовими документами Міністерства освіти і науки України, департаментом освіти і науки Миколаївської обласної державної адміністрації, Статутом навчального закладу, рішеннями Студентської ради.

Студенти нашого коледжу мають гарантоване державою право на особисту або через своїх представників участь у студентському самоврядуванні, в обговоренні та вирішенні питань удосконалення навчально-виховного процесу, умов рейтингових конкурсів, науково-дослідної роботи, організації дозвілля, побуту тощо.

Головним завданням студентського самоврядування є підвищення ефективності навчання, активізація самостійної творчої діяльності студентів у навчальному процесі; формування потреби в засвоєнні актуальних наукових проблем з обраної спеціальності; виховання відповідальності студентських колективів за дисципліну праці, за ствердження моральних позицій особистості і колективів; розвиток і розширення ініціативи студентських колективів в організації громадянського виховання, подальше ствердження демократичного способу життя і взаємної вимогливості, почуття соціальної справедливості,

формування здорового морально-психологічного клімату, моральних засад студентської сім'ї; посилення ролі студентських громадських організацій у гуманістичному вихованні студентів, у формуванні світогляду, їх ідейних переконань і соціальної активності.

В нашому коледжі кожен семестр проводяться зустрічі з директором та адміністрацією коледжу, де вирішуються питання навчально-виховної, культурно-освітньої, фізкультурно-масової частин. Це можливість висловлювати свою думку, надавати свої пропозиції, та поспілкуватися.

Представники студентського самоврядування беруть участь у роботі педагогічної ради, стипендіальної комісії, та приймальної комісії. Студентська рада розглядає, вносить пропозиції та погоджує положення, які приймаються в коледжі, а також вносить пропозиції щодо оновлення та модернізації освітньо-професійної програми.

У коледжі надається можливість студентам реалізовувати себе як особистість, тому що вони не лише навчаються, а й беруть активну участь у громадському житті коледжу.

У Миколаївському політехнічному фаховому коледжу створений центр навчання студентського активу «Стань лідером» для активних та ідейних студентів, які мають бажання стати членом Студентського самоврядування. В основу діяльності центру «Стань лідером» покладене знайомство студентів із загальними інтересами, методами та цілями роботи Студентської ради. Програма центру включає в себе:

- Заняття з психології: передбачають в собі вивчення психологічних основ спілкування, сприяють розвитку самосвідомості з метою зміни самого себе і корекції поведінки та заохочення особистісного росту та розвитку.
- Тренінги з конфліктології: на яких студенти матимуть змогу навчитися вирішувати конфліктні ситуації і приймати правильні рішення.
- Заняття з акторської майстерності: тут студенти зможуть отримати вміння впевнено тримати себе під час публічного виступу, грамотно формулювати та висловлювати свою думку, стануть більш комунікабельними.

• Заняття з документознавства: тут студенти ознайомляться з документами, які допоможуть в роботі студентської ради.

Основна мета створення центру навчання «Стань лідером» є підготовка осіб, які стануть лідерами в суспільстві, здатними брати активну участь у громадському житті, приносити позитивні зміни та сприяти розвитку свого навчального закладу.

Як показує наш досвід роботи, ефективними нормами роботи центру навчання «Стань лідером» є вміло організовані диспути і дискусії, які допомагають молодій людині не тільки висловити свої погляди і переконання, а й зіставляти з позиціями опонентів, відстояти точку зору. У товариських суперечках студенти вчяться відстоювати свою точку зору, виробляти в собі здатність переконувати інших, подолати інертність, байдужість.

«Героями не народжуються, ними стають», з метою військово-патріотичного виховання відбулася зустріч студентського активу «Стань лідером» з випускниками-захисницями Батьківщини.

Такі зустрічі допомагають молодому поколінню краще розуміти реальність війни, виховують патріотами і дають усвідомлення важливості миру та безпеки. Краще зрозуміти військових, мати можливість їм подякувати.

Центр «Стань лідером» також проводить зустрічі з творчими особистостями, з працівниками правоохоронних органів, з представниками гуманітарних організацій (Norwegian People’s Aid).

Ведеться цілеспрямована робота щодо застосування новітніх технологій виховної роботи. Стали традиційними конкурси «Розумники і розумниці», вікторини, тематичні вечори з дисциплін.

У нашому коледжі запроваджено дистанційну форму навчання, наразі ми використовуємо найновіші інновації, для комунікування викладачів та студентів заради спільної роботи, проведення позакласних заходів, тренінгів, зустрічей з адміністрацією коледжу, вирішуючи разом робочі питання.

Ми проводимо виховні роботи та залучаємо студентів до Всеукраїнських флешмобів, таких як: «Ми нащадки Кобзаря», де висвітлюється патріотизм

українського народу, популяризується творчість Тараса Григоровича Шевченка серед студентів; «Всеукраїнський флешмоб на підтримку ЗСУ», задля підняття духу наших громадян та Захисників України; «Всеукраїнський радіодиктант національної єдності», демонструючи свою прихильність до української мови та культури; «Лютий завдовжки в рік», захід до річниці війни росії в Україні; «Українці – нація нескорених», боротьба українського народу від козацтва до сучасності; «Українська мова – духовне багатство народу».

Також наші студенти стали учасниками Всеукраїнського конкурсу до дня Соборності України, а також призерами XXIV Всеукраїнської інтернет-олімпіади «На урок» з історії, інформатики, української мови та по іншим предметам.

МПФК активно впроваджує різноманітні проекти, спрямовані на покращення освітнього процесу та забезпечення безпеки студентів.

Коледж забезпечує соціальну підтримку своїх студентів через систему стипендій та премій.

Якщо студент через певні обставини потребує матеріальної допомоги, він може звернутися до профспілкового комітету, написати заяву, та після розгляду членами студентської профспілки, отримати виплату. Після проведень змагань, олімпіад та конкурсів він також може звернутися для отримання грошового заохочення.

Однією з важливих функцій органів студентського самоврядування, спрямованих на вдосконалення навчально-виховного процесу, є організація співробітництва зі студентами інших вищих навчальних закладів та молодіжними організаціями, що сприяє розвитку впевненості в собі, взаємозбагаченню професійним і життєвим досвідом, обміну знаннями та ідеями. Формуються в майбутніх лідерах навички співпраці з керівниками та виконавцями різного рівня, збільшується коло партнерів – однодумців, і водночас студенти досягають власних цілей, йдучи на компроміс та вміло наполягаючи на своїх інтересах.

Отже, у нашому закладі освіти, перед студентами розкривається широке поле діяльності. Крім розкриття індивідуальних здібностей у навчанні, спорті та мистецтві, вони мають можливість випробувати свої якості організаторів та керівників, набуті для цього необхідні здібності та навички роботи. Саме такі фахівці можуть бути конкурентоспроможними, саме від них залежить економічний та політичний розвиток і майбутнє нашої держави.

Питань навчання, наукової діяльності, дозвілля та соціального забезпечення, що є невід'ємною складовою розвитку навчального закладу, сприяючи розвитку лідерських навичок у молоді та підвищенню якості освіти.

Використані джерела:

1. https://www.mpk.mk.ua/студентське-самоврядування/

2. «Роль студентського самоврядування у формуванні всебічно розвиненої особистості», Навчально-науковий інститут педагогічної освіти, соціальної роботи мистецтва, Черкаси-2018, Луценко Ірина

3. НАКАЗ №1010 (V1010290-07) ВІД 15.11.2007 МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

4. Студентське самоврядування для «чайників», Портал суспільних знань і дій для розвитку Херсонщини, Херсон. Громада. Ініціатива.

ДЕНЕЖКО Альона,
здобувач освіти, експерт НАЗЯВО
Aljona26111999@gmail.com
Буковинський державний медичний університет
КУЗИК Фрозіна Василівна,
к.мед.н., директор
Чернівецький медичний фаховий коледж

РОЛЬ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЯКОСТІ ОСВІТИ: ВІД УЧАСТІ ДО ВПЛИВУ

Вступ. Сучасна вища та фахова передвища освіта переживає активну трансформацію, орієнтовану на якість, прозорість та залучення всіх учасників

освітнього процесу. Однією з ключових тенденцій є зростання ролі студентів у формуванні та вдосконаленні системи забезпечення якості освіти. Студентське самоврядування, яке раніше сприймалося здебільшого як культурно-масовий або репрезентативний орган, нині дедалі більше впливає на академічні процеси, зокрема – на внутрішню систему забезпечення якості освіти у закладах вищої освіти (ЗВО) та фахової передвищої освіти (ЗФПО).

Актуальність дослідження. Участь студентів у внутрішніх процесах управління якістю стала нормативно закріпленою частиною діяльності ЗВО та ЗФПО після ухвалення Законів України «Про вищу освіту» та «Про фахову передвищу освіту». У 2019 році було вперше реалізовано практику залучення студентів як експертів до акредитаційних комісій Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО). Це свідчить про визнання експертного потенціалу студентства та потребу у формуванні ефективних механізмів їх впливу на якість освітнього процесу.

Мета дослідження. Проаналізувати рівень та ефективність участі студентського самоврядування у внутрішній системі забезпечення якості освіти, визначити форми впливу студентських ініціатив на покращення освітнього середовища.

Завдання дослідження. Проаналізувати законодавчу та нормативну базу щодо студентської участі в забезпеченні якості. Дослідити рівень поінформованості студентів про їхні можливості у процесах оцінки якості. Виявити приклади ефективної взаємодії студентського самоврядування з адміністрацією ЗВО та ЗФПО. Оцінити ставлення студентів до участі в акредитаційних процедурах та опитуваннях.

Методи дослідження: анкетування студентів щодо їх участі у процесах забезпечення якості; контент-аналіз нормативних документів ЗВО та ЗФПО; порівняльний аналіз діяльності студентських рад трьох різних закладів освіти; елементи SWOT-аналізу студентської участі у внутрішній системі якості.

Результати дослідження. Опитування проведено серед 100 студентів різних курсів і спеціальностей у двох закладах освіти.

76% студентів знають про НАЗЯВО та його функції. 58% – зазначили, що студентське самоврядування впливає на освітній процес. 42% – брали участь в опитуваннях щодо якості викладання та освітнього середовища. 21% – брали участь у комісіях, пов'язаних із переглядом або акредитацією освітніх програм. 84% вважають, що участь студентів у внутрішній системі забезпечення якості має зростати.

Практичні приклади з досвіду ЗВО та ЗФПО. У Буковинському державному медичному університеті студенти беруть активну участь у формуванні освітньої політики: вони входять до складу робочих груп з оновлення освітніх програм, здобувачі освіти залучені до експертної групи НАЗЯВО під час зовнішньої акредитації, що стало яскравим прикладом практичної реалізації студентського партнерства в освітньому процесі. У Чернівецькому медичному фаховому коледжі з ініціативи студентської ради запроваджено регулярні опитування щодо якості викладання, результати яких враховуються під час атестації викладачів. Крім того, студентські представники беруть участь у роботі Педагогічної ради та входять до складу робочих груп з перегляду й оновлення освітніх програм. Аналіз свідчить, що студенти не лише готові, а й здатні бути повноцінними партнерами в системі забезпечення якості освіти. Водночас існують бар'єри: обмежена поінформованість, відсутність системного навчання студентських активістів, формальний підхід з боку адміністрації деяких ЗВО та ЗФПО.

Висновки. Розвиток студентського самоврядування як активного учасника процесів забезпечення якості освіти сприяє створенню прозорого, відкритого та результативного освітнього середовища. Важливо впроваджувати навчальні програми для студентських експертів, формувати партнерські відносини з адміністрацією ЗВО, ЗФПО та надавати студентам реальні інструменти впливу.

Використані джерела

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 №1556-VII. – https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18

2. Закон України «Про фахову передвищу освіту» від 06.06.2019 № 2745-VIII.

3. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. Офіційний сайт – https://naqa.gov.ua

4. Глущенко І. В. Участь студентів у внутрішній системі забезпечення якості вищої освіти // Вища школа. – 2023. – №4. – С. 12–18.

СЕКЦІЯ 5

ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

МОТОК Олександр,
здобувач освіти
oleksandrmotok15@gmail.com
ГАЛКІНА Анастасія,
здобувач освіти
Чернівецький медичний фаховий коледж

СТУДЕНТСЬКЕ НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ЯК ФОРМА РОЗВИТКУ НАУКОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ МОЛОДІ

Актуальність. У сучасних умовах модернізації освіти особливої уваги набуває формування в молоді наукового світогляду, розвиток дослідницьких компетентностей і заохочення до самостійного наукового пошуку. Студентське наукове товариство (СНТ) є ефективною формою позааудиторної роботи, що сприяє реалізації творчого та інтелектуального потенціалу студентів. Його діяльність дозволяє формувати професійні якості, необхідні для подальшої фахової самореалізації.

Мета дослідження. Проаналізувати вплив діяльності студентського наукового товариства на розвиток наукового мислення, творчих здібностей та професійної активності студентів.

Завдання дослідження. Вивчити рівень зацікавленості студентів у науково-дослідній діяльності. Оцінити ефективність роботи СНТ у закладі освіти. Визначити форми роботи СНТ, що найбільше мотивують студентів. Розробити рекомендації щодо підвищення ефективності функціонування СНТ.

Методи дослідження: анкетування студентів (100); аналіз та узагальнення науково-педагогічної літератури; статистичний аналіз результатів дослідження; спостереження за участю студентів у наукових заходах.

Результати дослідження. У результаті анкетування встановлено: 72% опитаних студентів виявляють інтерес до участі в науково-дослідній діяльності; 58% брали участь у конференціях та конкурсах; 65% – вважають участь у СНТ корисною для професійного зростання; 47% – зазначили, що потребують більшої мотивації та підтримки з боку викладачів; найефективнішими формами роботи СНТ студенти назвали участь у наукових заходах (68%), підготовку наукових публікацій (52%) та тренінги з розвитку soft skills (41%).

Висновки. Студентське наукове товариство є важливою складовою освітнього процесу, що сприяє формуванню активної, свідомої та професійно орієнтованої молоді. Для підвищення ефективності його роботи доцільно: удосконалити систему наставництва між викладачами та студентами; впроваджувати інноваційні форми наукової діяльності; заохочувати студентів до участі у міжнародних наукових заходах.

Використана література:

1. Васильєва О. В. Формування наукової культури студентів у процесі науково-дослідної діяльності // Науковий вісник МОН. – 2021. – № 3.

2. Козяр М. М. Науково-дослідна робота студентів: методика організації. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2020.

3. Наказ МОН України № 992 від 10.10.2017 «Про затвердження положення про організацію студентської наукової роботи».

ФРОЛОВ Денис Олегович,
здобувач освіти
denis.game.hp@gmail.com
ЮЩЕНКО Валентина Василівна,
викладач
mvalya@ukr.net
ВСП «Фаховий коледж транспорту
та комп'ютерних технологій Національного
університету «Чернігівська політехніка»

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЧЕРНІГОВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Анотація. У статті розглядається досвід формування громадянської свідомості студентської молоді Чернігова в умовах воєнного стану. Аналізується роль волонтерської діяльності, освітніх проєктів та патріотичних ініціатив, що сприяють зміцненню національної ідентичності та активної громадянської позиції студентів. Окрему увагу приділено прикладам волонтерських акцій, взаємодії з військовими та участі молоді у відбудові міста. Досвід Чернігова свідчить про те, що навіть у найскладніші часи студентська молодь здатна бути рушійною силою суспільних змін та розвитку держави.

Війна – це випробування на міцність. Це час, коли кожен громадянин повинен зробити вибір: залишатися осторонь чи стати частиною боротьби. Українська молодь обрала шлях боротьби. Сьогодні студенти – не просто майбутнє країни, вони її теперішнє, її сила, її голос, її надія.

Чернігів – місто, що вистояло під нищівними обстрілами, місто, яке не скорилося, а стало символом незламності. Його вулиці пам'ятають вибухи, руїни й біль, але вони ж пам'ятають і подвиги тих, хто захищав, допомагав і відновлював. У цьому вирі подій студенти ВСП «Фаховий коледж транспорту та комп'ютерних технологій Національного університету «Чернігівська політехніка» не залишилися осторонь. Вони плели маскувальні сітки, збирали гуманітарну допомогу, підтримували поранених у шпиталі, працювали для перемоги – кожен на своєму фронті.

Сьогодні, коли країна продовжує боротьбу за свободу, саме студентська молодь формує основу майбутньої незалежної України. Волонтерство, громадянська активність, патріотичне виховання – це не просто слова, це дії, які змінюють світ. Ця стаття – про тих, хто попри всі труднощі не зламався, хто не лише навчається, а й творить історію. Про студентів, які стали частиною великої справи – боротьби за Україну.

Українська молодь обрала шлях боротьби. Сьогодні студенти – не просто майбутнє країни, вони її теперішнє, її сила, її голос, її надія. У час, коли українці зі зброєю в руках захищають незалежність, завдання здобувачів освіти – вчитися, розвиватися та здобувати знання, які стануть фундаментом для відбудови держави. Адже кожен урок, кожна опанована навичка, кожен день, присвячений самовдосконаленню, – це ще один крок до перемоги.

Освіта у воєнний час – це не лише академічний процес, а й важливий фронт, на якому формується свідома, відповідальна та рішуча молодь. Сьогодні студенти навчаються в непростих умовах, інколи під звуки сирен чи при світлі свічки, але вони не зупиняються. Вони розуміють: сильна держава потребує не лише мужніх воїнів, а й освічених фахівців, здатних розвивати економіку, відновлювати міста, зміцнювати науку та культуру.

Тож головна місія сучасних студентів – поєднувати навчання з активною громадянською позицією, допомагати країні тут і зараз, наближати перемогу своїми знаннями, працею, ініціативністю. Адже саме вони – ті, хто після війни стане основою нової, сильної, вільної України.

Щорічна акція «Коробка тепла для Захисника», організована здобувачами освіти ВСП «Фаховий коледж транспорту та комп’ютерних технологій Національного університету «Чернігівська політехніка», стала важливою частиною патріотичного виховання та волонтерської діяльності студентської молоді Чернігова в умовах війни. Ця ініціатива не лише об’єднує студентів та викладачів, а й зміцнює зв’язок між цивільними та тими, хто перебуває на передовій.

У рамках акції студенти збирають продукти харчування, теплий одяг, шкарпетки, ліки, смаколики та інші необхідні речі для українських воїнів. Однак найбільше цінуються листи, які пишуть студенти для наших захисників. Це не просто слова підтримки, а справжній емоційний зв’язок, що дарує воїнам відчуття важливості їхньої місії та підтримки з рідної землі. Особливо важливим є той момент, що студентські листи, як зворотний жест, супроводжуються обміном прапором – символом незламної єдності та сили духу. Це дозволяє створити своєрідний міст між студентами та захисниками, надаючи можливість передати не лише матеріальні речі, а й емоційний заряд для тих, хто бореться за наше майбутнє.

Щоразу ці коробки та листи супроводжуються відеороликами, які студенти створюють разом із викладачами. Відео стають потужним засобом комунікації, в якому передаються слова підтримки, подяки і найкращі побажання нашим воїнам. Такі відеоролики стають не лише дарунками для військових, але й своєрідними міні-документами, що фіксують єдність студентської молоді, готової підтримувати і боротися за свою країну.

Ця ініціатива є чудовим прикладом того, як студенти можуть проявляти свою громадянську позицію, не зважаючи на труднощі, і зробити внесок у загальну справу. Акція "Коробка тепла для Захисника" – це не лише благодійність, а й потужний патріотичний жест, який формує у студентів почуття єдності, відповідальності та глибокої любові до рідної країни.

Патріотизм є основою національної ідентичності. Виховання патріотичних цінностей є важливою частиною освітнього процесу, оскільки саме в молодому віці закладаються основи громадянської свідомості. Під час війни ці процеси набувають особливого значення, адже вони пов'язані з необхідністю формування в молоді усвідомлення власної відповідальності за збереження та відновлення державності.

1 жовтня – День захисників та захисниць України, день, коли особливо яскраво проявляється єдність всіх українців, що підтримують своїх захисників у боротьбі за незалежність. Одним із найбільш зворушливих заходів для молоді в

цей день стали відвідини Чернігівського військового шпиталю. Студенти мали можливість поспілкуватися з важкопораненими бійцями, що перебували у реанімаційному та неврологічному відділеннях, а також подарувати їм не тільки продукти та речі першої необхідності, але й частинку свого тепла та уваги.

Цей візит став яскравим прикладом того, як патріотичне виховання може бути поєднане з реальними вчинками, що підкреслюють важливість підтримки своїх героїв у найважчі моменти. Кожна зустріч з воїнами стала не лише важливою емоційною подією для молоді, а й нагадуванням про ціну незалежності та мирного неба. Це, безперечно, є важливим елементом патріотичного виховання, який залишає глибокий слід у серцях молодих людей.

Волонтерство є важливою складовою патріотичного виховання. У Чернігові активно розвивається культура волонтерства, і молодь, зокрема студенти, беруть активну участь у благодійних акціях на підтримку захисників.

Освітні заклади Чернігова активно залучають студентів до участі в конкурсах на національну тематику. Одним із таких конкурсів є «1000 днів війни. Мій шлях», який мав на меті підкреслити важливість миру як найвищої цінності. Цей конкурс дає можливість молоді поділитися своїми переживаннями та думками щодо війни, а також сприяє розвитку національної свідомості. Залучення студентів до таких заходів сприяє не тільки розвитку їхнього творчого потенціалу, але й допомагає зберігати національну пам'ять.

Перспективи патріотичного виховання в Україні пов'язані з продовженням активної участі молоді в громадському житті, участі у волонтерських акціях, національних конкурсах та культурних проектах. Важливим є забезпечення продовження процесу виховання у молоді глибокого усвідомлення важливості миру і свободи для збереження національної ідентичності та єдності нації.

Виховання патріотичних цінностей у здобувачів освіти є важливою складовою формування національної свідомості та єдності українського народу. Чернігів, як місто, яке безпосередньо відчуло наслідки війни, продовжує активно працювати над створенням умов для патріотичного виховання, яке сприяє

розвитку не лише національної ідентичності, а й глибокого розуміння важливості миру, свободи та незалежності для майбутнього країни.

Використані джерела:

1. Задорожний В. А. Патріотичне виховання молоді в умовах сучасної війни // Освітній процес: теорія і практика. — 2023. — № 6. — С. 32-40.

2. Коваль О. С. Роль волонтерства у формуванні патріотичної свідомості молоді // Виховна робота в закладах освіти. — 2024. — № 2. — С. 45-56.

3. Шевченко І. В. Волонтерська діяльність як частина патріотичного виховання // Молодь і суспільство. — 2023. — № 4. — С. 58-67.

ШАРАБУРЯК Ванесса Вадимівна,
здобувач освіти
vanessasharaburiak07@gmail.com
ШТЕФАНЧУК Андрій Іванович,
викладач
stefancukandrij7@gmail.com
Чернівецький медичний фаховий коледж

ФОРМУВАННЯ ОБОРОННОЇ СВІДОМОСТІ МОЛОДІ: ВІЙСЬКОВА ПІДГОТОВКА У ЗФПО ТА ЇЇ ВПРОВАДЖЕННЯ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

Анотація. У роботі розглянуто питання необхідності військової підготовки здобувачів освіти у закладах фахової передвищої освіти (ЗФПО) на заняттях з навчального предмета «Захист України. Інтегрований курс». Проведено аналіз рівня зацікавленості студентів у військовій підготовці, висвітлено проблеми впровадження даного аспекту в освітній процес. Представлено результати соціологічного дослідження серед респондентів, що підтверджують актуальність теми.

Актуальність. Сучасні виклики, зумовлені воєнним станом в Україні, вимагають удосконалення військової підготовки молоді. Освітня компонента «Захист України. Інтегрований курс» покликана не лише формувати в здобувачів освіти необхідні знання та практичні навички для збереження

життя з урахуванням сучасних викликів та потреб у сфері національної безпеки, а й готувати їх до можливого залучення до оборони держави. Запровадження якісної військової підготовки є важливим елементом національно-патріотичного виховання.

Мета та завдання дослідження. Метою дослідження є визначення необхідності та ефективності впровадження військової підготовки у ЗФПО під час вивчення предмета «Захист України. Інтегрований курс».

Основні завдання: оцінити рівень зацікавленості здобувачів освіти у військовій підготовці; визначити рівень обізнаності студентів щодо основ тактичної медицини та військових дисциплін; проаналізувати існуючі виклики та проблеми впровадження військової підготовки в освітній процес; надати рекомендації щодо удосконалення викладання предмета «Захист України. Інтегрований курс».

Результати дослідження. Проведено опитування серед 250 здобувачів освіти ЗФПО. Отримані результати свідчать про високу зацікавленість студентів у військовій підготовці: **78%** респондентів підтримують ідею розширення військового компоненту на заняттях. **65%** студентів вважають за необхідне поглиблене вивчення тактичної медицини. **49%** зазначили, що їм бракує практичних навичок поводження зі зброєю. **84%** опитаних наголошують на важливості занять з фізичної та психологічної підготовки.

Висновки. Отже, впровадження військової підготовки у ЗФПО є актуальним, необхідним і спрямованим на формування патріотичної свідомості та системи цінностей. Висока зацікавленість студентів свідчить про готовність молоді здобувати навички, що сприятимуть захисту держави. Рекомендується розширення навчальної програми предмета «Захист України. Інтегрований курс» шляхом збільшення годин на практичну підготовку, а також залучення фахівців із військових дисциплін для проведення тренінгів та семінарів.

Використана література

1. Закон України «Про освіту».

2. Закон України «Про національний спротив».

3. Національна стратегія патріотичного виховання громадян України на 2022-2025 роки.

4. Аналітичні матеріали Міністерства оборони України щодо підготовки молоді до національного спротиву.

ФУРДІЯК Катерина Георгіївна,
здобувач освіти
katiafurdiyak52@gmail.com
РУСНАК Наталія Василівна,
викладач
nata.rusnak.86@gmail.com
Чернівецький медичний фаховий коледж

ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ

Анотація. У статті розглянуто актуальні питання військово-патріотичного виховання студентської молоді в умовах воєнного стану та загроз національній безпеці України. Мета дослідження полягала у вивченні рівня патріотичної свідомості студентів та аналізі ефективних форм патріотичного виховання у закладах фахової передвищої освіти. Проведене анкетування виявило високий рівень готовності молоді до участі у захисті держави, але водночас – недостатню кількість систематичних заходів патріотичного спрямування в освітньому процесі. У статті сформульовано практичні рекомендації щодо посилення військово-патріотичного виховання.

Актуальність теми. У зв’язку з триваючою війною на сході України та масштабною агресією з боку Російської Федерації, питання військово-патріотичного виховання молоді набуває особливої ваги. Саме студенти як частина молодого покоління мають відігравати важливу роль у зміцненні національної безпеки та збереженні державного суверенітету. Патріотичне виховання сьогодні – не лише моральний обов’язок, а й елемент національної безпеки.

Мета дослідження. Дослідити сучасний стан військово-патріотичного виховання студентської молоді, виявити ефективні методи його реалізації в умовах повномасштабної війни, а також запропонувати шляхи підвищення рівня патріотичної свідомості студентів.

Завдання дослідження. Проаналізувати рівень патріотичної свідомості студентів. Вивчити форми і методи військово-патріотичного виховання, які використовуються в закладах фахової передвищої освіти. Провести опитування серед студентів щодо їх ставлення до військової служби, захисту Батьківщини, волонтерства. Узагальнити результати дослідження та надати практичні рекомендації.

Методи дослідження. Аналіз наукової літератури, анкетування студентів (кількість опитаних – 100 осіб), статистичний аналіз результатів, узагальнення.

Результати дослідження. У процесі анкетування було отримано такі дані: 95% студентів вважають себе патріотами України; 67% готові за необхідності долучитися до захисту держави; 42% беруть участь у волонтерських або громадських патріотичних ініціативах; 76% вважають, що патріотичне виховання має бути обов'язковою складовою освітнього процесу; 69% вказали, що в їх закладі освіти регулярно проводяться заходи військово-патріотичного спрямування.

Висновки. Отримані результати свідчать про високий рівень патріотичної свідомості студентської молоді. Водночас існує потреба у систематичному впровадженні цілеспрямованої програми військово-патріотичного виховання в закладах освіти. Ефективними формами можуть стати зустрічі з військовими, участь у благодійних акціях, навчальні курси з домедичної підготовки та основ військової справи. В умовах сучасних загроз національній безпеці необхідно посилити роль освітніх інституцій у формуванні готовності молоді до захисту Батьківщини.

Використана література

1. Гончаренко С. У. Військово-патріотичне виховання молоді: сучасні виклики та шляхи реалізації. – Київ: Освіта, 2023.

2. Національна стратегія патріотичного виховання на 2020–2025 роки. – Кабінет Міністрів України.

3. Петренко І. М. Формування патріотичних цінностей у студентської молоді: теорія і практика. – Львів: Світ, 2022.

КАРДАШ Любов Олександрівна,
здобувач освіти
student1097@medkol.cv.ua
МИХАЛЬЧУК Анастасія Іванівна,
здобувач освіти
student1105@medkol.cv.ua
СТОЯН Олександра Василівна,
викладач
oleksandra-1984@ukr.net
Чернівецький медичний фаховий коледж

ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Військово-патріотичне виховання є основою формування національної свідомості. В умовах воєнного часу, ця тема дуже значуща. Вона сприяє розумінню студентів про їхні обов'язки, відповідальність, психологічну стійкість та громадську позицію.

Військово-патріотичне виховання є не лише важливим аспектом освіти, а й необхідним засобом забезпечення національної безпеки. Воно сприяє формуванню у студентів розуміння історичних подій, значення незалежності та усвідомлення власної ролі у зміцненні держави. Заклади освіти забезпечують базову підготовку до надзвичайних ситуацій, екстрених випадків та вимушених обставин. Розвиток патріотичного виховання допомагає молоді адаптуватись до нових умов, зберігати психологічну стійкість, розвивати навички корисні для оборони держави.

Для грамотного військово-патріотичного виховання у освітню програму вводять курси з історії України, тактичної та медичної підготовки, спортивно-

патріотичні ігри та курси самооборони. Молодь часто зустрічається з ветеранами та військовослужбовцями, це допомагає зрозуміти, що таке справжня війна і хто стоїть за нашим світлим небом. Проводяться благодійні акції, збори та ярмарки. Здобувачі освіти плетуть сітки та роблять свічки. Це все доводить небайдужість і прагнення допомогти. Вони наш щит, а ми їхня домівка.

Також студенти не байдужі до внутрішньо переміщених осіб, тварин які втратили прихисток. Цим всім молодь завдячує викладачам, та організаторам такого корисного дозвілля. Це допомагає формувати у студентів почуття відповідальності за майбутнє країни. Молодь стає більш згуртованою, свідомою та готовою до активної громадської позиції. Навички, отримані під час військової підготовки та волонтерської діяльності, не лише сприяють фізичному розвитку, а й підвищують рівень психологічної стійкості. Крім цього військово-патріотичне виховання сприяє зміцненню єдності серед студентської молоді. Спільні заходи та ініціативи формують командний дух, розвивають лідерські якості та вчать працювати в умовах стресу та невизначеності. Це особливо важливо в контексті національного спротиву, коли кожен громадянин може зробити свій внесок у перемогу країни.

Підбиваючи підсумок, ми як сучасна молодь, завдячуємо організаторам, які докладають значних зусиль для формування патріотичної свідомості, розвитку лідерських якостей та підготовки молодого покоління до викликів сучасності. Завдяки їхній роботі студентська молодь отримує можливість не лише здобувати нові знання, а й активно долучатися до розбудови сильної та незалежної держави. І, звичайно, ми хочемо подякувати Збройним Силам України за їхню відвагу, силу та самопожертву, завдяки яким ми маємо можливість вчитися, працювати та розбудовувати майбутнє нашої країни. Ми віримо в те, що молодь прийде вам на зміну і ви зможете повернутись до своїх сімей цілими та неушкодженими.

ВАТАМАНЮК Любов Русланівна,
здобувач освіти
Vatamaniukliuba84@gmail.com
НОВИЦЬКА Ірина Олександрівна,
викладач, к.медн.
novitskaja.ira@ukr.net
СКОРЕЙКО Олександр Іванович,
викладач
olexandr1717@ukr.net
Чернівецький медичний фаховий коледж

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Основними складовими національно-патріотичноговихованння(надалі – НПВ) є громадянсько-патріотичне (надалі - ГПВ), військово-патріотичне (надалі – ВПВ), та духовно-моральне виховання(надалі -ДМВ). В умовах збройної агресії росії проти України та повномаштабноївійни, виникла нагальна потреба у переосмисленні системнихпідходівдо НПВ молоді, що спрямовані на формування новогоукраїнцязнаціональними та європейськими цінностями, здатногозахистити

Батьківщину та побудувати країну незламних людей, якоюбудепишатися весь світ та кожен українець упродовж всього свогожиття[1].Зауважимо, що НПВ є неподільною складовоюнаціональної безпекиУкраїни.

«Майбутнє Української держави й саме існування української незалежності неможливе без докорінного реформування системиВПВ, без її спрямування на становлення свідомих громадяні захисниківнезалежної України. Проблема ВПВ є однією з найважливіших, оскількивід її вирішення безпосередньо залежить майбутнє нашої нації»[2].

ВПВ разом з НПВ та громадянською освітоює складовимидержавної політики у сфері утвердження української національної тагромадянської ідентичності [2].

ВПВ – це процес формування у молоді патріотичної свідомості, готовності

до захисту Батьківщини та активної громадянської позиції.Отже ГПВ в умовах воєнного стану в Україні, ця тема сталабільшактуальною, адже студентська молодь – це майбутнє держави, якамаєбути морально, психологічно та фізично готовоюдо викликівчасу.

В умовах війни змінились пріоритети освіти з поглядуна ВПВ.Раніше патріотичне виховання сприймалося як факультативний напрям.За сучасних умов – ВПВ життєво необхідне, і допомагаєстудентствуусвідомити свою роль у майбутньому країни. Мета ВПВ, заумовамисьогодення, базується на основі системної та цілеспрямованоїдіяльності, із формуванням відповідальності, сили волі, здатностіпротидіяти впливу агресивного інформаційного середовища, діятивексперименталь них умовах та готовності до захисту незалежностіУкраїни.

Відповідно до мети ВПВ удосконалені основні формитаметоди, яківключають різні аспекти:

• Освітні заходи: лекції, семінари, зустрічі з військовими, історичніекскурсії, документальні фільми про українських героїв. • Практичне навчання: фізична підготовка, військово-прикладні ігри, майстер класи з домедичної та медичної допомоги, навчаннязтактичної підготовки, участь у військових зборах тощо. Хочемо зауважити, що в Чернівецькому медичному фаховомуколеджі (надалі – ЧМФК) в дисципліні «Захист України» визначеноосновні напрями підготовки здобувачів: основи національної безпеки;військова техніка та озброєння; тактика та комунікаціявбою;домедична допомога; інформаційна безпека; цивільний захист.

• Волонтерська діяльність: підтримка Збройних СилУкраїни, зокрема, плетіння маскувальних сіток, проведення благодійнихакційтазбір гуманітарної допомоги тощо.

• Культурно-просвітницька робота: організація патріотичнихзаходівта квізів, концертів, написання науково-дослідних робітзісторіїборотьби українського народу.

Зауважимо, що в ЧМФК регулярно проводяться патріотичні заходиу контексті моделі «Я – громадянин. Я - патріот». До прикладу, Деньпам’яті Героїв

Крут, як символ відваги та жертовності українськоїмолоді у боротьбі за незалежність; нетворкінг з європейськогостандарту захисту прав людини (цифрова грамотність, кібербезпека, інформаційна гігієна); зустрічі з військовими у неформальнійобстановцітощо.

Зрозуміло, що запровадження та удосконалення таких заходівВПВпозитивно впливає на студентів. А саме, такі підходи вихованнянелише сприяють фізичній підготовці, але й зміцнюють моральнийдухмолоді. Здобувачі освіти стають свідомішими, готовимидодійукритичних ситуаціях, більш згуртованими навколо ідеї захисту своєї країни.

Закцентуємо, за Мулявою В.Д., Богайчук В.Ж., залишаютьсяпроблеми, що гальмують ефективність системи ВПВ в сучаснихумовах, зокрема:

• Недостатність консолідації суспільства.

• Наявність відмінностей у системах цінностей територіальнихгромад чи окремих громадян.

• Недостатність зусиль держави у відновленні «історичної пам'яті»щодо знецінення української духовно-культурної спадщини. • Недостатність ресурсів та матеріально-технічного забезпечення, що призводить до малоефективних заходів, зокрема навчальні збори, тренінги чи військово-патріотичні ігри тощо. На нашу думку, перспективними напрямами патріотичної свідомостімолоді чи людини будь-якого віку, з погляду на викликисьогоденнящодо ВПВ є: формування досвіду поведінки; контроль, моніторинг, аналіз та стимулювання ефективної діяльності ВПВ.Зауважимо, що виховання патріотизму базується на відродженнінаціональної культури, історико-культурних традицій, яке слідпочинативід народження дитини, з подальшим розвиткомта удосконаленнямупродовж життя.

Окрім цього, важливого значення набуває самовиховання:самопізнання, самооцінка, саморегуляція тощо. Адже, впроцесі ВПВвплив на поведінководіяльнісну, інтелектуальну та емоційно-вольовусфери виховання (переконання, тренування, заохочення і покарання) формуються перш за все:

відповідальність та самостійність, лідерство, адекватна відповідь на власні вчинки, стрес чи тривожність. Але це теми наших наступних досліджень.

НЕ поставите нас на коліна,
Ви, москальські кати-холуї,
Хоч вбиваєте сотні
невинних,
Хоч несете смертей врожаї.
Час настане правдивої
плати,
Твердо ми на ногах стоїмо,
І за кожного вбитого брата,
Ми вам всемеро ще віддамо!
Буде жити свята Україна,
І співатимуть нам солов'ї,
Не поставите нас на коліна,
Ви, москальські кати-холуї. (Г. Васянович)

Висновок. Військово-патріотичне виховання студентства, майбутніх фахівців, громадян і захисників Вітчизниєскладовою національно-патріотичного виховання, яке слідпочинати від народження дитини з подальшим створеннямтарозвитком робочої системи на фундаменті прогресивного досвіду, зокрема в умовах воєнного стану.

Використані джерела:

1. Наказ Міністерства освіти і науки від 06.06.2022 №527 Про деякі питаннянаціональнопатріотичного виховання в закладах освіти України. Режимдоступу: https://surl.li/dvgacx

2.Наказ Міністерства оборони України від 14.08.2024№554Прозатвердження Концепції військово-патріотичного виховання в системі Міністерстваоборони України. Режим доступу:

https://surl.li/rgwmlz

3. Українознавство в персоналіях – у системі вищої медичної освіти: Монографія: Кн.6 / За заг. ред. д-ра філол. н., проф., акад. АН Вищої школи України, засл. діячанаукиі техніки Качкана В.А. – Івано-Франківськ, 2022. – С. 40.

СТРИЖАКОВСЬКИЙ Юрій Олексійович,
капітан внутрішньої служби
kontakti3004@gmail.com
ДУ «Чернівецький слідчий ізолятор»

ЮРИДИЧНІ АСПЕКТИ МОБІЛІЗАЦІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Анотація. У роботі розглянуто юридичні аспекти мобілізаційної готовності здобувачів освіти в Україні. Аналізується законодавче регулювання мобілізації, зобов'язання здобувачів освіти та особливості їх залучення до військового обов'язку. Представлено результати соціологічного опитування щодо рівня обізнаності молоді з цього питання.

Актуальність. В умовах військових загроз та необхідності підвищення обороноздатності країни питання мобілізаційної готовності здобувачів освіти набуває особливої значущості. Важливо розглянути правові підстави призову, відстрочення та можливості здобувачів щодо служби в резерві або проходження альтернативної підготовки. Аналіз чинного законодавства та рівня поінформованості молоді дозволяє оцінити ефективність правового регулювання цієї сфери.

Метою дослідження є визначення рівня обізнаності здобувачів освіти про мобілізаційні вимоги та правові наслідки, пов’язані з військовим обов'язком.

Основні завдання: проаналізувати законодавчу базу мобілізаційної підготовки здобувачів 16-18 років; визначити рівень поінформованості здобувачів освіти про їх мобілізаційні зобов’язання; виявити ставлення молоді до

питань військового обов’язку; надати рекомендації щодо покращення правової обізнаності здобувачів.

Результати дослідження. Проведено опитування серед 90 здобувачів освіти. Отримані результати свідчать про наступне: 72% респондентів мають лише загальне уявлення про мобілізаційні вимоги. 54% опитаних не знають про можливості відстрочення від призову. 81% підтримують ініціативу введення питання правових аспектів військової підготовки у навчальну програму з предмета «Захист України». Щодо обізнаності здобувачів щодо Постанови Кабінету Міністрів України про військовий облік здобувачів, то 50% респондентів не чули про існування такої Постанови. 24% – мають загальне уявлення, але не знають деталей. 26% – знайомі з основними положеннями Постанови та її вимогами.

Висновки. Результати дослідження засвідчують недостатню поінформованість здобувачів освіти щодо юридичних аспектів мобілізації. Це може спричиняти правові непорозуміння та складнощі у процесі військового обов’язку. Рекомендується запровадити в освітній процес додаткові заходи щодо роз'яснення мобілізаційних норм та можливих правових варіантів для здобувачів.

Використана література

1. Закон України «Про військовий обов'язок і військову службу».

2. Закон України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію».

3. Конституція України.

4. Постанови Кабінету Міністрів України щодо військового обліку здобувачів освіти.

5. Аналітичні матеріали Міністерства оборони України з мобілізаційної готовності молоді.

БОЙЧУК Тетяна Іванівна,
к.мед.н., заступник директора
з навчальної роботи
tetyanaboychuk1@gmail.com
Чернівецький медичний фаховий коледж

ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНА ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ У ЗФПО: НЕОБХІДНІСТЬ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

Анотація. У роботі розглядається необхідність військово-медичної підготовки для здобувачів освіти медичних закладів в умовах воєнного стану. Проаналізовано ефективність впровадження відповідних навчальних програм та інтеграції практичних занять, спрямованих на набуття навичок домедичної допомоги, тактичної медицини та роботи в екстремальних умовах.

Актуальність. В умовах сучасних викликів, спричинених воєнними діями, підготовка медичних кадрів повинна відповідати реаліям, що вимагають знань з військової медицини та навичок надання екстреної допомоги в польових умовах. Впровадження військово-медичної підготовки в освітній процес сприяє формуванню готовності майбутніх медичних фахівців до роботи у кризових ситуаціях.

Мета. Дослідити ефективність військово-медичної підготовки у закладах фахової передвищої освіти медичного профілю та визначити її значення для професійного розвитку студентської молоді.

Завдання. Вивчити сучасні підходи до військово-медичної підготовки студентів. Проаналізувати вплив практичних занять з тактичної медицини на рівень готовності студентів до екстремальних ситуацій. Оцінити рівень знань та навичок добувачів освіти після впровадження навчальної програми з військово-медичної підготовки.

Результати дослідження. У дослідженні взяли участь 110 студентів медичного коледжу, які пройшли курс військово-медичної підготовки, що включав лекції, симуляційні тренінги та практичні заняття.

До проходження курсу лише 42% студентів правильно виконували базові маніпуляції з домедичної допомоги, після навчання цей показник зріс до 91%**.** Знання про основи тактичної медицини мали лише 35% студентів до курсу, після навчання цей показник зріс до 87%. 80% респондентів зазначили, що практичні заняття значно підвищили їхню впевненість у своїх силах під час роботи в екстремальних умовах. 93% студентів вважають, що військово-медична підготовка має бути обов'язковою частиною навчальної програми для медичних спеціальностей.

Висновки. Результати дослідження підтверджують ефективність впровадження військово-медичної підготовки в освітній процес. Практичні заняття та симуляційні тренінги суттєво підвищують рівень знань і навичок студентів, що є критично важливим у сучасних умовах. Військово-медична підготовка повинна стати обов'язковим компонентом підготовки медичних фахівців, адже вона забезпечує їхню готовність до роботи в кризових ситуаціях та сприяє розвитку професійних компетентностей.

Використана література

1. Герасименко В.О. Військова медицина в умовах сучасних викликів. – Київ: Наукова думка, 2022.

2. Криворучко П.І. Тактична медицина: теоретичні основи та практичні аспекти. – Харків: Видавництво «Медицина», 2021.

3. Наказ МОЗ України № 1254 від 12.10.2022 «Про впровадження військово-медичної підготовки у навчальні програми медичних закладів»**.**

4. Державний стандарт вищої освіти України: Медична та військова підготовка. – Київ: Міністерство освіти і науки України, 2023.

5. Ткаченко Л.М. Домедична допомога в умовах воєнного часу. – Львів: Світ, 2022.

ІВАНОВА Ірина Ігорівна,
здобувач освіти
irinka.228.murk@gmail.com
САЧУК Неоніла Олександрівна,
викладач історії та суспільних дисциплін
neonilasachuk@gmail.com
Ковельський фаховий
медичний коледж

ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Зважаючи на складну ситуацію в державі, введення воєнного стану, активні бойові дії в Україні, сьогодні виховання справжніх патріотів, безсумнівно є одним із найважливіших напрямків системи освіти. У першу чергу це стосується виховання молоді, що і зумовило розробку низки керівних документів державного рівня, таких як «Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української держави», «Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України», «Концепція розвитку громадянської освіти в Україні», «Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи», «Про заходи щодо посилення патріотичного виховання у вищих навчальних закладах України», «Про національно-патріотичне виховання в системі освіти», «Щодо протидії пропаганді сепаратизму та антиукраїнській ідеології в системі освіти» та інших. «Складовою частиною патріотичного виховання, а в часи воєнної загрози пріоритетною, є військово-патріотичне виховання, зорієнтоване на формування у зростаючої особистості готовності до захисту Вітчизни...». Отже, педагогічні засади підвищення ефективності військово-патріотичного виховання студентів потребують наукового дослідження.

У переважній більшості наукових джерел, де визначено зміст понять «патріот», «патріотизм», підкреслено значення любові до батьківщини, до рідної домівки, до свого найближчого оточення. Сучасне розуміння патріотизму багато

в чому спирається на ідеї християнства як вищого блага, що не розділяє, а з'єднує людей. У цьому виявляється духовно-моральна сутність патріотизму.

На особистісному рівні патріотизм є пріоритетною стійкою характеристикою людини, яка виявляється в її свідомості, моральних ідеалах та цінностях, в реальній поведінці та вчинках. Таким чином, патріотизм доцільно розглядати як моральну якість та ціннісний орієнтир, складне явище духовного життя людини і спільноти, яке відображається в особистій та суспільній свідомості, об'єднуючи їх і виступаючи вирішальним чинником усвідомлення студентською молоддю загальнолюдських цінностей.

Результати аналізу наукових джерел з філософії, психології, педагогіки дали змогу стверджувати, що сутність патріотизму як духовно-моральної якості особистості, виражається у здатності людей ідентифікувати себе зі своїм народом громадянами своєї держави; у безкорисливій любові та вірності своїй батьківщині, постійному підтриманні духовного зв'язку з нею; моральній відповідальності за долю своєї батьківщини та постійній готовності захищати її національні інтереси; у вшануванні рідної мови, духовної та матеріальної культури свого народу, у дбайливому ставленні та поширенні національних надбань; потребі у постійному цілеспрямованому духовному, моральному й інтелектуальному вдосконаленні заради зміцнення могутності, суверенності, демократичності своєї вітчизни як правової держави; у здатності поважати не лише свій, але й інші народи.

Актуальним на сьогодні залишається твердження, що в Україні патріотизм орієнтується на національно-патріотичні традиції української історії, на найкращі зразки патріотизму інших країн і народів, демократичного руху, збагачуючи їх власними історичними надбаннями. Одним із пріоритетних завдань сучасного патріотичного виховання в Україні має стати формування і зміцнення у свідомості громадян, особливо молоді, принципів патріотизму, гордості за свою Вітчизну, готовності захистити свій народ, Батьківщину .

На нашу думку, усі перераховані елементи структури патріотизму в сукупності створюють максимально повну характеристику досліджуваного

явища і докладніше розкривають його сутність, сформульовану вище. Основними характеристиками змісту патріотизму, на нашу думку, є розуміння і сприйняття української національної ідеї; сприяння розбудові державності України, її незалежності; опанування і розвиток української мови, культури; військово-патріотичне виховання; любов і дбайливе ставлення до рідної землі; повага до історії, народних традицій, фольклору; любов до рідної природи.

Особливо загострюються патріотичні почуття, зростає значущість патріотизму тоді, коли Батьківщині загрожують певні негативні обставини у вигляді відхилення історичного розвитку від норми: стихійні лиха, кризи, революції, війни тощо.

Патріотичне виховання є компонентом національного виховання, і його головною метою є становлення самодостатнього громадянина-патріота України, гуманіста і демократа, готового до виконання громадянських і конституційних обов'язків, до успадкування духовних і культурних надбань українського народу, досягнення високої культури взаємин.

Основною метою військово-патріотичного виховання є формування і зміцнення у студентської молоді національно-патріотичних якостей, морально-психологічної та фізичної готовності до захисту Батьківщині. Найважливішими характеристиками зазначеного виховання патріотична спрямованість особистості; усвідомлення персональної відповідальності за готовність українського війська до захисту держави від зовнішніх посягань; прагнення студентів до формування у них необхідної військово-патріотичної компетентності; психологічна готовність до проходження військової служби.

Сьогодні військово-патріотичне виховання набуває особливої актуальності і значущості при підготовці студентів до військової служби. Незмінними показниками військово-патріотичної вихованості є відданість Вітчизні, своєму народові, вірність громадянському і військовому обов'язку, фізична підготовленість, військова честь, сміливість, витривалість, самовідданість, доблесть, мужність, взаємовиручка тощо.

Метою військово-патріотичного виховання студентів формування у них готовності до гідного служіння Батьківщині та її захисту, розвиток таких якостей і властивостей як патріотичні почуття, національна гідність, шляхетність, моральна та духовна вихованість, громадянська свідомість і активність, національна і релігійна тактовність і толерантність, потреба у збереженні національних духовних і матеріальних цінностей, готовність до патріотичної діяльності, до героїчних вчинків за Україну, патріотична спрямованість особистості.

Використані джерела:

1. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України (2019). № 1038. 29.07.2019. Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5d5/279/7ca/5d52797ca746c359374718.pdf

2. Щодо протидії пропаганді сепаратизму та антиукраїнській ідеології в системі освіти (2023). Лист Міністерства освіти і науки України № 1/9-302. 24.06.2015. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v_302729-15

3. Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді (2015). Наказ Міністерства освіти і науки України № 641. 16.06.2015. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0641729-15

4. ACTUAL PROBLEMS OF LEARNING AND TEACHING METHODS; Військово-патріотичне виховання студентів засобами музичного мистецтва як педагогічна проблема; Щербак Ігор Вікторович url: https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=gt;

БАБІЙ Юлія Андріївна,
старший інспектор відділу кадрів
juliatsupalo@gmail.com
Чернівецький медичний фаховий коледж

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ У ЧАС ВІЙНИ

Україна нині переживає надзвичайно складний і водночас переломний етап своєї новітньої історії. Повномасштабна війна, що триває з 2022 року, стала не лише військовим викликом, а й перевіркою на міцність усього українського суспільства. У цих умовах на перший план виходить не лише роль армії, а й участь кожного громадянина у спільній справі – захисті держави: фізично, морально, інформаційно.

Особливої уваги набуває військово-патріотичне виховання молоді, зокрема студентства, яке є не просто частиною суспільства, а його майбутнім — інтелектуальним, моральним та громадянським. Саме від того, якими виростуть сьогоднішні студенти, залежить, якою буде Україна завтра.

Під військово-патріотичним вихованням розуміється комплексна система дій, спрямованих на формування у громадян — передусім молоді — глибокого усвідомлення своєї відповідальності перед державою, готовності до її оборони, поваги до українських національних цінностей, знань із військової справи та громадянської стійкості. Йдеться не лише про підготовку до служби у Збройних Силах, а й про виховання моральних якостей: мужності, гідності, самопожертви, громадянської активності.

Чому саме студенти?

Студентська молодь — це майбутні лікарі, вчителі, інженери, управлінці, громадські діячі. Але водночас — це вже активна частина суспільства, здатна впливати на думки, організовувати ініціативи, долучатися до розбудови країни. Молодь сьогодні є рушієм змін і носієм національної свідомості. Волонтерство, українська мова, шанування історії, культурних символів стали для більшості студентів частиною повсякденного життя. Саме тому патріотичне виховання має

бути не поодинокими акціями, а постійним процесом, який підтримується й розвивається в навчальному середовищі.

У мирні часи патріотизм — це любов до своєї країни, мови, звичаїв. У воєнний період він набуває конкретних форм: готовності допомогти, встати на захист, підтримати інших.

Форми і методи патріотичного виховання в умовах воєнного стану

У сучасних умовах форми виховної роботи мають бути адаптовані до потреб часу. Серед найважливіших напрямів:

- **Волонтерська діяльність:** допомога ЗСУ через збори коштів, виготовлення необхідного спорядження, організація гуманітарної допомоги.
- **Спілкування з військовими:** зустрічі з воїнами, лекції медиків-добровольців, ветеранів.
- **Участь у загальнонаціональних подіях:** відзначення важливих дат, патріотичні концерти, меморіальні акції.
- **Інформаційна боротьба в соцмережах:** поширення правдивої інформації про війну, протидія фейкам, створення патріотичного контенту.
- **Практичні навчання:** домедична допомога, правила поведінки під час обстрілів, основи цивільної оборони.

Окрім цього, велике значення має формування історичної пам’яті. Молоді варто знати про подвиги борців за волю України: від козаків і героїв УПА — до Небесної Сотні та воїнів, які сьогодні тримають оборону на фронтах. Розуміння власної історії допомагає усвідомити, що нинішня боротьба — не випадковість, а логічне продовження вікового спротиву.

Реальні приклади участі молоді

Сьогодні студенти українських вишів та коледжів демонструють справжню самовідданість. Вони збирають гуманітарну допомогу, організовують благодійні заходи, долучаються до проєктів із психологічної підтримки ВПО, навчаються спеціальностям, важливим для безпеки держави. Усе це свідчить про зрілість нового покоління українців, які не бояться відповідальності.

Висновки. Військово-патріотичне виховання в умовах воєнного стану — це не просто частина навчального процесу. Це виклик часу, що формує нову ментальність, нове покоління українців — сильних, гідних, небайдужих. Завдяки свідомій, активній, морально підготовленій молоді ми зможемо не лише перемогти у війні, а й побудувати справедливу та вільну Україну.

Сьогоднішній патріотизм — це дії. І кожен студент, навіть без зброї в руках, може наближати перемогу.

Слава Україні!

Героям Слава!

Використані джерела:

1. Кузьменко Л.Т. Формування громадянської позиції студентів у сучасних умовах // Освіта та розвиток особистості. – 2022. – №5(86). – С. 47–51.

2. Сайт Міністерства освіти і науки України – https://mon.gov.ua – (розділ «Національно-патріотичне виховання»).

3. Український інститут національної пам’яті. Освітні матеріали [Електронний ресурс]. – https://uinp.gov.ua

4. Ткаченко О.М. Волонтерський рух молоді як форма сучасного патріотизму // Громадянське суспільство. – 2023. – №1. – С. 35–40.

ФЕДОРОСА Тіна Іванівна,
здобувач освіти
fedorosat@gmail.com
ФИЩУК Людмила Михайлівна,
викладач
lkerdeliuk724@gmail.com
Чернівецький медичний фаховий коледж

ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ

Анотація: Військово-патріотичне виховання студентів-медиків має важливе значення в умовах сучасних викликів. Акцент зроблено на формуванні

патріотизму відповідальності та готовності діяти в екстремальних ситуаціях. Розглянуто роль медичних навчальних закладів, практичну підготовку та участь студентів у волонтерських і патріотичних заходах.

В умовах воєнної агресії проти України важливо не лише готувати медичних фахівців, а й формувати у них патріотизм, готовність до дій, почуття обов'язку перед суспільством - це допомагає студентам усвідомити глибину своєї спеціальності: не тільки лікувати, а й зберігати життя нації.

Медичний коледж чи університет не лише місце здобуття фаху - це середовище, де формується громадянська свідомість. Важливою метою освіти є формування національної ідентичності, поваги до прав людини, свободи та гідності.

Атмосфера підтримки, зустрічі з військовими медиками, приклади героїзму - усе це впливає на особистість здобувачів освіти. Навички тактичної медицини, домедичної допомоги, дій у надзвичайних ситуаціях - це не лише знання, а частина військового виховання. Вони формують готовність до самопожертви, оперативності й стійкості. Цей компонент підкреслюється положенням Кодексу цивільного захисту України.

Патріотизм починається з гідності. У студентів-медиків формується внутрішня етика - готовність підтримати, прийти на допомогу, не залишитися осторонь. Акцентується, що моральна стійкість, емпатія, почуття обов'язку - ключові риси фахівців-медиків у кризових умовах. Волонтерська діяльність студентів-медиків - від участі в евакуаційних заходах до збору аптечок для фронту - є потужним інструментом виховання. Волонтерство формує відповідальність, згуртованість та справжнє усвідомлення своєї місії в суспільстві.

Живе спілкування з учасниками бойових дій, пораненими, ветеранами та медиками з фронту - відкриває здобувачам освіти нові горизонти розуміння людської стійкості та професійного героїзму. Педагоги відзначають ефективність таких зустрічей як виховного ресурсу.

Важливо, щоб елементи військово-патріотичного виховання були вбудовані в навчальні плани - через спецкурси, модулі, практичні тренінги з кризових ситуацій. Цю думку підтримує і Науково-методична рада при МОН, яка рекомендує включати відповідні дисципліни до освітніх програм Сучасні цифрові технології, відеоролики про героїзм медиків, онлайн-курси з домедичної допомоги - усе це робить військово-патріотичне виховання ближчим і зрозумілішим здобувачам освіти.

Цифрова освіта може слугувати ефективним каналом виховного впливу.

Медик-патріот - це не лише фахівець, а моральний орієнтир, носій цінностей життя, гідності, взаємопідтримки. Його виховання - це інвестиція не тільки в систему охорони здоров'я, а й у майбутнє самої нації.

КОЧЕТКОВА Аліна Дмитрівна,
здобувач освіти
alinka.2410@ukr.net
РЕДЬКІНА Віра Гаврилівна,
verasfera777@gmail.com
ЄРМАКОВА Світлана Іванівна,
викладачі педіатрії
esvitlana1965@gmail.com
КЗ КОР «Обухівський медичний
фаховий коледж»,
м. Українка, Обухівський р-н

«Подякуй своїй вчительці, що можеш це прочитати.

Подякуй воїну за те, що можеш читати це українською»

ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Враховуючи сучасну суспільну-політичну ситуацію, що склалася в Україні, усе більшої актуальності набуває виховання в молодого покоління почуття патріотизму, відданості загальнодержавній справі зміцнення країни, активної громадської позиції тощо.

Надання домедичної допомоги. Це соціально-значуща тема в суспільстві в мирний час. А в умовах воєнного стану існує нагальна потреба оволодіти навичками першої домедичної допомоги кожному громадянину України**.** В житті вистачає багато непередбачуваних обставин. Коли життя від смерті відділяють хвилини або секунди і навіть, якщо не брати до уваги військові дії, в мирному житті існує багато небезпек, пов'язаних з надзвичайними ситуаціями, дорожньо-транспортними пригодами, виробничими й побутовими травмами різної складності, електрикою або хімічними речовинами тощо. Задача медиків, студентів – волонтерів донести населенню, громаді, школярам знання як врятувати людину, як врятувати себе, що здійснюється на місці події особами, які не мають медичної освіти. Саме такі заходи з підвищення національно-патріотичного виховання та домедичної підготовки проводять студенти медики з викладачами КЗ КОР «Обухівський медичний фаховий коледж» серед дитячого та дорослого населення Української та Обухівської громади.

Всеукраїнська дитячо-юнацька, військово-патріотична гра «Сокіл» («Джура») є системною формою національно-патріотичного виховання дітей та молоді, важливим засобом громадянської освіти, формування національно-патріотичної свідомості відповідно до ціннісних орієнтирів національного виховання дітей та молоді. Щороку викладачі та студенти коледжу приймають участь в грі «Сокіл» («Джура») в якості тренерів по підготовці до гри, проведення майстер-класів по домедичній підготовці, суддівській бригаді у оцінюванні набутих компетентностей самозарадності та рятівництві. Окрім участі у спеціальних медичних заходах, студенти мають змогу здобути первинні – загальновійськові і спеціальні компетентності, необхідні для відстоювання державної незалежності та територіальної цілісності України, захисту державного кордону, підтримання безпеки та правопорядку в країні. Здобувачі освіти заохочуються до вивчення історії боротьби за державну незалежність та територіальну цілісність України, що набуло неабиякого значення в наш час. Виховання дітей та молоді в дусі відданості принципам державної незалежності і соборності України та Українському народу через плекання національних

військово-патріотичних історичних традицій та українських суспільно-державницьких цінностей: національної самосвідомості, ідентичності, самобутності, волі, соборності та гідності українського народу

Волонтерство – явище унікальне… На даний час в Україні разом із відновленням традицій благодійності, як невід'ємна її складова, стрімко розвивається волонтерський рух. Визначальним є принцип добровільності - волонтер діє за покликом душі, з почуття потреби реалізувати свою громадянську позицію, іноді від позиції кожного залежить багато чого… Волонтерська діяльність стала частиною освіти, стала частиною нашого студентського життя. Ми пройшли довгий шлях, починаючи з виготовлення хімічних грілок, окопних свічок, міні буржуйок, оптичних телескопів, закупівлі STARLINK і не на хвилинку не припиняємо надавати допомогу нашим захисникам. Також викладачі, студенти та їх батьки відправляємо нашим захисникам продукти харчування, засоби гігієни, індивідуального захисту, медикаменти та інше. До Дня захисників і захисниць України здобувачі освіти Обухівщини на проведених виховних годинах підтримали моральний дух наших воїнів за допомогою віршів, відео привітань та звернень, виготовлення листівок, ляльок – мотанок та оберегів - ангелочків. Усі згадали історію свята та важливість вшанування воїнів, завдяки яким ми можемо сьогодні ходити вулицями свого рідного міста та спати в своїх ліжках, працювати, навчатися. Кожен внесок, неважливо великий чи малий, має значення. Він демонструє нашу солідарність та віру в Перемогу.

Співпраця з громадськими організаціями, зокрема з Обухівською міськрайонною організацією Товариства Червоного Хреста України, Університетом Третього віку, Управлінням освіти виконавчого комітету Обухівської міської ради, дозволяє здобувачам освіти популяризувати змістовне дозвілля, здоровий спосіб життя, активний відпочинок, бережливе ставлення до природи, міжрегіональне зміцнення зв'язків та дружби дітей та молоді, формуванню та закріпленню навичок активного громадянства, основ самоврядування в студентському колективі.

Висновки: Багато часу втрачено, але сьогодні коли ворог перетнув кордони нашої країни і прагне знищити та сфальсифікувати історію України, її культурні надбання, національну автентичність, воєнно-патріотичне виховання набуває неабиякого значення. Ми повинні прикласти максимум зусиль для виховання громадян-патріотів, захисників державної незалежності, як високо моральних особистостей, які збережуть українські традиції, духовні цінності, володітимуть відповідними знаннями, вміннями та навичками та зможуть реалізувати свій потенціал в умовах сучасного суспільства.

Використані джерела:

1. Проблеми самоідентифікації сучасного українського суспільства: політичні, економічні, соціальні та культурні аспекти. – К.: Національна академія управління, 2009. – 252 с

2. Гаврилюк В.Ю. Організаційно-педагогічні аспекти військово-патріотичного виховання учнівської молоді засобами позашкільної освіти. Виховання дітей та учнівської молоді в контексті сучасних соціокультурних викликів: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ-Біла Церква, 2 червня 2022 р.). Біла Церква, 2022. С. 11–15

3. Бех І. Д., Малиношевський Р. В. Військово-патріотичне виховання дітей та учнівської молоді в системі освіти України: стратегічні напрями – Івано-Франківськ: НАІР, 2023. – 32 с.

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 09.10.2020 року № 932 «Про затвердження плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання на 2020-2025 роки». URL: ,https://законодавство.com/download/postanova-vid-jovtnya-2020-932-pro-2020-85150.html.

ДЕНИСОВА Софія Андріївна
здобувач освіти
Sofiadenysova031@gmail.com
БЕРЕЗОВСЬКА Ніна Ористівна,
викладач
Ninabereza1984@gmail.com
Чернівецький медичний фаховий коледж

ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ

Військово-патріотичне виховання - це, беззаперечно, одна з найважливіших ланок в формуванні громадянської свідомості і почуття патріотизму, зокрема, у молоді. Сутність такого виховання несе глибокий сенс. Його головна задача в тому, щоб прищепити повагу до історії рідної землі, сформувати моральні і патріотичні цінності, почуття відповідальності за майбутнє своєї Батьківщини. З цими знаннями підростаюче покоління виховає стійкість характеру, розвине дисципліну і лідерські якості, готовність захищати свою країну. І з цим йому допоможуть кваліфіковані фахівці, які мають відповідні знання.

Це можуть бути викладачі закладів освіти, військовослужбовці та ветерани війни, наставники і лідери молодіжних організацій. Такий комплексний підхід дозволить ефективно передати знання та виховати справжніх патріотів, готових до захисту свого краю та активної участі у його подальшому розвитку. А це дуже важливо, особливо зараз, коли наша держава знаходиться у стані війни.

Війна - це не лише випробування для військових, а й глибоке психологічне потрясіння для цивільних осіб. В таких умовах все набуває іншого значення, приорітети та цінності змінюються під впливом таких страшних подій. І військове виховання стає не просто важливим, а надзвичайно значущим. В нас час це запорука безпеки, того, що люди не будуть заскочені зненацька в небезпечних для життя ситуаціях.

Перша така небезпека являє собою постійні загрози, пов’язані з воєнними діями. Постійні обстріли, евакуації, руйнування інфраструктури, відключення світла - все це унеможливлює підтримку стабільного навчального процесу. Звичайно, люди адаптувалися і до цього, проводячи онлайн-уроки в укриттях, та ми не можемо заперечувати психологічний тиск який переживають не тільки дорослі, а й діти.

Діти та молодь особливо вразливі до стресу. В такий час молоде покоління переживають надто багато: втрату дому, розлуку з близькими, розгубленість у новому, незнайомому оточенні. Спираючись на це, військове виховання має враховувати емоційний стан дитини. Воно не повинно змушувати молодь думати, ніби вони мають заховати свої проблеми всередині і здаватись сильними і мужніми. Натомість, воно має формувати стійкість духу, любов до Батьківщини через співпереживання, взаємодопомогу і розуміння.

Зараз багато людей об’єднуються, маючи на меті допомогти армії, переселенцям і медикам. Школи, волонтерські центри, молодіжні організації згуртовують свої сили, організовуючи благодійні заходи, майстер-класи, ярмарки та багато іншого. Громадяни беруть активну участь в плетінні маскувальних сіток, виготовленню окопних свічок і збору речей першої необхідності для тих, хто цього потребує. Такі ініціативи не лише прищеплюють практичні навички, але й гартують характер, формують почуття приналежності до своєї держави.

У сучасних реаліях, особливої ваги набуває питання про виховання відповідальної, рішуче налаштованої молоді. І саме студенти, як активна частина суспільства, може стати рушійною силою змін. Тому військово-патріотичне виховання у вищих навчальних закладах є просто необхідним.

Патріотизм не формується лише за вивченням теорії за книжками знаходячись в аудиторії під пильним наглядом викладачів. Таке навчання

потребує практичної діяльності, наприклад, волонтерство. Ні для кого не секрет, що наша молодь здатна на неможливе з правильною мотивацією і підтримкою.

Сьогодні як ніколи важливо підтримувати вже існуючі ініціативи, а й бачити нові перспективи майбутнього. Великий потенціал мають технології та медіа, які вже є невід'ємною частиною сьогоднішнього буття. І це дає змогу навчанню набути нових форматів: освітні платформи, документальні фільми, статті, інтерактивні симуляції. Все це допоможе з інтересом підійти до навчання, яке точно не буде нудним з таким різноманіттям.

Співпраця з армією і волонтерськими організаціями також є важливим кроком у військово-патріотичному вихованні. Молодь повинні мати змогу особисто спілкуватися з героями нашого часу, вчитися не з підручників а з живого прикладу. Беручи участь в ініціативах допомоги армії, школярі і студенти зможуть здобути навички, які точно допоможуть їм у майбутньому.

Також перспективними є ідеї створення таборів військово-патріотичного спрямування, що будуть не лише виховними, а й зможуть об'єднати, незалежно від регіону, мови чи соціального статусу.

Всі ми маємо розуміти, що успішна, сильна Україна починається з громадян, які розуміють її цінність і не бояться діяти. Саме тому просування і популяризація військово-патріотичного виховання - це вклад у майбутнє держави. Молодь, вихована в любові до Батьківщини, є найпотужнішою зброєю у боротьбі за її незалежність.

БАЙТАЛАН Любов Миколаївна,
вчитель-методист
baitalan.lubov@ukr.net
Семигинівська гімназія
Стрийської міської ради
Львівська область

ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ

Актуальність теми. Сучасна війна – це не лише бойові дії, а й боротьба за свідомість громадян. В умовах гібридної війни, яку веде Російська Федерація проти України, особливої ваги набуває питання інформаційної безпеки та формування стійкого патріотичного світогляду. Молодь, зокрема студенти, є однією з найуразливіших категорій до впливу дезінформації. Саме тому військово-патріотичне виховання повинно набувати нових форм і методів, здатних протистояти викликам сучасної інформаційної війни.

Мета дослідження. Проаналізувати роль військово-патріотичного виховання у протидії інформаційній війні та визначити ефективні шляхи формування патріотичної свідомості серед здобувачів освіти.

Завдання дослідження. Визначити основні загрози інформаційного впливу на студентську молодь. Проаналізувати сучасний стан військово-патріотичного виховання в закладах освіти. Дослідити рівень сформованості патріотичних установок в учнів. Запропонувати практичні заходи з удосконалення патріотичного виховання у контексті інформаційної безпеки.

Методи дослідження: аналіз наукової та публіцистичної літератури; анкетування учнів старших класів (50 учнів); статистичний аналіз отриманих даних; спостереження за проведенням виховних заходів у закладі освіти.

Результати дослідження: 72% респондентів відчувають потребу в більш глибокому розумінні інформаційної безпеки. 64% зазначили, що стикаються з маніпулятивним або фейковим контентом у соціальних мережах. 58% беруть

участь у заходах патріотичного спрямування (зустрічі з військовими, перегляд документальних фільмів, благодійні акції).35% не можуть чітко визначити, що таке «гібридна війна». 87% вважають, що патріотизм — важливий чинник стійкості українського суспільства. Ці показники свідчать про необхідність системного підходу до патріотичного виховання з акцентом на інформаційну грамотність.

Висновки. В умовах сучасної інформаційної війни військово-патріотичне виховання студентів потребує оновлення змісту, методів і форм реалізації. Воно має включати розвиток критичного мислення, навичок медіаграмотності, знання історії України, а також активне залучення молоді до громадсько-патріотичних ініціатив. Важливим чинником успішного виховання є взаємодія між освітніми установами, громадськими організаціями та представниками Збройних Сил України.

Використана література

1. Бех І. Д. Патріотичне виховання: соціально-педагогічний контекст. – К., 2021.

2. Національна стратегія патріотичного виховання громадян України (2020–2025).

3. Петренко О. Інформаційна війна та молодь: виклики для освіти // Освіта і суспільство. – 2023. – №1.

4. Сайт Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки – https://spravdi.gov.ua

СЕКЦІЯ 6
ЗАКЛАД ОСВІТИ В ІСТОРИЧНІЙ РЕТРОСПЕКТИВІ (ПОДОРОЖ У ЧАСІ)

ЧУНТУЛ Ліза Олександрівна,
здобувач освіти
lizachuntul0@gmail.com
НОВИЦЬКА Ірина Олександрівна,
викладач, к.мед н.
novitskaja.ira@ukr.net
БЕДИК Ніна Миколаївна,
викладач
bedik.nina@ukr.net
Чернівецький медичний фаховий коледж

ЕВОЛЮЦІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я НА БУКОВИНІ

Розвиток медицини та принципів надання медичної допомогиу різні історичні періоди краю пов’язаний з розвитком медичної науки того часу.

На території Буковини було чимало монастирів. Ченці та черниці здійснювали догляд за пацієнтами, опікувалися хворими, пораненими, каліками, сліпими, сиротами, літніми людьми та безпритульними. Отже, зародком «сестринської справи» на Буковині слід розглядати діяльність сестер-жалібниць – послушниць монастирів без спеціальної освіти. Вони навчались безпосередньо біля ліжка хворого, під керівництвом медичних дипломованих фахівців, зазвичай іноземців. Таку співпрацю й можна розглядати, як елементарну лінійну організаційну структурумедичної допомоги (надалі – МД), – управлінську систему з керівником та підлеглими. Саме симбіоз монастирської медицини та релігійних переконань були в основі тогочасної місцевої «етномедицини», коли здебільшого населення краю лікувалось різними формами лікарських трав. Тривалий час народним методам лікування населення більше довіряло, ніж лікарям [10, с. 46].

Кінець XVIII-XIX ст., це період, коли лікарів, зокрема хірургів, заміняли цирульники, втручання яких були малоефективними, а таке поняття як «сестра

медична» взагалі було відсутнє. У це період, а саме окупації Австрією Буковини, медичне обслуговування населення та система МД були майже відсутні. Однак, поступово відбувалося становлення європейських форм як адміністративного управління, так і місцевого самоврядування. Тобто, саме в цей період розпочався процес формування сфери охорони здоров'я (надалі – СОЗ) краю та його адміністрування.

Австрійський історик Р. Ф.Кайндль зазначав: «у той час … не вживалося жодних заходів щодо охорони здоров'я, … не можна було знайти в Чернівцях ні лікаря, ні аптеки…» [77, с. 50, 63]. Під час епідемій інфекційних хвороб на Буковині, тогочасна медицина була безсила, як і управління процесами МД (лікування та догляду за пацієнтами).

У 1781 р. у місті Чернівці була відкрита військова аптека, яку обслуговували двоє фельдшерів. Це й був перший середній медичний персонал на Буковині,що впорядковувався головному фармацевту [10, с. 51]. Таким чином, головний фармацевт та 2-є фельдшерів сформували первинну елементарну організацію зі всіма елементами управління, діяльність яких координувалась.

Досліджуючи основні характеристики даної віртуальної організації за сучасними вимогами менеджменту, ми виявили наступні характеристики:

- люди – у складі організації 3 особи;
- цілі – фармацевтична допомога військовим, консультації, призначення;
- члени організації працюють для досягнення однієї цілі – МД;
- ресурси – люди, капітал, матеріали, технологія, інформація;
- капітал –фінанси, причому із різних джерел;
- горизонтальний розподіл праці – два фельдшери розподіляли між собою всю свою роботу на окремі компоненти;
- вертикальний розподіл праці – головний фармацевт координував роботу двох підлеглих фельдшерів – головна суть управління в менеджменті;
- підрозділи – їх важко уявити, але імовірною була співпраця з військовим госпіталем, лікарями приватної практики, монастирською медициною тощо;

- залежність від зовнішнього середовища: економічних умов, системи цінностей тогочасного суспільства, вподобань споживачів щодо «етномедицини», технологій виготовлення ліків, природнього середовища тощо;

- необхідність управління – підпорядкування головному фармацевту із дотримання службової етики, дисципліни та відповідальності.

Отже, у 1781 р. у місті Чернівці працювала військова аптека, яку можна розглядати як організацію, з погляду на об'єкт менеджменту:

- організацію як систему –комплекс поєднаних між собою та взаємодіючих елементів, щохарактеризується цілісністю, перманентністю, циклічністю, комунікаційністю, емерджентністю, адаптивністю, мотивованістю та стійкістю, й відображає не тільки стан порядку, але і процеси впорядкування;

- організацію як процес –сукупність цілеспрямованих дій та укладених зв'язків, тобто формування основних функцій управління.

Післяпологова дитяча та материнська смертність у XVIII - XIX ст. в буковинських селах, була обумовлена наданням допомоги «бабами-сповитухами» без фахової освіти. Вперше, у 1788 р. першою «окружною акушеркою» була призначена Марія Теодорін [10, с. 53], а у цивільному шпиталі з 1809 р. почали проходити практичну підготовку акушерки на базі функціонуючого пологового відділення [10, с.53]. Слід зауважити, що про управління та організацію медицини та допомоги населенню у ті часи не вказано ані слова. [10, с. 29, 68, 70, 71, 72, 75].

15 березня 1811 р. розпорядженням Галицького намісництва окружною управою Буковини було створено та обладнаноЧернівецьку акушерську державну школу «CzernowitzerGeburtshilflichesLehrinstitut» (Дослівно: «Чернівецький навчальний інститут допомоги при пологах»)[10, с.58, 59, 105, 142]. Отже, 15 березня 1811 р. слід вважати «Днем народження» Чернівецького медичного фахового коледжу, саме початком його славетного шляху та траєкторії розвитку.

Низька якість та доступність до МД,неефективність народних методів лікування, особливо під час епідемій, поставили перед австрійською владою

питання формування та організації сфери ОЗ Буковини, та створення медичних та освітніх закладів.5 серпня 1914 р. Крайовий президент Буковини звернувся до всіх повітових керівників із вказівкою щодо негайного відкриття при всіх великих лікарнях тимчасових денних, добровільних, практично-теоретичних курсів для підготовки допоміжного медичного персоналу[10, с.172].

Попри те що, СОЗ за часів Австрійської імперії була недосконалою, але ж власне вона сприяла зародженню і подальшому розвитку медицини на Буковині, та, зокрема медсестринства та управління нею.

Слід зауважити, що відповідно до «Постанови генерального санітарного директора про створення на території Румунії шкіл медичних сестер» та «Повідомлення Чернівецької філії товариства «Червоного Хреста» про відкриття школи добровільних медсестер» [10, с. 29], можна говорити про становлення медсестринства на Буковині, що супроводжувалося навчанням медичних сестер у краї. Отже, саме у цей час бере початок «медсестринство» як професія на Буковині зі всіма компонентами менеджменту.

Медсестри краю надавали послуги населенню, зокрема з метою зниження захворюваності та смертності, особливо дитячої: відвідували сім'ї і надавали матерям необхідні поради, а саме: як краще доглядати за дітьми чи як застосувати різні дієтичні режими; проводили серед населення роз'яснювальну роботу щодо основних засобів гігієни (провітрювання житлового приміщення, зміна білизни, уникнення скупчення людей під час епідемій з метою профілактики інфекційних захворювань, особливо у зимовий період) [10, с.20, 46, 54, 73]. Саме ці заходи стали основою профілактичної медицини та розвитку «менеджерських» навичок, таких як комунікація, налагоджування взаємовідносин, завоювання та збереження довіри населення через здатність до переконання. І якщо пофантазувати, то імовірно можна угледіти розвиток таких здібностей як лідерство: швидко навчатися та приймати рішення, зосередження на відносинах з навколишнім оточенням, готовність до ненормованого робочого дня. Але медсестринська діяльність не була самостійною, адже медсестри краю працювали під керівництвом лікарів, не дивлячись на дефіцит останніх. Так, до

прикладу, у 1827 р. Чернівці отримали інструкцію з лікарського відділу Галицького губернаторства про санітарні заходи серед населення краю. Отже, підпорядкування сестер медичних певним керівним органам, ми оцінюємо як ознаки розвитку менеджменту в ОЗ краю та медсестринстві, в контексті розвитку державного управління в діяльності ОЗ краю та, зокрема певної організації.

Школи медичних сестер починають діяти у краї лише на початку 20-х років минулого століття, з метою підвищення рівня життя народу та посилення боротьби з високою дитячою смертністю і соціальними захворюваннями, такими як туберкульоз, венеричні хвороби тощо. Цікавим є те, що школа медичних сестер готувала молодший санітарний персонал, зокрема: медсестер, сестер по догляду, санітарних агентів, помічників хірургів, адміністраторів лікарень та секретарів санітарних служб [10, с. 172]. Слухачі вивчали не тільки базові дисципліни, обов'язки молодшого медичного та санітарного персоналу, але й вивчали діловодство – прообраз медсестринського менеджменту (як вести офіційне листування, зводити різноманітні статистичні санітарні дані тощо) [10, с. 173].

Отже, наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст. на Буковині відбувається зародження та поступовий розвиток СОЗ та, зокрема медсестринства, з елементами управлінської діяльності. Слід зауважити, що це були тільки «паростки» розвитку медсестринської допомоги на теренах Буковини. У цей період був значний брак середнього медичного персоналу, а медико-санітарна допомога «бажала кращого» і залишалась на достатньо низькому рівні.

Звісно, подальшу історію підготовки допоміжного медичного персоналу в умовах війни та окупації досить важко простежити, оскільки територія краю багаторазово «ходила по руках» то російського, то австро-угорського керівництва.

За часів окупації краю СРСР у післявоєнний час СОЗ носила державний характер, та розвивалася за чотирма основними принципами: профілактичне спрямування, заохочення населення до ОЗ держави, популяризації ідеї єдності

наукової медицини і здоров’я. У цей період підготовка медсестринських кадрів здійснювалася на етапах додипломного періоду (формальна освіта) та післядипломного на курсах підвищення кваліфікації.

Після розпаду Радянського Союзу у 1991 році та проголошення незалежностіУкраїни, постало питання щодо реформування системи освіти та СОЗ, зокрема медсестринства, адаптації до європейських стандартів та інтеграції у Європейський простір.

На сучасному етапі розвитку СОЗ триває реформа охорони здоров’я, яка була започаткована 30 листопада 2016 р., коли Кабінет Міністрів України (надалі – КМУ) схвалив Концепцію реформи охорони здоров'я[2], шляхом постійного удосконалення нормативно-правової бази, фінансування, реальних потреб населення, соціально-економічних умов країни, міжнародних рекомендацій та стандартів. В основі трансформації медичної галузі також Стратегія розвитку медичної освітита Закон «Про фінансові гарантії медичного обслуговування населення».17 січня 2025 р. № 34-р КМУ схвалив Стратегію розвитку системи охорони здоров’я на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках[3]. Менеджмент ОЗ базується на основних принципах пацієнтоцентрованості, доступності, високої якості медичної допомоги за оптимальних витрат та макроекономічної ефективності.

Висновки. В історичному аспекті, розвиток охорони здоров’я на Буковині відбувався непослідовно, в умовах перемінної окупації різними країнами, що супроводжувалось високою поширеністю хвороб та смертністю населення, особливо дитячого віку. Зародження державної сфери охорони здоров’я та її управління започатковано у кінці XVIII ст. під час перебування у складі Австро-Угорщини, із відкриттям перших військової лікарні та аптеки. Реформа охорони здоров’я України та трансформація управлінської діяльності триває, шляхом постійного удосконалення нормативно-правової бази, реальних потреб населення, соціально-економічних умов країни, міжнародних рекомендацій та стандартів.

Використані джерела:

1. Гучко О.І. Становлення і розвиток системи охорони здоров'я на Буковині (1775 – 1940 рр.) : дис. … канд. істор. наук : 07.00.01 / О.Гучко. Чернівці, 2017. – 245 с.

2. Розпорядження КМУ від 30 листопада 2016 р. № 1013-р Про схваленняКонцепціїреформифінансування системи охорони здоров'я. Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1013-2016-р

3. Розпорядження КМУ від 17 січня 2025 р. № 34-р Про схвалення Стратегії розвитку системи охорони здоров'я на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках. Режим доступу: https://surl.li/roaknh

4. Kaindl R. F. Geschichtevon Czernowitzvondenältesten Zeitenbiszur Gegenwart = Кайндль Р.Ф. Історія Чернівців від найдавніших часів 214 до сьогодення / Пер. з нім. В.Ю. Іванюка. – Чернівці: Зелена Буковина, 2005. – 330 с.

ГАЛКІНА Анастасія Сергіївна,
здобувач освіти
nastiagal2006@gmail.com
МІГАЛЬЧАН Ірина Олександрівна,
к.іст.н., викладач
bozhkomigalchan77@gmail.com
Чернівецький медичний фаховий коледж

ВОЇНИ-ВИПУСКНИКИ, ЯКІ ЗДОБУЛИ ОСВІТУ В ЧЕРНІВЕЦЬКОМУ МЕДИЧНОМУ ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ

Наші випускники – справжні захисники України. Вони є міцною опорою нації, справжні герої сьогодення, які здобули освіту в Чернівецькому медичному фаховому коледжі.

За роки незалежності Україна, на щастя, не знала війни. Але війна не оминула нашу країну тепер. Серед випускників нашого коледжу, чимало ГЕРОЇВ.

ІЛІКА Володимир. Випускник Чернівецького медичного фахового коледжу, 2014 року. Сміливий та енегрійний, цілеспрямований та завзятий, при необхідності, здатен до самопожертви на користь свого ближнього.

СКІЦЬКО Микола. Випускник 2015 р., старший сержант ЗСУ, перебуває на посаді фельдшера. Герой-захисник, справжній янгол у білому халаті для свої побратимів, який іноді вдягає піксель та пліч-о-пліч з побратимами відбиває ворога.

КАЛИНЧУК Дмитро. Випускник Чернівецького медичного фахового коледжу, 2015 року. Працюючи фельдшером в Чернівецькій ЛШМД він не зміг залишитися в тилу, коли його знання такі необхідні на передовій

ЛАБУНЯК Андрій. Випускник Чернівецького медичного фахового коледжу, 2015 року. До вступу в лави ЗСУ Андрій працював помічнийком лікаря-травматолога і добре знався на травмах та болю. Нагороджений відзнакою Презтдента України «За оборону України»

АВДІКОВСЬКИЙ Іван. Випускник Чернівецького медичного фахового коледжу, 2016 року. Син медика та педагога, він поєднав у собі найшляхетніші риси.

СИНЧУК Віктор. Випускник 2016 року ОПП «Лікувальна справа». Нагороджений Відзнакою Міністра оборони України «Захиснику України», нагороджений нагрудним знаком «Відмінний прикордонник».

ЩЕНДРА Дмитро. Випускник Чернівецького медичного фахового коледжу, 2017 року. Дмитро відзначається високими моральними якостями: честю, справедливістю та співчуттям до побратимів.

ЛАНІВСЬКА Олена. Випускниця Чернівецького медичного фахового коледжу, 2018 року. Романтична та мрійлива, тендітна та сильна Олена втратила на війні своє кохання – 27-річний армієць Михайло Приступа.

СТАВЧАНСЬКИЙ Іван. Випускник Чернівецького медичного фахового коледжу, 2018 року. Успіх українських захисників залежить не тільки від їхнього бойового вишколу та досвіду, а й від рівня медичної підготовки та допомоги, - впевнений Ваня.

ФЕДОРЕНКО Андрій. Випускник Чернівецького медичного фахового коледжу, 2018 року. Вихованець «Пласту». Андрій завжди патріотично налаштований і готовий боротися за свою країну.

ЛІКАР Олександр. Випускник Чернівецького медичного фахового коледжу, 2019 року. Працюючи фельдшером, боровся з COVIDом, повертаючи до життя десятки пацієнтів і зараз робить щоденний подвиг, стоячи на сторожі життя та здоров'я своїх побратимів.

РАДОМСЬКИЙ Артур. Випускник Чернівецького медичного фахового коледжу, 2020 року. Був нагороджений відзнакою Національної гвардії України «За доблесну службу». Сьогодні Артур знаходиться в полоні, але ми віримо, що найближчим часом він поверенеться до родини.

КУРГАНОВ Марк. Випускник Чернівецького медичного фахового коледжу, 2020 року. Від початку повномасштабного вторгнення не міг залишитися, активно включився у боротьбу з російськими окупантами.

МАЛЯРЧУК Анатолій. Випускник Чернівецького медичного фахового коледжу, 2020 року. справжній герой сучасності, чия мужність і стійкість вражають всіх.

БУГНЯ Дмитро. Випускник Чернівецького медичного фахового коледжу, 2020 року. Дмитро, як ніхто знає ціну життя, адже отримав кваліфікацію «Акушера».

СТОЙКА Крістіан. Випускник Чернівецького медичного фахового коледжу, 2023 року. Від 24 лютого 2022 року Крістіан не вагаючись, разом з мамою Оленою та братом Владиславом, вирішили піти служити до буковинської тероборони. Він самовіддано воює та виходив на онлайн заняття, коли була така змога.

ЛИПЧУК Марія. Випускник Чернівецького медичного фахового коледжу, 2018 ріку спеціальногсті «Лікувальна справа», запорізький напрямок парамедикиня.

Наші випускники - це титани сучасної української нації, які щодня відбивають штурми ворога та втримують позиції, це подвиг, це врятовані життя,

врятована Україна. Ми пишаємося нашими воїнами, їх мужністю та самовідданістю. Бажаємо незламності та якнайшвидного повернення з ПЕРЕМОГОЮ! Буде жити Україна сьогодні та завжди.

КАНУТ Юсеф Мухамед,
здобувач освіти
jusef13winner@gmail.com
КОБИЛЯНСЬКИЙ Роман Романович
викладач, канд. Фіз.-мат. наук, доцент
r.kobylyanskyy@chnu.edu.ua
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

ЩОДО СТАНОВЛЕННЯ КАФЕДРИ ТЕРМОЕЛЕКТРИКИ ТА МЕДИЧНОЇ ФІЗИКИ ЧЕРНІВЕЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича є одним із найстаріших вищих навчальних закладів України. Його корпуси розміщені у пам’ятці архітектури - ансамблі, спорудженому в 1864 –1882 роках як духовна резиденція митрополитів Буковини і Далмації, створеному за проєктом архітектора Йозефа Главки. Відкриття університету відбулося 4 жовтня 1875 року під назвою університет імені Франца-Йосифа. У 2025 році відзначається 150-річчя цієї події [1].

На сьогоднішній день навчальний заклад включає 73 кафедри, що працюють у межах 10 факультетів та двох навчально-наукових інститутів. Один із них - інститут фізико-технічних і комп’ютерних наук - об’єднує 11 кафедр, серед яких кафедра термоелектрики та медичної фізики. Її становлення має власну історію. Із 1999 року, за ініціативою академіка Б.Є. Патона почалася підготовка фахівців у галузі прикладної фізики з акцентом на термоелектрику - напрямом, що охоплює фізичні засади термоелектричної індукції струмів. Потреба в таких спеціалістах була зумовлена необхідністю посилення науково-дослідного потенціалу як на регіональному, так і на державному рівнях.

У 1960-х роках у Чернівцях заклалася база для формування авторитетної наукової школи термоелектрики, яку започаткував академік Л.І. Анатичук. Подальший розвиток цього напряму припав на 1970-ті роки, коли з'явилася спеціалізована кафедра та проблемна лабораторія. У їх стінах було сформовано фундаментальні положення сучасної теорії термоелектричних процесів. Ця теоретична основа дозволила створити інноваційні термоелементи, що отримали міжнародні патенти та широке застосування в техніці. З метою впровадження цих розробок у практику у 1980 році заснували СКТБ «Фонон», а в 1990 - Інститут термоелектрики НАН та МОН України, який став головною науковою платформою в цій сфері [2].

Згідно з рішенням МОН та НАН України від 2002 року, спрямованим на інтеграцію освітнього процесу та науки, кафедра активно співпрацює з Інститутом термоелектрики у підготовці кадрів та реалізації дослідницьких проєктів. У 2015 році було започатковано спеціальність «Медична фізика», що зумовило зміну назви кафедри. Тепер вона іменується кафедрою термоелектрики та медичної фізики. Підрозділ підтримує наукові контакти з багатьма установами України та інших країн [3]. За час своєї діяльності Інститут термоелектрики створив понад півсотні експериментальних зразків медичних апаратів, функціонування яких базується на ефектах Зеєбека й Пельтьє [4].

Таким чином, враховуючи вагомий внесок університету загалом і кафедри зокрема, майбутні науковці та інженери мають зосередитися на підвищенні ефективності термоелектричних матеріалів, енергетичних перетворювачів, розробкою інноваційних підходів у виготовленні медичних пристроїв нового покоління та їх широкому застосуванню як в Україні, так і за її межами.

Використані джерела:

1. https://www.chnu.edu.ua/universytet/zahalni-vidomosti/pro-universytet/

2. Анатичук Л.І. Сучасний стан і деякі перспективи термоелектрики // Термоелектрика. – 2007. – № 2. – С. 7-20.

3. https://termo.chnu.edu.ua/pro-nashu-kafedru/istoriia-kafedry/

4. Анатичук Л.І., Денисенко О.І., Кобилянський Р.Р., Степаненко В.І., Свирид С.Г., Степаненко Р.Л., Перепічка М.П. Термоелектричний прилад для лікування захворювань шкіри // Термоелектрика. − № 4. – 2019. – С. 62-73.

ВЕЛНІЧЕР Катерина В'ячеславівна,
здобувач освіти
kvelnicer@gmail.com
ЄФТЕМІЙ Анастасія Володимирівна,
здобувач освіти
anastasiaeftemij86@gmail.com
МЕЛЬНИК Віра Василівна,
викладач
tropver66@gmail.com
Новоселицький медичний фаховий коледж

ДИРЕКТОРИ НОВОСЕЛИЦЬКОГО МЕДИЧНОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ - ОСВІТНІ ЛІДЕРИ У ВИМІРІ ЧАСУ

Новоселиччина пишається своїми навчальними закладами і працівниками освітньої галузі. Найвідомішим із них є Новоселицький медичний фаховий коледж, який за семидесятирічну історію підготував тисячі висококваліфікованих фахівців.

Мета роботи – показати діяльність видатних керівників нашого коледжу, їх вагомий вклад та провідну роль у розвитку навчального закладу.

Новоселицький медичний фаховий коледж розпочав свою діяльність як Новоселицьке медичне училище з 1955 року.

Перша директорка Ніна Федорівна Костенко, яка керувала училищем з 1955 по 1975 роки. Народилася 8 березня 1923 року в передгір'ї Кавказу. В 1941 році закінчила Черкеське медичне училище і пішла на фронт. Після війни опанувала професію акушер-гінеколога в Кишинівському мединституті, і в 1955 році очолила новий навчальний заклад. В 1956 році відкрили фельдшерське відділення, через два роки – медсестринське відділення. В 1970 році було

закінчено будівництво нового навчального корпусу. За 20 років навчальний заклад під керівництвом Ніни Федорівни став одним із найкращих в області.

Друга директорка – Феодосія Федорівна Топорчан керувала навчальним закладом з 1975 по 1992 роки. Народилась 29 серпня 1936 року в селі Строїнці. Закінчила в 1954 році Новоселицьку середню школу. В 1960 році, після закінчення Чернівецького медичного інституту, викладала акушерство та гінекологію в Новоселицькому медичному училищі. Під її керівництвом зміцнилась матеріальна база закладу, була побудована спортивна зала, розпочав свою діяльність благодійний студентський загін «Милосердя». За свою невтомну діяльність була відзначена високими державними нагородами.

З 1992 по 2016 колектив училища очолював Ілля Сергійович Єфтемій – мудрий, розсудливий, відповідальний та вимогливий керівник. Народився 28 грудня 1958 року, в селі Строїнці. Успішно закінчив Новоселицьку середню школу. З 1966 по 1969 роки здобував професію фельдшера в Новоселицькому медичному училищі. З 1971 по 1978 роки навчався в Чернівецькому медичному інституті. З 1978 по 1980 роки працював штатним викладачем хірургічних хвороб в навчальному закладі. Під його керівництвом коледж досяг чималих успіхів. В 1997 році училище увійшло до складу Буковинської державної медичної академії, а в 2005 році йому надано статус коледжу Буковинського державного медичного університету. За роки невтомної праці Ілля Сергійович зарекомендував себе досвідченим керівником, завдяки чому створив творчу команду однодумців. Естафету в управлінні коледжем прийняли молоді послідовники, які продовжили розвивати коледж, покращувати його матеріально-технічну базу, впроваджувати найновітніші технології в навчально-виховний процес.

Руслан Ілліч Романюк, керував коледжем з 2016 по 2023 роки. Народився 10 березня 1976 року в селі Строїнці. Здобув фахову освіту в Новоселицькому медичному училищі на фельдшерському відділенні. Закінчив навчання в Буковинській державній медичній академії працював лікарем – хірургом в Новоселицькій районній лікарні. Руслан Ілліч здійснював управління в умовах

реформ, пандемії COVID-19 та військового стану. В 2020 році – здобуття статусу коледжу фахової передвищої освіти.

В 2023 році коледж очолила Ірина Михайлівна Плачінта, яка народилася 12 квітня 1972 року в місті Новоселиця. За її плечима середня освіта з відзнакою, вища освіта в Чернівецькому державному медичному інституті та багаторічний досвід роботи у коледжі.

Висновки: доскональне вивчення та аналіз біографій, досвіду керівників Новоселицького медичного фахового коледжу засвідчили їх високий рівень професіоналізму та вміння приймати складні рішення для досягнення високих успіхів. Директори Новоселицького медичного фахового коледжу – це лідери освіти, кожен з яких в свій час зробив і робить вагомий внесок у розвиток та процвітання нашого навчального закладу.

Використані джерела:

1. Романцов А. А., Історико-публіцистичне видання «Новоселиччиина» 1940-2015 – Хмельницький, видавець ФОП Цюпак А. А., 2015. – 244 с.;

2. Захарченко Г. І., Захарченко Р. В., Флагмани освіти і науки України, УВЦ «Галактика-С» Київ – 2012 р. – 319 с.;

3. Геруш І. В., Мойсей А. А., Нариси з історії Буковинського державного медичного університету, Чернівці БДМУ, 2024 р.661 с.

4. Новоселицький медичний фаховий коледж, офіційний сайт http://novmedappcollege. org 2024р.

ПАВЛУХІНА Юлія Володимирівна,
здобувач освіти
chocofairyjojo@gmail.com
ЩЕРБАКОВА Наталія Михайлівна,
здобувач освіти
natasha.tizipi@gmail.com
ЛІТВІН Тетяна Василівна,
старший виклад
litvintatana81@gmail.com
КЗ «Бахмутський медичний фаховий коледж»

ЯК ІНТЕГРУВАТИ ІСТОРІЮ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ В ОСВІТНЮ ДІЯЛЬНІСТЬ

У 2024 році на сайті Бахмутського медичного фахового коледжу (БМФК) з'явився збірник «БМФК: Минуле та сьогодення». Створення збірника мало на меті об'єднати педагогічно цінний історичний матеріал про коледж, обгрунтований і документально підтверджений.

Цінність і необхідність такого історичного наративу були викликані такими обставинами:

1) формування внутрішньої та зовнішньої ідентифікації БМФК в умовах війни і повним переходом на дистанційну форму навчання;

2) пошуками нових форм соціалізації студентів і профорієнтаційної роботи;

3) збереженням традицій навчального закладу і підготовкою до 100-річного ювілею;

4) з методичної точки зору: використанням матеріалів збірника у виховній роботі, у навчальному процесі, особливо при викладанні соціально-гуманітарних дисциплін.

БМФК є найстарішим навчальним закладом на Донеччині, він став своєрідним освітянським брендом. Війна, без сумнівів, стала з найбільших викликів для коледжу. Але водночас дистанційне навчання відкрило нові можливості. Коледж розширив свої межі за рахунок залучення студентів з

різних куточків країни. Онлайн навчання дозволяє студентам поєднувати освіту з роботою або іншими зобов'язаннями. Додаткова перевага – навчатися в зручний для них час. Новим у коледжі також є відкриття нових спеціальностей: екстрений медичний технік і парамедик. Також важливою складовою стало волонтерство студентів і викладачів ще з подій 2014 року.

Історію як науку вивчають за різними джерелами. У збірнику реалізовувалась задача відтворити 100-річну епоху коледжу за різними джерелами: архівними документами, наказах, спогадах очевидців, статей в наукових виданнях і матеріалах конференцій, в інтерв'ю, статтях газет і публікацій в місцевій газеті «Вперед».

Директор коледжу Наталя Миколаївна Красножон у передмові до збірника написала: «Цей збірник – своєрідний відбиток часу, в якому кожна сторінка є відображенням різних періодів становлення закладу. Збірник є спробою зупинитися на мить та осягнути той безцінний досвід, який наш коледж накопичив протягом століття. Це нагода ознайомитися з педагогічним колективом, викладачами, які з любов'ю та професійною майстерністю формували та продовжують формувати майбутніх медиків. Це історія досягнень кожного випускника, який вирушає у світ, щоб служити людям».

В матеріалах збірника можна виділити такі блоки:

- Історія створення навчального закладу.
- Портрети-нариси про викладачів.
- Спогади випускників, студентів, викладачів, роздуми про професію, волонтерська діяльність.
- Позааудиторна робота.
- Участь колективу та студентів в буремних подіях 2014-2019 рр.
- Відомості про авторів збірника.

В збірник увійшли більше 20 публікацій. Ось деякі з них:

1. *Суркова Е., Красножон Н.М., Сикварова С.М.* Китаєв Арон Львович – видатний лікар, вчитель, громадський діяч (до 95-річчя Бахмутського медичного фахового коледжу)

2. *Кандинська К., Літвін Т.В.* Цікаві факти з історії Бахмутського медичного фахового коледжу.

3. *Суркова Е., Літвін Т. В.* Там, де народжуються янголи в білих халатах: ювілей Бахмутського медичного коледжу.

4. *Євтушенко В. В.* Життя і медицина, життя в медицині, медицина – це і є моє життя.

5. *Салада М., Красножон Н.М.* Не всі рани лікує час (про події 2014-2015 рр.)

6. *Ясеновська К., Літвін Т. В.* З історії волонтерського руху студентів Артемівського медичного училища в 2014-2015 рр.

7. *Звонарьова Н. Є., Літвін Т. В.* Професія, в якій завжди готовність № 1 (нариси про студентів і викладачів Бахмутського медичного коледжу)

8. *Сніховська О. В.* Буремні роки: випробування на міцність (зі спогадів про коледж та колектив).

9. *Публікація в місцевій газеті «Вперед»* На передову їхати не боюсь (інтерв'ю зі студенткою АМУ Різник Русланою)

10. *Красножон Н. М., Сніховська О. В., Вяла Г. В.* Екстрений медичний технік: історія успіху.

Наведемо приклади використання збірника при вивченні конкретної теми з соціології «Соціологічне дослідження». Студентів попросили також написати відгук на журналістську роботу нашої студентки Е. Суркової «Там, де народжуються янголи в білих халатах».

«Для мене стаття – маніфест любові та поваги до мого коледжу. Дорога Емілія, дякую за цю чудову статтю. У цей скрутний для коледжу час ти підсумувала всі його надбання за всю його історію, твоя глибока та своєчасна робота заслуговує захоплення та пошани. Дуже багато цікавих і

важливих фактів, також маловідомих, але й неймовірно захоплюючих, ти зуміла лаконічно та ємно вмістити у цю невелику статтю. На мій погляд, стаття - чудовий спосіб привернути абітурієнтів до вступу в наш коледж. Бажаю тобі подальших професійних та дослідницьких досягнень» - такий відгук написала студентка Шустова Софія.

Всі студенти написали такі теплі та емоційні відгуки.

Збірник читають різні люди, не тільки студенти. Наводимо один із перших відгуків на публікацію збірника: «Я в минулому студент АМУ (Артемівське медичне училище), прочитав збірник статей і в мені прокинулися теплі спогади про роки навчання в медучилищі, гордість за свій навчальний заклад. Я вдячний кожному викладачеві. Навіть в умовах війни, окупації територій навчальний процес не зупинився. Мій коледж зустріне своє 100-річчя. Будемо жити! Дмитро Глущенко, група 1/24 «Ф».

ВИСНОВКИ.

1. Створення і публікація збірника з історії БМФК допомагає вирішити низку задач у навчально-виховному процесі в умовах дистанційного навчання.

2. В широкому сенсі долучення до занять історії навчального закладу вписується в парадигму інтерактивних методів. Допомагає створити ефективну комунікацію, в якій студенти більш відкриті й активні.

3. Допомагає у збереженні традицій, у віртуальній зустрічі з нашими студентами минулих поколінь, популяризації медичної професії.

4. Нам потрібно і надалі продовжувати роботу над історією БМФК. Студентам це потрібно.

Використані джерела:

1. Вітвицька С. С. «Основи педагогіки вищої школи», К., 2003 р.

2. Абрамов О. Є. «Становлення системи охорони здоров’я в повіті на рубежі XIX-XX століть», VII Міжнародна науково-практична конференція «Здоров’я. Інновації. Освіта», Бахмут-Харків, 2020 р.

3. Кандинська К. «Цікаві факти з історії Бахмутського медичного фахового коледжу», VIII Міжнародна науково-практична конференція «Громада. Медицина. Освіта», Бахмут-Харків, 2021 р.

ГОЧ Юлія Романівна
здобувач освіти
hochyulka2009@gmail.com
КОБИЛЯНСЬКА Оксана Дмитрівна,
викладач
oksanakobiljan@gmail.com
Борщівський агротехнічний фаховий коледж

«ДУМА», ЩО СТАЛА ВИРОКОМ.
ІСТОРІЯ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ МИКОЛИ ГОРБАЛЯ

Микола Андрійович Горбаль - музикант, вчитель, поет, правозахисник і політичний діяч, член Української Гельсінкської групи. Народився на Лемківщині, а у 1946 році, після «примусового обміну населенням», Горбалів депортували на Харківщину, потім родина оселилися на Тернопільщині.

Боротьбу не припиняв навіть у в’язниці. Вів підпільну «хроніку із зони» – на невеличких клаптиках паперу записував безглузді вироки і свідчення в’язнів, беззаконня тюремників. Ці повідомлення поширювалися самвидавом всередині СРСР та звучали у програмах Радіо Свобода та «Голосу Америки». У 1979 році Горбаль, під час останнього слова на суді, оголосив себе членом Української Гельсінкської групи. Провів загалом 16 років у радянських таборах.

У 1963 році Горбаль закінчив Чортківське музично-педагогічне училище, працював вчителем музики в місті Борщів. Не оминув увагою спецслужб приїзд у 1967 році Володимира Івасюка, котрий, за спогадами Миколи Горбаля, вперше награвав йому свою «Червону руту». Громадська

активність вчителя і музиканта вже потрапила в поле зору радянських органів безпеки.

«Це я говорю про той час і про те оточення, в якому я творив. Це давало підстави якоїсь впевненості. Я собі дозволяв жарти, дозволяв собі кепкувати над комсомолом, коли заходив у райком комсомолу, – а там ті нікчемні чиновники... Ну, моя позиція, моя незалежність, очевидно, дратувала їх, але, оскільки мої колективи робили честь району – терпіли. Як з'ясувалось потім – до пори, до часу»,- згадує дисидент.

З 1 вересня 1970 року розпочинає працювати у Борщівському технікумі механізації, на посаді викладача навчальної дисципліни «Основи естетичного виховання». Він також керував чоловічим хором технікуму. Молодому педагогу запропонували провести відкрите заняття з нового предмету для викладачів області.

«Студентам я розповідав й те, чого в навчальній програмі не було. Розповідав про можливість слухати Радіо Свобода, цитував поезію та твори шістдесятників», - згадує Микола Андрійович. Він не боявся висловлювати власну думку, це тоді було дуже небезпечно. Прагнув виховати українську еліту, хлопців та дівчат - майбутніх трактористів і механізаторів, котрі понесуть українську культуру і зберігатимуть традиції.

Після проведеного заняття, де серед «колег» були представник КДБ, 16 листопада 1970 року Миколу Горбаля відрядили на два дні до міста Тернопіль, в музичне училище, нібито, на семінар, де він зник. Більше інформації та відомостей в наказах директора технікуму про нього не було: ані про відсторонення, ані про звільнення з посади. Нову викладачку приймуть на роботу аж 1 лютого 1971 року.

20 листопада 1970 року Миколу Горбаля у Тернополі затримали органи КДБ. 24 листопада заарештований за звинуваченнями у проведенні «антирадянської агітації і пропаганди». Майже пів року тривало слідство, протягом всього часу його тримали в підвалах спецслужб.

22 листопада привезли до міста Борщева. Провели обшуки в квартирі, де він жив ще з одним викладачем технікуму, і в мами в селі Летячі. З'ясували, що Микола Андрійович нелегально слухає «Радіо Свобода». Це звинувачення також використають в обвинувальному вирокові суду. Знайшли зошит з поемою «Дума». Також, обвинувачений зізнався про існування ще одного примірника «Думи», який слідчі вилучили в Василя Півторака. Загалом працівники КДБ намагалися довести існування злочинної групи, котра діяла в Борщеві, щоб справа стала більш резонансною. Але їхні зусилля, навіть із залученням «сексотів» і борщівської агентури були марними, бо такої групи не існувало. На суді заслухають покази свідків - дві жінки з будинку піонерів, котрі «бачили», як Микола Андрійович одного разу читав свою «Думу» ще одному колезі. Обшуки та допити у цій справі провели в багатьох друзів Миколи Горбаля. Зокрема, у художника Івана Балана, котрий із дружиною працював з Миколою у будинку піонерів, пізніше виїхав до Чернівців.

Поема «Дума» Миколи Горбаля, написана в загальному зошиті протягом 1968-1969 років. У цьому творі автор зображує Радянський Союз як тоталітарну державу, а Україну — як колонію, підкреслюючи поневолення української нації та нестерпність комуністичної пропаганди. Ця поема стала основою для звинувачення Горбаля в «антирадянській агітації та пропаганді». «Дума» не мала надто великої літературної цінності, але «ходила по руках», її читали невелике коло знайомих і друзів. На жаль, повний текст поеми «Дума» не є доступним у відкритих джерелах. Відомо, що рукопис цього твору повернули автору після реабілітації та здобуття Україною незалежності, коли він вже був народним депутатом.

«Під впливом прослуховування ворожих радіопересилань капіталістичних країн став на шлях боротьби з радянською дійсністю, шляхом поширення написаного ним твору «Дума» антирадянського націоналістичного змісту»

13 квітня 1971 року Горбалю Миколі Васильовичу винесли вирок: за статтею 62 ч. І КК УРСР до 5 років таборів суворого режиму із засланням на 2 роки із обов'язковим поселенням на території Комі АРСР.

Микола Горбаль став дисидентом через свою активну громадянську позицію, виражену в патріотичній творчості та правозахисній діяльності. Лемок, котрий переживши роки поневірянь був найзатятішим ворогом совєтів. Вчитель музики з Борщева, котрий був обраний народним депутатом України. «Я не був політиком – мене ним зробило КДБ. Я був музикантом, але в гранітному кар'єрі мені покалічило пальці».

Використані джерела:

1. Микола Горбаль. Презентація життя.- К., - 2006 -400 с.:іл.

2. Українська Гельсінська група 1978-1982. Документи і матеріяли/ Упор. Осип Зінкевич.- Торонто-Балтимор, 1983 – 998 с.

3. Спогади-свідчення жителя м. Борщів, Чортківського району, Тернопільської області, Півторака Дмитро Якович, 30.11.1934 р.н.Дата запису 21.03.2025, місце запису: Тернопільська обл., м.Борщів, записала: Гоч Юлія

4. https://museum.khpg.org/1199565150

КАПУЩАК Олексій,
здобувач освіти
oleksijkap2009@gmail.com
СТЕЦЬКО Тетяна,
викладач
steckotetana@gmail.com
Борщівський агротехнічний фаховий коледж

СВІДОК ЕПОХ - НАВЧАЛЬНИЙ КОРПУС БОРЩІВСЬКОГО АГРОТЕХНІЧНОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ

Головний навчальний корпус Борщівського агротехнічного фахового коледжу - архітектурна пам'ятка, де протягом XX століття реалізовувалися

адміністративні, правоохоронні та освітні функції у місті Борщеві. Його історія відображає ключові суспільно-політичні трансформації, які відбувалися на території Заходу України упродовж століття.

Будівництво споруди тривало протягом 1905–1908 років. Архітектурне планування відповідало функціональному призначенню - адміністративний будинок Борщівського повіту. На першому поверсі розташовувався повітовий поліцейський відділок, у підвалі – камери попереднього ув'язнення, у лівому крилі будівлі працював повітовий суд, другий і третій поверхи займали установи Борщівської повітової адміністрації.

У період 1919–1939 років, коли територія Заходу України входила до складу Другої Речі Посполитої, тут працював повітовий суд, поліція та інші установи польської влади.

Із встановленням радянської влади у вересні 1939 року, функціональне призначення будівлі зазнало суттєвих змін. На першому та другому поверхах було розміщено районне управління НКВС УРСР, на третьому – радянські партійні установи. Підвальні приміщення продовжували використовувати як камери попереднього ув'язнення, де утримували осіб, підозрюваних у політичній нелояльності до совєтів.

Під час німецької окупації (1941–1944 рр.) в будівлі розташовувалися відділення поліції, гестапо та інші установи окупаційної адміністрації.

У квітні 1944 року, після відновлення радянського контролю, будівлю знову передали у відання органів державної безпеки СРСР — НКВС і НКДБ УРСР. Функціональний розподіл приміщень залишався подібним до довоєнного періоду: на першому поверсі - радянські партійні та державні установи, другий поверх займало районне управління НКВС, третій поверх використовувало районне управління НКДБ, у підвалах функціонували камери попереднього ув'язнення.

Основною категорією серед арештованих були мешканці міста та району, яким інкримінували у співпрацю з ОУН та УПА, «антирадянські

настрої» чи навіть переховування родичів, причетних до націоналістичного руху. Часто звинувачення базувалися на доносах, вибитих зізнаннях або ж були загалом безпідставними.

За даними архівів та усних свідчень, загальна кількість закатованих у підвалах будівлі сягала близько 300 осіб. Багато хто з них помер від нелюдських умов утримання, інші – від численних тортур або були розстріляні без суду.

Згідно з постановою Тернопільського облвиконкому та постановою Ради Народних Комісарів УРСР, у 1946 році частину будівлі було передано Борщівській однорічній сільськогосподарській школі. У перший навчальний рік тут облаштовано лише 9 навчальних кабінетів, а третій поверх тимчасово пристосували для гуртожитку.

До весни 1954 року органи радянської держбезпеки остаточно залишили приміщення, які поступово адаптували під освітні потреби. Протягом 1972, 1980 та 1989 років будівля зазнала суттєвої реконструкції. Загальну площу розширено до 7312 м², створено 24 навчальні кабінети, 43 лабораторії, лекційна зала на 132 місця. На початку 1990-х років архітектурна споруда набула сучасного вигляду .

Вже понад 70 років в будівлі функціонує заклад освіти, і хоча її стіни бачили чимало трагічних подій, нове покоління студентів має змогу навчатися в сучасному освітньому просторі, в умовах свободи та незалежності – саме за ці ідеали боролися ті, хто колись «пройшли через жорстоких катів» у цих підвалах.

Враховуючи трагізм минулого та вшановуючи пам’ять усіх невинно закатованих, 1 листопада 1995 року на фасаді центрального корпусу було встановлено меморіальну дошку. У 2012 році з ініціативи вже покійного директора Ярослава Козія, за підтримки і офіри колективу коледжу споруджено капличку на пошанування Богородиці. Освячена фігура Діви Марії стала місцем молитви, спокою та історичної пам’яті, нагадуючи

кожному і кожній про героїчну боротьбу, відновлення справедливості та цінностей людської гідності.

Головний навчальний корпус Борщівського агротехнічного фахового коледжу — це унікальний об’єкт, що поєднує в собі історичну пам’ять, архітектурну цінність і сучасну освітню місію. Його минуле, насичене драматичними подіями, які відображають складні суспільно-політичні процеси України у ХХ столітті.

Використані джерела:

1. Н. Мизак. За тебе, свята Україно: Південне Надзбруччя у визвольних змаганнях ОУН-УПА /— Чернівці: Буковина, 1998. — 447 с.

2. На 75-річному рубежі устремлінь і злетів: становлення та розвиток Борщівського агротехнічного фахового коледжу/Тернопіль:ТзОВ «Терно-граф»,2021.- 104с.:іл.

КОСТИК Марія,
здобувач освіти
КОЦАРЕНКО Тетяна,
викладачка дисциплін
«Українська мова» та
«Українська мова
за професійним спрямуванням»,
методист коледжу
kotsarenko80@ukr.net,
НЕСТОРОВИЧ Антон,
викладач дисципліни «Історія України»
anton.nestorovych@gmail.com,
КЗ КОР «Обухівський медичний фаховий коледж»

ОБУХІВСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ В ІСТОРИЧНІЙ РЕТРОСПЕКТИВІ

Обухівський медичний фаховий коледж (раніше - Обухівське медичне училище) було створено Київським обласним відділом охорони здоров'я в СМТ Обухів наказом від 5 липня 1964 року № 213-а. Набір проводився за

двома спеціальностями: фельдшер і медична сестра, по одній групі після закінчення 8 та 10 класів. Першим директором Обухівського медичного училища був Семенець М.М.

В 1977 році Обухівське медичне училище було переведено в приміщення поліклініки м. Українка. В свою чергу поліклініка була переведена в нову щойно збудовану лікарню.

Українка – це місто районного значення, Обухівського району Київської області, розташоване нижче Києва на відстані 40 км по Дніпру і за 5 км від автомагістралі Київ -Донецьк.

Протягом цих років училище реформувалося разом з медичною галуззю і наукою нашої держави. В 2005 році училище стало називатись Комунальним вищим навчальним закладом I - III рівнів акредитації, в якому продовжили готувати молодших спеціалістів на двох відділеннях "Лікувальна справа" - фельдшер і "Сестринська справа" - сестра медична/брат медичний.

Рішенням Київської обласної ради від 22.06.2020 року №838-35-VII коледж було перейменовано на Комунальний заклад Київської обласної ради «Обухівський медичний фаховий коледж».

Набір до коледжу проводиться за спеціальністю 223 Медсестринство за двома освітньо-професійними програмами: «Лікувальна справа» (фельдшер) та «Сестринська справа» (сестра/брат медичні) на основі БЗСО та ПЗСО. Термін навчання варіюється від 2 років 10 місяців до 3 років 10 місяці, у залежності від року вступу. Протягом навчання студенти проходять обов'язкову практику в лікарнях.

На сьогодні коледжем було підготовлено 6619 фахівців із них 3429 сестра/брат медичні і 3194 фельдшерів. У навчальному закладі створено всі умови для підготовки фахових молодших бакалаврів. На сьогодні ступінь фаховий молодший бакалавр здобуває 181 студентів, з яких: за державним замовленням– 119 та за кошти фізичних осіб – 70 студентів.

Серед визначних випускників коледжу варто згадати колишнього головного лікаря Української міської лікарні Петра Коробенка, головного лікаря Кагарлицької центральної районної лікарні Віктора Кулініченка, завідувачку Ендоскопічного відділення Інституту Раку Галину Бойко, асистента кафедри гістології медичного університету ім. О.О. Богомольця Володимира Раскалєй, викладача дисциплін «Фармакологія» та «Хімія» медичного коледжу Миколу Кучеренка.

Нині поєднують викладання та практичну медицину викладачі Руслан Нацевич та Богдан Заритов, які працюють лікарями в КНП ОМР «Обухівській БЛІЛ».

Медичний коледж має традицію династичного навчання. В Україні жили і працювали цілі родини-династії студентів. Зокрема, учасник війни 1939-1945 р. р. Федір Піхотенко викладав предмет «Військова справа» і працював головним лікарем в селі Григорівка, його дочка Ірина Петухова викладала курс «Терапія», а вже її дочка Марина навчалась на відділенні «Сестринська справа», що створило династію 3-ох поколінь студентів. Згадуємо Гарбуза Миколу та його рідних, які також вчилися в цьому закладі. Представники родини Краснюків: Костянтин Іванович – викладав дисципліну «Хірургія» та за сумісництвом працював головним лікарем в КНП ОМР «Обухівська БЛІЛ», його дочка Олена закінчила спеціальність медичної сестри та працювала лікарем-стоматологом після закінчення медичного університету ім. О.О. Богомольця.

Під час повномасштабного російського вторгнення на захист України стало багато випускників коледжу. Назавжди залишаться у нашій п’амяті полеглі, колишні студенти-медики Бражнік Нікіта Євгенійович, Городецький Олег Афанасійович, Пономаренко Валерій Валерійович, Якименко Юрій Дмитрович.

Нині обов’язки директора КЗ КОР «Обухівський медичний фаховий коледж» виконує Сябренко Анатолій Вікторович. Він народився в місті

Обухів, почав педагогічну діяльність у середній школі села Григорівка, викладав «Основи економічних знань». Після закінчення факультету соціально-гуманітарних дисциплін Національного педагогічного університету ім. Драгоманова з 2002 р. розпочав викладацьку діяльність у коледжі. Тривалий час був головою циклової комісії соціально-гуманітарних дисциплін та методистом.

Навчально-виховний процес в Обухівському медичному фаховому коледжі забезпечується штатними викладачами та викладачами на умовах погодинної оплати — лікарями КНП ОМР «Обухівської БЛІЛ» та КНП УМР «Української БЛІЛ», які працюють в навчальному закладі.

Станом на 01.09.2024 року, викладацький склад становить 24 осіб, з них 20 — штатні викладачі. Серед штатних викладачів 12 — лікарі за освітою, 7 — мають вищу педагогічну освіту, 1 — працює за сумісництвом.

Штатні викладачі мають значний досвід педагогічної роботи. Всі штатні викладачі мають вищу освіту, ведуть викладання навчальних дисциплін на державній мові.

Використані джерела та література:

1. Похилевич Л. Сказания о населенных местностях Киевской губернии. К., 1864

2. Домотенко Ю.К., Попович В.С. Обухівщина’96: адміністративно-історичний довідник. Обухів, 1996.

3. Вортман Д.Я. УКРАЇНКА, місто Київської обл. [Електронний ресурс] . URL: http://www.history.org.ua/?

4. К. Буренко, М. Відейко Трипілля в течії віків. — К.: Прес-Кіт, 2012.

5. М.Ю. Відейко. Трипілля // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін.; Інститут історії України НАН України. — К.: Наукова думка, 2013. — Т. 10: Т — Я. — С. 152. — ISBN 978-966-00-1359-9

СТЕЦЕНКО Арсеній Русланович,
здобувач освіти
arsiarsi2009@gmail.com
КУПЧЕНКО Сергій Михайлович,
викладач
k.s.m@ukr.net
ВСП «Аграрно-економічний
фаховий коледж ПДАУ»

ВСП «АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ПДАУ» В ІСТОРИЧНІЙ РЕТРОСПЕКТИВІ

Анотація. У даній статті розглянуто і проаналізовано історичний розвиток Відокремленого структурного підрозділу "Аграрно-економічний фаховий коледж Полтавського державного аграрного університету" у контексті еволюції аграрної освіти в Україні. Також простежено хронологію ключових етапів функціонування та реорганізації закладу від 1895 року до сьогодення. Особливу увагу у дослідженні приділено трансформації навчальних програм, матеріально-технічної бази та ролі коледжу у підготовці фахівців аграрного профілю.

Вступ. Історія аграрної освіти в Україні тісно пов'язана з формуванням фахових закладів, які відповідали на виклики часу та потреби сільського господарства. Один із таких - Відокремлений структурний підрозділ "Аграрно-економічний фаховий коледж Полтавського державного аграрного університету", який у цьому році відзначає свій 130-річний ювілей.

Основна частина. Історія навчального закладу розпочинається із створення у 1895 році Полтавської школи садівництва і городництва [1] за ініціативи Полтавського губернського земства. Заклад спеціалізувався на практичній підготовці учнів у сфері плодівництва, городництва, хмільництва, декоративного садівництва. У 1912 році школу було

реорганізовано в Полтавське училище садівництва. [1] Реорганізація дала змогу розширити навчальні плани, зокрема, впровадити нові навчальні дисципліни і сформувати нову навчально-дослідну базу у вигляді садів, розсадників, метеостанцій, майстерень тощо. З 1920 року заклад уже функціонує як Полтавський технікум садівництва. [1] Навчання було поділене на три секції: рільничу, садово-городню та тваринницьку. У 1925 році технікум перекваліфіковується у Полтавський агрокооперативний політехнікум, а згодом, у 1929 році, стає Полтавським сільськогосподарським інститутом. [1] В цей період технікуми мали права вищої школи. Але у 1930 році відбувається чергова реорганізація — створено Полтавський садово-городній технікум. Наступні трансформації відбувалися в умовах змін у структурі аграрної освіти. У 1957 році об'єднуються кілька технікумів в один — Полтавський сільськогосподарський технікум плодоовочівництва із відділеннями землевпорядкування та бухгалтерського обліку [4]. З 1972 по 1989 роки технікум діяв під назвою Полтавський сільськогосподарський технікум. [2] За ці роки було підготовлено тисячі спеціалістів своєї справи, що працюють в аграрних підприємствах по всій Україні. У 1989 році заклад набуває нової форми — Полтавський радгосп-технікум імені А. С. Макаренка.

З 1997 року і до 2020 року навчальний заклад функціонував як Аграрно-економічний коледж Полтавської державної аграрної академії. [3] Сьогодні ми — Відокремлений структурний підрозділ "Аграрно-економічний фаховий коледж Полтавського державного аграрного університету" — сучасна освітня установа, що поєднує історичні традиції з інноваційними підходами до підготовки майбутніх фахівців аграрної сфери [2]. Станом на 2025 рік у ВСП "Аграрно-економічний фаховий коледж ПДАУ" здійснюється набір на такі затребувані та перспективні спеціальності, як: D1 Облік і оподаткування, D2 Фінанси, банківська

справа, страхування та фондовий ринок, D3 Менеджмент, G18 Геодезія та землеустрій, H1 Агрономія, H3 Садово-паркове господарство.

А також у 2025 році вперше планується провести набір на нову спеціальність — H6 Ветеринарна медицина. Це відкриває нові можливості для абітурієнтів, які мріють про роботу з тваринами та прагнуть здобути важливу й необхідну професію. На сайті зазначено ключову ідею існування та призначення коледжу: "Досвід, який вам потрібен, і підтримка, щоб досягти успіху", — і це не пусті слова. У коледжі кожен молодий науковець має можливість знайти свого наставника, який допоможе розвивати ідеї, підтримає на шляху до перших наукових досягнень та поділиться безцінним досвідом. Сьогодні в коледжі активно відбуваються різні майстер-класи від провідних фахівців, тематичні тижні, зустрічі з цікавими людьми, тренінги і багато іншого, де студенти можуть презентувати власні ідеї та проєкти. Саме тут формується покоління професіоналів, що впевнено крокує у майбутнє.

Висновки. Протягом 130-річної історії ВСП "Аграрно-економічний фаховий коледж ПДАУ" неодноразово змінював свій статус, але незмінним залишилось головне призначення — забезпечення якісної фахової підготовки працівників аграрного сектору. Завдяки спадкоємності традицій та інноваціям в освітньому процесі навчальний заклад "Відокремлений структурний підрозділ "Аграрно-економічний фаховий коледж Полтавського державного аграрного університету" і надалі залишається важливим осередком аграрної освіти в Україні.

Використані джерела:

1. Відокремлений структурний підрозділ «Аграрно-економічний фаховий коледж Полтавської державної аграрної академії». 125 років (Історичний нарис) / М.Я. Шевніков та ін. Полтава: ФОП Крюков Ю.С., 2020. 170 с.

2. Історія коледжу. URL: https://agrokoledg.poltava.ua/istoriya-koledzhu/ (дата звернення: 03.04.2025).

3. Полтавська державна аграрна академія. Історичний нарис (1920-2010): монографія / В. М. Писаренко та ін. Полтава : РВВ Полтавська державна аграрна академія, 2010. 296 с.

4. Яремко-Запорожець Г.В. Мелодія долі. Документальна повість. Частина 3.: літературно-художнє видання. Зіньків: ФОП Алєксєєнко Ю.М., 2019. 101 с.

МАРЧУК Єгор Ілліч,
здобувач освіти
yegorikmarchuk@gmail.com
ГРИВУЛ Аркадій Тодорович,
викладач історії
arkadiyhryvul@gmail.com
Вашковецький медичний фаховий коледж

ІСТОРІЯ УСПІХУ ВАШКОВЕЦЬКОГО МЕДИЧНОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ

Медична справа на Буковині бере початок із часів Австро-Угорщини, коли були введені перші стандарти медичного обслуговування, гігієни та освіти.

У 1776 р. імператриця Марія Терезія започаткувала «Медичну поліцію», що стало поштовхом до розвитку медицини на Буковині.

Після Другої світової війни у Чернівцях та Сторожинці створено перші медичні навчальні заклади для підготовки фахівців.

У 1963 році відкрито медичне училище у Вашківцях, яке згодом стало важливим центром підготовки медичних кадрів.

Директор Сергій Дашкевич заклав основи розвитку училища, яке під його керівництвом досягло високого рівня.

У радянський період училище тісно співпрацювало з районною

лікарнею, де студенти проходили практику та здобували професійні навички.

У період незалежності коледж отримав статус ВНЗ І рівня акредитації та розширив спектр підготовки фахівців.

Сьогодні коледж проводить майстер-класи, конференції, онлайн-навчання, забезпечуючи високий рівень підготовки студентів.

Коледж активно займається благодійністю: допомагає дитячим будинкам, ветеранам та організовує акції милосердя.

Коледж має активне студентське самоврядування, яке займається навчальною, правовою, соціальною та дозвіллєвою роботою.

Коледж активно підтримує військовослужбовців, організовуючи волонтерські акції та збір гуманітарної допомоги.

За роки існування коледж підготував понад 6000 спеціалістів, які працюють як в Україні, так і за кордоном.

Коледж виступає за здоровий спосіб життя, проводить виховні заходи на теми патріотизму та історії України.

Сьогодні ВМФК — сучасний, активний і патріотичний коледж, який готує кваліфікованих медичних працівників для країни.